

**Skonsolidowany Raport
Grupy Kapitałowej
Banku Millennium S.A.
za 3 kwartał 2024 r.**

Wybrane skonsolidowane dane finansowe

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	1.01.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.01.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	6 487 795	6 316 105	1 508 018	1 379 876
Przychody z tytułu opłat i prowizji	799 242	780 381	185 775	170 489
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	563 748	1 056 181	131 037	230 743
Wynik finansowy po opodatkowaniu	546 696	460 618	127 074	100 631
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	750 243	1 151 968	174 386	251 670
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	7 958 760	13 132 413	1 849 928	2 869 030
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(15 213 620)	(8 049 143)	(3 536 242)	(1 758 491)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	2 332 066	(223 471)	542 064	(48 822)
Przepływy pieniężne netto, razem	(4 922 794)	4 859 799	(1 144 250)	1 061 717
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,45	0,38	0,10	0,08
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą	0,45	0,38	0,10	0,08
	30.09.2024	31.12.2023	30.09.2024	31.12.2023
Aktywa razem	135 587 737	125 520 004	31 686 041	28 868 446
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	293 267	563 512	68 535	129 603
Zobowiązania wobec klientów	113 981 202	107 246 428	26 636 723	24 665 692
Kapitał własny	7 645 138	6 894 895	1 786 623	1 585 762
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	283 498	279 006
Liczba akcji (w szt.)	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	6,30	5,68	1,47	1,31
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	6,30	5,68	1,47	1,31
Współczynnik wypłacalności	17,94%	18,06%	17,94%	18,06%
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)	-	-	-	-

Kursy przyjęte do przeliczenia danych finansowych na EUR

dla pozycji na dzień bilansowy	-	-	4,2791	4,348
dla pozycji za okres objęty sprawozdaniem (kurs wyliczony jako średnia z kursów na koniec poszczególnych miesięcy okresu)	-	-	4,3022	4,5773

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI BANKU MILLENNIUM I GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A. W 3-CIM KWARTALE 2024 r. / 9-CIU MIESIĄCACH 2024 r.

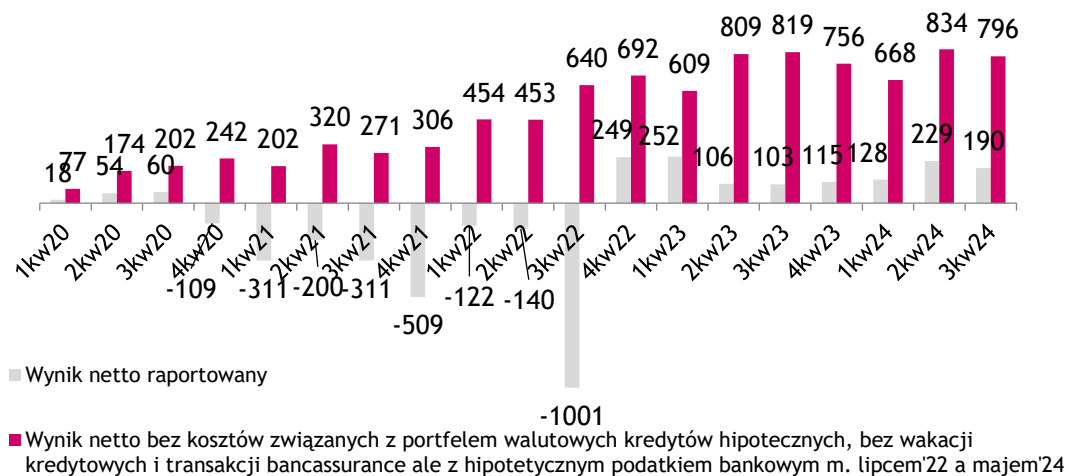
WYNIKI FINANSOWE - GŁÓWNE ELEMENTY

Podsumowanie

Grupa Kapitałowa Banku Millennium S.A. („Grupa BM”, „Grupa”) osiągnęła w trzecim kwartale 2024 r. („3kw24”) raportowany zysk netto w wysokości 190 mln zł a w pierwszych dziewięciu miesiącach 2024 r. („9m24”) 547 mln zł, co oznaczało wzrost o 19% r/r. Przekładając się na ROE (zwrot na kapitale) w wysokości 10% (9m24: 10%) ten znaczący wynik kwartalny został osiągnięty pomimo utrzymujących się wysokich kosztów związanych z portfelem kredytów hipotecznych w walutach obcych (642 mln zł po podatku) oraz pełnego obciążenia kwartalnym podatkiem od aktywów („podatek bankowy”) w wysokości 99 mln zł. Stabilna działalność operacyjna była wsparta przez odwrócenie części szacowanego kosztu wakacji kredytowych (35 mln zł po podatku).

Zysk netto 3kw24 skorygowany koszty portfela walutowych kredytów hipotecznych wyniósłby rekordowe 831 mln zł (9m24: 2 337 mln zł), a po korekcie o odwrócenie kosztu wakacji kredytowych osiągnąłby poziom 796 mln zł (9m24: 2 297 mln zł, wzrost o 3% r/r), co przekładało się na skorygowany ROE na poziomie 18% (9m24:18%).

Kwartałny wynik netto: raportowany oraz skorygowany (mln zł)

3kw24 był kolejnym solidnym kwartałem z punktu widzenia działalności operacyjnej. Wzrost kredytów zaczął nabierać tempa (+1% kw/kw i +3% r/r, ale +2% i +5% odpowiednio bez wpływu szybko kurczącego się portfela walutowych kredytów hipotecznych) z uruchomieniami kredytów gotówkowych na poziomie bliskim rekordowemu poziomowi 2 mld zł. Nadwyżka płynności pozostała silna pomimo obniżonego oprocentowania depozytów, wspierając wynik odsetkowy (NII). Sam wynik odsetkowy 3kw24 bez wakacji kredytowych wzrósł o 5% kw/kw i o 5% r/r (skorygowany wynik odsetkowy 9m24 wzrósłby o 5% r/r). Liczba aktywnych klientów detalicznych pozostała w stałym trendzie wzrostowym (3 120 tys., wzrost o 5% r/r), a wartość produktów inwestycyjnych wzrosła o 9% kw/kw do 10,5 mld zł.

W portfelu walutowych kredytów hipotecznych kontynuowana była systematyczna redukcja ryzyka. Kwartalna liczba nowych polubownych ugód z posiadaczami walutowych kredytów hipotecznych pozostała na poziomie powyżej 1 tys. Do tej pory zawarto 24 600 ugód, co stanowi równowartość 40% liczby umów kredytowych aktywnych w momencie pełnego uruchomienia oferty ugód. Napływ nowych roszczeń związanych z walutowymi kredytami hipotecznymi przeciwko Bankowi spadł poniżej 1 500 spraw, z rosnącym udziałem roszczeń dotyczących spłaconych kredytów (19% liczby wszystkich aktywnych roszczeń), podczas gdy wskaźnik rezerw na ryzyko prawne do aktywnego portfela brutto przekroczył poziom 110%.

Ostatnie, ale nie mniej ważne, współczynniki kapitałowe i MREL znacznie się poprawiły, z nadwyżką współczynników T1/TCR powiększającą się do ponad 5 punktów procentowych, a nadwyżką współczynnika MREL trea do prawie 8 punktów procentowych.

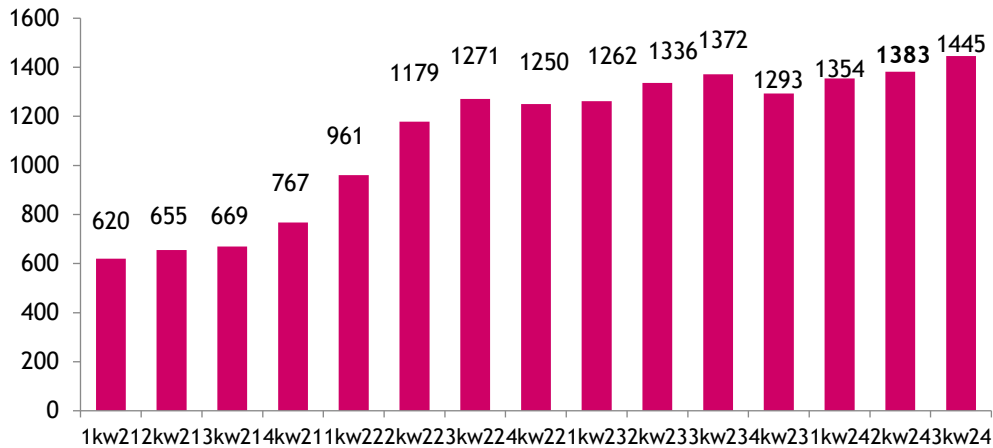
Istotne i niepowtarzalne pozycje w RZiS

W 1kw24 Grupa BM rozpoznała roczny koszt składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji BFG w wysokości 61 mln zł. W 2kw24 wyniki (linia przychodów odsetkowych) zostały obciążone kwotą 201 mln zł szacowanych kosztów wakacji kredytowych dla kredytobiorców z kredytami hipotecznymi w PLN. Kwota ta odpowiadała niższej wartości ze wstępnie oszacowanego przedziału 201-247 mln zł (szczegóły w raporcie bieżącym nr 17/2024 z dnia 5 maja 2024 r.), co wskazuje na stosunkowo niskie zainteresowanie kredytobiorców tą formą wsparcia. Znalazło to odzwierciedlenie w 3kw24, kiedy odwrócono 44 mln zł szacowanego kosztu. Ostateczny koszt zostanie, po uwzględnieniu rzeczywistej partycypacji kredytobiorców, przedstawiony w wynikach za 4kw24/rok 2024. Linia „podatek” za 1pot24 przyniosła wartość dodatnią dzięki kilku pozycjom, w tym rozpoznananiu aktywa podatkowego w wysokości 223 mln zł (1kw24: 52 mln zł, 2kw24: 171 mln zł) oraz zwrotom i pomniejszeniom bieżących zobowiązań podatkowych CIT za lata 2022-23. Aktywo podatkowe dotyczyło, między innymi, przyszłych korekt przychodów odsetkowych uzyskiwanych z kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF oraz różnic kursowych z tych kredytów, które są przedmiotem sporów sądowych o ich unieważnienie. W 3kw24 praktycznie nie zmieniła się kwota wcześniej rozpoznanego aktywa podatkowego. Dodatkowo, w 2kw24 Bank powrócił do płacenia podatku bankowego (obciążenie w wysokości 35 mln zł w czerwcu), podczas gdy 3kw24 przyniósł pełne kwartalne obciążenie w wysokości 99 mln zł.

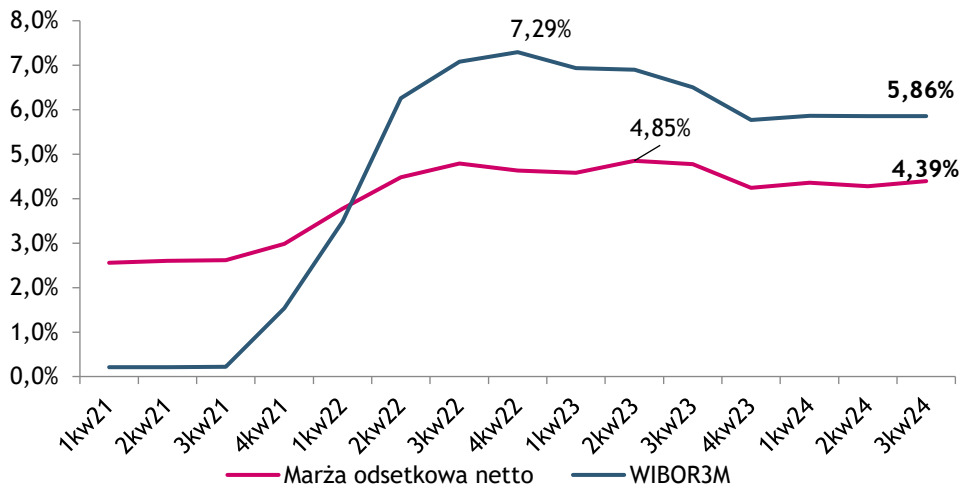
Kluczowe elementy wyników Grupy w okresie

Kluczowe osiągnięcia w 3kw24 były następujące:

- **wynik odsetkowy netto 3kw24 (NII) skorygowany o koszt wakacji kredytowych (44 mln zł) wzrósł o 5% kw/kw i osiągnął nowy rekordowy poziom, podczas gdy raportowany wzrósł o 26% kw/kw; kwartalny wzrost skorygowanego NII był wynikiem wyższych przychodów z portfela kredytowego i portfela obligacji podczas gdy koszty depozytów się obniżyły; suma aktywów odsetkowych (IEA) była nieco niższa, a rynkowe stopy procentowe były stabilne (średni WIBOR 3M na poziomie 5,86%); roczny wzrost NII bez wakacji kredytowych nieznacznie poprawił się do 5% z 4% w poprzednim kwartale; 9m24 NII skorygowany o wakacje kredytowe wzrósł o 5% r/r, napędzany wyższymi IEA, poprawiającą się rentownością portfela obligacji i niższym kosztem depozytów;**

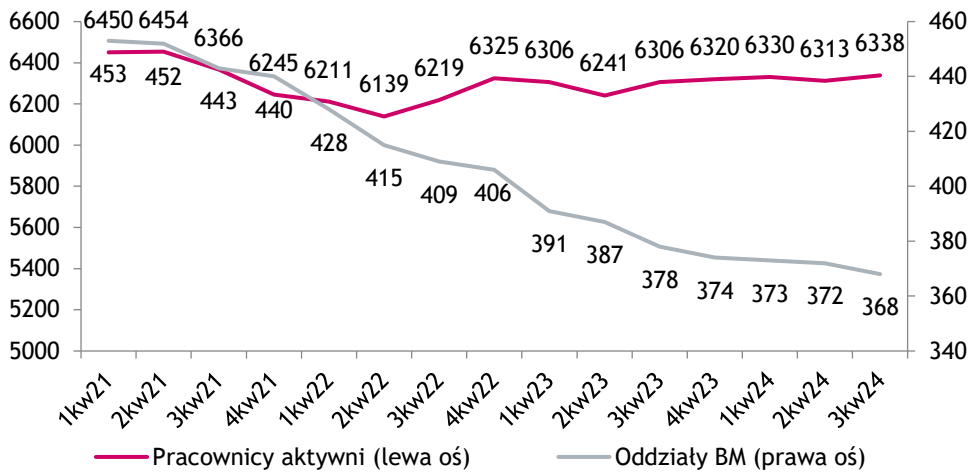
Wynik odsetkowy netto bez kosztu wakacji kredytowych (mln zł)

- M** kwartalna marża odsetkowa (*NIM*) poszerzyła się do 439 p.b, z 428 p.b. w poprzednim kwartale i było to głównie efektem niższego kosztu depozytów (2.27% z 2.36%) jako że udział depozytów terminowych spadł wyraźnie;

Marża odsetkowa netto (*NIM*)

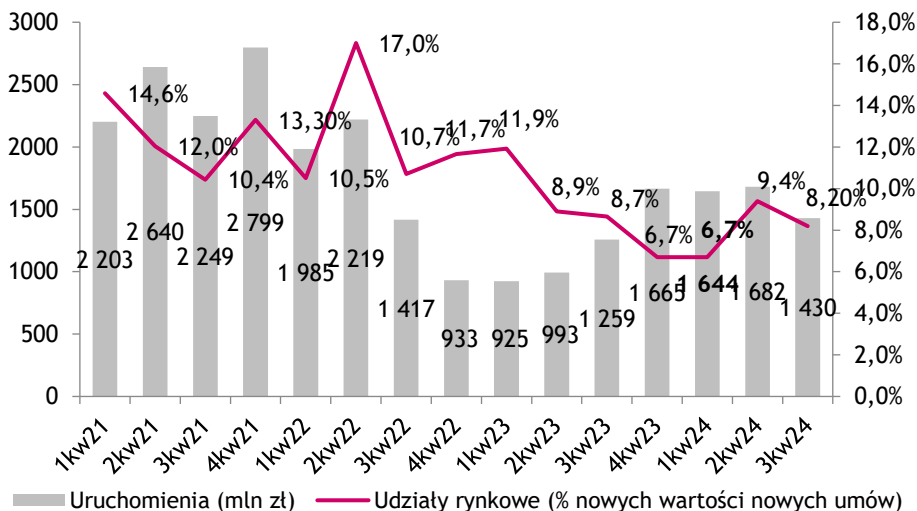
- M** inflacja kosztowa nieco przyspieszyła w 3kw24 (koszty operacyjne bez kosztów BFG wzrosły o 12% r/r z 7% w 2kw24) z powodu wyższych kosztów prawnych i wyższych wynagrodzeń; raportowane koszty operacyjne w 3kw24 wzrosły o 10% kw/kw z powodu niskiej bazy (roczne rozliczenie kosztów kart obniżyło koszty w 2kw24); raportowane koszty operacyjne w 9m24 wzrosły o 13% r/r, podczas gdy koszty operacyjne bez kosztów BFG wzrosły o 14% r/r; liczba pracowników pozostała stabilna (liczba aktywnych pracowników wzrosła o 25 w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy), optymalizacja sieci dystrybucji fizycznej była kontynuowana (liczba oddziałów własnych spadła o 10 jednostek, tj. 3% w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy), i była komplementarna w stosunku do rosnącego udziału usług cyfrowych (klienci cyfrowi: 2,86 mln, wzrost o 7% r/r, liczba aktywnych klientów mobilnych: 2,6 mln, wzrost o 7% r/r);

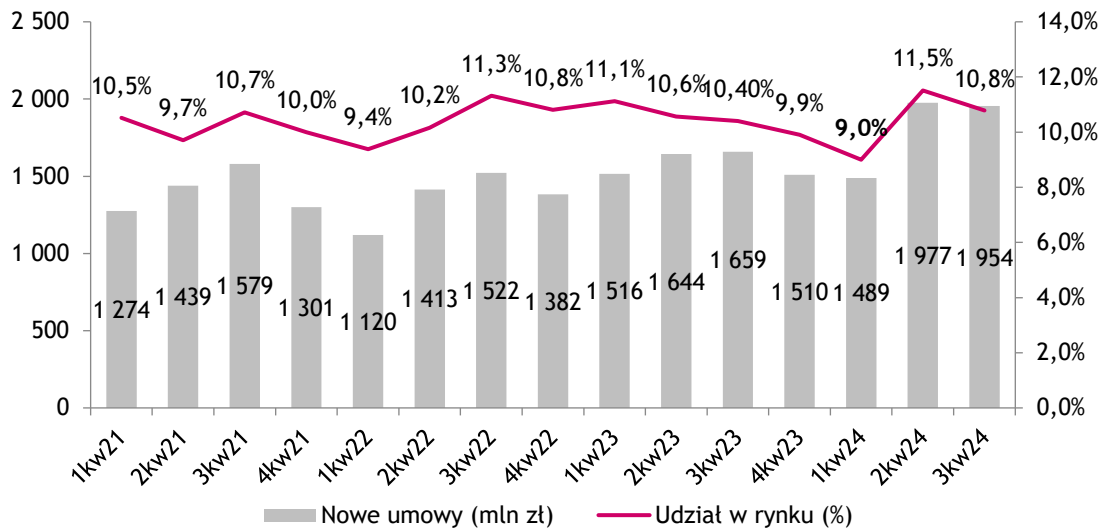
Zatrudnienie i oddziały własne BM

- M** **portfel kredytowy nieco wzrósł w kwartale** (kredyty netto/brutto: +1% r/r) ze spadkowym trendem w portfelu walutowych kredytów hipotecznych pozostającym główną determinantą; wzrost portfela kredytowego netto/brutto bez walutowych kredytów hipotecznych nieco przyspieszył (+2% kw/kw, +5% r/r); portfel walutowych kredytów hipotecznych nadal szybko się kurczył (w ujęciu raportowanym spadek o 9% kw/kw i o 52% r/r) w wyniku kombinacji zmian kursów walut, spłat, tworzenia rezerw na ryzyko prawne (zgodnie z MSSF9 część rezerw na ryzyko prawne jest księgowana jako pomniejszenie wartości brutto kredytów będących przedmiotem postępowań sądowych), odpisów i polubownych ugod; w rezultacie, udział wszystkich walutowych kredytów hipotecznych w kredytach brutto ogółem zmniejszył się do 2,5% (kredyty udzielone przez BM: 2,2%) z 5,2% (4,6%) w tym samym okresie ubiegłego roku;
- M** **portfel kredytowy bez walutowych kredytów hipotecznych wzrósł o 2% kw/kw oraz 5% r/r** głównie dzięki jego niehipotecznemu części, do czego najbardziej przyczynił się znaczący wzrost sprzedaży kredytów gotówkowych (1,95 mld zł, bez zmian kw/kw i wzrost o 18% r/r); udział rynkowy BM w sprzedaży kredytów gotówkowych w 3kw24 wyniósł 10,8%, powyżej poziomu 10,4% w 3kw23; sprzedaż (wyплаты) kredytów hipotecznych w PLN spadła kw/kw do 1,4 mld zł (udział rynkowy 8,23), rosnąc o 14% r/r;

Kredyty hipoteczne: uruchomienia i udział rynkowy w sprzedaży

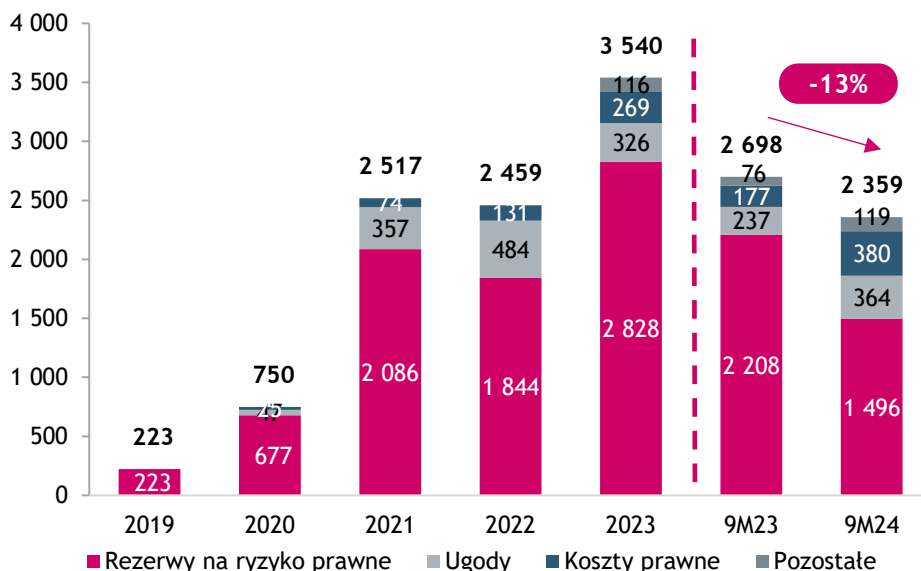
Kredyty gotówkowe: nowe umowy i udział rynkowy

- M** jakość portfela kredytowego nieco się pogorszyła w 3kw24, ze wskaźnikiem NPL na poziomie 4,6%, odzwierciedlającym wzrost wskaźnika NPL w segmencie korporacyjnym (4,9% z 4,0% na koniec czerwca 2024 r.); segment kredytów konsumenckich odnotował dalszy spadek wskaźnika NPL, podczas gdy wskaźnik NPL w portfelu hipotecznym pozostał na niezmiennym poziomie; w segmencie korporacyjnym odosobnione ekspozycje zostały przeklasyfikowane do Koszyka 3, co w połączeniu z płaskim wolumenem całkowitych kredytów brutto spowodowało wzrost wskaźnika NPL; wskaźnik pokrycia NPL nieznacznie spadł do 72% (72% na koniec 2023 r.); koszt ryzyka był sezonowo wyższy (58 p.b., powyżej poziomu 3kw23) (brak sprzedaży NPL) z kosztem ryzyka kredytowego na poziomie 49 p.b. w segmencie detalicznym i 95 p.b. w segmencie korporacyjnym.
- M** depozyty klientów spadły o 2% w kwartale i wzrosły o 7% r/r, przy depozytach detalicznych wzrastających o 1% kw/kw i depozytach korporacyjnych spadających o 11% kw/kw, głównie z powodu 24% spadku depozytów terminowych kw/kw który był efektem zmiany polityki cenowej; w rezultacie udział depozytów terminowych w całości depozytów spadł do 36% z 38% na koniec czerwca 2024 r. (36% na koniec 2023 r.); płynność Banku pozostała na bardzo komfortowym poziomie ze wskaźnikiem K/D nieznacznie wzrastającym do 66%.
- M** aktywa zarządzane zarówno przez Millennium TFI, jak i fundusze zewnętrzne znów urosły istotnie (+9% kw/kw) a tempo wzrostu r/r przyspieszyło do 41% zwiększając aktywa pod zarządzaniem do poziomu 10,5 mld zł;
- M** współczynniki kapitałowe wyraźnie wzrosły (skonsolidowany TCR: 17,9%/T1: 15,3% w porównaniu z odpowiednio 17,1%/14,3% na koniec czerwca) z nadwyżką powyżej wymaganego minimum T1 powiększającą się do 5,5 p.p. i nadwyżką powyżej minimalnego wskaźnika TCR do 5,7 p.p.; poprawa w dużej mierze odzwierciedlała zaliczenie zysku netto za 1pół24 do kapitału regulacyjnego, z dodatkowym pozytywnym wkładem szybko kurczącej się negatywnej rezerwy z wyceny; wyższe raportowane wskaźniki kapitałowe w połączeniu z pierwszą emisją zielonych obligacji senioralnych nieuprzywilejowanych o wartości 500 mln EUR we wrześniu 2024 r. spowodowały znaczny wzrost wskaźników MREL; wskaźnik MREL trea wzrósł do 28,6% (22,9% na koniec czerwca 2024 r.) z nadwyżką powyżej wymaganego poziomu (20,78% w tym CBR) rozszerzającą się dalej, podczas gdy wskaźnik MREL tem wzrósł do 9,0% (7,0% na koniec czerwca 2024 r.), przesuując się dalej powyżej wymaganego poziomu 5,9%; Bank oczekuje cyklicznej komunikacji regulatora na temat poziomu wymaganego wskaźnika P2R pod koniec 4kw24.

Portfel walutowych kredytów hipotecznych i koszty z nim związane

Kwartalne koszty związane z portfelem kredytów hipotecznych w walutach obcych (rezerwy na ryzyko prawne, koszty polubownych ugód oraz koszty prawne i sądowe) spadły o 13% r/r i 13% kw/kw do 738 mln zł przed opodatkowaniem (642 mln zł po opodatkowaniu), ale pozostały na wysokim poziomie i nadal stanowiły znaczne obciążenie dla podstawowej działalności Grupy. W 9m24 koszty te wyniosły 2 359 mln zł przed opodatkowaniem (1 790 mln zł po opodatkowaniu) i były o 13% niższe niż w analogicznym okresie poprzedniego roku.

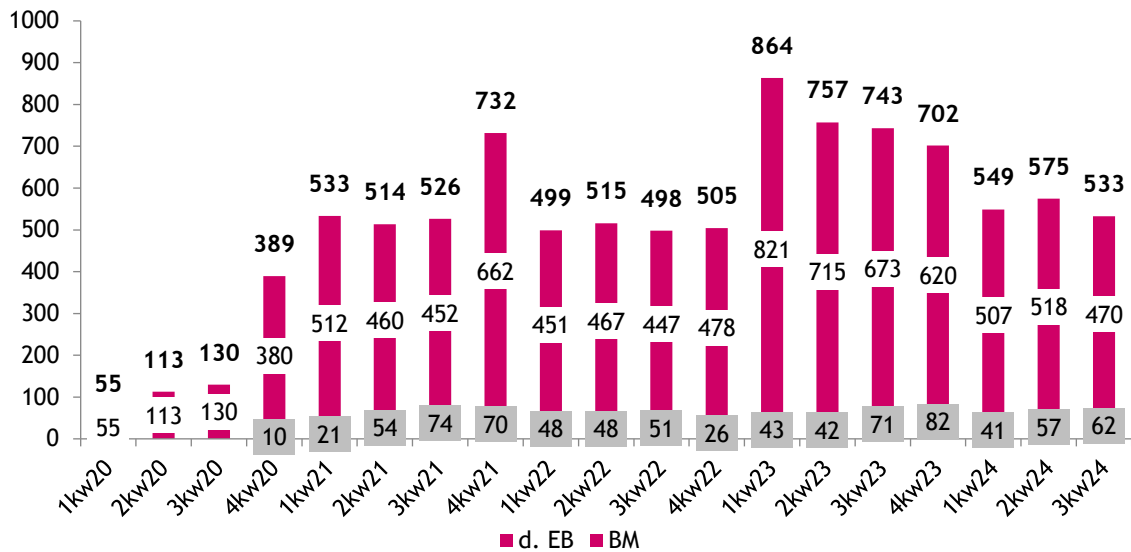
Koszty związane z walutowymi kredytami hipot. (mln przed podatkiem)*

(*) bez kosztów ryzyka prawnego związanymi z portfelem walutowych kredytów hipotecznych udzielonych przez d. Euro Bank

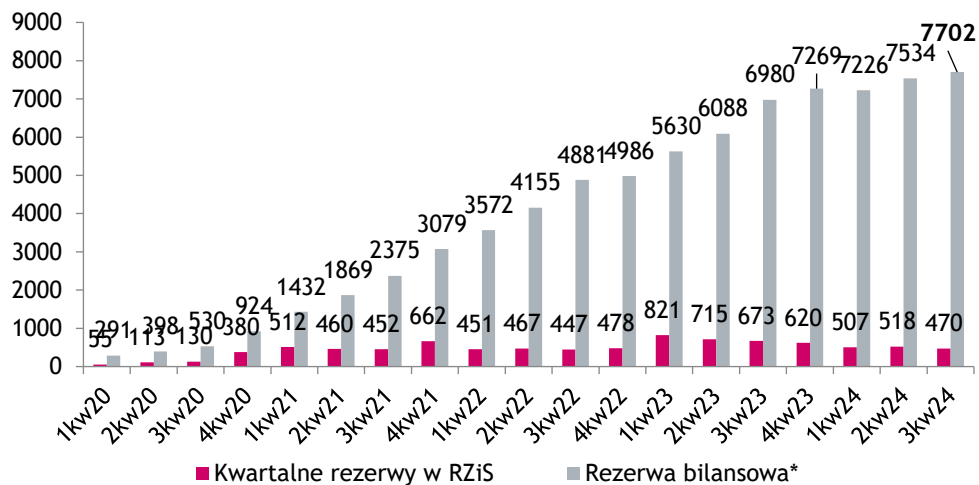
Całkowite rezerwy na ryzyko prawne związane z portfelem walutowych kredytów hipotecznych („rezerwy na walutowe kredyty hipoteczne”) wyniosły 533 mln zł (przed opodatkowaniem) w 3kw24 (9m24: 1 656 mln zł), z czego 470 mln zł (9m24: 1 496 mln zł) dotyczyło walutowych kredytów hipotecznych udzielonych przez Bank Millennium. Rezerwy na ryzyko prawne związane z portfelem walutowych kredytów hipotecznych udzielonych przez Bank Millennium po opodatkowaniu wyniosły 425 mln zł w 3kw24 (9m24: 1 091 mln zł) w porównaniu do 669 mln zł w 3kw23 (9m23: 2 163 mln zł). W 9m24 wzrost rezerw na kredyty hipoteczne wynikał z aktualizacji parametrów w metodologii tworzenia rezerw przez Bank, odzwierciedlając, między innymi, faktyczny oraz spodziewany napływ roszczeń sądowych, a także rezerwy na potencjalne odsetki ustawowe.

Kwartalne rezerwy na ryzyko prawne walutowego portfela kredyt. hipotecznych (mln zł)

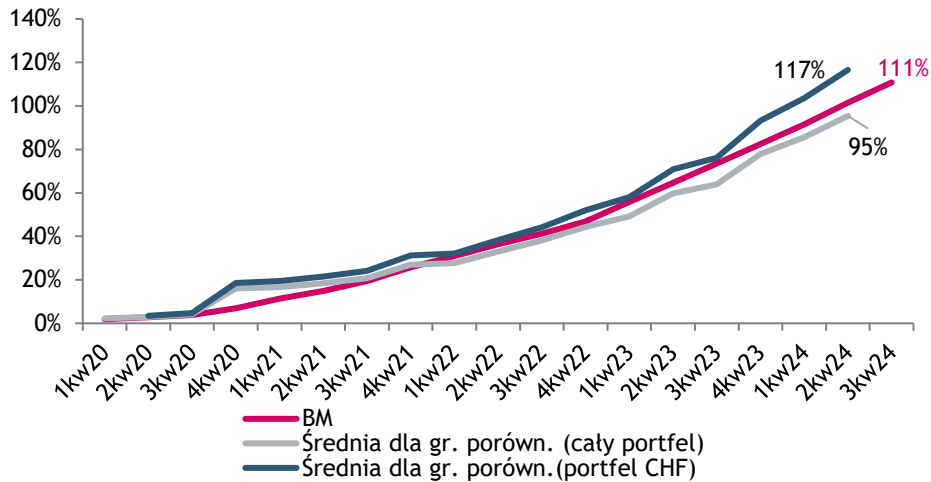
Na koniec września 2024 r. rezerwy na portfel kredytów hipotecznych udzielonych przez Bank Millennium wyniosły 7 702 mln zł (co odpowiadało 110,8% ubruttwionego aktywnego portfela kredytów walutowych) oraz 722 mln zł na portfel kredytów hipotecznych udzielonych przez dawny Euro Bank. Alokowane rezerwy, czyli pomniejszające bilansową wartość brutto odpowiednich portfeli kredytowych, wyniosły odpowiednio 5 239 mln zł (spadek kw/kw głównie z powodu wykorzystania rezerw) oraz 495 mln zł.

Rezerwy na ryzyko prawne (portfel BM, mln zł)

(*) bilansowa wartość rezerw nie równa się sumie obciążeń w RZiS

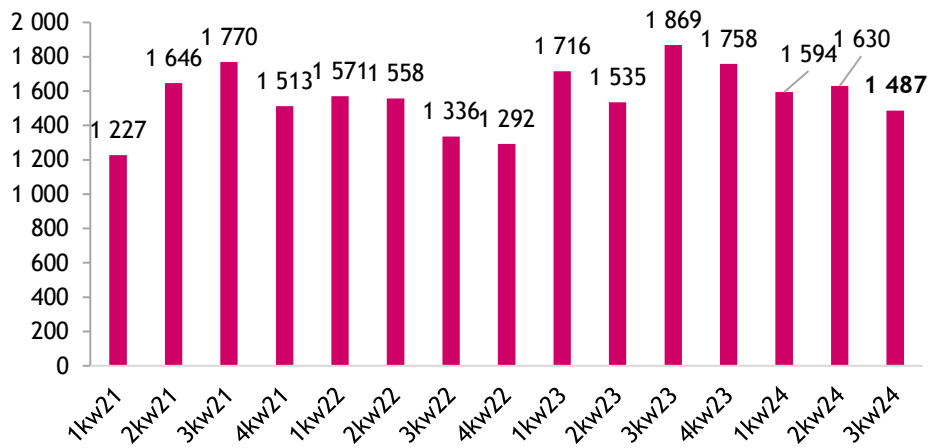
Rezerwa na ryzyko prawne/aktywne kredyty brutto

Uwaga: rezerwy na walutowe kredyty hipoteczne/walutowe kredyty hipoteczne brutto (po korekcie IFRS9 tam gdzie standard stosowany); bez portfela d. Euro Banku;

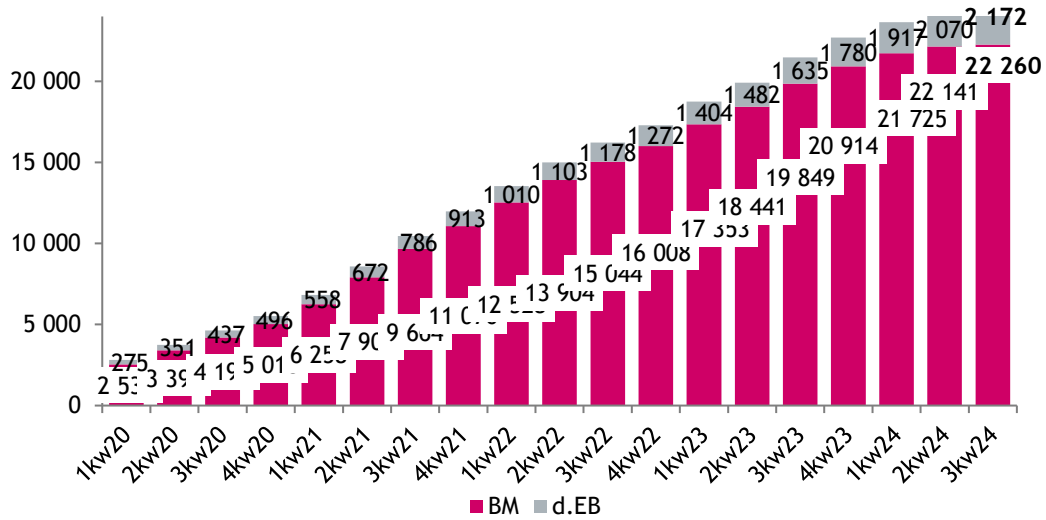
Na dzień 30 września br. Bank miał 22 260 umów kredytowych i dodatkowo 2 172 umowy kredytowe z byłego Euro Banku będących przedmiotem prowadzonych obecnie indywidualnych sporów sądowych (z wyłączeniem roszczeń wniesionych przez bank przeciw klientom, tzw. spraw windykacyjnych), dotyczących klauzul indeksacyjnych w walutowych kredytach hipotecznych. Relatywnie mała część tych pozwów (około 15%) została wniesiona przez kredytobiorców którzy na dzień wniesienia pozwu całkowicie spłacili walutowy kredyt hipoteczny bądź skonwertowali go na kredyt hipoteczny w PLN (19% biorąc pod uwagę ich obecny status), chociaż ich udział w ostatnio wniesionych pozwach jest wyższy.

Nowe pozwы przeciwko Bankowi Millennium*

(*) bez pozwów związanych z portfelem walutowych kredytów hipotecznych udzielonych przez d. EB

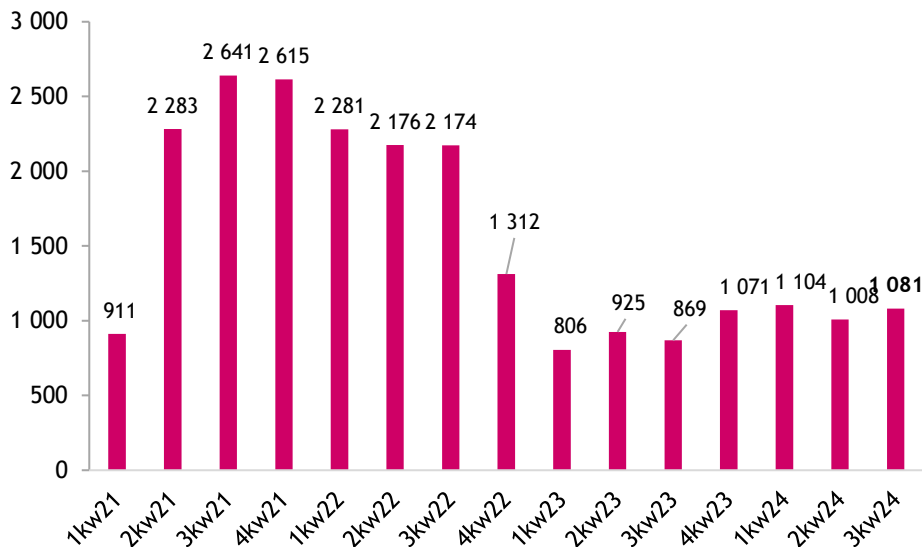
Aktywne indywidualne sprawy sądowe przeciwko Grupie BM (walut. kredyty hipot.)

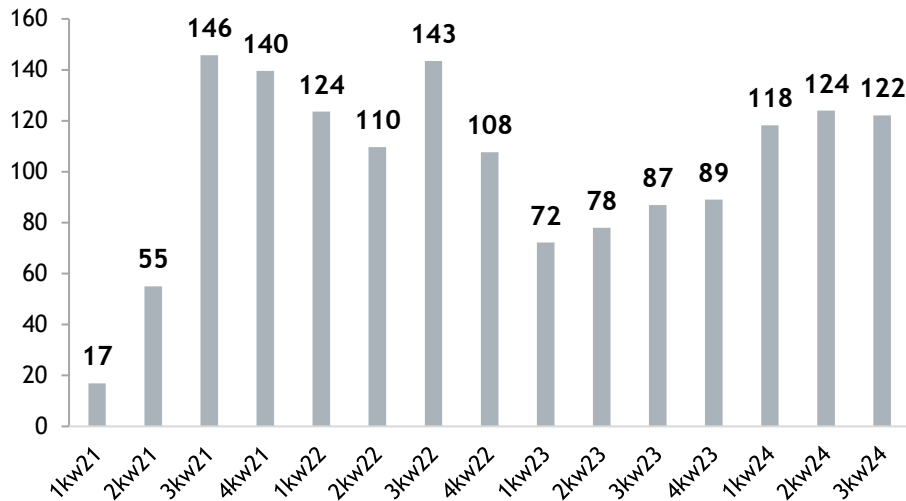

Bank przykłada wysoką wagę do redukcji swojego portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz związanego z nim ryzyka i dlatego pozostaje otwarty na indywidualnie negocjowane polubowne rozwiązania (między innymi przewalutowania kredytów na zł, przedterminowe częściowe lub całkowite spłaty, łącznie „dobrowolne ugody”). Liczba dobrowolnych ugód w 3kw24 wyniosła 1 081 (9m24: 3 193), nieco powyżej liczby w poprzednim kwartale. Od początku roku 2020, kiedy ugody zaczęły być aktywniej oferowane, zawarto ponad 24 600 polubownych ugód. Stanowi to ponad 40% liczby umów kredytowych dot. walutowych kredytów hipotecznych aktywnych w momencie startu programu oferowania ugód. W wyniku tych negocjacji, zasądzonych wyroków oraz innych naturalnych czynników, w 3kw24 liczba aktywnych walutowych kredytów hipotecznych zmniejszyła się o 2 052 do 26 707 (9m24:spadek o 5 718), po spadku o 5 586 w całym roku 2023.

W 3kw24, koszty związane z dobrowolnymi ugodami wyniosły 122 mln zł (9m24: 364 mln zł) przed podatkiem i były one ujęte w linii wynik z pozycji wymiany a także w linii wynik z modyfikacji. Koszt ugód w raportowanym okresie był zbliżony do tego w 2kw24, choć wyższy niż we wcześniejszych, odzwierciedlając, między innymi, rosnącą liczbę oraz udział ugód na etapie postępowania sądowego. W 3kw24, 406 takich ugód zostało zawartych w porównaniu do 281 w 2kw24 i 535 w całym roku 2023.

Dobrowolne ugody (liczba)

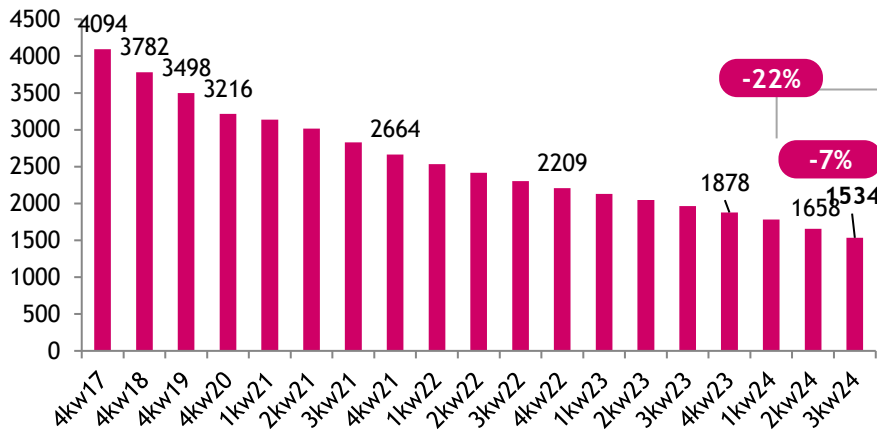

Koszty dobrowolnych ugód (mln zł, przed podatkiem)

Uwaga: niektóre wartości mogły ulec zmianie w porównaniu z poprzednio podanymi

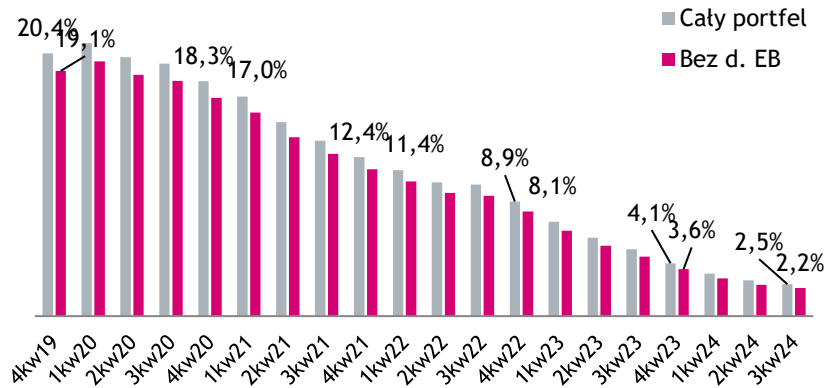
Koszty prawne, ujęte w kosztach administracyjnych oraz pozostałych kosztach operacyjnych były podobne jak w poprzednim kwartale i wyniosły 105 mln zł (9m24: 380 mln zł).

W efekcie powyższych trendów, portfel hipotek walutowych Banku zmniejszył się o 7% w ciągu 3kw24 (w CHF, brutto, bez wpływu alokowanej rezerwy na ryzyko prawne) podczas gdy tempo spadku r/r przyspieszyło do 22%. Udział całego portfela hipotek walutowych (brutto pomniejszone o alokowane rezerwy na ryzyko prawne) w portfelu kredytów brutto Grupy spadł do 2,5% na koniec września br., podczas gdy udział hipotek walutowych udzielonych przez Bank spadł do poziomu 2,2%.

Portfel kredytów hipot. w CHF (mln CHF)*

(*) kredyty udzielone przez Bank Millennium oraz bez korekty o alokowaną rezerwę na ryzyko prawne

Hipoteki walutowe jako % skonsolidowanego portfela kredyt. brutto

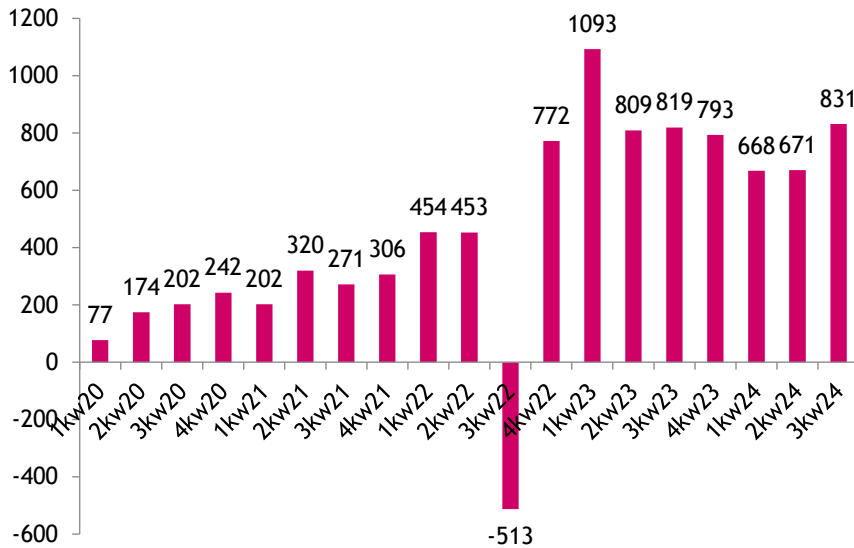

Uwaga: udział wszystkich walutowych kredytów hipotecznych brutto bez pomniejszenia o alokowaną rezerwę na ryzyko prawne wynosił 9,3% na koniec września 2024 r.

Podsumowując, po wyłączeniu wszystkich kosztów związanych z portfelem walutowych kredytów hipotecznych w 3kw24 (738 mln zł przed podatkiem/642 mln zł po podatku) oraz korekcie o zmniejszenie kosztu wakacji kredytowych, Grupa BM zaraportowałaby, zysk netto w 3kw24 w wysokości 831 mln zł. Skorygowany zysk kwartalny w 2kw24 wyniósł 671 mln zł a ten w 3kw23 819 mln zł).

Wynik netto bez kosztów portfela hipotek FX ale z hipotetycznym podatkiem bankowym*

(mln zł)

(*) hipotetyczny podatek banków dodany do wyników w okresie lipiec 2022 r. do maj 2024 r.

Więcej informacji o ryzyku związanym z portfelem walutowych kredytów hipotecznych jest przedstawionych w dalszej części niniejszego raportu w rozdziale 10.

SZCZEGÓŁOWE WYNIKI FINANSOWE

Rachunek zysków i strat Grupy

Przychody operacyjne Grupy (mln zł)	9m24	9m23	Zmiana r/r	3 kw. 24	2 kw. 24	Zmiana kw/kw
Wynik z tytułu odsetek	4 025	3 970	1%	1 489	1 182	26%
Wpływ wakacji kredytowych na wynik z tyt. odsetek	(157)	0	-	44	(201)	-
Wynik z tytułu odsetek skorygowany*	4 182	3 970	5%	1 445	1 383	5%
Wynik z tytułu prowizji	589	592	-1%	199	191	4%
Wynik na działalności podstawowej	4 614	4 562	1%	1 688	1 372	23%
Wynik na działaln. podstaw. wakacji kredyt.	4 771	4 562	5%	1 644	1 573	5%
Pozostałe przychody pozaodsetkowe	(213)	594	-	(27)	(48)	-
Przychody operacyjne ogółem	4 401	5 156	-15%	1 660	1 324	25%
Przychody operacyjne bez pozycji nadzwyczajnych **	5 097	4 791	6%	1 759	1 698	4%

(*) Bez korekty portfela kredytów wg. wartości godziwej (3,2mln zł w 9m24 i -0,3 mln zł w 9m23), która jest włączona do pozycji „koszt ryzyka”

(**) Bez pozycji nadzwyczajnych, tj. negatywnego wpływu wakacji kredytowych (początkowy odpis -201 mln zł w 2kw24 i rozwiązanie 44 mln zł w 3kw24) finansowego wpływu transakcji dot. ubezpieczeń (początkowy przychód 597.2 mln zł w 1kw23), oraz kosztów/ przychodów związanych z walutowymi kredytami hipotecznymi (w wyniku z pozycji wymiany oraz pozostałych przychodach/ kosztach operacyjnych, w tym gwarancje od Societe Generale)

Wynik z tytułu odsetek w 9m24 osiągnął 4 025 mln zł na bazie raportowanej i wzrósł o 1% r/r. Skromny wzrost był rezultatem wakacji kredytowych dla kredytobiorców kredytów hipotecznych w złotych, (początkowo zaksięgowane 201 mln zł w 2kw24 a później skorygowane w 3kw24 przez rozwiązanie w kwocie 44 mln zł). Wynik odsetkowy bez tego wpływu był wyższy o 5% r/r (wzrost o 5% kw/kw), głównie napędzany wyższymi przychodami z dłużnych papierów wartościowych. Czynniki które miały negatywny wpływ na wynik odsetkowy były spadki rynkowych stóp procentowych po tym jak dokonano obniżki stóp banku centralnego o 100 pkt. baz. we wrześniu i październiku 2023 r. oraz koszty odsetkowe od obligacji spełniających wymogi MREL (emisje o wartości 500 mln EUR we wrześniu'23 i o wartości 500 mln EUR we wrześniu'24).

Marża odsetkowa netto (do średnich aktywów odsetkowych) (NIM) średnio wyniosła 4,39% w 3kw24 (bez wspomnianego wyżej wpływu wakacji kredytowych), czyli była o 11 pkt. baz. wyższa od poziomu z poprzedniego kwartału. W 9m24 NIM wyniósł 4,35%, tj. o 37 pkt. baz. mniej niż 4,72% w 9m23. Wspomniane wyżej czynniki (obniżka stóp procentowych i emisja obligacji MREL) jak również większy udział obligacji w aktywach, miały negatywny wpływ na poziom NIM, choć jednocześnie spadający koszt depozytów o 45 pkt. baz. w okresie 12 miesięcy do 2,27% (z poziomu 2,72% w 3kw23) i pewna poprawa w dochodowości portfela obligacji miały w tym wypadku pozytywny wpływ.

Wynik z tytułu prowizji za 9m24 wyniósł 589 mln zł i spadł o 1% r/r (wzrost o 4% kw/kw). Powolny wzrost był przede wszystkim spowodowany spadającymi prowizjami z działalności *bancassurance* (sprzedaż ubezpieczeń) (spadek o 20% r/r w wyniku transakcji dotyczącej biznesu ubezpieczeniowego). Z drugiej strony prowizje z kart płatniczych, prowizje maklerskie i powiernicze oraz opłaty za zarządzanie i dystrybucję funduszy inwestycyjnych oraz innych produktów inwestycyjnych wykazały znaczący wzrost.

Raportowany wynik na działalności podstawowej, zdefiniowany jako suma wyniku z tytułu odsetek i wyniku z tytułu prowizji, osiągnął 4 614 mln zł za 9m24 i wzrósł jedynie o 1% r/r z powodu wpływu wakacji kredytowych. Wynik na działalności podstawowej bez tego efektu wyniósłby 4 771 mln zł, co przekłada się na wzrost o 5% r/r (i o 5% kw/kw) będąc kluczowym czynnikiem dochodowości Grupy na bazie powtarzalnej.

Pozostałe przychody pozaodsetkowe, które obejmują wynik z wymiany, wynik na aktywach i zobowiązaniach finansowych (bez korekty portfela kredytów wg. wartości godziwej), a także pozostałe przychody i koszty operacyjne netto, zanotowały w 9m24 ujemną wartość 213 mln zł. Koszty związane z polubownymi ugodami negocjowanymi z kredytobiorcami walutowych kredytów hipotecznych oraz koszty prawne związane z tymi kredytami (580 mln zł, wykazane w wyniku z pozycji wymiany i pozostałych kosztach operacyjnych) w dalszym ciągu miały negatywny wpływ na tę linię wyniku. W 2023 r. znajdowała się ona pod silnym dodatnim wpływem transakcji ubezpieczeniowej (sprzedaży zewnętrznemu partnerowi ubezpieczeniowemu udziałów w Millennium Financial Services Sp. z o.o. w marcu 2023r. wraz ze związanymi z tym efektami, która przyniosła przychód przed opodatkowaniem w kwocie 652 mln zł (z czego 597 mln zł w 1kw23 i 55 mln zł w 4kw23) co znacznie utrudnia analizę rocznych zmian tej pozycji przychodów.

Przychody operacyjne ogółem Grupy osiągnęły wysokość 4 401mln zł w 9m24 wykazując spadek o 15% r/r. Bez uwzględnienia wspomnianych wyżej nadzwyczajnych pozycji przychodów i kosztów, skorygowana wartość przychodów operacyjnych osiągnęła poziom 5 097 mln zł i wzrosła o 6% r/r (wzrost o 4% kw/kw).

Koszty ogółem wyniosły 1 656 mln zł w 9m24, przekładając się na wzrost o 13% r/r.

Koszty operacyjne (mln zł)	9m24	9m23	Zmiana r/r	3 kw. 24	2 kw. 24	Zmiana kw/kw
Koszty osobowe	(887)	(766)	16%	(303)	(295)	3%
Pozostałe koszty administracyjne	(769)	(697)	10%	(250)	(210)	19%
<i>w tym wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG)</i>	(61)	(60)	1%	0	0	-
Koszty operacyjne ogółem	(1 656)	(1 464)	13%	(553)	(505)	10%
Całkowite koszty bez BFG	(1 595)	(1 404)	14%	(553)	(505)	10%
Koszty/przychody - raportowane	37.6%	28.4%	9,2 p.p.	31,5%	46,3%	-14,8 p.p.
<i>Koszty/przychody skorygowane*</i>	<i>30.8%</i>	<i>29.3%</i>	<i>1,5 p.p.</i>	<i>29,9%</i>	<i>28,1%</i>	<i>1,8 p.p.</i>

(*) bez przychodów lub kosztów nadzwyczajnych

Koszty osobowe w 9m24 wyniosły 887 mln zł i wzrosły o 16% r/r (o 3% kw/kw), głównie w efekcie inflacji płacowej przejawiającej się w wyższych wynagrodzeniach zasadniczych i wynagrodzeniach zmiennych. Grupa kontynuuje dostosowywanie liczby oddziałów i poziom zatrudnienia do bieżących potrzeb, co odzwierciedla postępującą digitalizację i coraz ważniejszą rolę kanałów online przy jednoczesnym utrzymywaniu znaczącej obecności geograficznej pod względem sieci tradycyjnych oddziałów. Na koniec września 2024 r. liczba oddziałów ogółem wyniosła 610 a ich liczba została zredukowana o 5 placówek w porównaniu do stanu na koniec września 2023 r. Liczba pracowników w Grupie wyniosła 6 696 etatów na koniec września 2024 r. i była o 1% niższa niż rok wcześniej i na podobnym poziomie jak w poprzednim kwartale. Wyłączając pracowników na długoterminowych zwolnieniach („aktywne etaty”), liczba zatrudnionych była jeszcze niższa i wyniosła 6 338.

Pozostałe koszty administracyjne (w tym amortyzacja) osiągnęły 769 mln zł w 9m24 i wzrosły o 10% r/r. Pośród głównych grup kosztów najwyższy wzrost obserwowany był w takich pozycjach jak koszty usług prawnych i doradztwa, koszty marketingowe oraz koszty informatyki i telekomunikacji. Koszty prawne związane z negocjacjami i sprawami sądowymi dotyczącymi kredytobiorców walutowych kredytów hipotecznych stanowiły istotne obciążenie w tej grupie kosztów (87 mln zł w okresie sprawozdawczym).

Zatrudnienie (etaty)	30.09.2024	30.09.2023	Zmiana r/r	30.06.2024	Zmiana kw/kw
Bank Millennium S.A.	6 434	6 486	-1%	6 411	0%
Podmioty zależne	262	290	-10%	299	-13%
Grupa Banku Millennium razem	6 696	6 776	-1%	6 710	0%
Grupa BM razem (aktywne* etaty)	6 338	6 306	1%	6 313	0%

(*) liczba aktywnych etatów oznacza liczbę pracowników, którzy nie są na długotrwałych zwolnieniach

Wskaźnik kosztów do dochodów za 9m24 wyniósł 37,6% i był wyższy o 9,2 pkt. proc. niż poziom dla 9m23 (28,4%), głównie w wyniku wpływu wysokich obciążeń/ przychodów jednorazowych w 9m24 (wpływ wakacji kredytowych) oraz w 9m23 (transakcja *bancassurance*). Wskaźnik kosztów do dochodów bez wyżej wymienionych pozycji nadzwyczajnych (głównie transakcja *bancassurance*, koszt wakacji kredytowych oraz koszty prawne i straty walutowe związane ze sporami sądowymi/ugodami z kredytobiorcami walutowych kredytów hipotecznych) osiągnął niski poziom 30,8% za 9m24 i był nieznacznie wyższy (o 1,5 pkt proc.) niż w 9m23.

Zysk netto (mln zł)	9m24	9m23	Zmiana r/r	3 kw. 24	2 kw. 24	Zmiana kw/kw
Przychody operacyjne	4 401	5 156	-15%	1 660	1 525	9%
Koszty operacyjne	(1 656)	(1 464)	13%	(553)	(505)	10%
Odpisy na utratę wartości oraz pozostały koszt ryzyka*	(314)	(231)	36%	(123)	(71)	74%
Pozostałe modyfikacje**	(77)	(41)	88%	(35)	(22)	62%
Odpis na ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych	(1 656)	(2 364)	-30%	(533)	(575)	-7%
Podatek bankowy	(134)	0	-	(99)	(35)	-
Zysk brutto	564	1 056	-47%	317	117	170%
Podatek dochodowy	(17)	(596)	-	(127)	111	-
Zysk netto - raportowany	547	461	19%	190	229	-17%
Zysk netto - skorygowany***	2 297	2 237	3%	796	834	-5%

(*) odpisy na utratę wartości aktywów finansowych i niefinansowych w tym korekta kredytów wg. wartości godziwej (3,2mln zł w 9m24 i -0,3 mln zł w 9m23) oraz efekt modyfikacji kredytów (-34.3 mln zł w 9m24 i -26.8 mln zł w 9m23)

(**) wartość modyfikacji zaksięgowana w danym okresie wynikająca z dobrowolnych uгод z kredytobiorcami walutowych kredytów hipotecznych odnosząca się do specyficznej grupy tych umów

(***) bez pozycji nadzwyczajnych, tj. negatywnego wpływu wakacji kredytowych (początkowy odpis -201 mln zł w 2kw24 i rozwiązanie 44 mln zł w 3kw24) finansowego wpływu transakcji dot. ubezpieczeń (początkowy przychód 597.2 mln zł w 1kw23), oraz kosztów/przychodów związanych z portfelem walutowych kredytów hipotecznych (w odpisach na ryzyko prawne, wyniku z pozycji wymiany, kosztach operacyjnych oraz pozostałych przychodach/ kosztach operacyjnych, z uwzględnieniem gwarancji od Societe Generale i efektów podatkowych w 9m24) oraz hipotecznym podatkiem bankowym do końca maja 2024r.

Łączny koszt ryzyka, który obejmował odpisy netto na utratę wartości, korektę wartości godziwej części portfela kredytowego i część wyniku modyfikacji (bez części dotyczącej uгод z kredytobiorcami walutowych kredytów hipotecznych), poniesiony przez Grupę, wyniósł 314 mln zł w 9m24 i był wyższy o 36% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku z powodu wyższych odpisów na kredyty dla przedsiębiorstw, szczególnie w 3kw24 (48 mln zł). Koszty ryzyka dla segmentu detalicznego (w tym hipotecznych kredytów walutowych) były głównym składnikiem kosztów ryzyka ogółem i w 9m24 wyniosły 231 mln zł. Koszty ryzyka dla segmentów korporacyjnego i pozostałych 82 mln zł. Relatywnie rzecz ujmując, koszt ryzyka (tzn. odpisy netto w stosunku do średnich kredytów brutto) za 9m24 wyniósł 53 pkt. baz. (anualizowany) i był o 13 pkt baz. wyższy niż w 9m23 (40 pkt baz.).

W 9m24 Grupa zaksięgowwała w wyniku z modyfikacji części kosztów uгод z kredytobiorcami walutowych kredytów hipotecznych w kwocie 77 mln zł, o 88% więcej w porównaniu z wartością za porównywalny okres poprzedniego roku.

W 9m24 Bank dalej tworzył **rezerwy na ryzyko prawne związane z portfelem walutowych kredytów hipotecznych**, które wciąż stanowiły znaczącą pozycję w Rachunku zysków i strat i osiągnęły 1 656 mln zł (1 496 mln zł, z wyłączeniem kredytów udzielonych przez byłego Euro Bank, ponieważ kredyty te podlegają klauzulom ubezpieczeniowym i gwarancjom Societe Generale). Rezerwy te były niższe o 30% od tych utworzonych w 9m23 jako że cały 2023 rok charakteryzował się podwyższonym poziomem tych rezerw po wcześniejszej opinii i finalnym rozstrzygnięciu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 czerwca 2023 r. w sprawie C-520/21 i w rezultacie eliminację (niskiego) prawdopodobieństwa otrzymania wynagrodzenia za korzystanie z udostępnionego przez Bank kapitału w stosowanej przez Bank metodologii tworzenia rezerw na ryzyko prawne oraz sprzyjanie napływowi nowych spraw w sądach. Ponadto, Bank dokonał również aktualizacji innych parametrów swej metodologii. Na koniec września 2024 r. saldo rezerw na portfel Banku Millennium wyniosło 7 702 mln zł (równowartość 111% ubruttowionego portfela walutowych kredytów hipotecznych) oraz 722 mln zł na portfel kredytów udzielonych przez dawny Euro Bank.

Zysk brutto (przed podatkiem dochodowym) w 9m24 wyniósł 564 mln zł i był znacząco niższy (o 47% r/r) w porównaniu do poziomu za 9m23 z powodu znaczących kosztów jednorazowych w 9m24 i przychodów jednorazowych w 9m23, wspomnianych już wyżej. Bank nie był zobowiązany do wnoszenia opłat z tytułu podatku bankowego od 15 lipca 2022 r., tj. od dnia podjęcia decyzji o uruchomieniu Planu Naprawy. 19 czerwca 2024 r. Bank podjął decyzję zakończenia realizacji Planu Naprawy i notyfikował o tym fakcie Komisję Nadzoru Finansowego oraz Bankowy Fundusz Gwarancyjny i w efekcie rozpoczął płacenie podatku bankowego. W opinii Zarządu Banku wszystkie podstawowe założenia Planu Naprawy zostały wypełnione do tego dnia. W rezultacie Grupa wykazała podatek bankowy za 2kw24 i 3kw24 w łącznej kwocie 134 mln zł.

W 9m24 Grupa wykazała **zysk netto** w kwocie 547 mln zł, zatem na znacznie wyższym poziomie (o 19%) w porównaniu do zysku za 9m23. Niski poziom podatku dochodowego za 9m24 był możliwy dzięki pozytywnym efektom w CIT i DTA (podatku odroczonym) w wyniku odzyskania podatku od przychodów odsetkowych i różnic kursowych z tytułu udzielonych kredytów hipotecznych walutowych uznanych za nieważne w wyrokach sądów. Po korekcie o wymienione powyżej pozycje nadzwyczajne (dot. m. in. kosztów związanych z walutowymi kredytami hipotecznymi, wakacje kredytowe i efekty podatkowe w 9m24 oraz przychodów ze sprzedaży udziałów w działalności ubezpieczeniowej *bancassurance* w 9m23) Grupa osiągnęłaby zysk netto w wysokości 2 297 mln zł za 9m24, o 3% wyższy niż skorygowany zysk netto za 9m23 w wysokości 2 237 mln zł.

Kredyty i pożyczki dla klientów

Strukturę i dynamikę kredytów dla klientów w Grupie przedstawia poniższa tabela:

Kredyty i pożyczki dla klientów (mln zł)	30.09.2024	30.09.2023	Zmiana r/r	30.06.2024	Zmiana kw/kw
Kredyty dla gospodarstw domowych	57 594	56 150	3%	56 862	1%
- złotowe kredyty hipoteczne	37 548	35 706	5%	37 195	1%
- walutowe kredyty hipoteczne	1 849	3 822	-52%	2 041	-9%
- w tym kredyty Banku Millennium	1 630	3 399	-52%	1 793	-9%
- w tym kredyty byłego Euro Banku	219	423	-48%	248	-12%
- kredyty konsumpcyjne	18 196	16 623	9%	17 626	3%
Kredyty dla przedsiębiorstw i sektora publicznego	17 948	17 833	1%	17 783	1%
- leasing	6 854	6 755	1%	6 808	1%
- pozostałe kredyty dla przedsiębiorstw i faktoring	11 094	11 078	0%	10 975	1%
Kredyty i pożyczki netto dla klientów	75 542	73 983	2%	74 645	1%
<i>Kredyty i pożyczki netto dla klientów bez walutowych kredytów hipotecznych</i>	<i>73 693</i>	<i>70 161</i>	<i>5%</i>	<i>72 605</i>	<i>1%</i>
Odpisy na utratę wartości	1 704	2 587	-34%	2 601	-34%
Kredyty i pożyczki dla klientów brutto*	78 150	76 570	2%	77 246	1%

(*) W tym, poza rezerwami na ryzyko kredytowe, także korekta wg wartości godziwej portfela kredytów, ujmowanego wg wartości godziwej, oraz modyfikacja. Uwzględnia także początkową korektę MSSF9. W tym przypadku portfel kredytów brutto przedstawia wartość kredytów i pożyczek przed wspomnianymi rezerwami i korektami, lecz po zaalokowaniu rezerw na ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych.

Kredyty netto ogółem Grupy Banku Millennium osiągnęły 75 542 mln zł na koniec września 2024 r. i były wyższe o 2% r/r (wyższe o 1% kw/kw). Kredyty bez walutowych kredytów hipotecznych wzrosły o 5% r/r. Walutowe kredyty hipoteczne, netto po uwzględnieniu odpisów, obniżyły się wyraźnie w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy (spadek o 52%), a udział walutowych kredytów hipotecznych (bez kredytów przejętych z Euro Bank) w kredytach brutto ogółem spadł w sposób istotny w ciągu roku do 2,2% z poziomu 4,6% rok wcześniej. Wynikało to m.in. z faktu, że większość rezerw na ryzyko prawne obniża wartość brutto kredytów, poza regularną amortyzacją, wcześniejszymi spłatami, przewalutowaniem na PLN oraz wykonaniem wyroków sądów.

Wartość netto kredytów dla gospodarstw domowych wyniosła 57 594 mln zł na koniec września 2024 r., wykazując wzrost o 3% r/r (wzrost o 1% kw/kw) jakkolwiek stłumiony trend wzrostowy, zarówno w ujęciu rocznym jak i kwartalnym, wynikał ze spadku wartości księgowej portfela walutowych kredytów hipotecznych. W ramach tej pozycji, kredyty hipoteczne w złotych wyniosły 37 548 mln zł i wzrosły o 5% r/r, z oznakami silnego odbicia w odniesieniu do nowo udzielanych kredytów: wypłaty tych kredytów w 9m24 osiągnęły 4,8 mld zł i wzrosły o 50% r/r. Kolejny komponent kredytów detalicznych, kredyty konsumpcyjne, wykazywały także pozytywną ewolucję. Wartość netto kredytów konsumpcyjnych wyniosła 18 196 mln zł na koniec września 2024 r., rosnąc o 9% r/r. Wartość nowych pożyczek gotówkowych wypłaconych w 9m24 wyniosła 5,4 mld zł, co oznacza wzrost o 12,5% w porównaniu do analogicznego okresu poprzedniego roku.

Wartość netto kredytów dla przedsiębiorstw wyniosła 17 948 mln zł na koniec września 2024 r. i wzrosła nieznacznie o 1% r/r (wzrost o 1% kw/kw). Skromny wzrost portfela kredytowego był w dużej mierze spowodowany koncentracją Grupy na optymalizacji aktywów ważonych ryzykiem (RWA) w 2023 r. wynikającej z celów zarządzania kapitałem. Bardziej wyraźne oznaki odbicia trendu były widoczne w portfelu leasingowym, który wzrósł o 1% r/r a wartość nowych kontraktów leasingu w 9m24 wzrosła o 26% r/r osiągając 2,9 mld zł.

Depozyty klientów

Dynamikę depozytów klientów przedstawia poniższa tabela:

Depozyty klientów (mln zł)	30.09.2024	30.09.2023	Zmiana r/r	30.06.2024	Zmiana kw/kw
Depozyty klientów indywidualnych	84 530	74 247	14%	83 429	1%
Depozyty przedsiębiorstw i sektora publicznego	29 451	31 929	-8%	33 111	-11%
Depozyty ogółem	113 981	106 176	7%	116 540	-2%

Depozyty ogółem wyniosły 113 981 mln zł na dzień 30 września 2024 r. i wzrosły o 7% r/r (spadły o 2% kw/kw). Depozyty klientów indywidualnych osiągnęły 84 530 mln zł wg stanu na 30 września 2024 r., wykazując wysoki wzrost o 14% r/r (+1% kw/kw). Lokaty terminowe klientów detalicznych wzrosły o 21% r/r, podczas gdy środki na rachunkach oszczędnościowych i bieżących osób fizycznych wzrosły o 10% r/r.

Depozyty przedsiębiorstw i sektora publicznego, które osiągnęły 29 451 mln zł na dzień 30 września 2024 r., obniżyły się o 8% r/r (o 11% kw/kw) w wyniku znacznego spadku depozytów terminowych przedsiębiorstw w 3kw24, spowodowanego przez bardziej rygorystyczne zarządzanie cenowe.

PLYNNOŚĆ, JAKOŚĆ AKTYWÓW I WYPŁACALNOŚĆ

Płynność Grupy Banku Millennium pozostała na bardzo wysokim poziomie w 3 kwartale 2024 roku. Wskaźnik LCR osiągnął poziom 365% na koniec września 2024, tj. pozostawał znacznie powyżej minimum nadzorczego w wysokości 100%. Wskaźnik kredytów do depozytów utrzymuje się na bezpiecznym poziomie 66%, a udział płynnych papierów wartościowych (głównie obligacje emitowane przez rządy, Unię Europejską, wielostronne banki rozwoju i bony NBP) w aktywach ogółem Grupy pozostaje znaczący i wynosi 35%.

Wskaźniki jakości kredytów i płynności Grupy (mln zł)	3 kw. 2024	3 kw. 2023	Zmiana r/r	2 kw. 24	Zmiana kw./kw.
Razem kredyty z utratą wartości	3 619	3 582	37	3 500	119
Odpisy na utratę wartości	2 596	2 560	36	2 587	9
Korekta do wartości godziwej	11	27	-16	13	-2
Ogółem odpisy na utratę wartości i korekta do wartości godziwej	2 607	2 587	20	2 601	7
Udział ekspozycji z utratą wartości NPL ratio (%)	4,63%	4,68%	-0,05 p.p.	4,53%	0,10 p.p.
Kredyty przeterminowane ponad 90 dni / kredyty ogółem (%)	2,18%	2,23%	-0,05 p.p.	2,17%	0,01 p.p.
Wskaźnik pokrycia (Odpisy łącznie + korekta do wart. godziwej/kredyty z utratą wartości) (%)	72,04%	72,23%	-0,19 p.p.	74,30%	-2,25 p.p.
Ogółem odpisy i korekta do wartości godziwej/kredyty przeterminowane (>90d) (%)	152,71%	151,43%	1,28 p.p.	155,11%	-2,40 p.p.
Wskaźnik pokrycia płynności (LCR) Grupy	365%	299%	66 p.p.	337%	27 p.p.

Grupa nadal prezentowała bardzo dobrą jakość aktywów: udział kredytów z utratą wartości w całości portfela kredytowego pozostał na niskim poziomie 4,63%. Udział kredytów przeterminowanych powyżej 90 dni w portfelu ogółem spadł r/r z 2,23% do 2,18% na koniec września 2024 r.

Wskaźnik pokrycia kredytów z utratą wartości r/r spadł z 72,23% do 72,04% na koniec września 2024. W ciągu roku nieznacznie wzrosło pokrycie kredytów przeterminowanych o ponad 90 dni z 151,43% do 152,71%.

W portfelu hipotecznym wskaźnik kredytów z utratą wartości spadł r/r z 2,39% do 2,35% na koniec września 2024, dla produktów detalicznych z 10,12% do 8,62%, podczas gdy w portfelu leasingowym wzrósł z 4,49% do 5,14%. W portfelu korporacyjnym wskaźnik pogorszył się z 3,20% do 4,69%.

Wypłacalność

Bank i Grupa są zobowiązane na mocy prawa do spełnienia minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych i dźwigni, określonych w art. 92 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/876 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni, wskaźnika stabilnego finansowania netto, wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rynkowego, ekspozycji wobec kontrahentów centralnych, ekspozycji wobec przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, dużych ekspozycji, wymogów dotyczących sprawozdawczości i ujawniania informacji, a także rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR II).

Główne wskaźniki kapitałowe* (mln zł)	3 kw. 2024	3 kw.23	Zmiana r/r	2 kw. 2024	Zmiana kw/kw
Aktywa ważone ryzykiem (RWA) Grupa	44 208	44 901	-693	43 318	890
Aktywa ważone ryzykiem (RWA) Bank	40 530	41 827	-1 297	39 710	820
Wymogi kapitałowe Grupa	3 537	3 592	-55	3 465	72
Wymogi kapitałowe Bank	3 242	3 346	-104	3 177	65
Fundusze własne Grupa	7 929	7 472	457	7 421	508
Fundusze własne Bank	7 521	7 299	222	7 061	460
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR) Grupa	17,94%	16,64%	1,30	17,13%	0,81
Minimalny wymagany TCR	12,21%	12,69%	-0,48	12,21%	0,00
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR) Bank	18,56%	17,45%	1,11	17,78%	0,78
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1) Grupa	15,30%	13,49%	1,81	14,26%	1,04
Minimalny wymagany Wskaźnik T1	9,85%	10,21%	-0,36	9,85%	0,00
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1) Bank	15,68%	14,06%	1,62	14,65%	1,03
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1) Grupa	15,30%	13,49%	1,81	14,26%	1,04
Minimalny wymagany Wskaźnik CET1	8,07%	8,34%	-0,27	8,07%	0,00
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1) Bank	15,68%	14,06%	1,62	14,65%	1,03
Wskaźnik dźwigni (LR) Grupa	4,82%	4,72%	0,10	4,41%	0,41

(*) Wskaźniki kapitałowe są wyliczane zgodnie z przepisami przejściowymi łagodzącymi wpływ wdrożenia MSSF 9 na wskaźnik CET1

W 3 kw. 2024 roku wskaźniki kapitałowe wyraźnie się poprawiły - wskaźnik kapitału Tier 1 (równy wskaźnikowi kapitału podstawowego Tier 1) wzrósł o 104 p.b., a łączny wskaźnik kapitałowy o 81 p.b. Kapitał T1 (CET1) wzrósł o 585 mln zł (9,5%), co wynikało przede wszystkim z włączenia zysku netto za pierwsze półrocze 2024 roku. Jednocześnie aktywa ważone ryzykiem (RWA) zwiększyły się o 890 mln zł (o 2,1%), co wynikało ze wzrostu skali działalności. Fundusze własne ogółem wzrosły o 508 mln zł (o 6,8%).

Wskaźnik dźwigni wzrósł w 3 kw. 2024 o 41 p.b. z 4,41% do 4,82%, co zostało spowodowane głównie wzrostem kapitału T1 (o 9,5%), podczas gdy miara ekspozycji praktycznie się nie zmieniła. Nadwyżka ponad regulacyjne minimum 3% i wynosi 182 p.b.

Minimalne poziomy kapitału obejmują:

- Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX) - zalecenie KNF dotyczące dodatkowego wymogu kapitałowego dla zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, wynikające z art. 138 ust. 1 pkt 2a ustawy Prawo bankowe. Aktualnie bufor ten został ustalony w zaleceniach KNF pod koniec 2023 roku w wysokości 1,47 p.p. (Bank) i 1,46 p.p. (Grupa) dla łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 1,10 p.p. (Bank i Grupa) dla Wskaźnika Tier1 oraz 0,82 p.p. (Bank i Grupa) dla Wskaźnika CET1;
- Wymóg połączonego bufora - określony w ustawie o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym - który składa się z:
 - Bufora zabezpieczenia kapitału w wysokości 2,5%,
 - Bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII) - w wysokości 0,25%, przy czym wysokość jest corocznie ustalana przez KNF,
 - Bufora ryzyka systemowego w wysokości 0%, obowiązujący od marca 2020 roku, w związku z Rozporządzeniem Ministra Finansów i Rozwoju,
 - Bufora antycyklicznego w wysokości 0%.

Bank otrzymał w grudniu 2023 roku zalecenie dotyczące utrzymywania funduszy własnych na pokrycie dodatkowego narzutu kapitałowego („P2G”) w celu zaabsorbowania potencjalnych strat wynikających z wystąpienia warunków skrajnych, na poziomie 1,59 p.p. oraz 1,60 p.p. (na poziomie jednostkowym i skonsolidowanym) ponad wartość OCR. Zgodnie z zaleceniem, dodatkowy narzut powinien składać się w całości z kapitału podstawowego Tier 1.

Minimalne wymagane przez KNF wielkości wskaźników kapitałowych w zakresie wymogu połączonego bufora (OCR) są osiągnięte z dużą nadwyżką na koniec 3 kwartału 2024 roku. Również w zakresie oczekiwanych przez KNF poziomów, obejmujących dodatkowy narzut P2G, zostały one osiągnięte dla wszystkich wskaźników kapitałowych.

Bank oczekuje cyklicznej komunikacji od regulatora na temat wymaganego poziomu stosunku P2R w końcu 4 kwartału 2024 roku.

WYMOGI MREL

W 3kw24 nastąpił znaczny wzrost wskaźników MREL, odzwierciedlający z jednej strony wyższe wskaźniki kapitałowe, a z drugiej inauguracyjną emisję zielonych obligacji MREL senioralnych niepodporządkowanych (Senior Non-Preferred lub SNP) we wrześniu 2024 r. Obligacje, wyemitowane w ramach istniejącego emisji euroobligacji średnioterminowych do kwoty 3 mld EUR, mają pięcioletni okres zapadalności (format 5NC4). Popyt znacząco przekroczył wartość oferowanych obligacji i zostały one wycenione na spreadzie 295 pb powyżej średnioterminowych swapów, co przełożyło się na stały kupon w wysokości 5,308% w pierwszych czterech latach. Był on znacząco korzystniejszy w porównaniu z debiutancką emisją obligacji Senior Non-Preferred 4NC3 z 2023 r.. Obligacje są notowane na giełdzie w Luxemburgu. Agencja ratingowa Moody's przyznała obligacjom rating Ba2, a Fitch Ratings rating BB+.

Wskaźnik MREL trea wzrósł do 28,6% (22,9% na koniec czerwca 2024 r.) z rosnącą nadwyżką powyżej wymaganego poziomu (20,78% włączając CBR). Wskaźnik MREL tem wzrósł do 9,0% (7,0% na koniec czerwca 2024 r.), przesuując się dalej powyżej wymaganego poziomu 5,9%.

WSKAŹNIK FINANSOWANIA DŁUGOTERMINOWEGO (WFD)

Zgodnie z rekomendacją Komisji Nadzoru Finansowego z lipca 2024 r. banki będą zobowiązane są do utrzymywania od 31 grudnia 2026 r. Wskaźnika Finansowania Długoterminowego (WFD) na poziomie co najmniej 40%. Na koniec września br. wartość WFD dla Grupy wynosiła 27%. Grupa zamierza spełnić wymogi ww. rekomendacji między innymi poprzez emisje hipotecznych listów zastawnych przez Millennium Bank Hipoteczny („MBH”).

W czerwcu br. MBH przeprowadził pierwszą emisję hipotecznych listów zastawnych. Emisja o łącznej wartości nominalnej 300 mln zł skierowana została do inwestorów instytucjonalnych. Łączny popyt przekroczył 1,1 mld zł. Dzień emisji listów zastawnych przypadł na 12 czerwca 2024 roku, a dzień ich zapadalności na 11 czerwca 2027 roku. Instrumenty zostały wycenione w procesie budowy księgi popytu na 57 pkt. bazowych ponad stawkę WIBOR 3M.

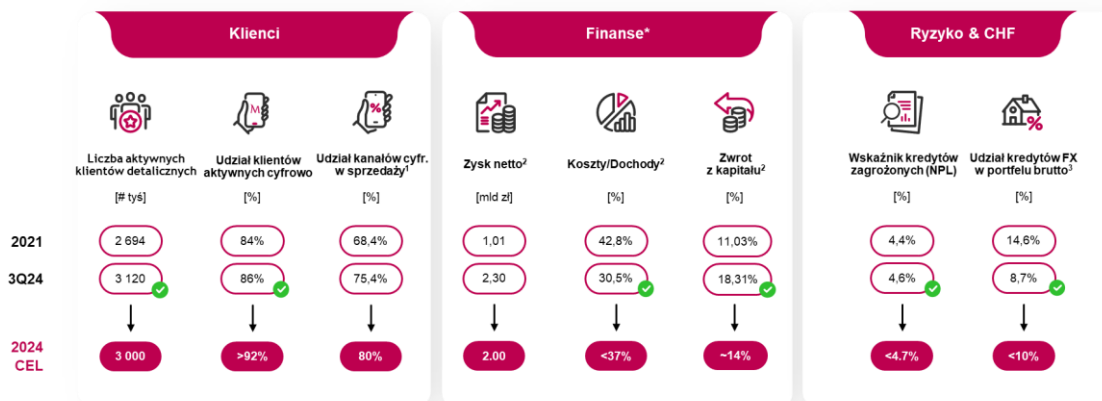
Listom Zastawnym została przyznana przez agencję ratingową Fitch ocena ratingowa na poziomie AA+ z perspektywą pozytywną a po podniesieniu ratingu Banku Millennium w końcu czerwca br. rating została podniesiony do AAA.

Po dacie bilansu, w październiku 2024 r. MBH przeprowadził kolejną emisję hipotecznych listów zastawnych. 5-letnie listy zastawne serii 2 o łącznej wartości nominalnej wynoszącej 500 mln zł będą oprocentowane według zmiennej stopy procentowej opartej o stawkę WIBOR 3M powiększoną o marżę wynoszącą 80 pkt. bazowych.

REALIZACJA STRATEGII

Bank jest w trakcie końcowej fazy realizacji obowiązującej strategii na lata 2022 - 2024 w 4kw21. Strategia ta jasno określa kluczowe obszary biznesowe i ich kontrybucję do osiągnięcia założonych wyników.

Bank śledzi wykonanie przyjętych celów strategicznych.

(1) obliczony jako średnia udziałów sprzedaży cyfrowej w wolumenach kluczowych produktów; (2) Z wyłączeniem kosztów związanych z portfelem kredytów hipotecznych walutowych, wakacji kredytowych i hipotecznego podatku bankowego w okresie styczeń-maj 2024 r; (3) Bez korekty o rezerwę na ryzyko prawne portfela walutowych kredytów hipotecznych

(*) Dane za okres 9m24

Po 3kw24 Bank może się pochwalić pozytywnym wynikiem realizacji większości celów wyznaczonych na rok 2024 a dodatkowo również szeregiem osiągnięć biznesowych, w tym m.in.:

1. Zakończenie subskrypcji pierwszych zielonych obligacji o wartości nominalnej 500 mln euro. Obligacje zostały wyemitowane w ramach istniejącego programu EMTN jako 5-letnie papiery dłużne nieuprzywilejowane senioralne.
2. Umowa portfelowa linii gwarancyjnej w ramach Programu InvestEU zawarta z Bankiem Gospodarstwa Krajowego (BGK) w celu ułatwienia przedsiębiorcom dostępu do kredytów obrotowych i inwestycyjnych
3. Nowe rozwiązania: Podpis elektroniczny mSzafer teraz dostępny w pełni zdalnie dla klientów detalicznych naszego banku
4. Udostępnienie klientom poszkodowanym w ostatniej powodzi możliwości skorzystania z bezzwrotnej pomocy Funduszu Wsparcia Kredytobiorców
5. Marka godna zaufania: Bank Millennium na prestiżowej liście najważniejszych światowych marek godnych zaufania. World's Most Trustworthy Companies 2024 (Statista i Newsweek)
6. Pierwszy w Polsce certyfikat prostej polszczyzny dla odpowiedzi na reklamacje, przyznany przez rektora Uniwersytetu Wrocławskiego
7. Najlepszy bank cyfrowy: Bank Millennium ponownie z tytułem najlepszego konsumenckiego cyfrowego banku w Polsce (Best Consumer Digital Bank in Poland) - magazyn Global Finance
8. Nagrody jakości: Bank Millennium w gronie 10 najlepszych banków w Europie pod kątem doświadczeń klientów „The European Banking CX Index” wg Forrester

W 2-gim i 3-cim kwartale br. Bank intensywnie pracował nad przygotowaniem strategii na lata 2025-2028. Publikacja strategii zbiega się w czasie z prezentacją wyników za 3kw24.

TRENDY I NAJWAŻNIEJSZE DANE BIZNESOWE

Bank Millennium kontynuuje realizację strategii, która zakłada dostosowanie formatu i funkcji oddziałów oraz serwisu zdalnego do potrzeb klienta.

Organizacja pracy w placówkach oraz wsparcie ze strony jednostek zarządzających jakością, pomagają doradcom wymieniać się informacjami oraz dzielić doświadczeniami. Pracownicy wiele uwagi poświęcają edukacji klientów i zachęcania ich do korzystania z kanałów zdalnych.

Dzięki edukacji klienci przyzwyczajają się do bankowania z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych, które umożliwiają im rozpoczęcie i pełną realizację wielu rodzajów transakcji.

Praca nad utrzymaniem wysokiego poziomu obsługi dotyczy klientów nowych i obecnych. W przypadku pierwszych - skupiamy się na odpowiednim zapoznaniu ich z naszą ofertą oraz wygodnymi formami bankowania. W przypadku klientów posiadających relację - zapoznajemy ich z nowymi możliwościami bankowania, odbiegającymi od ich dotychczasowych przyzwyczajeń. Przekazujemy wskazówki, jak korzystać z nowoczesnych kanałów realizacji transakcji i składania dyspozycji.

Skutecznie i zgodnie z potrzebami klientów, Bank łączy nowoczesne sposoby bankowania przez aplikację mobilną czy system transakcyjny ze stałym dostępem do wykwalifikowanych doradców oddziałowych oraz telefonicznych - we wszystkich liniach biznesowych. Dynamiczny rozwój obsługi doradców zdalnych, w tym z obszaru klienta zamożnego, zwiększył wygodę w dostępie do usług i produktów Banku.

Bank Millennium kontynuuje działania w obszarze zwiększenia satysfakcji klienta również w kwestii przejrzystości komunikacji i uproszczenia języka.

Upraszczamy teksty przekazywane klientom od momentu otwarcia konta, po informacje dotyczące obsługi posiadanych przez nich produktów.

Kontynuujemy szkolenia i wprowadzamy zasady prostego języka do kolejnych typów tekstów.

- Realizujemy zobowiązania wynikające z podpisanej przez Bank w 2020 roku „Deklaracji banków w sprawie standardu prostego języka”. Bank Millennium jako pierwszym Bank w Polsce otrzymał certyfikat prostej polszczyzny dla odpowiedzi na reklamacje. Certyfikat przyznawany jest przez rektora Uniwersytetu Wrocławskiego. Audytorzy Pracowni Prostej Polszczyzny w badaniu jakościowym docenili:
 - właściwą architekturę informacji i nawigację wizualną,
 - przejrzysty styl odpowiedzi na reklamacje,
 - zwroty, które umożliwiają podtrzymanie relacji,
 - wysoki poziom uprzejmości językowej.

Działania Banku Millennium doceniono w prestiżowym rankingu, który koncentruje się na jakości obsługi klienta.

Bank Millennium znalazł się w gronie 10 najlepszych banków w Europie pod kątem doświadczeń klientów. Wysoką pozycję uzyskał w raporcie „The European Banking CX Index” tworzonym przez agencję Forrester.

BANKOWOŚĆ DETALICZNA

W trzecim kwartale 2024 roku Bank zwiększył bazę aktywnych klientów o prawie 38 tys. 30 września 2024 r. Bank obsługiwał blisko 3,12 mln aktywnych klientów detalicznych.

Sprzedaż rachunków bieżących wyniosła prawie 112 tys., co oznacza wzrost o 3% w stosunku do poprzedniego kwartału. Kluczowym produktem przy akwizycji nowych klientów było konto Millennium 360°.

Trzeci kwartał 2024 roku był okresem umiarkowanego wzrostu wolumenu depozytów detalicznych. Utrzymujące się relatywnie wysokie oprocentowanie lokat terminowych i kont oszczędnościowych zachęcały klientów do korzystania z promocyjnych ofert. W rezultacie Bank zwiększył wolumen depozytów klientów detalicznych w 3kw2024 o 1,3 mld zł. Przełożyło się to na saldo depozytów detalicznych na koniec września 2024 r. w wysokości 89,4 mld zł. Bank rozwijał komunikację marketingową dotyczącą oferty oszczędnościowej i kontynuował pozyskiwanie nowych środków w oparciu o Konto Oszczędnościowe Profit z atrakcyjnym oprocentowaniem dla nowych środków, jednocześnie poprawiając marżę odsetkową poprzez dostosowywanie oferowanych ceny do warunków rynkowych.

W obszarze kredytów hipotecznych w 3 kwartale 2024 r. Bank Millennium zawarł nowe umowy o łącznej wartości 1,3 mld zł. W rezultacie Bank posiadał udział w rynku w sprzedaży na poziomie 7,3% (udział w rynku za lipiec - sierpień). W ofercie Banku pozostają kredyty hipoteczne z oprocentowaniem okresowo stałym przez 5 pierwszych lat. Działalność kredytowa Banku opierała się na bezwarunkowej prowizji 0% za udzielenie kredytu i 0% prowizji za wcześniejszą spłatę.

W trzecim kwartale 2024 roku Bank zanotował sprzedaż kredytów gotówkowych na poziomie 1,95 mld zł. Daje to podobny poziom do osiągniętego w drugim kwartale 2024 r. Udział Banku w sprzedaży kredytów gotówkowych na całym rynku szacowany jest na poziomie 10,51%. Udział Banku w saldzie kredytów gotówkowych na koniec sierpnia 2024 osiągnął wartość 9,10%.

W kanałach cyfrowych zostało zawartych 86% umów w ujęciu ilościowym i 75% w ujęciu wartościowym, podkreślając kluczowe znaczenie omnikanalowości w procesie kredytowym. Finalizacja w kanałach cyfrowych dopełnia znaczenia sieci oddziałów własnych, franczyzowych oraz telemarketingu, dzięki temu każdy klient może wybrać najdogodniejszą dla siebie ścieżkę z udziałem lub bez doradców.

Bank utrzymał wzrostowy trend portfela kart płatniczych z wynikiem 3,94 mln kart na koniec września 2024 r. (+1% względem 3kw23). Obrót w 3kw24 wyniósł 20 622 mln zł na kartach debetowych (+11% względem 3kw23) oraz 1 930 mln zł na kartach kredytowych (+11% względem 3kw23).

Wynik ten wspierany był przez nowe rozwiązania produktowe obejmujące m.in. wdrożenie usługi multiwalutowej, umożliwiającej płać kartą debetową w walutach obcych bezpośrednio z konta walutowego. Od 1 lipca 2024 Bank wycofał usługę HCE umożliwiającą płatności kartą w telefonie, proponując klientom inne opcje płatności kartą w telefonie (Google Pay, Apple Pay, BLIK zbliżeniowy).

Trzeci kwartał 2024 r. był okresem zwiększonej zmienności na rynkach kapitałowych. Na polskim rynku funduszy inwestycyjnych odnotowano dodatnie przepływy netto wspierane przez poprawiające się wyceny aktywów. Sentyment rynkowy i działania prowadzone w Banku miały pozytywny wpływ na sprzedaż netto funduszy inwestycyjnych, która wyniosła 708 mln zł.

Bank, szczególnie w segmencie klientów detalicznych, nadal koncentrował się na rozwoju oraz promowaniu rozwiązań regularnego inwestowania, m.in. na usłudze doradztwa inwestycyjnego. Usługa ta w łatwy i wygodny sposób umożliwia klientom dostęp do produktów inwestycyjnych, zwłaszcza poprzez regularne inwestowanie nawet niewielkich kwot. Działania te pozwoliły na otwarcie rekordowego poziomu 10,7 tys. nowych regularnie zasilanych rejestrów funduszy inwestycyjnych w 3kw24 i osiągnięcie ponad 40 tys. klientów którzy regularnie inwestują. Kontynuowana była również strategia premiowania korzystania z kanałów zdalnych poprzez obniżkę do 0% stawek opłat manipulacyjnych za nabycie wybranych jednostek uczestnictwa za pośrednictwem Millenet i Aplikacji Mobilnej. Bank utrzymywał w ofercie lokaty strukturyzowane oferowane z gwarantowanym zyskiem i ochroną kapitału.

W 3kw24 Bank otworzył ponad 11,1 tys. kont firmowych. W porównaniu do trzeciego kwartału ubiegłego roku oznacza to wzrost o 29%. 78% wszystkich kont firmowych otwartych w tym okresie zostało założonych zdalnie, co oznacza wzrost o 11 p.p. w porównaniu z 3-cim kwartałem poprzedniego roku.

W 3kw24 Bank zanotował sprzedaż kredytów firmowych na poziomie 254 mln zł. W porównaniu do trzeciego kwartału ubiegłego roku oznacza to wzrost o 8,5% oraz wzrost o 5,9% w porównaniu do poprzedniego kwartału.

Udział Banku w sprzedaży kredytów dla firm z segmentu mikro wzrósł z 4,7% w drugim kwartale 2024 roku do 6,0% w pierwszych dwóch miesiącach trzeciego kwartału 2024.

BANKOWOŚĆ KORPORACYJNA

W trzecim kwartale przeprowadziliśmy badanie satysfakcji klientów bankowości przedsiębiorstw. Aż 85% badanych klientów jest bardzo zadowolonych z wsparcia naszych Doradców Bankowych (NPS Doradcy 77), zaś 88% bardzo zadowolonych z bieżącej współpracy operacyjnej z Konsultantami. NPS Banku, dla linii bankowość przedsiębiorstw wyniósł 47 punktów. Te wyniki potwierdzają nasze wysokie kompetencje i zaangażowanie w zapewnienie najwyższej jakości procesów obsługi. Równocześnie wyniki badania są dla nas informacją zwrotną od klientów wyznaczającą kierunki dalszych prac nad naszym portfolio produktowym oraz rozwojem cyfrowych serwisów oferowanych klientom.

Digitalizacja procesów obsługi klientów

W 3 kwartale br. 63% umów o charakterze kredytowym było podpisanych z wykorzystaniem kwalifikowanego podpisu elektronicznego, 75% transakcji wymiany walut zrealizowana została za na platformie wymiany walut Millennium Forex Trader, a 84% gwarancji wystawiliśmy w formie e-gwarancji. Rośnie także udział klientów korzystających z eBOK-a Millennium Leasing - na koniec września było to już 94% klientów leasingowych, zaś elektroniczne wnioski dotyczące obsługi umów i leasingowanych przedmiotów od początku roku stanowiły 56,2% wszystkich wniosków leasingowych składanych przez klientów, zaś 53% umów leasingu w segmencie bankowości przedsiębiorstw zostało podpisanych elektronicznie.

Bankowość mobilna

Kontynuując rozwój aplikacji mobilnej Bank Millennium dla Firm skupiliśmy się na module obsługi kart. Do wcześniej udostępnionych funkcji tj. listy kart, historii transakcji, aktywacji karty, zmiany PIN-u oraz zastrzeżenia karty, dodaliśmy możliwość tymczasowej blokady karty, podgląd danych poufnych karty, możliwość pobrania potwierdzenia PDF dla dowolnej transakcji kartowej, a także pobrania wyciągu z kart kredytowych (chargé).

eBOK Millennium Leasing w Millenecie dla Przedsiębiorstw

Funkcjonalności serwisu eBOK rozszerzyliśmy o przejrzystą historię rozliczeń, zawierającą wszystkie wystawione faktury wraz z odnotowanymi wpłatami klienta, saldem bieżącym i saldem po każdej operacji. Dzięki temu klienci mogą sprawdzić moment, a także przyczynę zaległości lub nadpłaty oraz w każdej chwili kontrolować stan swoich rozliczeń.

Bankowość transakcyjna

Wdrożyliśmy pilotażowo nowe rozwiązanie automatyzujące procesy gotówkowe u naszych klientów. We współpracy z podwykonawcą uruchomiliśmy tzw. „maszyny depozytowe”. Maszyna depozytowa działa podobnie jak wpłatomat. Identyfikuje osoby wpłacające, przelicza wpłatę, wydaje potwierdzenie. Informacja o wpłacie jest przekazywana elektronicznie do Banku i następuje automatyczne księgowanie. Taki proces zapewnia klientowi szybki dostęp do gotówki na rachunku, redukuje koszt przygotowywania wpłat (czas, koperty) oraz redukuje liczbę i koszt konwojów.

Produkty kredytowe

Finansowanie ze wsparciem gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego

Zawarliśmy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego (BGK) umowę portfelowej linii gwarancyjnej w ramach Programu InvestEU. Dzięki temu, klienci Banku z segmentu małych i średnich firm będą mogli skorzystać z nowej gwarancji Investmax. Ułatwi ona przedsiębiorcom dostęp do kredytów obrotowych i inwestycyjnych. Gwarancja Investmax jest przeznaczona dla przedsiębiorców z sektora MŚP, ze szczególnym uwzględnieniem mikroprzedsiębiorców. Dla nich gwarancja w formule mikrofinansowania będzie udzielona bezpłatnie. W pozostałych przypadkach prowizja za udzielenie gwarancji wynosi 0,3%. Gwarancją Investmax będzie można zabezpieczyć 80% kwoty kapitału kredytu - obrotowego lub inwestycyjnego.

Finansowanie ze wsparciem gwarancji Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych

Rozszerzyliśmy ofertę gwarancji dla kredytów udzielanych przez Korporację Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (KUKE). Klienci Bankowości Przedsiębiorstw mają możliwość objęcia gwarancją KUKE spłaty kredytów udzielonych eksporterom na ich inwestycje podejmowane w Polsce, dostępne jest udzielanie gwarancji KUKE eksporterom, którzy wnioskuje o kredyt na finansowanie działalności bieżącej, w tym na refinansowanie dotychczasowego kredytu. Z tej gwarancji mogą skorzystać klienci, którzy na przestrzeni trzech z pięciu ostatnich lat osiągnęli przychody z eksportu na poziomie co najmniej 20% łącznych przychodów średniorocznie. Gwarancja może zabezpieczać do 80% kwoty kredytu. Nie ma limitu kwoty gwarancji, a kredyt zabezpieczony gwarancją może zostać udzielony maksymalnie na 12 miesięcy.

Wydarzenia dla klientów

Podejmujemy szereg działań, które umożliwiają poszerzenie wiedzy naszych klientów oraz budują społeczność przedsiębiorców. Dostarczamy klientom aktualną i rzetelną wiedzę o gospodarce, kwestiach związanych z ESG i nowych rozwiązaniach, które mogą mieć wpływ na zarządzanie finansami. Nasze działania realizujemy samodzielnie oraz wspólnie z naszymi partnerami, w szczególności poprzez udział naszych ekspertów w wydarzeniach kierowanych do przedstawicieli firm oraz współpracę z organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców.

Baltic Economic Congress

Byliśmy partnerem 3. Baltic Economic Congress w Szczecinie. W organizowanym przez Północną Izbę Gospodarczą wydarzeniu wzięło udział wielu znakomitych gości ze świata biznesu, nauki oraz administracji publicznej. Wykład inauguracyjny wygłosił prof. Leszek Balcerowicz, gościem specjalnym był Jerzy Owsiak, zaś główny ekonomista naszego Banku Grzegorz Maliszewski wzięło udział w debacie poświęconej perspektywom rozwoju polskiej gospodarki.

Klub CFO

Kontynuujemy współpracę z Klubem CFO - inicjatywą rozwojowo-networkingową skupiającą dyrektorów finansowych, głównych księgowych, kontrolerów finansowych, często także członków zarządów i właścicieli firm. Przedstawiciele firm mogli uczestniczyć w webinarium poświęconym outsourcingowi procesów kadrowo-płacowych.

Forum Firm Rodziny Magazynu Forbes

W ramach 7. edycji Forum Firm Rodziny Forbes, którego nasz Bank jest współinicjatorem i partnerem strategicznym, rozpoczął się cykl 9 lokalnych spotkań z przedstawicielami polskich firm rodzinnych. Podczas uroczystych gal przedstawiciele Banku biorą udział w panelach dyskusyjnych, dzielą się wiedzą podczas krótkich wykładów, a główną częścią każdego wieczoru jest wyróżnienie najlepszych firm rodzinnych w danym województwie, ujętych w rankingu przygotowanym przez Dun&Bradstreet na podstawie obiektywnych kryteriów finansowych.

Millennium Leasing

Łączna produkcja leasingowa na koniec września 2024 roku to 12 754 umów o łącznej wartości netto 2861,8 mln zł. Jest to o 26,3% więcej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Odnotowaliśmy w tym okresie wzrost sprzedaży w grupie przedmiotów transportu ciężkiego o 45,6%, transportu lekkiego o 27,6% oraz maszyn i IT o 16,8%. Wartość zaangażowanego kapitału w czynne umowy leasingu wyniosła na koniec września blisko 6,9 mld zł. Znaczną część produkcji leasingowej, zrealizowaliśmy w ramach tzw. współpracy vendorowej, czyli z dostawcami finansowanych przez nas przedmiotów leasingu. Na koniec września współpracowaliśmy z ponad 1400 vendorami, realizując w ciągu 3 kwartałów tego roku transakcje z 2700 klientami na łączną wartość netto 740 mln zł.

Leasing z gwarancją de minimis BGK uruchomiliśmy w styczniu 2023 roku, jako pierwsza firma leasingowa na rynku. W okresie 3 kwartałów 2024 roku podpisaliśmy 2501 umów leasingowych z tą gwarancją na łączną wartość netto 546 mln zł. W ramach leasingu proekologicznych przedmiotów, obecnego w naszej ofercie od kwietnia 2023 roku, przedsiębiorcy mogą kompleksowo i na preferencyjnych warunkach sfinansować zielone aktywa. Oferta obejmuje szeroki wybór przedmiotów z 40 grup, wśród których najistotniejszą stanowią maszyny i urządzenia. Co więcej oferta łączy możliwość skorzystania z różnych programów i promocji: obniżenia rat leasingu, programu MilleSun dedykowanego finansowaniu instalacji pozyskujących energię z odnawialnych źródeł oraz programu Mój elektryk, umożliwiającego otrzymanie dotacji na leasing pojazdów zeroemisyjnych.

BANKOWOŚĆ ELEKTRONICZNA

Trzeci kwartał 2024 roku zakończyliśmy z wynikiem 2,86 mln (+7% r/r) aktywnych użytkowników kanałów cyfrowych. Z tego 2,6 mln to użytkownicy aplikacji mobilnej. Daje to wzrost aktywnych użytkowników aplikacji o 7% r/r. W trzecim kwartale roku aż 1,98 mln klientów przynajmniej raz skorzystało z BLIKA (wzrost o 15% r/r).

Udział kanałów cyfrowych w sprzedaży i akwizycji

Widzimy stabilny wzrost udziału kanałów cyfrowych w sprzedaży. Udział kanałów cyfrowych w sprzedaży pożyczki gotówkowej w 3 kw. 2024 w ilości sprzedanych pożyczek wyniósł 84%, a w sprzedaży lokat terminowych 95%, co oznacza, że zdecydowana większość klientów wybiera zdalne procesy, żeby skorzystać z tych produktów. Jeśli chodzi o akwizycję kont bieżących to udział kanałów elektronicznych wyniósł 43%. W przypadku konta dla dzieci kanały cyfrowe odpowiadają za ponad połowę otwartych kont (52%)

Sukcesem okazały się podjęte przez nas działania komunikacyjne, w których zachęcaliśmy klientów do regularnego oszczędzania. Możemy mówić już o ponad 100 tys. klientów, którzy korzystając ze zlecenia stałego regularnie deponują swoje pieniądze na koncie oszczędnościowym.

Płatności BLIK

Obserwujemy również umocnienie dominacji usług BLIK dostępnych w aplikacji mobilnej Banku. Szczególnie rośnie popularność płatności zbliżeniowych - wzrost o 63% w liczbie transakcji i 53% w liczbie użytkowników w porównaniu do analogicznego okresu w zeszłym roku. Jeśli uwzględnimy transakcje kodem, zbliżeniowe, płatności odroczone i przelewy na telefon łącznie to wzrost r/r wynosi 37%.

Wnioski rządowe

W lipcu rozpoczął się nowy okres świadczeniowy programu Dobry Start 300+. Nasi klienci złożyli 245 tys. wniosków na prawie 345 tys. dzieci za pośrednictwem kanałów bankowych.

Od 1 października w bankowości elektronicznej dostępne są wnioski w ramach programu Aktywny Rodzic, które zastąpiły dotychczasowe wnioski w ramach Rodzinnego Kapitału Opiekuńczego i dofinansowania do żłobka. Od startu programu nasi klienci złożyli łącznie ponad 16 tys. wniosków, co daje Bankowi Millennium ponad 30% udział w rynku wśród banków oferujących usługę.

W odpowiedzi na rządowe wsparcie dla powodzian, w bankowości elektronicznej dostępne są wnioski o bezwrotną pomoc dla kredytobiorców z Funduszu Wsparcia Kredytobiorców. Wniosek w Banku Millennium został udostępniony tego samego dnia, w którym wystartował rządowy program.

Nowości w kanałach elektronicznych

- **Redesign aplikacji mobilnej dla klientów detalicznych.** Wprowadziliśmy w aplikacji mobilnej subtelne, ale ważne zmiany, zgodne z najnowszymi standardami. Od października już wszyscy klienci mogą korzystać z nowego menu, a ocena aplikacji utrzymuje się na wysokim poziomie.
- **Przelew Pomagam - wsparcie dla powodzian.** Klienci mogą łatwo przekazać swoje wsparcie bezpośrednio na konto Polskiego Czerwonego Krzyża lub Caritas Polska. W ciągu zaledwie 3 tygodni klienci przekazali w ten sposób aż 1,5 mln zł.
- **Mobilny podpis mSzafir.** Wspólnie z KIR Bank udostępnił swoim klientom możliwość skorzystania mobilnego podpisu i potwierdzania tożsamości.
- **Kody doładowujące do Netflix, Steam, Amazon.** Oferta dostępnych w aplikacji mobilnej kodów doładowujących uzupełniona została o nowych dostawców. Zaletą rozwiązania jest możliwość zakupu kodów w jednej aplikacji, bez podawania danych karty.
- **Aplikacja mobilna dla firm.** Nadal rozwijamy opcje dostępne w aplikacji Bank Millennium dla firm, która w maju skończyła rok. Klienci zyskali nowe opcje do zarządzania kartami płatniczymi.

Aplikacja goodie

W 3 kw. 2024 r. usługa goodie cashback kontynuowała trend wzrostowy. Ilość wykonanych transakcji w tym okresie wzrosła o 45% r/r a wartość tych transakcji o 30%.

Realizowane były liczne promocje zachęcające użytkowników do częstego korzystania z usługi. W tym okresie testowane były również nowe formaty akcji promocyjnych mających na celu zarówno aktywizację aktualnych użytkowników jak też pozyskanie nowych. Dzięki m.in. tym działaniom liczba aktywnych użytkowników usługi cashback w 3kw. 2024 r. wzrosła w porównaniu do analogicznego okresu w 2023 r. o prawie 50%

Sprzedaż kart podarunkowych goodie odnotowała w 3 kw. 2024 r. znaczący wzrost aż o ponad 50% r/r.

DZIAŁANIA Z OBSZARU ESG: ŚRODOWISKO, SPOŁECZEŃSTWO I ŁĄD KORPORACYJNY

Bank Millennium prowadzi biznes w odpowiedzialny i etyczny sposób, z myślą o środowisku oraz lokalnych społecznościach. Działania ESG to jeden z filarów strategii biznesowej Banku Millennium. Realizowane w codziennej działalności Banku obejmują trzy główne grupy: klientów, pracowników i społeczeństwo.

Ponadto Bank wspiera realizację Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ (SDG - Sustainable Development Goals) oraz jest sygnatariuszem 10 zasad UNGC oraz Karty Różnorodności.

Najważniejsze działania ESG prowadzone w 3 kwartale 2024 roku

Emisja zielonych obligacji

Bank Millennium uplasował swoje pierwsze zielone obligacje o wartości nominalnej 500 mln euro. W ten sposób Bank zapewnia przepływ środków w stronę zielonych inicjatyw, które wpisują się w strategię biznesową, a także odpowiadają na oczekiwania inwestorów. Emisja zielonych obligacji spotkała się z dużym zainteresowaniem inwestorów, którzy złożyli zapisy na ponad pięciokrotnie więcej obligacji niż Bank zaoferował.

Zielone obligacje umożliwiają pozyskiwanie kapitału i inwestowanie w nowe, a także istniejące projekty przynoszące korzyści dla środowiska. Środki pozyskane z przeprowadzonej emisji zielonych obligacji zostaną przeznaczone na finansowanie i refinansowanie, spełniających kryteria Green Bond Framework, efektywnych energetycznie nieruchomości i/lub projektów związanych z produkcją energii z odnawialnych źródeł.

Zielone obligacje zostały wyemitowane 25 września 2024 r., w ramach istniejącego programu EMTN, jako 5-letnie papiery dłużne nieuprzywilejowane senioralne z możliwością wcześniejszego wykupu po upływie 4 lat od daty emisji.

Green Bond Framework oraz Second Party Opinion firmy Sustainalytics dostępne są na stronie internetowej Banku: Papiery dłużne - Bank Millennium: www.bankmillennium.pl/about-the-bank/investor-relations/debt-securities#zielone-obligacje.

Rozszerzenie współpracy z BGK

Bank Millennium zawarł z Bankiem Gospodarstwa Krajowego (BGK) umowę portfelowej linii gwarancyjnej w ramach Programu InvestEU. Dzięki temu, klienci banku z segmentu małych i średnich firm będą mogli skorzystać z większości gwarancji oferowanych ze środków. W ten sposób bank ułatwia przedsiębiorcom dostęp do kredytów obrotowych i inwestycyjnych.

Dzięki gwarancjom Bank Millennium może zaproponować firmom m.in. dłuższy okres finansowania czy mniejszy wkład własny. Bank wspiera też firmy w zielonej zmianie, nie pobierając prowizji przygotowawczej w przypadku zielonego finansowania.

Gwarancja Investmax jest przeznaczona dla przedsiębiorców z sektora MŚP, ze szczególnym uwzględnieniem mikroprzedsiębiorców. Dla nich gwarancja w formule mikrofinansowania będzie udzielona bezpłatnie. W pozostałych przypadkach prowizja za udzielenie gwarancji jest niska i wynosi 0,3%. Gwarancją Investmax będzie można zabezpieczyć 80% kwoty kapitału kredytu - obrotowego lub inwestycyjnego.

Bank Millennium planuje udostępnić ofertę kredytów z gwarancją Investmax na preferencyjnych warunkach w 4 kwartale br.

Kredyt pomostowy z dotacją

Oferta Banku Millennium to połączenie kredytu pomostowego z dotacją z długoterminowym kredytem inwestycyjnym. Kredyt pomostowy pozwala firmom sfinansować koszty kwalifikowane inwestycji w części objętej dotacją i udzielany jest w kwocie równej jej wysokości. Pozostałą część inwestycji pokryje długoterminowy kredyt inwestycyjny.

W przypadku, gdy przedmiot finansowania dotyczy tzw. zielonej inwestycji, czyli np. transformacji energetycznej firmy, zmniejszeniu materiałochłonności produkcji, firma może liczyć w Banku Millennium na preferencyjne warunki - brak prowizji za udzielenie finansowania i okres kredytowania wynoszący nawet 15 lat.

Dodatkowo, przedsiębiorcy mogą liczyć na pomoc ekspertów unijnych, którzy wskażą programy dotacyjne, z których warto skorzystać, aby zwiększyć efektywność finansową realizowanej inwestycji.

Pomoc osobom dotkniętym skutkami powodzi

W związku z powodzią na południu Polski Bank Millennium udostępnił w swojej aplikacji mobilnej możliwość prostego przekazania pieniędzy potrzebującym - Przelew Pomagam. Formularz przelewu pozwala szybko wesprzeć potrzebujących. Klient nie musi wpisywać numeru konta, ani tytułu przelewu. Wybiera organizację i kwotę, po zatwierdzeniu pieniądze trafią bezpośrednio na konto wybranej organizacji: Polskiego Czerwonego Krzyża lub Caritas Polska.

Bank przekazał również dotację w wysokości 1 miliona złotych dla Polskiego Czerwonego Krzyża i Caritas Polska na wsparcie potrzebujących.

Our People'24: Save the Planet - zakończenie sportowej części i rozpoczęcie ekowolontariatu

W lipcu zakończyła się pierwsza część największej inicjatywy sportowo-wolontariackiej Banku Millennium. W sportowym wyzwaniu, które trwało trzy miesiące, wzięło udział ponad 1,4 tysiąca pracowników Banku. Uczestniczki i uczestnicy sportowej akcji łącznie spalili 31 milionów kalorii, zarejestrowali ponad 18 tysięcy ćwiczeń, na nogach pokonali ponad 214 tysięcy kilometrów, a na kołach ponad 317 tysięcy kilometrów. Zdobywane punkty przeliczane były na złotówki.

Sportowy cel został osiągnięty, w związku z tym Bank Millennium przeznaczył 250 tys. złotych na promocję i realizację wolontariatu, w ramach którego wolontariusze Fundacji Banku Millennium zrealizują jeszcze w tym roku własne inicjatywy.

Wolontariat obejmuje ekologiczne inicjatywy oraz, w związku z kryzysem powodziowym na południu Polski, wolontariusze mogą zgłaszać projekty, których celem jest wspieranie osób dotkniętych skutkami powodzi.

Zgłaszane inicjatywy są obecnie zatwierdzane przez jury oraz zarząd Fundacji Banku Millennium i na bieżąco realizowane przez wolontariuszy. Zakończenie akcji jest zaplanowane na 20 listopada 2024 roku.

Wsparcie paralimpijek

28 sierpnia rozpoczęły się XVII Igrzyska Paralimpijskie w Paryżu, które zgromadziły najlepszych sportowców z całego świata, w tym stypendystki projektu #CorinneRunsForGood z Polski i Ukrainy, który wspiera Bank Millennium. W ramach wsparcia Bank już po raz czwarty ufundował stypendia dla zawodniczek, dokładając cegiełkę do zbiórki na ten cel we współpracy z fundacją Martyny Wojciechowskiej Unaweza oraz akcją #CorinneRunsForGood.

Zakończyła się XII edycja Finansowego Elementarza pod patronatem honorowym Rzeczniczki Praw Dziecka

Fundacja Banku Millennium zakończyła XII edycję Finansowego Elementarza, autorskiego programu edukacyjnego skierowanego do dzieci i rodziców. Zrealizowane zostały 234 warsztaty, w których uczestniczyło 5 381 dzieci w 69 przedszkolach, co oznacza, że od początku programu Fundacja odwiedziła 1 000 przedszkoli. XII edycja programu odbyła się pod Patronatem Rzeczniczki Praw Dziecka. Program wspierali pracownicy-wolontariusze Banku Millennium. Warsztaty promują postawę otwartości, charytatywności, aktywności i kreatywności. Na spotkaniach dzieci poznają naturę pieniądza, zasady oszczędzania, bezpieczeństwa w sieci oraz nowych technologii, które ułatwią im start w dorosłe życie, tak aby w przyszłości rozsądnie dysponowały swoim budżetem i wydatkami.

Międzynarodowy Festiwal Jazzu Tradycyjnego Old Jazz Meeting "Złota Tarka"

W sierpniu odbyła się kolejna edycja Międzynarodowego Festiwalu Jazzu Tradycyjnego Old Jazz Meeting "Złota Tarka", którego Bank jest sponsorem już od ponad 20 lat. To wydarzenia niezwykle cenione na polskiej i międzynarodowej scenie muzycznej i od lat ma swoich wiernych fanów. Podczas festiwalu wystąpiły gwiazdy polskiej i światowej sceny muzycznej. Gościli tam m.in. Leszek Możdżer, Urszula Dudziak i Grażyna Auguścik.

Green Academy

W 2024 roku wystartował całoroczny wewnętrzny, autorski program rozwojowy Banku dla pracowników w zakresie finansowania inwestycji - Green Academy. Celem programu jest wsparcie pracowników w procesie zdobywania wiedzy oraz podnoszenia kompetencji w obszarze wybranych praktycznych aspektów ESG. Dzięki temu programowi będą mogli oni lepiej zrozumieć perspektywę i potrzeby klientów oraz skutecznie identyfikować potencjał sprzedażowy, co pozwoli rozwijać portfel zielonego finansowania Banku.

Program został podzielony na cztery moduły: 1. ESG, 2. Programy publiczne gwarancyjne i dotacyjne, 3. Produkt: kredyt inwestycyjny, kredyt na fotowoltaikę, zielone finansowanie, 4. Strukturyzacja kredytów inwestycyjnych.

Moduł 1 został przeprowadzony w I kwartale br. W 2 kwartale br. uczestnicy Green Academy przystąpili do egzaminu, po zdaniu którego uzyskali certyfikaty. Następnie, w III kwartale br. realizowali moduł 2. Do końca października, zgodnie z zaplanowaną agendą programu szkoleniowego, uczestnicy zobligowani są do przystąpienia do egzaminu.

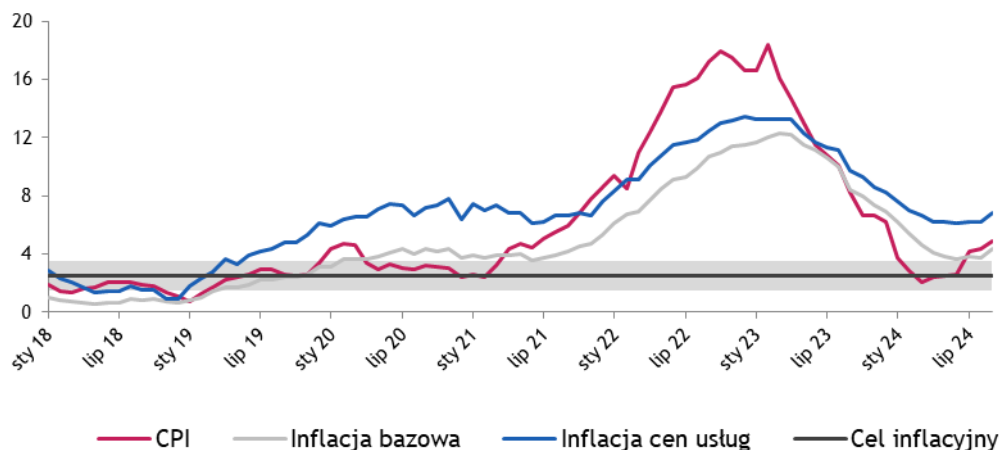
SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA

Napływające w 3 kw. 2024 r. dane wpisywały się w wielu gospodarkach w scenariusz dezinflacji i zwiększały prawdopodobieństwo realizacji średniookresowych celów inflacyjnych. Jednocześnie pogorszyły się perspektywy koniunktury, np. dla strefy euro, szczególnie dla Niemiec. W takich warunkach Europejski Bank Centralny we wrześniu i październiku br. kontynuował cykl obniżek stóp procentowych. Ponadto, do grona banków centralnych łagodzących politykę pieniężną dołączyła amerykańska Rezerwa Federalna. Decyzje te sprzyjały obniżkom stóp procentowych w regionie: w Czechach i na Węgrzech. Jednocześnie gospodarka chińska, druga największa na świecie, rosła w 3 kw. br. w stabilnym tempie, choć dość wolnym na tle danych historycznych. W nadchodzących kwartałach wiele banków centralnych będzie kontynuowało cięcia stóp procentowych.

Podobnie jak w przypadku strefy euro, aktywność gospodarcza w Polsce w 3 kw. 2024 r. okazała się niższa od oczekiwań sprzed kwartału, choć skala niespodzianki nie była duża. Według Banku, wzrost PKB spowolnił w 3 kw. 2024 r. do 2,9% r/r z 3,2% r/r w 2 kw. Wsparciem wzrostu pozostawały wydatki gospodarstw domowych, zwłaszcza na usługi. Sprzyjał temu szybki wzrost płac w ujęciu realnym, a także znacząco wyższe niż przed rokiem świadczenia społeczne (800 plus) i emerytalne, choć widoczna była także zwiększona skłonność konsumentów do oszczędzania. Bezrobocie nadal pozostawało bardzo niskie w 3 kw. 2024 r., niemniej w niektórych sektorach zatrudnienie nieznacznie obniżało się.

W 3 kw. 2024 r. inflacja CPI w Polsce wzrosła średnio do 4,5% r/r z 2,5% r/r kwartał wcześniej, głównie za sprawą podwyżki administrowanych cen nośników energii. Oznacza to, że inflacja ponownie przewyższyła górne ograniczenie (3,5% r/r) dopuszczalnych odchyłeń od celu inflacyjnego. W 3 kw. 2024 r. wzrosła również inflacja bazowa, obliczana jako indeks CPI po wyłączeniu cen żywności, paliw i nośników energii. Wyniosła ona średnio 3,9% r/r wobec 3,8% r/r w 2 kw. br. Wskaźnik inflacji bazowej nadal znacząco podnoszony był przez wysoką i uporczywą inflację cen usług. W 3 kw. 2024 r. wzrosła ona do 6,4% r/r z 6,2% r/r kwartał wcześniej. W takich warunkach w 3 kw. i na początku 4 kw. 2024 r. Rada Polityki Pieniężnej utrzymywała stopy procentowe bez zmian. Prezes Narodowego Banku Polskiego komunikował możliwość ich dalszej stabilizacji co najmniej do 2 kw. 2025 r. Bank Millennium także spodziewa się wznowienia cyklu obniżek stóp procentowych najwcześniej w 2 kw. 2025 r.

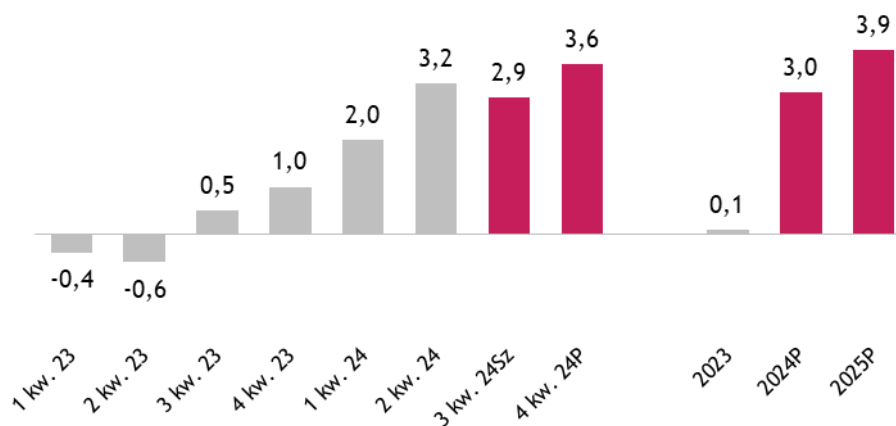
Inflacja CPI, bazowa i inflacja cen usług (% r/r)

W środowisku dodatnich realnych stóp procentowych nadal przyrastały w 3 kw. 2024 r. depozyty w sektorze bankowym. We wrześniu ich wartość wynosiła 2,0 bln PLN i była o 31,5 mld PLN wyższa niż na koniec 2 kw. 2024 r. Wynikało to zarówno z przyrostu depozytów gospodarstw domowych (+15,4 mld PLN), jak i przedsiębiorstw niefinansowych (+8,8 mld PLN). Na koniec września łączna wartość depozytów w gospodarce była o 5,8% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku, przy czym w przypadku depozytów gospodarstw domowych wzrost ten wyniósł 8,4% r/r. Sytuacja dochodowa gospodarstw domowych sprzyjała wzrostowi ich oszczędności, aczkolwiek roczny wzrost depozytów spowolnił. Wartość depozytów firm niefinansowych była natomiast niższa niż przed rokiem o 1,7% r/r. W 3 kw. 2024 r. wartość nowo udzielonych kredytów była zbliżona do 2 kw.

Bank spodziewa się dla całego 2024 roku przyspieszenia wzrostu PKB do 3,0% z 0,1% w 2023 r., co oznacza tylko niewielką rewizję w dół względem prognozy sprzed kwartału. Wsparciem powinny być wydatki gospodarstw domowych w warunkach ich nadal dobrej sytuacji dochodowej. Według scenariusza Banku wzrost gospodarczy w 2025 r. przyspieszy do 3,9%. Do oczekiwanych solidnych wydatków konsumpcyjnych powinien bowiem dołączyć silniejszy popyt inwestycyjny (wspierany środkami europejskimi w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Funduszu Spójności), a także zwiększony eksport. Prognoza PKB na rok 2025 r. w ciągu 3 kw. 2024 nie uległa istotnym modyfikacjom.

PKB i jego prognozy (% r/r)

Według Banku, inflacja CPI wzrośnie w 4 kw. 2024 r. do 5,0% r/r z 4,5% r/r w 3 kw. 2024 r. W 1 kw. 2025 r. powinna kontynuować zwyżkę, natomiast jej zakres uzależniony będzie od decyzji rządu co do regulowanych cen nośników energii. Zakładamy, że działania osłonowe zostaną częściowo przedłużone, przynajmniej na pierwszą poł. 2025 r. W kierunku wyższej inflacji na początku przyszłego roku będzie także działać wzrost stawek akcyzy na wyroby tytoniowe i alkohol. W bazowym scenariuszu Banku przyjęto, że średnioroczna inflacja CPI wzrośnie w 2025 r. do 4,6% r/r z szacowanych 3,7% r/r na 2024 r. W przypadku inflacji bazowej Bank oczekuje niewielkiego spadku - do 4,1% r/r z 4,3% r/r, co jednak oznacza dalsze znaczące przewyższanie celu inflacyjnego NBP. Niemniej, inflacja najpewniej od 2 kw. 2025 r. znajdzie się w trendzie spadkowym. Wraz z łagodzeniem polityki pieniężnej za granicą powinno to otworzyć przestrzeń do obniżek stóp procentowych w Polsce. W podstawowym scenariuszu makroekonomicznym Bank zakłada zniżkę podstawowej stopy procentowej do 4,75% na koniec 2025 r. z 5,75% obecnie, a więc o 100 pkt baz. Niewielka oczekiwana skala cięć wynika z prognoz podwyższonej względem średniej wieloletniej dynamiki płac, a także spodziewanej nadal ekspansywnej polityki fiskalnej. Scenariusz makroekonomiczny dla krajowej gospodarki obarczony jest niepewnością dotyczącą przede wszystkim sytuacji geopolitycznej i aktywności gospodarczej za granicą.

Czynniki niepewności dla gospodarki i Grupy Banku Millennium

Poniższe zestawienie prezentuje najważniejsze w ocenie Banku Millennium negatywne czynniki ryzyka dla Grupy Banku Millennium dotyczące sytuacji makroekonomicznej i międzynarodowej w latach 2024-2025.

- Sytuacja polityczna na świecie. Obejmuje ona możliwość zaostrzenia działań wojennych pomiędzy Rosją a Ukrainą, eskalację napięć na Bliskim Wschodzie i w Azji, ale także skutki wyborów w krajach o istotnym znaczeniu gospodarczym. Zaostrzenie sytuacji geopolitycznej potencjalnie skutkowałoby wzrostem niepewności i awersji do ryzyka, a także możliwym wzrostem zadłużenia publicznego i prywatnego. W konsekwencji zaburzeń w handlu i zmian w polityce celnej wzrosłyby ceny usług, a także towarów na świecie, w tym surowców rolnych i energetycznych. W wyniku zwiększonej awersji do ryzyka i szoków podażowych osłabiłby się złoty oraz wzrosła inflacja w Polsce, co ograniczałoby aktywność gospodarczą i popyt na pracę.
- Gorsza od założeń sytuacja gospodarcza u partnerów handlowych Polski, w szczególności w Niemczech. Miałoby to negatywny wpływ na wyniki finansowe polskich przedsiębiorstw, co potencjalnie mogłoby skutkować spadkiem popytu na pracę i wzrostem bezrobocia. Możliwość osłabienia kondycji eksporterów wiąże się także z ryzykiem szybszych od oczekiwań obniżek stóp procentowych na świecie, co mogłoby wywierać silną presję na aprecjację krajowej waluty i tym samym pogarszało rentowność firm. W rezultacie realizacji powyższych czynników ryzyka obniżyłby się popyt na produkty Grupy, a jednocześnie mogłoby wzrosnąć ryzyko kredytowe.
- Wzrost ryzyka politycznego i instytucjonalnego w Polsce, czego efektem mogłyby być zakłócenia w realizacji polityki gospodarczej rządu, w tym wolniejsze wdrażanie programów współfinansowanych przez środki z Unii Europejskiej. Mogłoby to skutkować wzrostem premii za ryzyko, osłabieniem złotego, przeceną obligacji skarbowych i wzrostem zmienności na rynkach finansowych.

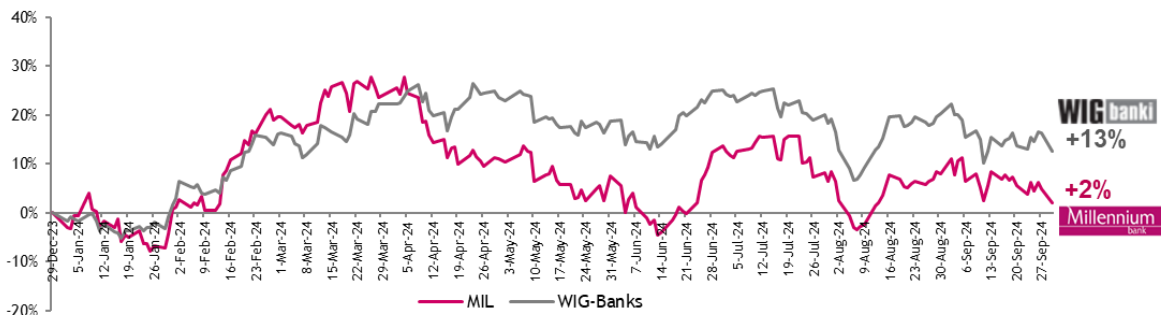
Istnieje również możliwość lepszych niż w scenariuszu bazowym Banku wyników gospodarczych w Polsce, które mogłyby wynikać m.in. z wygaśnięcia działań militarnych na Ukrainie, poprawy nastrojów gospodarczych i zmniejszenia skłonności do oszczędzania, zwiększenia podaży pracy oraz szybszej absorpcji środków z Unii Europejskiej. Poprawie koniunktury pomagałoby także silniejsze od założeń ożywienie gospodarcze za granicą.

INFORMACJA O AKCJACH I RATINGACH

Z powodu napięć geopolitycznych, zwłaszcza w związku z konfliktem na Bliskim Wschodzie w trzecim kwartale 2024 roku, globalne rynki doświadczyły podwyższonej zmienności. Akcje w USA i Europie odnotowały straty. Nastrój rynkowy zaczął się poprawiać wraz z bardziej korzystnymi danymi makroekonomicznymi, a oczekiwane od kilku miesięcy obniżki stóp procentowych przez FED w końcu się rozpoczęły. To decyzja FED o agresywnym obniżeniu stóp procentowych o 0,5 punktu procentowego doprowadziła do tego, że indeksy giełdowe osiągnęły nowe rekordy. Ta zmienność była również widoczna na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Podsumowując, w ciągu dziewięciu miesięcy 2024 roku szeroki indeks rynku WIG wzrósł o 6%, WIG Banki wzrósł o 13%, podczas gdy akcje Banku Millennium zyskały 2%.

W ciągu 12 miesięcy kończących się 30 września 2024 roku indeks szerokiego rynku WIG wzrósł o 27%, indeks szerokiego rynku WIG wzrósł o 21%, podczas gdy indeks WIG Banki osiągnął wynik lepszy od rynku, zyskując 63%. W tym samym okresie cena akcji Banku Millennium znacząco wzrosła o 50%.

Bank Millennium: Zmiana kursu akcji Banku Millennium w stosunku do indeksu WIG Banki od początku roku.

W 3kw24 średni, dzienny obrót akcjami Banku Millennium był 23% wyższy w porównaniu do tego samego okresu w ubiegłym roku.

Wskaźniki rynkowe	30.09.2024	29.12.2023(*)	Zmiana r/r	29.09.2023(**)	Zmiana narast.
Liczba akcji banku (tys.)		1 213 117	0,00%		0,00%
Średni obrót dzienny (narast. tys. zł)	8 259			6 735	22,6%
Kurs akcji Banku (zł)	8,52	8,355	2,0%	5,70	49,5%
Kapitalizacja (mln zł)	10 336	10 136	2,0%	6 915	49,5%
WIG Banki	12 458	11 062	12,6%	7 657	62,7%
WIG20	2 324	2 343	-0,8%	1 916	21,3%
WIG30	2 940	2 908	1,1%	2 373	23,9%
WIG - indeks główny	83 274	78 460	6,1%	65 397	27,3%

(*) dzień ostatniego notowania w grudniu 2023, (**) dzień ostatniego notowania we wrześniu 2024

Akcje Banku Millennium są uwzględniane w następujących indeksach WGPW: WIG, WIG Banki, WIG 30, mWIG 40 oraz WIG Poland.

Symbole giełdowe Banku Millennium: ISIN PLBIG0000016, Bloomberg MIL PW, Reuters MILP.WA.

Ratingi Banku Millennium

W dniu 26 kwietnia 2024 roku agencja ratingowa Moody's Investors Service („Moody's”), potwierdziła długo- oraz krótko-terminowe ratingi depozytowe Banku na poziomie Baa3/P-3 oraz zmieniła perspektywę długoterminowego ratingu depozytowego Banku na pozytywną z negatywnej.

Dodatkowo Moody's podtrzymał ocenę indywidualną BCA Banku na poziomie ba3, skorygowaną ocenę Adjusted BCA na poziomie ba2, rating (P)Ba2 programu niezabezpieczonych i niepodporządkowanych obligacji w programie EMTN oraz rating Ba2 dla niezabezpieczonych i niepodporządkowanych obligacji Banku.

W dniu 28 czerwca 2024 roku agencja ratingowa Fitch Ratings („Fitch”), podwyższyła Long-Term Foreign Currency Issuer Default Rating (LT IDR) oraz Long-Term Local Currency IDR (LC LT IDR) dla Banku do poziomu 'BB+', a także utrzymała perspektywy dla tych ratingów na poziomie 'Pozytywnym'. Dodatkowo, Fitch podwyższył Viability Rating (VR) dla Banku do poziomu 'bb+' oraz rating dla wyemitowanych przez Bank obligacji nieuprzywilejowanych senioralnych do 'BB+'.

Zdaniem Fitch „Podwyższenie (ratingów) odzwierciedla znaczącą poprawę pozycji kapitałowej Banku która skutkowałą zakończeniem planu naprawy oraz nasze oczekiwania, iż ryzyka związane z historycznym portfelem kredytów hipotecznych w walutach obcych będą stopniowo się zmniejszać. Dodatkowo, podwyższenie ratingów odzwierciedla nasze oczekiwania, iż istotna poprawa rentowności działalności podstawowej będzie neutralizować dalszy wpływ kosztów prawnych oraz wakacji kredytowych, skutkując dalszą poprawą kapitałów Banku. Pozytywna perspektywa odzwierciedla opinię Fitch, iż ratingi mogą zostać podniesione jeśli kontynuacja zmniejszania się ryzyk związanych z portfelem kredytów hipotecznych w walutach obcych przełoży się na wzmocnienie się biznesowego profilu Banku czego podkreśleniem będzie stała poprawa rentowności operacyjnej oraz osiągnięcie adekwatnych buforów kapitałowych”.

Na dzień publikacji niniejszego raportu, ratingu Banku kształtowały się następująco:

Rating	MOODY'S
Długoterminowy rating depozytowy	Baa3
Krótkoterminowy rating depozytowy	Prime-3
Podstawowa Ocena Kredytowa (BCA)/skorygowana BCA	ba3/ba2
Długoterminowy Counterparty Risk Assessment (CRA)/Krótkoterminowy CRA	Baa2(cr)/Prime-2(cr)
Perspektywa ratingu	Pozytywna
Rating obligacji SNP MREL	Ba2

Rating	FITCH
Długoterminowy rating emitenta (IDR)	BB+
Narodowy rating długoterminowy	BBB+ (pol)
Krótkoterminowy rating emitenta (IDR)	B
Viability (VR)	bb+
Shareholder Support Rating (SSR)	b
Perspektywa ratingu	Pozytywna
Rating obligacji SNP MREL	BB+

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
28.10.2024	Fernando Bicho	Wiceprezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

SKONSOLIDOWANY RAPORT GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM ZA 3 KWARTAŁ 2024 R.

SPIS TREŚCI

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2024 R.	37
SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2024 R.	119

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 9 MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2024 R.**

SPIS TREŚCI

1.	INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE	39
2.	WSTĘP I POLITYKA RACHUNKOWOŚCI	41
3.	SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE (GRUPA)	43
4.	NOTY DO SKONSOLIDOWANYCH DANYCH FINANSOWYCH.....	50
1)	Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	50
2)	Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty	51
3)	Przychody z tytułu opłat i prowizji.....	51
4)	Koszty z tytułu opłat i prowizji	51
5)	Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	52
6)	Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	53
7)	Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	53
8)	Koszty administracyjne	54
9)	Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	54
10)	Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	55
11)	Podatek dochodowy	56
12)	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu.....	58
13)	Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody ...	60
14)	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	60
15)	Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	65
16)	Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń.....	67
17)	Odpisy z tytułu utraty wartości wybranych składników aktywów	69
18)	Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	70
19)	Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	72
20)	Zobowiązania wobec klientów	72
21)	Zobowiązania z tytułu sprzedanych dłużnych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.....	72
22)	Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	73
23)	Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych	73
24)	Rezerwy	74
5.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM.....	75
5.1.	RYZYKO KREDYTOWE.....	75
5.2.	RYZYKO RYNKOWE	76
5.3.	RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ W KSIĘDZE BANKOWEJ (IRRBB)	77
5.4.	RYZYKO PŁYNNOŚCI	79
5.5.	RYZYKO OPERACYJNE	81
5.6.	ZARZĄDZANIE KAPITAŁOWE.....	81
5.6.1	Minimalne wymogi funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji (MREL)	84

6.	SEGMENTY OPERACYJNE.....	85
7.	OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI.....	89
7.1.	TRANSAKCJE Z GRUPĄ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO.....	89
7.2.	STAN AKCJI BANKU POSIADANYCH PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE BANK.....	90
8.	WARTOŚĆ GODZIWA.....	91
8.1.	INSTRUMENTY FINANSOWE NIE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ.....	91
8.2.	INSTRUMENTY FINANSOWE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ.....	93
9.	ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE.....	96
9.1.	SPRAWY SĄDOWE.....	96
9.2.	POZYCJE POZABILANSOWE.....	101
10.	RYZYKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH.....	102
11.	INFORMACJE DODATKOWE.....	112
11.1.	DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ.....	112
11.2.	PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKCJI Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU.....	113
11.3.	DYWIDENDA ZA ROK 2023.....	114
11.4.	ZYSK / STRATA NA AKCJĘ.....	114
11.5.	AKCJONARIUSZE POSIADAJĄCY CO NAJMNIEJ 5% OGÓLNEJ LICZBY GŁOSÓW NA WZA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ GRUPY - BANKU MILLENNIUM S.A.....	114
11.6.	INFORMACJE O UDZIELENIU PRZEZ GRUPĘ PORĘCZEŃ KREDYTU LUB GWARANCJI.....	115
11.7.	SEZONOWOŚĆ I CYKLICZNOŚĆ DZIAŁAŃ.....	115
11.8.	POZOSTAŁE INFORMACJE DODATKOWE I WYDARZENIA PO DACIE BILANSU.....	115

1. INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE

Bank Millennium S.A. (Bank) jest ogólnopolskim, uniwersalnym bankiem oferującym swoje usługi wszystkim segmentom rynku poprzez sieć oddziałów i centrów korporacyjnych, sieci indywidualnych doradców i bankowość mobilną i elektroniczną.

Bank, wpisany pod nr KRS 0000010186 do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, ma swoją siedzibę na ul. Stanisława Żaryna 2 a w Warszawie.

Bank jest obecny na Giełdzie Papierów Wartościowych od 1992 r. i był pierwszym bankiem notowanym na warszawskim parkiecie.

Bank jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. (Grupa), która zatrudnia ponad 6 700 pracowników, a podstawowymi przedmiotami jej działalności są działalność bankowa (w tym bank hipoteczny), leasingowa, faktoringowa, maklerska, kapitałowa, zarządzanie funduszami inwestycyjnymi, działalność portali internetowych oraz działalność ubezpieczeniowa.

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Millennium S.A. według stanu na dzień 30 września 2024 r.

Skład osobowy Rady Nadzorczej był następujący:

- Bogusław Kott - Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Nuno Manuel da Silva Amado - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Dariusz Rosati - Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej,
- Miguel de Campos Pereira de Bragança - Członek Rady Nadzorczej,
- Olga Grygier-Siddons - Członek Rady Nadzorczej,
- Anna Jakubowski - Członek Rady Nadzorczej,
- Grzegorz Jędrys - Członek Rady Nadzorczej,
- Alojzy Nowak - Członek Rady Nadzorczej,
- Jose Miguel Bensliman Schorch da Silva Pessanha - Członek Rady Nadzorczej,
- Miguel Maya Dias Pinheiro - Członek Rady Nadzorczej,
- Beata Stelmach - Członek Rady Nadzorczej,
- Lingjiang Xu - Członek Rady Nadzorczej.

Skład osobowy Zarządu Banku był następujący:

- Joao Nuno Lima Bras Jorge - Prezes Zarządu,
- Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho - Wiceprezes Zarządu,
- Wojciech Haase - Członek Zarządu,
- Andrzej Gliński - Członek Zarządu,
- Wojciech Rybak - Członek Zarządu,
- Antonio Ferreira Pinto Junior - Członek Zarządu,
- Jarosław Hermann - Członek Zarządu.

Grupa Kapitałowa Banku Millennium S.A.

Jednostką dominującą Grupy jest Bank Millennium S.A., natomiast jednostką dominującą najwyższego szczebla w stosunku do Banku Millennium S.A. jest Banco Comercial Portugues - spółka notowana na giełdzie w Lizbonie.

Spółki wchodzące w skład Grupy Banku Millennium S.A. na dzień 30.09.2024 r. przedstawia poniższa tabela:

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Grupy w kapitałach własnych	% udziału Grupy w głosach na WZA lub ZW	Ujęcie w sprawozdaniu Grupy
MILLENNIUM BANK HIPOTECZNY S.A.	czynności banku hipotecznego	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM CONSULTING S.A.	usługi doradztwa	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TFI S.A.	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	wynajem i zarządzanie nieruchomościami, działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM GOODIE Sp. z o.o.	działalność portali internetowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
EUROPA MILLENNIUM FINANCIAL SERVICES Sp. z o.o.*	działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	Wrocław	20	20	metoda praw własności
PIAST EXPERT Sp. z o.o. w likwidacji	usługi marketingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A. w likwidacji**	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50 +1 akcja	50 +1 akcja	metoda praw własności

* W dniu 29 marca 2023 roku nastąpiło przeniesienie 80% udziałów w spółce Millennium Financial Services sp. z o.o. (obecnie Europa Millennium Financial Services) z Banku odpowiednio na rzecz Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie Europa S.A., które nabyło 72% udziałów Spółki oraz Towarzystwa Ubezpieczeń Europa S.A., które nabyło 8% udziałów Spółki co zostało szerzej opisane pod notą 5 „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy” w Rozdziale 4 „Noty do skonsolidowanych danych finansowych”.

** Pomimo sprawowania kontroli nad spółką Lubuskie Fabryki Mebli S.A. z uwagi na nieistotność tej jednostki z punktu widzenia realizacji nadrzędnego celu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jakim jest prawidłowe przedstawienie sytuacji finansowej Grupy, Grupa nie konsoliduje zaangażowania kapitałowego w tym podmiocie.

2. WSTĘP I POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” przyjętym do stosowania w Unii Europejskiej. Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe nie zawiera wszystkich informacji, które są prezentowane w pełnym sprawozdaniu finansowym, w związku z powyższym niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2023 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r., poz. 757) Bank jest zobowiązany do opublikowania danych finansowych za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2024 r.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. sporządzone za okres od 1 stycznia 2024 roku do 30 września 2024 roku:

- obejmuje dane finansowe Banku oraz dane finansowe jednostek zależnych, stanowiących Grupę oraz dane jednostek stowarzyszonych wycenione metodą praw własności,
- zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Grupę działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego,
- zostało przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

W następstwie podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej tego samego dnia ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom („Ustawa”), która wprowadza, między innymi, możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej przez okres do ośmiu miesięcy w latach 2022-2023 („wakacje kredytowe”), Grupa rozpoznała w roku 2022 koszt w wysokości 1 324,2 miliona zł brutto (1 072,6 mln zł netto), przy czym z tej kwoty 1 291,6 mln zł dotyczyło Banku, natomiast 32,6 mln zł dotyczyło Millennium Bank Hipoteczny S.A.

W związku z kosztami, które wynikają ze wskazanej wyżej Ustawy, racjonalnym było założenie, że Bank zaraportuje negatywny wynik netto za III kw. 2022 r. i w rezultacie współczynniki kapitałowe Banku mogą znaleźć się poniżej obecnych minimalnych wymogów ustalonych przez Komisję Nadzoru Finansowego („KNF”). Z uwagi na fakt, iż wystąpienie niebezpieczeństwa naruszenia odpowiednich współczynników kapitałowych stanowi przesłankę wskazaną w art. 142 ust. 1 oraz ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2021 r., poz. 2439, t.j. z dnia 28 grudnia 2021 r., z późn. zm.), w dniu 15 lipca 2022 Zarząd Banku podjął decyzję o uruchomieniu Planu Naprawy, zawiadamiając o tym KNF oraz Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Dodatkowo, Bank przekazał również do KNF Plan Ochrony Kapitału, zgodnie z art. 60 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 963 z późn. zm.). KNF zatwierdziła ten plan w dniu 28 października 2022 roku i poinformowała o tym fakcie Bank w dniu 14 listopada 2022 roku.

W maju 2024 roku Zarząd Banku stwierdził, że cele Planu Ochrony Kapitału zostały osiągnięte i podjął decyzję o zakończeniu jego realizacji. Następnie w czerwcu 2024 roku Zarząd podjął decyzję o wyjściu ze stanu realizacji Planu Naprawy i zakończeniu jego realizacji.

Osiągnięte zostały wszystkie kluczowe założenia obydwu planów, między innymi wszystkie zdefiniowane wskaźniki osiągnęły bezpieczne poziomy, a rentowność oraz wyniki finansowe Banku i Grupy uległy wyraźnej poprawie. W obszarze zarządzania kapitałowego, współczynniki kapitałowe zostały przywrócone do poziomów widocznie przekraczających minimalne wymogi regulacyjne a Bank oraz Grupa spełniają wymogi MREL, w tym wymogi dotyczące połączonego bufora. Zarząd Banku nie identyfikuje także przyszłych okoliczności, które przemawiałyby za dalszą realizacją planów.

Na 30 września 2024 r. współczynnik Tier 1 wyniósł 583 pb (Bank) i 545 pb (Grupa) powyżej wymogu minimalnego, a łączny współczynnik kapitałowy (TCR) wyniósł 635 pb (Bank) i 573 pb (Grupa) powyżej wymogu minimalnego.

W zakresie wymogów MRELTrea i MRELtem, Grupa prezentuje istotną nadwyżkę w porównaniu do minimalnych poziomów wymaganych na 30.09.2024 r., a także spełnia wymóg MRELTrea w zakresie Wymogu połączonego bufora. Nadwyżka MRELTrea wyniosła 7,82 pkt proc., a MRELtem 3,06 pkt proc. Zakładając brak nadzwyczajnych czynników, Grupa planuje utrzymywać oba współczynniki MREL powyżej minimalnych wymaganych poziomów z bezpieczną nadwyżką.

Należy zaznaczyć że poprawę rentowności Banku i Grupy udało się zrealizować pomimo rozpoznania w maju br. jednorazowych kosztów (ujętych w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako zmniejszenie przychodów odsetkowych) związanych z tak zwanymi wakacjami kredytowymi oszacowanych wstępnie w wysokości 189,1 miliona złotych dla Banku i odpowiednio dla Grupy w kwocie 201,0 miliona złotych. We wrześniu br., po weryfikacji szacowanej partycypacji uprawnionych kredytobiorców hipotecznych, szacowany koszt wakacji kredytowych został obniżony o kwotę 44 mln zł do poziomu 157 mln zł dla Grupy i 145 mln zł w przypadku Banku, pozytywnie wpływając na przychody odsetkowe w III kwartale br. Koszty te wynikały z podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ustawy z dnia 12 kwietnia 2024 r. o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej oraz ustawy o finansowaniu społecznościami dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom która, między innymi, przedłuża możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej o dodatkowe cztery miesiące w roku 2024 („wakacje kredytowe”).

Bank monitoruje na bieżąco sytuację finansową, a w szczególności Bank jest świadomy ryzyk związanych z dalszymi niekorzystnymi zmianami w zakresie ryzyka prawnego walutowych kredytów hipotecznych które mogą oznaczać konieczność zwiększenia poziomu rezerw na to ryzyko poza rezerwami, które mogą wynikać z obecnych trendów. W ocenie Banku zmaterializowanie się tych zdarzeń wpłynęłoby negatywnie na wyniki Banku/Grupy oraz zmniejszyłoby zakładany organiczny wzrost kapitału, ale nie uniemożliwiłoby Bankowi/Grupie dalszego wdrażania swojej strategii i generowania wyników, które złagodziłyby wpływ takich wydarzeń.

Płynność Grupy Banku Millennium pozostała na wysokim poziomie w III kwartale 2024 roku. Wskaźnik LCR osiągnął poziom 365% na koniec września 2024, tj. pozostawał znacznie powyżej minimum nadzorczego w wysokości 100%. Wskaźnik kredytów do depozytów utrzymuje się na bezpiecznym poziomie 66%, a udział płynnych papierów wartościowych (głównie obligacje emitowane przez Polski rząd, inne kraje Unii Europejskiej, Unię Europejską wielostronne banki rozwoju i bony NBP) w aktywach ogółem Grupy pozostaje znaczący i wynosi 35%.

Jednocześnie Bank osiągnął dobre wyniki operacyjne i biznesowe, aktywnie zarządzając i łagodząc ryzyka związane z działalnością bankową. Uwzględniając powyższe okoliczności i zidentyfikowane niepewności, zwłaszcza zdolność Banku do spełnienia wskaźników wypłacalności kapitałowej oraz wymogów MREL w kolejnych okresach sprawozdawczych - Zarząd Banku w oparciu o dokonane analizy wszelkich aspektów działania Banku oraz jego bieżącej i prognozowanej sytuacji finansowej uznał, że zastosowanie założenia kontynuacji działalności do sporządzenia niniejszych sprawozdań finansowych jest zasadne.

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 28 października 2024 r.

3. SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE (GRUPA)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW I STRAT

w tysiącach zł	Nota	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Wynik z tytułu odsetek		4 024 899	1 489 082	3 969 711	1 371 761
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze:	1	6 487 795	2 313 169	6 316 105	2 157 147
Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej:		6 407 385	2 290 552	6 241 006	2 132 190
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, w tym:		5 411 939	1 932 939	5 592 321	1 930 244
- wpływ korekty wartości bilansowej brutto kredytów z tytułu wakacji kredytowych		(157 306)	43 740	0	0
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody		995 446	357 613	648 685	201 946
Wynik o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		80 410	22 617	75 099	24 957
Koszty z tytułu odsetek	2	(2 462 896)	(824 087)	(2 346 394)	(785 386)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		588 755	198 634	591 910	187 958
Przychody z tytułu opłat i prowizji	3	799 242	274 671	780 381	255 782
Koszty z tytułu opłat i prowizji	4	(210 487)	(76 037)	(188 471)	(67 824)
Przychody z tytułu dywidend		3 539	150	3 278	151
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	5	(1 133)	(400)	539 781	(862)
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	6	(4 767)	(2 578)	(2 316)	(3 750)
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	7	9 871	4 073	11 598	4 332
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń		201	1 657	1 517	1 208
Wynik z pozycji wymiany		(119 242)	(32 641)	(46 955)	(26 198)
Pozostałe przychody operacyjne		275 958	106 280	315 774	131 178
Pozostałe koszty operacyjne		(374 073)	(104 472)	(228 732)	(81 826)
Koszty administracyjne	8	(1 489 393)	(495 641)	(1 305 103)	(440 574)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	9	(278 187)	(105 857)	(203 884)	(51 611)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych		(4 353)	(2 257)	(53)	(283)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	10	(1 656 390)	(532 800)	(2 363 800)	(743 180)
Wynik z tytułu modyfikacji		(111 424)	(49 575)	(67 861)	(14 311)
Amortyzacja		(167 001)	(57 492)	(158 684)	(53 238)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych		0	0	0	0
Podatek bankowy		(133 512)	(98 990)	0	0
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym		563 748	317 173	1 056 181	280 755
Podatek dochodowy	11	(17 052)	(127 410)	(595 563)	(178 055)
Wynik finansowy po opodatkowaniu		546 696	189 763	460 618	102 700
W tym przypadający na:					
Właścicieli jednostki dominującej		546 696	189 763	460 618	102 700
Udziały niekontrolujące		0	0	0	0
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)		1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		0,45	0,16	0,38	0,08

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Wynik finansowy po opodatkowaniu	546 696	189 763	460 618	102 700
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	251 293	137 058	853 602	230 210
Efekt wyceny papierów dłużnych	225 569	128 289	579 928	163 440
Rachunkowość zabezpieczeń	25 724	8 769	273 674	66 770
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	(84)	0
Zyski (straty) aktuarialne	0	0	(84)	0
Efekt wyceny instrumentów kapitałowych	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	251 293	137 058	853 518	230 210
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	(47 746)	(26 041)	(162 184)	(43 740)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	16	0
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	203 547	111 017	691 350	186 470
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	750 243	300 780	1 151 968	289 170
W tym przypadające na:				
Właścicieli jednostki dominującej	750 243	300 780	1 151 968	289 170
Udziały niekontrolujące	0	0	0	0

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
AKTYWA

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
Kasa, środki w Banku Centralnym		7 091 943	5 856 992	5 094 984	4 581 063
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	12	786 045	632 990	608 924	785 232
Instrumenty pochodne		458 180	464 102	498 249	549 537
Instrumenty kapitałowe		104	179	121	175
Instrumenty dłużne		327 761	168 709	110 554	235 520
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom		131 720	149 835	147 623	146 177
Instrumenty kapitałowe		89 292	66 609	66 609	66 609
Instrumenty dłużne		42 428	83 226	81 014	79 568
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	13	23 407 725	28 544 165	22 096 200	21 639 751
Instrumenty kapitałowe		28 788	28 790	28 793	24 392
Instrumenty dłużne		23 378 937	28 515 375	22 067 407	21 615 359
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	14	75 542 305	74 645 200	73 643 060	73 983 320
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		4 728	5 905	19 349	23 612
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		75 537 577	74 639 295	73 623 711	73 959 708
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	15	25 153 657	22 099 071	20 706 585	19 438 245
Instrumenty dłużne		24 518 861	21 412 853	18 749 907	16 892 500
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym		418 445	488 442	793 436	533 703
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu		216 351	197 776	1 163 242	2 012 042
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	16	70 029	170 655	74 213	0
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i w jednostkach stowarzyszonych		47 612	47 612	52 509	43 522
Rzeczowe aktywa trwałe		536 396	547 916	565 630	550 020
Wartości niematerialne		535 164	509 447	481 631	458 023
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		727 672	779 196	486 803	680 349
Bieżące należności podatkowe		247	2 534	1 810	2 333
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	18	727 425	776 662	484 993	678 016
Pozostałe aktywa		1 537 863	1 532 877	1 544 328	1 587 494
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		19 606	19 114	17 514	16 180
Aktywa razem		135 587 737	135 535 070	125 520 004	123 909 376

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
ZOBOWIĄZANIA					
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	12	656 115	514 947	579 553	680 843
Instrumenty pochodne		442 775	406 290	576 833	528 848
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych		213 340	108 657	2 720	151 996
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		121 644 443	122 285 470	112 692 833	111 600 513
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	19	293 267	585 422	563 512	428 097
Zobowiązania wobec klientów	20	113 981 202	116 540 149	107 246 427	106 176 227
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	21	216 361	2 559	0	571 017
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	22	5 594 098	3 595 571	3 317 849	2 862 168
Zobowiązania podporządkowane	23	1 559 515	1 561 769	1 565 045	1 563 005
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	16	118 782	129 644	193 664	412 281
Rezerwy	24	2 771 287	2 263 958	1 445 472	1 203 791
Nierozstrzygnięte sprawy sporne		2 737 005	2 223 914	1 403 105	1 167 499
Udzielone zobowiązania i gwarancje		34 282	40 044	42 367	36 292
Zobowiązania podatkowe		185 079	147 558	461 457	503 242
Bieżące zobowiązania podatkowe		184 472	147 123	461 217	503 044
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	18	607	435	240	198
Inne zobowiązania		2 566 893	2 849 135	3 252 130	2 862 331
Zobowiązania razem		127 942 599	128 190 712	118 625 109	117 263 002
KAPITAŁ WŁASNY					
Kapitał zakładowy		1 213 117	1 213 117	1 213 117	1 213 117
Akcje własne		(21)	(21)	(21)	(21)
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej		1 147 502	1 147 502	1 147 502	1 147 502
Skumulowane inne całkowite dochody		(13 965)	(124 982)	(217 512)	(350 934)
Zyski zatrzymane		5 298 505	5 108 742	4 751 809	4 636 710
Kapitał własny razem		7 645 138	7 344 358	6 894 895	6 646 374
Zobowiązania i kapitał własny razem		135 587 737	135 535 070	125 520 004	123 909 376
Wartość księgowa		7 645 138	7 344 358	6 894 895	6 646 374
Liczba akcji (w szt.)		1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		6,30	6,05	5,68	5,48

SPRAWOZDANIE ZE ZMIANY STANU SKONSOLIDOWANYCH KAPITAŁÓW WŁASNYCH

w tysiącach zł	Razem skonsolido- wany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Skumulo- wane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
						wynik niepodzie- lony	pozostałe kapitały
01.01.2024 - 30.09.2024							
Kapitał własny na początek okresu	6 894 895	1 213 117	(21)	1 147 502	(217 512)	792 276	3 959 533
Całkowite dochody za okres (netto)	750 243	0	0	0	203 547	546 696	0
wynik finansowy	546 696	0	0	0	0	546 696	0
wycena papierów dłużnych	182 711	0	0	0	182 711	0	0
wycena instrumentów kapitałowych	0	0	0	0	0	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	20 836	0	0	0	20 836	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	0	0	0	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	(553 622)	553 622
Kapitał własny na koniec okresu	7 645 138	1 213 117	(21)	1 147 502	(13 965)	785 350	4 513 155
01.07.2024 - 30.09.2024							
Kapitał własny na początek okresu	7 344 358	1 213 117	(21)	1 147 502	(124 982)	595 587	4 513 155
Całkowite dochody za okres (netto)	300 780	0	0	0	111 017	189 763	0
wynik finansowy	189 763	0	0	0	0	189 763	0
wycena papierów dłużnych	103 915	0	0	0	103 915	0	0
wycena instrumentów kapitałowych	0	0	0	0	0	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	7 102	0	0	0	7 102	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	0	0	0	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	0	0
Kapitał własny na koniec okresu	7 645 138	1 213 117	(21)	1 147 502	(13 965)	785 350	4 513 155
01.01.2023 - 31.12.2023							
Kapitał własny na początek okresu	5 494 406	1 213 117	(21)	1 147 502	(1 042 284)	(824 873)	5 000 965
Całkowite dochody za okres (netto)	1 400 489	0	0	0	824 772	575 717	0
wynik finansowy	575 717	0	0	0	0	575 717	0
wycena papierów dłużnych	545 145	0	0	0	545 145	0	0
wycena instrumentów kapitałowych	3 582	0	0	0	3 582	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	285 013	0	0	0	285 013	0	0
zyski / straty aktuarialne	(8 968)	0	0	0	(8 968)	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	0	0	0	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	1 041 432	(1 041 432)
Kapitał własny na koniec okresu	6 894 895	1 213 117	(21)	1 147 502	(217 512)	792 276	3 959 533
01.01.2023 - 30.09.2023							
Kapitał własny na początek okresu	5 494 406	1 213 117	(21)	1 147 502	(1 042 284)	(824 873)	5 000 965
Całkowite dochody za okres (netto)	1 151 968	0	0	0	691 350	460 618	0
wynik finansowy	460 618	0	0	0	0	460 618	0
wycena papierów dłużnych	469 742	0	0	0	469 742	0	0
wycena instrumentów kapitałowych	0	0	0	0	0	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	221 676	0	0	0	221 676	0	0
zyski / straty aktuarialne	(68)	0	0	0	(68)	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	0	0	0	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	1 041 432	(1 041 432)
Kapitał własny na koniec okresu	6 646 374	1 213 117	(21)	1 147 502	(350 934)	677 177	3 959 533

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLÝWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH
A. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Zysk (strata) po opodatkowaniu	546 696	189 763	460 618	102 700
Korekty razem:	7 412 064	(2 599 361)	12 671 795	7 281 634
Odsetki otrzymane	6 144 549	2 258 763	5 882 068	2 022 447
Odsetki zapłacone	(2 467 075)	(1 064 069)	(2 142 029)	(727 813)
Amortyzacja	167 001	57 492	158 684	53 238
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	0	0	0	0
Przychody z tytułu dywidend	(3 539)	(150)	(3 278)	(151)
Rezerwy	1 325 816	507 329	187 622	62 208
Wynik na sprzedaży i likwidacji inwestycyjnych aktywów finansowych	(2 320)	(3 799)	(540 741)	(5 074)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	(195 861)	(41 333)	(24 558)	79 057
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	40 277	(9 095)	70 154	(117 703)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(6 297 618)	(2 498 260)	(2 354 674)	(1 487 054)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	912 102	(28 998)	(2 042 972)	(1 981 688)
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	1 680	130 306	153 518	195 312
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	(257 867)	(286 763)	(167 339)	(38 542)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	8 810 064	(1 774 834)	10 170 592	6 264 550
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	243 551	226 330	602 714	227 566
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	196 766	128 863	2 674 941	2 641 770
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	(387 212)	127 362	593 936	177 569
Podatek dochodowy zapłacony	(177 780)	(64 358)	(163 919)	(47 360)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	(734 575)	(295 623)	(489 882)	(71 964)
Pozostałe pozycje	94 105	31 476	106 958	35 266
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	7 958 760	(2 409 598)	13 132 413	7 384 334

B. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Wpływy z działalności inwestycyjnej	443 098 175	146 669 472	518 969	6 580
Zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	7 415	1 355	15 779	6 429
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0	499 912	0
Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	443 087 221	146 667 967	0	0
Pozostałe wpływy inwestycyjne	3 539	150	3 278	151
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(458 311 795)	(150 154 132)	(8 568 112)	(1 151 448)
Nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(135 838)	(60 857)	(96 862)	(44 950)
Zakup akcji Euro Bank z pomniejszeniem o nabyte środki pieniężne	0	0	0	0
Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	(458 175 957)	(150 093 275)	(8 471 250)	(1 106 498)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(15 213 620)	(3 484 660)	(8 049 143)	(1 144 868)

C. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Wpływy z działalności finansowej	2 431 700	2 131 700	0	0
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	0	0	0	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych	2 431 700	2 131 700	0	0
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(99 634)	(33 729)	(223 471)	(90 198)
Splata kredytów długoterminowych	0	0	(105 000)	(50 000)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0	0	0
Umorzenie akcji	0	0	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(99 634)	(33 729)	(118 471)	(40 198)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	2 332 066	2 097 971	(223 471)	(90 198)

D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A+B+C)	(4 922 794)	(3 796 287)	4 859 799	6 149 268
- w tym z tytułu różnic kursowych	(4 938)	(4 840)	(2 363)	301
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	18 499 347	17 372 840	14 231 089	12 941 620
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	13 576 553	13 576 553	19 090 888	19 090 888

4. NOTY DO SKONSOLIDOWANYCH DANYCH FINANSOWYCH

1) PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I PRZYCHODY O PODOBNYM CHARAKTERZE

	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	995 446	357 613	648 685	201 946
Instrumenty dłużne	995 446	357 613	648 685	201 946
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu	5 411 939	1 932 939	5 592 321	1 930 244
Środki w Banku Centralnym	163 690	56 661	170 466	56 492
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	4 465 422	1 605 306	4 989 155	1 684 177
- wpływ korekty wartości bilansowej brutto kredytów z tytułu wakacji kredytowych	(157 306)	43 740	0	0
Instrumenty dłużne	727 370	252 307	362 106	165 592
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	20 668	8 242	25 531	10 421
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	34 789	10 423	35 793	17 344
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	0	0	9 270	(3 782)
Wynik o charakterze podobnym do odsetkowego z tytułu:	80 410	22 617	75 099	24 957
Kredyty i pożyczki udzielone klientom obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 737	1 049	8 635	1 670
Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu - Instrumenty pochodne	68 729	18 967	63 307	22 468
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - Instrumenty dłużne	8 944	2 601	3 157	819
Razem	6 487 795	2 313 169	6 316 105	2 157 147

W następstwie podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ustawy z dnia 12 kwietnia 2024 r. o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej oraz ustawy o finansowaniu społecznosciowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom która, między innymi, przedłuża możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej przez okres do czterech miesięcy (zawieszenie spłat ratalnych do 4 rat miesięcznych) w roku 2024 („wakacje kredytowe”), Bank i Grupa w maju br., dokonały ujęcia jednorazowych kosztów związanych wakacjami kredytowymi oszacowanych wstępnie w wysokości 189,1 miliona złotych dla Banku i odpowiednio dla Grupy w kwocie 201,0 miliona złotych. We wrześniu br., po weryfikacji szacowanej partycypacji uprawnionych kredytobiorców hipotecznych, szacowany koszt wakacji kredytowych został obniżony o kwotę 44 mln zł do poziomu 157 mln zł dla Grupy i 145 mln zł w przypadku Banku, pozytywnie wpływając na przychody odsetkowe w III kwartale br. Korekta została wyliczona i rozpoznana zgodnie z MSSF9 pomniejszając przychody odsetkowe od aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu a drugostronnie wartość brutto kredytów hipotecznych w PLN. Wysokość korekty została pierwotnie wyliczona jako różnica pomiędzy wartością brutto portfela kredytowego na dzień kalkulacji a bieżącą wartością szacowanych przepływów pieniężnych wynikających z umów kredytowych przy uwzględnieniu założenia 26,4% odsetka kapitałów kwalifikujących się kredytów które zawieszają ratę spłat.

Przychody odsetkowe za 3 kwartały 2024 r. zawierają odsetki naliczone od kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kwocie 136 871 tys. zł (odpowiednio dla danych porównawczych za 3 kwartały 2023 r. kwota tych odsetek wynosiła 152 548 tys. zł).

W linii „Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń” Grupa prezentuje wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej. Szczegółowy opis stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających został zamieszczony w nocie (16).

2) KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK I PODOBNE KOSZTY

	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu:	(2 462 896)	(824 087)	(2 346 394)	(785 386)
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	(11 066)	(4 812)	(14 104)	(2 098)
Zobowiązania wobec klientów	(2 009 789)	(665 037)	(2 129 822)	(707 751)
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	(27 190)	(12 528)	(31 697)	(6 793)
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	(301 676)	(104 344)	(56 526)	(31 361)
Zobowiązania podporządkowane	(94 104)	(31 475)	(107 183)	(35 262)
Zobowiązania z tytułu leasingu	(8 566)	(2 979)	(7 062)	(2 121)
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	(10 505)	(2 912)	0	0
Inne	0	0	0	0
Razem	(2 462 896)	(824 087)	(2 346 394)	(785 386)

3) PRZYCHODY Z TYTUŁU OPŁAT I PROWIZJI

	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Prowizje za prowadzenie rachunków	84 812	28 554	88 333	29 288
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	75 612	25 996	70 704	23 866
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	153 423	48 280	153 843	50 880
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	10 237	3 367	10 825	3 612
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	237 179	82 190	219 737	77 115
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	106 419	39 190	131 733	34 258
Prowizje z tytułu dystrybucji jednostek uczestnictwa i innych produktów oszczędnościowych	21 083	7 247	19 300	6 449
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	10 157	3 381	8 270	2 845
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	64 023	23 618	46 636	16 890
Pozostałe prowizje	36 297	12 848	31 000	10 579
Razem	799 242	274 671	780 381	255 782

4) KOSZTY Z TYTUŁU OPŁAT I PROWIZJI

	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Prowizje za prowadzenie rachunków	(32 813)	(10 689)	(32 300)	(10 913)
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	(3 341)	(1 048)	(3 714)	(1 229)
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	(26 486)	(11 721)	(17 886)	(5 886)
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	(89 788)	(33 040)	(82 582)	(29 494)
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	(2 045)	(650)	(1 598)	(496)
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	(9 541)	(3 259)	(8 144)	(2 786)
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	(6 693)	(1 634)	(7 696)	(2 063)
Pozostałe prowizje	(39 780)	(13 996)	(34 551)	(14 957)
Razem	(210 487)	(76 037)	(188 471)	(67 824)

Werdykt Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie zwrotu prowizji w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu

W dniu 11 września 2019 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł w sprawie Lexitor przeciwko SKOK Stefczyka, Santander Consumer Bank i mBank (sprawa C 383/18), w której stwierdził, że konsument ma prawo żądać zmniejszenia całkowitej kwoty kosztów pożyczki na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu.

Biorąc pod uwagę ten werdykt, Grupa według stanu na dzień 30 września 2024 r. posiadała rezerwę w wysokości 72,2 miliona złotych, która została oszacowana na podstawie maksymalnej kwoty potencjalnych zwrotów i prawdopodobieństwa dokonania płatności.

5) WYNIK Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH NIEWYCENIANYCH WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY

	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Wynik na transakcji bancassurance	0	0	553 912	0
Operacje instrumentami dłużnymi	143	6	(12 415)	(62)
Koszty operacji finansowych	(1 276)	(406)	(1 716)	(800)
Razem	(1 133)	(400)	539 781	(862)

Transakcja bancassurance

W dniu 13 lutego 2023 r. Zarząd Banku poinformował, że po uzyskaniu niezbędnych zgód korporacyjnych, w dniu 13 lutego 2023 r., Bank zawarł umowę ("Umowa") sprzedaży 80% udziałów w spółce Millennium Financial Services sp. z o.o. ("Spółka") na rzecz Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie Europa S.A., które nabyło 72% udziałów Spółki oraz Towarzystwa Ubezpieczeń Europa S.A., które nabyło 8% udziałów Spółki (łącznie "Kupujący").

Bank zawarł również z Kupującymi oraz Spółką umowy dotyczące wyłącznego modelu dystrybucji ubezpieczeń, w tym umowę o współpracy, umowy dystrybucyjne oraz umowy agencyjne. Strategiczna współpraca ubezpieczeniowa przewiduje długoterminową (10 lat) współpracę w zakresie bancassurance w odniesieniu do określonych ubezpieczeń powiązanych z produktami kredytowymi oferowanymi przez Bank.

Istotą transakcji przewidzianej w Umowie było bezpośrednie nabycie Udziałów przez Kupujących od Banku za zdefiniowaną cenę początkową, która mogła podlegać mechanizmowi korekty ceny po zamknięciu Transakcji.

W dniu 29 marca 2023 roku nastąpiło przeniesienie 80% udziałów w spółce na rzecz kupujących a ostateczne rozliczenie transakcji, wraz z korektą ceny, miało miejsce w grudniu 2023 r.

Ponieważ w ramach transakcji oprócz Umowy sprzedaży udziałów Spółki Bank zawarł z Kupującymi i Spółką również inne umowy, Bank dokonał analizy poszczególnych umów i ich skutków ekonomicznych zgodnie z wymogami MSSF 10, MSSF 15 i MSSF 9. W konsekwencji Bank zidentyfikował zobowiązania umowne oraz ocenił przypisanie umownych wynagrodzeń do poszczególnych elementów transakcji ustalając odpowiedni sposób rozpoznawania przychodów z poszczególnych zobowiązań umownych.

W efekcie Bank rozpoznał w roku 2023 w Rachunku Zysków i Strat łączny wynik w kwocie 652,4 milionów złotych (brutto), na który składał się:

- 1) wynik zrealizowany na sprzedaży: zapłata ceny pomniejszona o wartość godziwą udziałów na moment utraty kontroli w kwocie 553,9 miliona złotych (brutto) został ujęty w marcu 2023 roku w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy”;
- 2) wpływ w wysokości 46,0 milionów złotych (brutto) jako wycenę instrumentu pochodnego w momencie ostatecznego rozliczenia transakcji w grudniu 2023 roku, wynikającego z ustalonych potencjalnych przyszłych wypłat wynagrodzeń, został ujęty jako „Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu”;
- 3) Jednocześnie, w związku z utratą kontroli nad Spółką, Bank dokonał wyceny pozostałego udziału niekontrolującego w Spółce w wartości godziwej wynoszącej 52,5 miliona złotych (brutto), kwota ta została ujęta w „Pozostałych przychodach operacyjnych”, przy czym 43,3 miliona złotych ujęto w marcu 2023 roku, a dodatkowe 9,2 miliona złotych w grudniu 2023 r.

Począwszy od momentu utraty kontroli inwestycja w Spółkę traktowana jest jako zaangażowanie w podmiot stowarzyszony (Bank posiada 20% udziałów w Spółce) i jest wyceniana na poziomie Grupy metodą praw własności, natomiast w sprawozdaniu finansowym Banku model wyceny to wartość godziwa ze skutkiem wyceny odnoszonym do Rachunku Zysków i Strat.

6) WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH PRZEZNACZONYCH DO OBROTU

	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Wynik na instrumentach dłużnych	2 314	1 233	(715)	(3 899)
Wynik na instrumentach pochodnych	(7 093)	(3 805)	(1 612)	140
Wynik z pozostałych operacji finansowych	12	(6)	11	9
Razem	(4 767)	(2 578)	(2 316)	(3 750)

7) WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW FINANSOWYCH NIEPRZEZNACZONYCH DO OBROTU WYCENIANYCH OBOWIĄZKOWO WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY

	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 173	(414)	(272)	1 970
Wynik na instrumentach kapitałowych	45 285	45 285	4 360	0
Wynik na instrumentach dłużnych	(38 587)	(40 798)	7 510	2 362
Razem	9 871	4 073	11 598	4 332

8) KOSZTY ADMINISTRACYJNE

	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Koszty pracownicze	(887 213)	(303 250)	(766 493)	(264 655)
Wynagrodzenia	(726 233)	(249 675)	(627 748)	(218 451)
Narzuty na wynagrodzenia	(128 872)	(43 265)	(111 856)	(37 268)
Świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	(32 108)	(10 310)	(26 889)	(8 936)
- rezerwy na odprawy emerytalne	(4 385)	(1 462)	(3 450)	(1 150)
- rezerwy na niewykorzystane urlopy	(19)	(13)	(17)	(6)
- pozostałe	(27 704)	(8 835)	(23 422)	(7 780)
Pozostałe koszty administracyjne	(602 180)	(192 391)	(538 610)	(175 919)
Koszty reklamy, promocji i reprezentacji	(59 970)	(18 876)	(47 977)	(15 501)
Koszty informatyki i łączności	(122 511)	(44 151)	(112 576)	(38 659)
Koszty wynajmu	(43 636)	(14 250)	(61 634)	(23 555)
Koszty utrzymania budynków, wyposażenia, materiałów	(40 623)	(14 006)	(36 601)	(11 935)
Koszty bankomatów i obsługi gotówki	(27 089)	(8 902)	(26 470)	(8 987)
Koszty usług doradczych, audytowych, prawniczych, tłumaczeń	(117 097)	(39 485)	(88 621)	(30 922)
Podatki i opłaty różne	(35 447)	(11 697)	(32 433)	(9 013)
Koszty KIR	(11 016)	(3 671)	(9 468)	(3 256)
Koszty PFRON	(7 085)	(2 390)	(6 347)	(2 249)
Koszty BFG	(60 850)	0	(60 039)	0
Koszty Nadzoru Finansowego	(13 088)	(4 327)	(11 054)	(3 306)
Koszty systemu ochrony	0	0	0	0
Pozostałe	(63 768)	(30 636)	(45 390)	(28 536)
Razem	(1 489 393)	(495 641)	(1 305 103)	(440 574)

9) KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH

	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(286 215)	(111 581)	(207 162)	(49 949)
Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(1 260 747)	(349 835)	(1 256 334)	(304 437)
Odwrócenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	900 478	229 741	981 689	243 633
Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	28 804	8 501	31 789	10 856
Sprzedaż wierzytelności	45 221	0	35 649	(10)
Pozostałe ujęte bezpośrednio w Rachunku Zysków i Strat	29	12	45	9
Z tytułu odpisów dla papierów wartościowych	(1)	4	3	3
Utworzenie odpisów dla papierów wartościowych	(1)	4	0	0
Odwrócenie odpisów dla papierów wartościowych	0	0	3	3
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	8 029	5 720	3 275	(1 665)
Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(32 125)	(4 661)	(31 527)	(6 708)
Odwrócenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	40 154	10 381	34 802	5 043
Razem	(278 187)	(105 857)	(203 884)	(51 611)

10) KOSZTY REZERW NA RYZYKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH

01.01.2024 - 30.09.2024	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	7 871 789	6 516 460	1 355 329
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(886 986)	(886 986)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	1 656 390	0	1 656 390
Alokacja do portfela kredytowego	0	322 113	(322 113)
Zmiana stanu rezerw z tytułu różnic kursowych	(217 793)	(217 793)	0
Stan na koniec okresu	8 423 401	5 733 795	2 689 606

01.07.2024 - 30.09.2024	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	8 206 595	6 030 633	2 175 962
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(386 242)	(386 242)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	532 800	0	532 800
Alokacja do portfela kredytowego	0	19 156	(19 156)
Zmiana stanu rezerw z tytułu różnic kursowych	70 247	70 247	0
Stan na koniec okresu	8 423 401	5 733 795	2 689 606

01.01.2023 - 30.09.2023	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	5 395 344	4 572 901	822 443
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(331 048)	(331 048)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	2 363 800	0	2 363 800
Alokacja do portfela kredytowego	0	2 070 528	(2 070 528)
Zmiana stanu rezerw z tytułu różnic kursowych	88 045	88 045	0
Stan na koniec okresu	7 516 140	6 400 425	1 115 715

01.07.2023 - 30.09.2023	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	6 561 956	5 607 912	954 044
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(116 751)	(116 751)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	743 180	0	743 180
Alokacja do portfela kredytowego	0	581 509	(581 509)
Zmiana stanu rezerw z tytułu różnic kursowych	327 756	327 756	0
Stan na koniec okresu	7 516 140	6 400 425	1 115 715

	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Koszty poniesione w związku z negocjacjami rozpoznane w rachunku zysków i strat	(372 465)	(130 201)	(237 038)	(86 905)
- ujęte w pozycji "Wynik z pozycji wymiany"	(288 611)	(88 601)	(196 012)	(81 900)
- ujęte w pozycji "Wynik z tytułu modyfikacji"	(83 854)	(41 600)	(41 026)	(5 005)
Koszty poniesione w związku negocjacjami ujęte w ciężar wcześniej utworzonych rezerw	198 993	87 450	59 514	28 963

11) PODATEK DOCHODOWY

11A. PODATEK DOCHODOWY UJĘTY W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Bieżący podatek	(306 962)	(104 042)	(633 426)	(166 737)
Bieżący rok	(314 698)	(104 042)	(635 679)	(167 616)
Korekta lat ubiegłych	7 736	0	2 253	879
Podatek odroczonej:	289 910	(23 368)	37 863	(11 317)
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	318 013	(21 162)	40 589	(13 017)
Powstanie / (Wykorzystanie) straty podatkowej	(28 103)	(2 206)	(2 726)	1 700
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat	(17 052)	(127 410)	(595 563)	(178 055)

11B. EFEKTYWNA STAWKA PODATKOWA

	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Wynik finansowy brutto	563 748	317 173	1 056 180	280 754
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%	19%	19%
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatkowej 19%	(107 112)	(60 263)	(200 674)	(53 343)
Wpływ różnic trwałych na obciążenia podatkowe:	65 173	(67 599)	(402 435)	(125 447)
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	70 075	27 557	30 092	15 518
Przychody z tytułu dywidend	1 516	4	532	3
Rozwiązanie pozostałych rezerw	32 530	13 519	25 838	11 905
Korekta przychodów z tyt. unieważnień kredytów w CHF	34 723	14 146	0	0
Pozostałe	1 306	(112)	3 722	3 610
Koszty nie stanowiące kosztów podatkowych	(4 902)	(95 156)	(432 527)	(140 965)
Składka PFRON	(1 347)	(454)	(1 205)	(427)
Składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(11 562)	0	(11 408)	0
Podatek bankowy	(25 367)	(18 808)	(604)	0
Wierzytelności spisane w ciężar rezerw	(17 015)	(13 444)	(13 681)	(2 936)
Koszty postępowań sądowych i spraw spornych	(168 471)	(61 102)	(401 950)	(136 669)
Aktywo z tytułu przyszłych unieważnień kredytów w CHF	221 560	(991)	0	0
Pozostałe	(2 700)	(357)	(3 679)	(933)
Inne różnice między wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania (w tym ulga B+R)	24 887	452	7 546	735
Razem obciążenie podatkowe w Rachunku zysków i strat	(17 052)	(127 410)	(595 563)	(178 055)
Efektywna stawka podatkowa	3,02%	40,17%	56,39%	63,42%

11C. PODATEK ODROZONY UJĘTY BEZPOŚREDNIO W KAPITALE WŁASNYM

	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
Wycena aktywów inwestycyjnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(2 106)	22 270	40 752	59 280
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	5 409	7 075	10 297	25 153
Zyski /(straty) aktuarialne	(30)	(30)	(30)	(2 117)
Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach	3 273	29 315	51 019	82 316

Kontrola zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2015-17

W dniu 12 lutego 2019 r. zostały wszczęte przez Naczelnika Zachodniopomorskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Szczecinie (ZUCS) kontrole celno-skarbowe w zakresie prawidłowości rozliczeń z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2015 i 2016. W dniu 17 grudnia 2019 r. Bank otrzymał wyniki tych kontroli z dnia 13 grudnia 2019 r., w których zakwestionowano zwolnienie ze zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych (WHT) odsetek od obligacji Banku wypłacanych w tych latach do spółki MB Finance AB (MBF) z siedzibą w Szwecji stanowiących zabezpieczenie 10-letnich obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 150 mln EURO wyemitowanych przez ten podmiot w grudniu 2007 r. (umorzonych w grudniu 2017 r.). 11 czerwca 2021 r. Bank otrzymał decyzje ZUCS w ramach II instancji zmniejszające zaległość w WHT za lata 2015-16 z 6,6 do 5,3 mln zł. Kwota ta wraz z odsetkami została zapłacona przez Bank w dniu 18 czerwca 2021 r. Bank wniósł skargi od tych decyzji do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie (WSA). WSA wyrokami z dnia 13 i 27 października 2021 r. uchylił w całości decyzje ZUCS. ZUCS złożył skargi kasacyjne od niekorzystnych dla siebie wyroków do Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA).

13 kwietnia 2021 r. wszczęta została przez Naczelnika ZUCS kontrola w WHT za 2017 r. Zgodnie z przewidywaniami w wyniku kontroli z dnia 29 września 2021 r. ZUCS również zakwestionował zwolnienie z WHT odsetek wypłaconych do MBF w tym roku (kwota spornego WHT wynosi za ten rok ok. 2,2 mln zł). Bank również nie zgadza się z tymi ustaleniami i będzie kontynuował spór z ZUCS. 21 marca 2022 r. Bank otrzymał postanowienie ZUCS o przekształceniu zakończonej kontroli w postępowanie podatkowe. 30 czerwca 2022 r. Bank otrzymał decyzję ZUCS określającą zaległość podatkową w WHT w wysokości 2,2 mln zł. Bank złożył odwołanie od tej decyzji. Postanowieniem z dnia 23 lutego 2023 r. WSA w Szczecinie zawiesił postępowanie sądowo-administracyjne w sprawie WHT za 2017 r. do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia przez NSA sporu dotyczącego WHT za lata 2015-16.

Bank otrzymał ekspertyzę prawną z dnia 29 stycznia 2020 r. profesorów z Katedry Prawa Finansów Publicznych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, w świetle której stanowisko ZUCS w toczonym sporze zostało uznane za niezgodne z przepisami prawa podatkowego.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego

Dnia 6 grudnia 2023 r. Naczelny Sąd Administracyjny (NSA) wydał wyrok w sprawie skargi Banku na interpretację indywidualną Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej w sprawie zasad ujmowania skutków w podatku CIT orzekanych przez sądy powszechne unieważnień kredytów hipotecznych indeksowanych do walut obcych oraz pożyczek walutowych, w szczególności we franku szwajcarskim (Kredyty CHF). Zgodnie z wyrokiem skutki podatkowe Bank powinien ujmować nie poprzez zaliczanie powstałych strat do kosztów uzyskania przychodów tylko poprzez korektę uprzednio opodatkowanych podatkiem CIT przychodów z tytułu wskazanych wyżej kredytów i pożyczek (dodatnich różnic kursowych, odsetek, prowizji i opłat) z uwzględnieniem zasad przedawnienia zobowiązań podatkowych. Do czasu wydania powyższego wyroku, wyjaśnienia pozostałych kwestii interpretacyjnych oraz opracowania metodyki kalkulacji, Bank, ostrożnościowo, z uwagi na wątpliwości co do szczegółowych zasad korekty przychodów i brak możliwości wiarygodnego oszacowania, nie rozpoznawał dla celów podatku CIT i odroczonego strat z tytułu unieważnień kredytów CHF.

W 2024 roku, po opracowaniu przez Bank metodyki oraz wyjaśnieniu kwestii interpretacyjnych, w konsekwencji wydanego wyroku NSA, Bank dokonał korekt deklaracji CIT za lata 2020-22 a w maju br. Bank uzyskał z Urzędu Skarbowego zwrot podatku CIT w łącznej wysokości 7,7 mln PLN w związku z unieważnieniami kredytów CHF w tych latach. Kierując się opracowaną metodyką zastosowaną do powyższych korekt Bank:

1) rozpoznał w pierwszym półroczu 2024 roku aktywo w podatku odroczonym w łącznej wysokości 222,6 mln PLN (z czego 171,0 w drugim kwartale) z tytułu przyszłych korekt przychodów odsetkowych i dodatnich różnic kursowych od kredytów CHF będących przedmiotem sporów sądowych o ich unieważnienie;

2) ujmuje od początku roku w podatku bieżącym CIT korekty odsetek i dodatnich różnic kursowych od sądowych unieważnień kredytów CHF.

Powyższe zdarzenia pozytywnie wpłynęły na wynik netto zmniejszając obciążenie podatkiem dochodowym.

Kalkulacja aktywa z tytułu podatku odroczonego oprócz bieżącego kursu CHF/PLN uzależniona jest również od wolumenów nowych spraw sądowych i prawomocnych unieważnień kredytów CHF, a także ugód zawieranych z kredytobiorcami, w związku z czym będzie podlegać zmianom w zależności od zmian powyższych parametrów.

12) AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU

12A. AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU

	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
Dłużne papiery wartościowe	327 761	168 709	110 554	235 520
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	327 761	168 709	110 554	235 520
a) bony	0	0	0	0
b) obligacje	327 761	168 709	110 554	235 520
Pozostałe papiery wartościowe	0	0	0	0
a) notowane	0	0	0	0
b) nienotowane	0	0	0	0
Instrumenty kapitałowe	104	179	121	175
Kwotowane na aktywnym rynku	104	179	121	175
a) podmiotów finansowych	28	84	31	106
b) podmiotów niefinansowych	76	95	90	69
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	0	0	0	0
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	458 180	464 102	498 249	549 537
Razem	786 045	632 990	608 924	785 232

12B. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU - WYCENA POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH I KOREKTA Z TYTUŁU RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ WARTOŚCI GODZIWEJ ORAZ POZYCJE KRÓTKIE WG STANU NA:

	Wartości godziwe 30.09.2024			Wartości godziwe 30.06.2024		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	(3 141)	11 947	15 088	(9 055)	9 946	19 001
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	(3 141)	3 358	6 499	(9 055)	500	9 555
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	8 589	8 589	0	9 446	9 446
2. Walutowe instrumenty pochodne	25 179	70 923	45 744	74 400	102 360	27 960
Kontrakty walutowe	(9 898)	5 782	15 680	(21 054)	2 168	23 222
Swapy walutowe	35 077	65 141	30 064	95 454	100 192	4 738
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	0	0	0	0	0	0
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	(371 083)	0	371 083	(349 697)	0	349 697
Opcje wbudowane w depozyty	(371 083)	0	371 083	(349 697)	0	349 697
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0
4. Opcje na indeksy	364 450	375 310	10 860	342 164	351 796	9 632
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	15 405	458 180	442 775	57 812	464 102	406 290
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	0	0	-	0	0
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych	-	-	213 340	-	-	108 657

	Wartości godziwe 31.12.2023			Wartości godziwe 30.09.2023		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	(9 710)	12 060	21 770	(11 340)	17 531	28 871
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	(9 710)	538	10 248	(11 340)	493	11 833
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	11 522	11 522	0	17 038	17 038
2. Walutowe instrumenty pochodne	(60 286)	69 431	129 717	39 200	146 328	107 128
Kontrakty walutowe	(28 415)	9 665	38 080	(26 112)	8 504	34 616
Swapy walutowe	(31 871)	59 766	91 637	65 312	137 824	72 512
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	0	0	0	0	0	0
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	(414 200)	0	414 200	(383 875)	0	383 875
Opcje wbudowane w depozyty	(414 200)	0	414 200	(383 875)	0	383 875
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0
4. Opcje na indeksy	405 612	416 758	11 146	376 704	385 678	8 974
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	(78 584)	498 249	576 833	20 689	549 537	528 848
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	0	0	-	0	0
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych	-	-	2 720	-	-	151 996

13) AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY

	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
Dłużne papiery wartościowe	23 378 937	28 515 375	22 067 407	21 615 359
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	18 887 746	17 487 527	11 825 424	10 303 251
a) bony	0	0	0	0
b) obligacje	18 887 746	17 487 527	11 825 424	10 303 251
Papiery wartościowe banku centralnego	4 060 055	10 601 655	9 797 077	10 874 781
a) bony	4 060 055	10 601 655	9 797 077	10 874 781
b) obligacje	0	0	0	0
Pozostałe papiery wartościowe:	431 136	426 193	444 906	437 327
a) notowane	431 136	426 193	444 906	437 327
b) nienotowane	0	0	0	0
Udziały i akcje w innych jednostkach	28 788	28 790	28 793	24 392
Inne instrumenty finansowe	0	0	0	0
Razem	23 407 725	28 544 165	22 096 200	21 639 751

14) KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

14A. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM OBOWIĄZKOWO WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

Wartość bilansowa:	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	4 728	5 905	19 349	23 612
- Przedsiębiorstwa	67	77	69	110
- Osoby prywatne	4 661	5 828	19 280	23 502
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0	0

W momencie wdrożenia MSSF9 Grupa wyodrębniła ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową/mnożnik które ujmuje w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako „Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - Kredyty i zaliczki. Zapisy MSSF9 wskazują iż cecha mnożnika powoduje modyfikację pieniądza w czasie i konieczność wyceny do wartości godziwej, pomimo iż sens ekonomiczny tych transakcji czyli zarządzanie portfelem nieoparte o wartość godziwą i utrzymywanie portfela w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jest charakterystyczne dla portfeli wycenianych według zamortyzowanego kosztu. W 2021 r. w wyniku zmiany zapisów umownych (eliminacja cechy mnożnika) część z tych ekspozycji zaczęła być ponownie wyceniana według zamortyzowanego kosztu. Zmiana dotyczyła kredytów w przypadkach których klienci całkowicie spłacili swoje zaangażowanie, od którego odsetki naliczane były w oparciu o starą formułę zawierającą mnożnik. Ekspozycje zaciągnięte po tym czasie na nowych warunkach umownych (bez mnożnika), są wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Bank dokonuje spisania wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych w przypadku gdy nie istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo odzyskania w całości (spisanie całkowite) lub części (spisanie częściowe) danego składnika aktywów finansowych. W następstwie dokonania spisania częściowych Bank objął rezerwę (pomniejszając wartość bilansową brutto wierzytelności) odsetki karne w wysokości 506 milionów złotych według stanu na dzień 30 września 2024.

14B. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU

	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 30.09.2024	68 132 119	6 396 564	3 605 013	(393 138)	(286 138)	(1 916 843)	75 537 577
- Przedsiębiorstwa	15 970 711	1 396 842	957 411	(107 494)	(48 860)	(312 889)	17 855 721
- Osoby prywatne	52 068 646	4 999 721	2 647 602	(285 485)	(237 278)	(1 603 954)	57 589 252
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	92 762	1	0	(159)	0	0	92 604
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 30.06.2024	67 081 281	6 662 036	3 483 398	(399 324)	(323 217)	(1 864 879)	74 639 295
- Przedsiębiorstwa	15 862 268	1 490 189	789 663	(116 006)	(52 069)	(261 936)	17 712 109
- Osoby prywatne	51 147 549	5 171 846	2 693 735	(283 037)	(271 148)	(1 602 943)	56 856 002
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	71 464	1	0	(281)	0	0	71 184

	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 31.12.2023	66 610 808	6 050 620	3 458 837	(427 418)	(322 955)	(1 746 181)	73 623 711
- Przedsiębiorstwa	15 453 270	1 303 085	730 805	(103 386)	(42 529)	(245 469)	17 095 776
- Osoby prywatne	50 994 741	4 747 531	2 728 032	(322 601)	(280 426)	(1 500 712)	56 366 565
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	162 797	4	0	(1 431)	0	0	161 370
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 30.09.2023	66 535 196	6 439 466	3 545 132	(424 893)	(320 650)	(1 814 543)	73 959 708
- Przedsiębiorstwa	15 835 051	1 504 576	740 088	(95 190)	(53 845)	(278 999)	17 651 681
- Osoby prywatne	50 517 584	4 934 641	2 805 044	(328 002)	(266 805)	(1 535 544)	56 126 918
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	182 561	249	0	(1 701)	0	0	181 109

14C. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

	30.09.2024		30.06.2024	
	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej
Kredyty i pożyczki udzielone	68 899 501	751	68 073 747	934
▪ podmiotom gospodarczym	11 098 821	0	10 963 137	0
▪ klientom indywidualnym	57 718 731	751	57 050 783	934
▪ jednostkom budżetowym	81 949	0	59 827	0
Należności z tytułu kart płatniczych	1 269 032	3 977	1 248 599	4 971
▪ od podmiotów gospodarczych	13 963	67	13 908	77
▪ od klientów indywidualnych	1 255 069	3 910	1 234 691	4 894
Skupione wierzytelności	164 007		166 959	
▪ podmiotów gospodarczych	164 007		166 959	
▪ jednostek budżetowych	0		0	
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	321		326	
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	0		0	
Należności z tytułu leasingu finansowego	7 002 984		6 956 491	
Inne	95 109		83 543	
Odsetki	702 742		697 050	
Razem	78 133 696	4 728	77 226 715	5 905
Odpisy aktualizujące wartość należności	(2 596 119)	-	(2 587 420)	-
Razem wartość bilansowa	75 537 577	4 728	74 639 295	5 905

	31.12.2023		30.09.2023	
	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej
Kredyty i pożyczki udzielone	67 292 473	10 527	67 594 413	13 386
▪ podmiotom gospodarczym	10 654 494	0	11 072 837	0
▪ klientom indywidualnym	56 586 451	10 527	56 450 847	13 386
▪ jednostkom budżetowym	51 528	0	70 729	0
Należności z tytułu kart płatniczych	1 209 584	8 822	1 180 686	10 226
▪ od podmiotów gospodarczych	13 541	69	14 056	110
▪ od klientów indywidualnych	1 196 043	8 753	1 166 630	10 116
Skupione wierzytelności	143 844		139 976	
▪ podmiotów gospodarczych	143 844		139 976	
▪ jednostek budżetowych	0		0	
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	560		1 616	
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	0		41	
Należności z tytułu leasingu finansowego	6 738 380		6 911 912	
Inne	104 560		62 485	
Odsetki	630 864		628 665	
Razem	76 120 265	19 349	76 519 794	23 612
Odpisy aktualizujące wartość należności	(2 496 554)	-	(2 560 086)	-
Razem wartość bilansowa	73 623 711	19 349	73 959 708	23 612

14D. JAKOŚĆ PORTFELA KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU

	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	78 133 696	77 226 715	76 120 265	76 519 794
z rozpoznaną utratą wartości	3 605 013	3 483 398	3 458 837	3 545 132
bez rozpoznanej utraty wartości	74 528 683	73 743 317	72 661 428	72 974 662
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 596 119)	(2 587 420)	(2 496 554)	(2 560 086)
na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(1 916 843)	(1 864 879)	(1 746 181)	(1 814 543)
na ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	(679 276)	(722 541)	(750 373)	(745 543)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	75 537 577	74 639 295	73 623 711	73 959 708

14E. PODZIAŁ KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU ZE WZGLĘDU NA METODĘ SZACUNKU UTRATY WARTOŚCI

	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	78 133 696	77 226 715	76 120 265	76 519 794
wyceniane indywidualnie	673 778	533 583	493 162	521 612
wyceniane portfelowo	77 459 918	76 693 132	75 627 103	75 998 182
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 596 119)	(2 587 420)	(2 496 554)	(2 560 086)
utworzony na bazie analizy indywidualnej	(210 300)	(168 667)	(150 724)	(176 815)
utworzony na bazie analizy kolektywnej	(2 385 819)	(2 418 754)	(2 345 830)	(2 383 271)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	75 537 577	74 639 295	73 623 711	73 959 708

14F. PODZIAŁ KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU ZE WZGLĘDU NA RODZAJ KLIENTÓW

	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	78 133 696	77 226 715	76 120 265	76 519 794
korporacyjnym	18 417 727	18 213 585	17 649 961	18 262 525
indywidualnym	59 715 969	59 013 130	58 470 304	58 257 269
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 596 119)	(2 587 420)	(2 496 554)	(2 560 086)
utworzony na należności od klientów korporacyjnych	(469 402)	(430 292)	(392 815)	(429 735)
utworzony na należności od klientów indywidualnych	(2 126 717)	(2 157 128)	(2 103 739)	(2 130 351)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	75 537 577	74 639 295	73 623 711	73 959 708

14G. ZMIANA STANU ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU

	01.01.2024 - 30.09.2024	01.01.2024 - 30.06.2024	01.01.2023 - 31.12.2023	01.01.2023 - 30.09.2023
Stan na początek okresu	2 496 554	2 496 554	2 420 809	2 420 809
Zmiana w wartości rezerw:	99 565	90 866	75 745	139 277
Odpisy dokonane w okresie	1 260 729	910 894	1 579 846	1 256 174
Wartości spisane w ciężar odpisów	(204 387)	(75 424)	(191 115)	(129 060)
Odwrocenie odpisów w okresie	(900 318)	(670 629)	(1 200 277)	(981 420)
Sprzedaż wierzytelności	(105 219)	(105 219)	(175 477)	(63 325)
Utworzenie KOIM*	52 844	35 695	71 261	53 457
Zmiana z tytułu różnic kursowych	(6 235)	(6 489)	(10 192)	(229)
Inne	2 151	2 038	1 699	3 680
Stan na koniec okresu	2 596 119	2 587 420	2 496 554	2 560 086

* Zgodnie z MSSF9 Grupa nalicza odsetki od portfela kredytowego z rozpoznaną utratą wartości od wartości ekspozycji netto. W tym celu naliczana jest i ujmowana jako pomniejszenie przychodów odsetkowych tak zwana korekta odsetek impairmentowych („KOIM”). Przedmiotowa korekta w bilansie prezentowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości, w konsekwencji uzgodnienie zmiany stanu odpisów z tytułu utraty wartości wymaga uwzględnienia korekty KOIM ujmowanej w przychodach odsetkowych.

Grupa posiada w bilansie aktywa POCI głównie w efekcie rozpoznania kredytów z rozpoznąną utratą wartości po połączeniu z Euro Bank S.A. i przejęciu SKOK Piast. W momencie połączenia przedmiotowe aktywa zostały ujęte w księgach Banku według wartości godziwej.

Wartość aktywów POCI przedstawia się następująco:

	Wartość bilansowa brutto	Skumulowana utrata wartości	Wartość bilansowa netto
30.09.2024			
- Przedsiębiorstwa	16 237	(441)	15 796
- Osoby prywatne	78 550	(38 442)	40 108
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
30.06.2024			
- Przedsiębiorstwa	16 963	(498)	16 465
- Osoby prywatne	83 038	(34 002)	49 036
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
31.12.2023			
- Przedsiębiorstwa	23 106	1 200	24 306
- Osoby prywatne	93 690	(25 136)	68 554
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
30.09.2023			
- Przedsiębiorstwa	25 013	222	25 235
- Osoby prywatne	107 671	(27 191)	80 481
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0

14H. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU WG STRUKTURY WALUTOWEJ

	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
W walucie polskiej	72 053 996	70 829 037	69 016 046	68 180 965
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	6 079 700	6 397 678	7 104 219	8 338 829
waluta: USD	47 830	66 814	55 055	101 990
waluta: EUR	4 073 686	4 170 514	3 906 098	4 242 918
waluta: CHF	1 934 988	2 139 740	3 121 979	3 971 357
pozostałe waluty	23 196	20 610	21 087	22 564
Razem brutto	78 133 696	77 226 715	76 120 265	76 519 794

15) AKTYWA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

15A. AKTYWA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

30.09.2024	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	24 518 868	0	0	(7)	0	0	24 518 861
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	418 462	0	0	(17)	0	0	418 445
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	216 351	0	0	0	0	0	216 351

30.06.2024	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	21 412 864	0	0	(11)	0	0	21 412 853
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	488 513	0	0	(71)	0	0	488 442
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	197 776	0	0	0	0	0	197 776

31.12.2023	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	18 749 913	0	0	(6)	0	0	18 749 907
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	793 596	0	0	(160)	0	0	793 436
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 163 242	0	0	0	0	0	1 163 242

30.09.2023	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	16 892 503	0	0	(3)	0	0	16 892 500
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	533 875	0	0	(172)	0	0	533 703
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	2 012 042	0	0	0	0	0	2 012 042

15B. INSTRUMENTY DŁUŻNE

	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
banki i inne instytucje monetarne	2 280 905	2 111 638	1 716 205	717 698
pozostałe przedsiębiorstwa	0	0	0	0
sektor budżetowy*	22 237 956	19 301 215	17 033 702	16 174 802
Razem	24 518 861	21 412 853	18 749 907	16 892 500

* zawiera również papiery wartościowe wyemitowane przez rządy innych państw krajów UE

15C. LOKATY ORAZ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE BANKOM I INNYM INSTYTUCJOM MONETARNYM

	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
Rachunki bieżące	300 408	349 426	571 479	174 805
Lokaty	116 985	137 111	219 804	356 743
Inne	0	0	0	0
Odsetki	1 069	1 976	2 313	2 326
Razem należności brutto	418 462	488 513	793 596	533 874
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(17)	(71)	(160)	(172)
Razem należności netto	418 445	488 442	793 436	533 702

15D. TRANSAKcje Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
banki i inne instytucje monetarne	216 231	0	1 146 305	2 011 248
pozostałe przedsiębiorstwa	0	197 670	11 553	0
odsetki	120	106	5 384	794
Razem	216 351	197 776	1 163 242	2 012 042

16) INSTRUMENTY POCHODNE - RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ

16A. RELACJE ZABEZPIEZAJĄCE

Poniżej zaprezentowano szczegółowe informacje na temat relacji zabezpieczających, pozycji wyznaczonych jako zabezpieczane i zabezpieczające oraz prezentacji wyniku, czynnych wg stanu na 30.09.2024 r.:

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych aktywów finansowych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je zobowiązań złotych	Zabezpieczenie wartości godziwej instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez złote aktywa finansowe. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka stopy procentowej.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez walutowe kredyty hipoteczne oraz przez zobowiązania złote stanowiące bazę finansową dla tych kredytów. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.	Grupa zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej, związanego ze zmianą wartości godziwej dłużnego instrumentu o stałej stopie procentowej wycenianego przez inne całkowite dochody, wynikającej ze zmienności rynkowych stóp procentowych.
Pozycje zabezpieczane	Przeptywy pieniężne wynikające z portfela złotych aktywów finansowych	Przeptywy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych i wyemitowanych złotych dłużnych papierów wartościowych.	Portfel stałokuponowych dłużnych papierów wartościowych zaklasyfikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody denominowane w PLN.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Transakcje CIRS	Transakcje IRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jaki i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Nieefektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywną część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.	Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń. Pozostała część zmiany wyceny do wartości godziwej ujmowana jest w pozostałych całkowitych dochodach. Odsetki od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Zmiana wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie jest prezentowana w wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń, a odsetki od tych instrumentów ujmowane są w wyniku odsetkowym.

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych	Zabezpieczenie wartości godziwej przepływów z wyemitowanych zobowiązań o stałej stopie procentowej denominowanych w walutach obcych	Zabezpieczenia wartości godziwej profilu ryzyka przypisanego do portfeli jednorodnych, nieoprocentowanych rachunków bieżących odrębnie złotych oraz w walutach obcych (zabezpieczenie portfelowe)
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu walutowych przychodów i kosztów odsetkowych. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego.	Grupa zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej, związanego ze zmianą wartości godziwej przepływów z wyemitowanych zobowiązań o stałej stopie procentowej denominowanych w walutach obcych, wynikającej ze zmienności rynkowych stóp procentowych.	Grupa zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej, związanego ze zmianą wartości godziwej profilu ryzyka przypisanego do portfeli jednorodnych, nieoprocentowanych rachunków bieżących odrębnie złotych oraz w walutach obcych, wynikającej ze zmienności rynkowych stóp procentowych.
Pozycje zabezpieczane	Przeptywy pieniężne z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych.	Przeptywy pieniężne z wyemitowanych zobowiązań o stałej stopie procentowej denominowanych w walutach obcych.	Profil ryzyka przypisany do portfeli jednorodnych, nieoprocentowanych rachunków bieżących odrębnie złotych oraz w walutach obcych.
Instrumenty zabezpieczające	Pozycja walutowa wynikająca z rozpoznanych przyszłych zobowiązań leasingowych.	Transakcje IRS	Transakcje IRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część rewaluacji spot instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywną część wyceny pozycji zabezpieczającej ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.	Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej przepływów z pozycji zabezpieczanych w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń. Odsetki od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Zmiana wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie jest prezentowana w wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń, a odsetki od tych instrumentów ujmowane są w wyniku odsetkowym.	Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej wyznaczony dla pozycji zabezpieczanych w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń. Zmiana wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie jest prezentowana w wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń, a odsetki od tych instrumentów ujmowane są w wyniku odsetkowym.

16B. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ - WYCENA BILANSOWA

	Wartości godziwe 30.09.2024			Wartości godziwe 30.06.2024		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym						
Kontrakty CIRS	(100 611)	0	100 611	(122 698)	0	122 698
Kontrakty IRS	(18 171)	0	18 171	(6 946)	0	6 946
Kontrakty FXS	0	0	0	0	0	0
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej związane ze stopą procentową						
Kontrakty IRS	70 029	70 029	0	170 655	170 655	0
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	(48 753)	70 029	118 782	41 011	170 655	129 644

	Wartości godziwe 31.12.2023			Wartości godziwe 30.09.2023		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym						
Kontrakty CIRS	(150 631)	15 069	165 700	(289 358)	0	289 358
Kontrakty IRS	(27 964)	0	27 964	(122 886)	0	122 886
Kontrakty FXS	0	0	0	0	0	0
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej związane ze stopą procentową						
Kontrakty IRS	59 144	59 144	0	(37)	0	37
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie						
	(119 451)	74 213	193 664	(412 281)	0	412 281

17) ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI WYBRANYCH SKŁADNIKÓW AKTYWÓW

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	aktywa trwałe do zbycia	inne aktywa
Stan na 01.01.2024	5 001	816	3 988	0	30 279
- Utworzenie odpisów	1	0	0	0	15 489
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(11 136)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(2 844)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	0	0
Stan na 30.09.2024	5 002	816	3 988	0	31 788
Stan na 01.01.2024	5 001	816	3 988	0	30 279
- Utworzenie odpisów	5	0	0	0	10 424
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(8 328)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(2 078)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	0	0
Stan na 30.06.2024	5 006	816	3 988	0	30 297
Stan na 01.01.2023	5 002	816	3 988	137	29 405
- Utworzenie odpisów	2	0	0	0	19 352
- Odwrócenie odpisów	(3)	0	0	0	(19 268)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(1 383)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	(137)	2 173
Stan na 31.12.2023	5 001	816	3 988	0	30 279
Stan na 01.01.2023	5 002	816	3 988	137	29 405
- Utworzenie odpisów	0	0	0	0	16 829
- Odwrócenie odpisów	(3)	0	0	0	(16 775)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(934)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	(137)	137
Stan na 30.09.2023	4 999	816	3 988	0	28 662

18) AKTYWA I REZERWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO

	30.09.2024			30.06.2024		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	20 462	(21 111)	(649)	913	(20 169)	(19 256)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	25 183	(34 847)	(9 664)	37 594	(31 363)	6 231
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	38 404	(38 012)	392	33 254	(64 921)	(31 667)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	103 211	(338 783)	(235 572)	130 056	(306 530)	(176 474)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(135 172)	(135 172)	0	(128 840)	(128 840)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	0	(2 795)	(2 795)	47 434	0	47 434
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	594 581	0	594 581	575 421	0	575 421
Świadczenia pracownicze	25 069	0	25 069	25 058	0	25 058
Prawa do użytkowania	4 400	(50)	4 350	4 347	(96)	4 251
Rezerwy na koszty	269 944	0	269 944	235 158	0	235 158
Aktywo z tytułu przyszłych unieważnień kredytów w CHF	221 560	0	221 560	222 551	0	222 551
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	9 381	(6 076)	3 305	35 513	(6 166)	29 347
Wycena udziałów (akcji)	1 273	(25 067)	(23 794)	1 273	(32 790)	(31 517)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	17 702	0	17 702	19 908	0	19 908
Pozostałe	551	(2 383)	(1 832)	11	(954)	(943)
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	1 331 721	(604 296)	727 425	1 368 491	(591 829)	776 662
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy, netto
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	0	(1 515)	(1 515)	0	(1 365)	(1 365)
Świadczenia pracownicze	196	0	196	205	0	205
Prawa do użytkowania	7	0	7	6	0	6
Rezerwy na koszty	752	0	752	768	0	768
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	0	(31)	(31)	0	(31)	(31)
Pozostałe	13	(29)	(16)	15	(33)	(18)
Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy, netto	968	(1 575)	(607)	994	(1 429)	(435)

	31.12.2023			30.09.2023		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	(3 854)	13 021	9 167	(9 049)	(14 034)	(23 083)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	(16 627)	(36 476)	(53 103)	(15 902)	(1 771)	(17 673)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	67 024	(67 597)	(573)	62 068	(52 573)	9 495
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	127 301	(323 617)	(196 316)	119 607	(171 518)	(51 911)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(113 818)	(113 818)	0	(122 165)	(122 165)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	60 214	(801)	59 413	106 144	0	106 144
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	547 553	0	547 553	533 652	0	533 652
Świadczenia pracownicze	23 055	0	23 055	21 475	0	21 475
Prawa do użytkowania	4 201	0	4 201	4 817	0	4 817
Rezerwy na koszty	142 172	0	142 172	120 602	0	120 602
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	76 462	(25 410)	51 052	119 166	(36 808)	82 358
Wycena udziałów (akcji)	1 273	(33 300)	(32 027)	1 273	(31 280)	(30 007)
Wycena przyszłych przychodów ze współpracy bancassurance	0	0	0	0	(10 260)	(10 260)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	45 805	0	45 805	54 761	0	54 761
Pozostałe	141	(1 729)	(1 588)	690	(879)	(189)
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	1 074 721	(589 728)	484 993	1 119 304	(441 288)	678 016
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy, netto
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	0	(1 172)	(1 172)	0	(1 055)	(1 055)
Świadczenia pracownicze	213	0	213	180	0	180
Prawa do użytkowania	3	0	3	1	0	1
Rezerwy na koszty	763	0	763	720	0	720
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	0	(31)	(31)	0	(42)	(42)
Pozostałe	16	(32)	(16)	30	(32)	(2)
Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy, netto	995	(1 235)	(240)	931	(1 129)	(198)

19) ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I INNYCH INSTYTUCJI MONETARNYCH

	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
W rachunku bieżącym	30 519	37 056	25 424	28 561
Depozyty terminowe	262 124	547 162	536 152	398 119
Otrzymane kredyty i pożyczki	0	0	0	0
Odsetki	624	1 204	1 936	1 417
Razem	293 267	585 422	563 512	428 097

20) ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	84 530 144	83 428 759	76 599 831	74 247 178
Rachunki bieżące	55 458 182	54 019 698	50 242 523	50 232 578
Depozyty terminowe	28 541 707	28 686 153	25 771 736	23 490 181
Inne	296 663	383 483	278 997	257 344
Naliczone odsetki	233 592	339 425	306 575	267 075
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	24 410 967	26 557 348	26 346 440	25 782 950
Rachunki bieżące	14 107 438	14 160 410	14 675 577	13 400 555
Depozyty terminowe	9 933 748	12 006 416	11 162 998	11 943 086
Inne	316 631	331 107	462 439	356 537
Naliczone odsetki	53 150	59 415	45 426	82 772
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	5 040 091	6 554 042	4 300 156	6 146 099
Rachunki bieżące	3 648 002	3 571 547	3 318 533	3 168 129
Depozyty terminowe	1 376 528	2 962 800	974 507	2 937 126
Inne	1 798	1 931	1 677	29 627
Naliczone odsetki	13 763	17 764	5 439	11 217
Razem	113 981 202	116 540 149	107 246 427	106 176 227

21) ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU SPRZEDANYCH DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z UDZIELONYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU

	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
wobec Banku Centralnego	0	0	0	0
wobec pozostałych banków	216 229	2 558	0	170 304
wobec pozostałych przedsiębiorstw	0	0	0	399 995
odsetki	132	1	0	718
Razem	216 361	2 559	0	571 017

22) ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

	01.01.2024 - 30.09.2024	01.01.2024 - 30.06.2024	01.01.2023 - 31.12.2023	01.01.2023 - 30.09.2023
Stan na początek okresu	3 317 849	3 317 849	243 753	243 753
Zwiększenia, z tytułu:	2 740 979	497 332	3 130 201	2 652 802
emisja obligacji Banku	2 131 700	0	2 660 611	2 316 276
emisja listów zastawnych Millennium Bank Hipoteczny	300 000	300 000	0	0
emisja obligacji Millennium Leasing	0	0	280 000	280 000
wycena obligacji Banku w relacji zabezpieczenia wartości godziwej	7 603	0	49 305	0
naliczenie odsetek	301 676	197 332	140 285	56 526
Zmniejszenia, z tytułu:	(464 730)	(219 610)	(56 105)	(34 387)
zmiana wyceny obligacji Banku w relacji zabezpieczenia wartości godziwej	0	(35 131)	0	(5 815)
wykup obligacji Banku	(86 948)	(76 910)	0	0
inne zmiany wartości bilansowej - (w tym różnice kursowe)	(25 565)	(17 388)	0	0
wypłata odsetek	(352 217)	(90 181)	(56 105)	(28 572)
Stan na koniec okresu	5 594 098	3 595 571	3 317 849	2 862 168

23) ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ PODPORZĄDKOWANYCH

	01.01.2024 - 30.09.2024	01.01.2024 - 30.06.2024	01.01.2023 - 31.12.2023	01.01.2023 - 30.09.2023
Stan na początek okresu	1 565 045	1 565 045	1 568 083	1 568 083
Zwiększenia, z tytułu:	94 104	62 629	141 686	107 183
emisja obligacji podporządkowanych	0	0	0	0
naliczenie odsetek	94 104	62 629	141 686	107 183
Zmniejszenia, z tytułu:	(99 634)	(65 905)	(144 724)	(112 261)
splata odsetek	(99 634)	(65 905)	(144 724)	(112 261)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 559 515	1 561 769	1 565 045	1 563 005

W latach 2024 i 2023 Grupa nie odnotowała żadnych opóźnień w płatności rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszyła żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

24) REZERWY

24A. REZERWY

	30.06.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
Udzielone zobowiązania i gwarancje	34 282	40 044	42 367	36 292
Nierozstrzygnięte sprawy sporne	2 737 005	2 223 914	1 403 105	1 167 499
Razem	2 771 287	2 263 958	1 445 472	1 203 791

24B. ZMIANA STANU REZERW NA UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA I GWARANCJE

	01.01.2024 - 30.09.2024	01.01.2024 - 30.06.2024	01.01.2023 - 31.12.2023	01.01.2023 - 30.09.2023
Stan na początek okresu	42 367	42 367	39 617	39 617
Utworzenie rezerw	32 125	27 464	40 884	31 039
Rozwiązanie rezerw	(40 154)	(29 773)	(37 917)	(34 315)
Różnice kursowe	(56)	(14)	(217)	(49)
Stan na koniec okresu	34 282	40 044	42 367	36 292

24C. ZMIANA STANU REZERW NA NIEROZSTRZYgniĘTE SPRAWY SPORNE

	01.01.2024 - 30.09.2024	01.01.2024 - 30.06.2024	01.01.2023 - 31.12.2023	01.01.2023 - 30.09.2023
Stan na początek okresu	1 403 105	1 403 105	976 552	976 552
Utworzenie rezerw	8 709	5 040	30 208	31 828
Rozwiązanie rezerw	(7 838)	(6 000)	(11 936)	(9 734)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(3 282)	(182)	(112 313)	(112 313)
Utworzenie rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych*	1 656 390	1 123 590	3 065 380	2 363 800
Alokacja do portfela kredytowego	(320 079)	(301 639)	(2 544 786)	(2 082 634)
Stan na koniec okresu	2 737 005	2 223 914	1 403 105	1 167 499

* Utworzenie rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych zostało szerzej opisane w Rozdziale 10. Ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych.

5. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Zarządzanie ryzykiem odgrywa kluczową rolę w strategii zrównoważonego i stabilnego rozwoju Grupy, służąc optymalizacji relacji pomiędzy ryzykiem i zyskiem w ramach różnych linii biznesowych, jak również utrzymaniu adekwatnego profilu ryzyka w zakresie kapitału i płynności.

W celu zapewnienia efektywnego zarządzania ryzykiem oraz spójnej polityki, Grupa wdrożyła model zarządzania ryzykiem, który w sposób zintegrowany obejmuje ryzyko kredytowe, rynkowe, płynności, operacyjne oraz zarządzanie wymogami kapitałowymi.

5.1. RYZYKO KREDYTOWE

W III kwartale 2024 roku Grupa Banku Millennium, zarówno w segmencie korporacyjnym, jak i detalicznym, koncentrowała się na wprowadzaniu zmian w polityce kredytowej, które miały na celu zapewnienie odpowiedniej jakości portfela w nowym, wymagającym otoczeniu gospodarczym.

W obszarze ryzyka kredytowego Grupa skupiła się na dostosowaniu regulacji, procesów kredytowych i monitorowania do zmienionych warunków.

W segmencie detalicznym Grupa koncentrowała się na dostosowywaniu polityki kredytowej do zmieniającego się otoczenia makroekonomicznego. W obszarze kredytów hipotecznych kontynuowano działania rozwojowe mające na celu optymalizację i cyfryzację procesu, przy jednoczesnym dostosowaniu go do zmieniającej się sytuacji rynkowej oraz zmieniającego się otoczenia regulacji zewnętrznych. Jednocześnie Grupa kontynuowała wdrażanie zmian, których celem jest poprawa efektywności procesu oceny ryzyka transakcji detalicznych oraz zabezpieczonych hipotecznie poprzez automatyzację, nie zwiększając ekspozycji na ryzyko.

W segmencie korporacyjnym Grupa koncentrowała się na optymalnym wykorzystaniu kapitału przy utrzymaniu dotychczasowej dochodowości i zachowaniu dobrego profilu ryzyka. Grupa prowadziła również działania mające na celu usprawnienie i przyśpieszenie procesów kredytowych, w tym decyzyjnych. Podobnie jak w poprzednich okresach kontynuowano prace nad doskonaleniem narzędzi informatycznych wspierających proces kredytowy. Grupa kontynuowała również ścisły monitoring portfela kredytowego, jak również indywidualny monitoring największych ekspozycji. Grupa przeprowadziła analizę wpływu powodzi na południu Polski na kredytobiorców korporacyjnych, wpływ okazał się niematerialny.

Grupa dokonuje oceny ryzyka kredytowego niezależnie od sposobu klasyfikacji portfela należności od klientów w sprawozdaniu finansowym jako portfela wycenianego według zamortyzowanego kosztu lub portfela wycenianego według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące całego portfela należności od klientów w podziale na ekspozycje nieprzeterminowane oraz przeterminowane.

Zmiany w portfelu kredytowym Grupy w ciągu 9 miesięcy 2024 r. przedstawia poniższa tabela:

	30.09.2024		31.12.2023	
	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków
Nieprzeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości	72 896 070	418 462	70 944 753	793 596
Przeterminowane*, bez rozpoznanej utraty wartości	1 634 543	0	1 729 055	0
Łącznie bez rozpoznanej utraty wartości	74 530 613	418 462	72 673 808	793 596
Z rozpoznąą utratą wartości	3 618 934	0	3 487 577	0
Razem	78 149 546	418 462	76 161 385	793 596
Odpisy z tytułu utraty wartości	(2 596 119)	(18)	(2 496 554)	(160)
Korekta do wartości godziwej**	(11 122)	0	(21 772)	0
Razem netto	75 542 305	418 445	73 643 060	793 436
Kredyty z rozpoznąą utratą wartości / kredyty ogółem	4,63%	0,00%	4,58%	0,00%

(*) Należności przeterminowane do 4 dni włącznie są traktowane jako techniczne i nie są wykazywane w tej kategorii.

(**) Korekta do wartości godziwej definiowana jest, jako różnica pomiędzy wartością nominalną i wartością godziwą portfela wycenianego według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Na korektę do wartości godziwej ma wpływ w szczególności uwzględnienie ryzyka kredytowego portfela.

5.2. RYZYKO RYNKOWE

Główną miarą, stosowaną przez Grupę w celu oceny ryzyka rynkowego jest parametryczny model VaR (wartość narażona na ryzyko) - spodziewana strata, która może powstać na portfelu w określonym czasie (10-dniowy okres utrzymania) oraz z określonym prawdopodobieństwem (99% poziom ufności) z tytułu niekorzystnego ruchu na rynku. Pomiar, monitorowanie oraz raportowanie ryzyka rynkowego odbywają się codziennie.

Limity ograniczające ryzyko rynkowe podlegają aktualizacji przynajmniej raz w roku biorąc pod uwagę m.in. zmianę wielkości skonsolidowanych funduszy własnych, bieżącą i przewidywaną strukturę bilansu, a także sytuację rynkową. Limity ryzyka rynkowego obowiązujące w III kwartale 2024 odzwierciedlają założenia i apetyt na ryzyko określone w Strategii Ryzyka 2024 - 2026. Obecnie stosowane limity obowiązują od 30 września 2024 roku. Wszystkie przekroczenia limitów ryzyka rynkowego są zawsze raportowane, dokumentowane i ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencji. W III kwartale 2024 nie odnotowano przekroczeń limitów określonych dla ryzyka rynkowego.

Otwarte pozycje obejmowały głównie instrumenty na stopę procentową oraz instrumenty walutowe. Zgodnie ze Strategią Ryzyka przyjętą w Grupie, otwarte pozycje walutowe są dozwolone, ale powinny być utrzymywane na niskim poziomie. W tym celu wprowadzono w Grupie system konserwatywnych limitów na otwartą pozycję walutową (zarówno limity w ciągu dnia jak i na zamknięcie), a otwarte pozycje walutowe dozwolone są jedynie w Księdze Handlowej. W III kwartale 2024 roku całkowita pozycja walutowa (w ciągu dnia, jak również na zamknięcie) pozostawała znacznie poniżej wewnętrznie obowiązujących limitów.

W III kwartale 2024, ekspozycja VaR pozostawała średnio na poziomie ok. 267,3 mln zł dla Grupy, czyli łącznie dla Księgi Handlowej oraz Księgi Bankowej (50% limitu) oraz ok. 1,3 mln zł dla Księgi Handlowej (7% limitu). Ekspozycja na ryzyko rynkowe na koniec września 2024 wynosiła ok. 228,4mln zł (40% limitu) oraz ok. 0,7 mln zł dla Księgi Handlowej (3% limitu). Należy zauważyć, że wartość narażona na ryzyko w Księdze Bankowej jest jedynie uzupełniającym narzędziem pomiaru ryzyka, ponieważ oczekuje się, że pozycje będą utrzymywane do terminu zapadalności i w zdecydowanej większości nie podlegają wycenie rynkowej (patrz następna sekcja - Ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej).

Ekspozycje na ryzyko rynkowe w ujęciu VaR w Księdze Handlowej w III kwartale 2024 roku, w podziale na typy ryzyka, przedstawiono w poniżej tabeli (tys. PLN).

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w Księdze Handlowej (tys. PLN)

	30.06.2024		VaR (3kw 2024)			30.09.2024	
	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu	Średnio	Maksimum	Minimum	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu
Ryzyko całkowite	1 967	10%	1 276	3 472	269	713	3%
Ryzyko ogólne	1 961	n.a.	1 272	3 469	264	708	n.a.
VaR stopy procentowej	1 966	13%	1 261	3 460	266	710	4%
Ryzyko kursowe	59	1%	75	604	17	29	1%
Ryzyko akcji	19	21%	15	21	8	16	16%
Efekt dywersyfikacji	4,2%					6,6%	
Ryzyko szczególne	6	0%	4	8	2	4	0%

Oprócz wyżej wspomnianych limitów ryzyka rynkowego, w Grupie obowiązują również limity maksymalnej straty dla portfeli rynków finansowych. Celem jest ograniczenie maksymalnej straty dla działalności handlowej Grupy. W przypadku osiągnięcia limitu dokonuje się przeglądu strategii zarządzania oraz zasadności przyjmowanej pozycji. Limity maksymalnej straty nie zostały osiągnięte.

5.3. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ W KSIĘDZE BANKOWEJ (IRRBB)

W przypadku Księgi Bankowej, głównym składnikiem ryzyka rynkowego jest ryzyko stopy procentowej. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej wynika przede wszystkim z różnic w terminach przeszacowania aktywów oraz pasywów jak i w ich stopach referencyjnych, o ile takie są kontraktowo określone. Szczególny wpływ ma na nią brak równowagi pomiędzy aktywami i pasywami o stałej stopie procentowej, zwłaszcza pasywami, których specyfika powoduje, iż ich oprocentowanie nie może być niższe niż 0%. W konsekwencji, na poziom wrażliwości na zmiany stóp procentowych wpływa poziom stóp procentowych przyjmowanych jako odniesienie. Dodatkowo, ze względu na specyfikę polskiego systemu prawnego, oprocentowanie kredytów jest ograniczone z góry (nie może ono przekraczać dwukrotności stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego powiększonej o 7 punktów procentowych). W sytuacjach spadku stóp procentowych wpływ na wynik odsetkowy jest negatywny i jest uzależniony od udziału portfela kredytowego o stałym oprocentowaniu podlegającego nowej maksymalnej stawce oprocentowania. Z drugiej strony przy ocenie wrażliwości i ryzyka stopy procentowej bardzo ważne są również założenia dotyczące terminu i wielkości przeszacowania depozytów.

W zakresie ryzyka stopy procentowej w Księdze Bankowej, stosuje się następujące zasady:

- ryzyko rynkowe wynikające z działalności bankowej jest aktywnie zabezpieczane lub podlega comiesięcznemu transferowi do obszarów, które aktywnie zarządzają ryzykiem rynkowym i podlegają pomiarowi w kategoriach ekspozycji na ryzyko oraz rachunku wyników,
- Bank stosuje naturalne zabezpieczanie pomiędzy kredytami i depozytami, wykorzystuje również obligacje o stałej stopie procentowej i instrumenty pochodne, do zarządzania ryzykiem stopy procentowej, przy czym głównym celem jest ochrona wyniku odsetkowego netto.

Wahania rynkowych stóp procentowych mają wpływ na wynik odsetkowy netto Grupy, zarówno w krótkim jak i w średnim horyzoncie czasu, wpływając również na wartość ekonomiczną kapitału w perspektywie długoterminowej. Pomiar obydwu wielkości jest komplementarny w rozumieniu pełnego zakresu ryzyka stopy procentowej w Księdze Bankowej. Z tego względu, obok codziennego pomiaru ryzyka rynkowego metodą wartości zagrożonej, pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje dodatkowo, zarówno miary dochodowe jak i miary oparte na wartości ekonomicznej, to jest miesięcznie wyznacza się:

- wpływ zmiany krzywej dochodowości na dochód odsetkowy netto (NII) przy założeniu szoków określonych przez nadzorczy test wartości odstających (SOT) z zestawem dwóch scenariuszy dla ryzyka stopy procentowej,
- wpływ zmiany krzywej dochodowości na wartość ekonomiczną kapitału (EVE), włączając: standardowy test zakładający nagłe równoległe przesunięcie krzywej dochodowości o +/- 200 punktów bazowych oraz nadzorczy test wartości odstających (SOT) z zestawem sześciu scenariuszy dla ryzyka stopy procentowej,
- wpływ zmiany krzywej dochodowości o 100 punktów bazowych w górę/dół na wartość ekonomiczną kapitału (EVE),
- wrażliwość wartości pozycji na zmiany stóp procentowych mierzoną za pomocą BPVx100, czyli pomnożoną przez 100 zmianę wartości portfela przy równoległym przesunięciu krzywej rentowności o 1 punkt bazowy,
- wpływ jednorazowej zmiany stóp procentowych o 100 punktów bazowych na wynik z tytułu odsetek w horyzoncie następnych 12 miesięcy.

Pomiaru ryzyka stopy procentowej dokonuje się dla wszystkich obszarów zarządzania ryzykiem w Banku, ze szczególnym naciskiem na Księgę Bankową.

Wyniki powyższych analiz dla dochodu odsetkowego netto (NII), BPV*100 oraz wartości ekonomicznej kapitału (EVE) były regularnie monitorowane i raportowane do Komitetu Kapitału, Aktywów i Pasywów, Komitetu Ryzyka, Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej. Wyniki pomiaru IRRBB na koniec września 2024 r. wskazują, że w perspektywie EVE Grupa jest najbardziej narażona na scenariusz wzrostu stóp procentowych, natomiast w perspektywie NII - spadku. Wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych wg. stanu na września 2024 r. pokazują jednak, że nawet w najdotkliwszym scenariuszu testu wartości odstających spadek wartości ekonomicznej kapitału dla Księgi Bankowej jest poniżej limitu nadzorczego wynoszącego 15% kapitału podstawowego Tier 1.

Wyniki wrażliwości wyniku odsetkowego w horyzoncie następnych 12 miesięcy po 30 września 2024 roku oraz dla pozycji w Polskich Złotych, w Księdze Bankowej, przeprowadzane są przy następujących założeniach:

- statycznej struktury bilansu na ten dzień odniesienia (bez zmian w ciągu kolejnych 12 miesięcy),
- poziomu odniesienia wyniku odsetkowego netto przy założeniu, że wszystkie aktywa i pasywa o zmiennej stopie procentowej odzwierciedlają już poziom rynkowych stóp procentowych na dzień 30 września 2024 r. (np. stopa referencyjna NBP została ustalona na poziomie 5,75%),
- zastosowania równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o 100 p.b. w górę i w dół jako dodatkowego szoku dla wszystkich poziomów rynkowych stóp procentowych na dzień 30 września 2024 r., który jest ustalany na dzień przeszacowania aktywów i pasywów występujący w ciągu następnych 12 miesięcy.

W scenariuszu równoległego spadku stóp procentowych dla pozycji w Polskich Złotych o 100 punktów bazowych wynik jest dodatni i wynosi +2 mln zł lub 0,03% w stosunku do referencyjnego wyniku odsetkowego netto Grupy. W scenariuszu równoległego wzrostu stóp procentowych dla pozycji w Polskich Złotych o 100 punktów bazowych wynik jest ujemny i wynosi -8 mln zł lub -0,14% względem referencyjnego wyniku odsetkowego netto Grupy.

Dla pozycji we wszystkich walutach znaczących (PLN, CHF, EUR, USD) wpływ równoległego spadku stóp procentowych o 100 punktów bazowych na wynik odsetkowy jest ujemny i wynosi -34 mln zł lub -0,64% w stosunku do referencyjnego wyniku odsetkowego netto Grupy. W scenariuszu równoległego wzrostu stóp procentowych o 100 punktów bazowych wynik jest dodatni i wynosi 21 mln zł lub 0,40% względem referencyjnego wyniku odsetkowego netto Grupy. Grupa spełnia również limit Nadzorczego Testu Wartości Odstających dla miary dochodu odsetkowego netto, który jest zdefiniowany na poziomie 5% kapitału podstawowego Tier 1.

5.4. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka płynności odbywa się codziennie z użyciem zarówno miar określonych przez organy nadzorcze jak i wskaźników wewnętrznych, dla których zostały ustalone limity.

Limity ograniczające ryzyko płynności podlegają aktualizacji przynajmniej raz w roku biorąc pod uwagę m.in. wielkość skonsolidowanych funduszy własnych, bieżącą i przewidywaną strukturę bilansu, historyczną konsumpcję limitów, a także obecną sytuację rynkową i wymogi nadzorcze. Obecnie stosowane limity obowiązują od 1 stycznia 2024 roku. Ich poziomy zostały potwierdzone na podstawie rocznego przeglądu przeprowadzonego i zatwierdzonego przez Komitet Ryzyka w grudniu 2023 roku.

W III kwartale 2024 r. grupa w dalszym ciągu charakteryzowała się solidną pozycją płynnościową. Wszystkie nadzorcze i wewnętrzne wskaźniki płynności nadal utrzymywały się znacznie powyżej obowiązujących minimalnych limitów. Zgodnie z obowiązującymi zasadami wszelkie ewentualne przekroczenia wewnętrznych limitów ryzyka płynności są zawsze raportowane, dokumentowane i ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencyjnym. Kroki podjęte w ramach standardowych i wiążących procedur zarządzania ryzykiem okazały się wystarczające do zarządzania płynnością w obecnym otoczeniu rynkowym.

Grupa zarządza płynnością w walutach obcych poprzez depozyty denominowane w walucie obcej, emisji obligacji własnych w EUR oraz transakcje swapów walutowych jak i procentowo-walutowych. Znaczenie swapów spada w wyniku zmniejszenia portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz zabezpieczenia w walutach obcych rezerw na ryzyko prawne. Portfel swapów jest zdywersyfikowany w zakresie kontrahentów oraz terminów zapadalności. Z większością kontrahentów, Grupa ma podpisane aneksy do umów ramowych, regulujące kwestie zabezpieczeń (ang. Credit Support Annex, CSA). W związku z tym, w przypadku niekorzystnych zmian kursów (deprecjacja PLN), Grupa zobligowana jest do złożenia depozytu w celu zabezpieczenia rozliczenia instrumentów pochodnych w przyszłości, a w przypadku korzystnych zmian kursów (aprecjacja PLN) Bank otrzymuje depozyt zabezpieczający od kontrahenta. W żadnej z zawartych umów ramowych (zarówno międzynarodowych jak i krajowych) nie są zawarte zapisy ustanawiające związek pomiędzy ratingiem Banku a wysokością depozytów zabezpieczających. Potencjalne pogorszenie ratingu nie będzie zatem miało wpływu na sposób wyliczenia i wymianę depozytów zabezpieczających.

Grupa uwzględnia możliwość niekorzystnej zmiany kursu walut obcych, (w szczególności CHF i EUR powodującej zwiększenie potrzeb płynnościowych), analizuje jej wpływ na ryzyko płynności i uwzględnia to ryzyko w swoich planach płynnościowych.

W III kwartale 2024 roku, Grupa utrzymała wskaźnik kredyty/depozyty na poziomie znacznie poniżej 100%. Wskaźnik ten wynosił 66% na koniec września 2024 r. (64% na koniec czerwca 2024 r.). Portfel aktywów płynnych jest traktowany przez Grupę jako rezerwa płynności, który pozwoli przetrwać sytuacje kryzysowe. Portfel aktywów płynnych składa się głównie z płynnych, dłużnych papierów wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez rząd polski, inne rządy UE, Unię Europejską oraz wielostronne banki rozwoju. Dodatkowo, portfel uzupełniony jest gotówką oraz ekspozycjami wobec Narodowego Banku Polskiego. Udział płynnych, dłużnych papierów wartościowych (włączając bony pieniężne NBP) w portfelu papierów wartościowych ogółem wynosił na koniec września 2024 roku ok. 99,9% i osiągnął poziom ok. 48,0 miliarda zł (35% aktywów ogółem), podczas, gdy na koniec czerwca 2024 poziom ten wynosił 50,0 miliarda zł (37% aktywów ogółem).

Wskaźniki płynności	30.06.2024	30.09.2024
Wskaźnik Kredyty/Depozyty (w %)	64%	66%
Portfel aktywów płynnych (mln zł)*	50 345	49 415
Wymóg dotyczący pokrycia płynności, LCR (w %)	337%	365%

(*) Portfel aktywów płynnych: Suma gotówki, salda nostro (pomniejszonego o wymaganą rezerwę obowiązkową), portfela nieobciążonych płynnych obligacji, Bonów NBP oraz krótkoterminowych zobowiązań od Banków (do 1 miesiąca).

Depozyty ogółem klientów Grupy osiągnęły poziom 114,0 mld zł (116,5 mld zł na koniec czerwca 2024 r.). Udział środków pochodzących od osób fizycznych w całości depozytów klientów wyniósł ok. 74,2% na koniec września 2024 r. (71,6% na koniec czerwca 2024 r.). Utrzymanie wysokiego udziału środków od osób fizycznych miało pozytywny wpływ na płynność Grupy i wspierało utrzymanie wskaźników nadzorczych na bezpiecznych poziomach.

Głównym źródłem finansowania Grupy pozostaje baza depozytowa, czyli duże, zdywersyfikowane oraz stabilne środki pochodzące od klientów detalicznych i korporacyjnych oraz od sektora publicznego. Baza depozytowa uzupełniona jest o depozyty instytucji finansowych oraz inne operacje rynku pieniężnego. Źródłem finansowania średnioterminowego jest dług podporządkowany, emisja własnych obligacji w EUR, emisja własnych zielonych obligacji w EUR, sekurytyzacja portfela kredytowego i leasingowego jak również listy zastawne wyemitowane przez Bank Hipoteczny.

Poziom koncentracji depozytów jest monitorowany na bieżąco i nie miał negatywnego wpływu na stabilność bazy depozytowej w III kwartale 2024 roku. W przypadku znacznego wzrostu udziału największych deponentów w bazie depozytowej, dodatkowe środki pozyskane od tych deponentów nie są traktowane jako stabilne. Co więcej, w celu zabezpieczenia przed fluktuacjami bazy depozytowej, Grupa utrzymuje rezerwę płynnych aktywów w postaci portfela papierów wartościowych.

Zgodnie z zapisami tzw. pakietu CRD V/CRR II, Grupa wyznacza dziennie wymóg pokrycia płynności (LCR) oraz miesięcznie wymóg stabilnego finansowania netto (NSFR) oraz Wskaźnik Finansowania Długoterminowego (zgodnie z Rekomendacją WFD KNF obowiązującą od lipca 2024). W III kwartale 2024 r., minimalny nadzorczy poziom dla obu wskaźników LCR oraz NSFR w wysokości 100% został spełniony przez Grupę. Na koniec września 2024 roku wskaźnik NSFR wynosił 188%, (193% na koniec czerwca 2024 roku), natomiast wskaźnik WFD wyniósł 27,4%. LCR dla Grupy pozostał na bezpiecznym poziomie 365% na koniec września 2024 r. (337% na koniec czerwca 2024 r.). Bezpieczna pozycja płynnościowa została utrzymana przez Grupę w związku ze wzrostem depozytów od Klientów detalicznych oraz nowej emisji senioralnych obligacji nieuprzywilejowanych o wartości 500 mln euro, przeprowadzonej we wrześniu.

Ponadto Grupa stosuje wewnętrzną analizę płynności strukturalnej na bazie skumulowanych urealnionych luk płynności (tj. z założeniem prawdopodobieństwa powstania przepływu środków pieniężnych). W III kwartale 2024 r. wewnętrznie zdefiniowany limit na poziomie 12% całkowitych aktywów nie został przekroczony, a pozycja płynności została potwierdzona jako solidna.

Testy warunków skrajnych w zakresie płynności strukturalnej przeprowadza się przynajmniej raz na kwartał, aby zrozumieć profil ryzyka płynności Banku, upewnić się, że Grupa potrafi wypełnić swoje zobowiązania na wypadek kryzysu płynności oraz wniesienia wkładu do przygotowania planu awaryjnego w zakresie płynności i decyzji zarządczych.

Grupa dysponuje również procedurami awaryjnymi dla sytuacji zwiększonego ryzyka płynności - Plan Awaryjny Płynności, który podlega aktualizacji oraz testowaniu przynajmniej raz w roku celem zagwarantowania, że jest on operacyjnie stabilny.

5.5. RYZYKO OPERACYJNE

Trzeci kwartał 2024 roku był kolejnym okresem funkcjonowania rozwiązań, wdrożonych w celu sprawnego zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnych z przepisami prawa i najlepszymi praktykami przyjętymi w tym zakresie przez krajowe i międzynarodowe instytucje finansowe.

Wdrożony przez Grupę model zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega regularnym przeglądom i akceptacji na poziomie Zarządu Banku.

Zgodnie z przyjętym rozwiązaniem, zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłego doskonalenia w zakresie identyfikacji, oceny, monitorowania, kontroli/ograniczania i raportowania poprzez wzajemnie uzupełniające się działania, co skutecznie przekłada się na realne zmniejszenie poziomu ryzyka operacyjnego w realizacji zadań biznesowych.

W trzecim kwartale 2024 roku zarejestrowany poziom strat ryzyka operacyjnego był na poziomie akceptowalnym.

5.6. ZARZĄDZANIE KAPITAŁOWE

Zarządzanie kapitałowe odnosi się do dwóch obszarów: zarządzania adekwatnością kapitałową i alokacji kapitału. Dla obydwu z tych obszarów określone zostały cele zarządcze.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest: (a) spełnienie wymagań określonych w przepisach zewnętrznych (regulacyjna adekwatność kapitałowa) oraz (b) zapewnienie wypłacalności w warunkach normalnych i w warunkach skrajnych (ekonomiczna adekwatność kapitałowa/kapitał wewnętrzny). Realizując ten cel, Bank dąży do osiągnięcia wewnętrznych długookresowych limitów (celów) kapitałowych, określonych w Strategii Ryzyka.

Z kolei celem alokacji kapitału jest kreowanie wartości dla właścicieli poprzez maksymalizację zwrotu z działalności obciążonej ryzykiem, biorąc pod uwagę ustaloną tolerancję na ryzyko. W ramach zarządzania kapitałowego realizowany jest również proces planowania kapitału. Celem tego procesu jest określenie funduszy własnych (baza kapitałowa określająca możliwość podjęcia ryzyka) i wykorzystania kapitału (wymogi kapitału regulacyjnego i kapitału ekonomicznego) w taki sposób, aby zapewnić spełnienie limitów (celów) kapitałowych, przy założeniu realizacji przewidywanej strategii biznesowej i profilu ryzyka - w normalnych i skrajnych warunkach ekonomicznych.

Bank i Grupa są zobowiązane na mocy prawa do spełnienia minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych i dźwigni, określonych w art. 92 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/876 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni, wskaźnika stabilnego finansowania netto, wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rynkowego, ekspozycji wobec kontrahentów centralnych, ekspozycji wobec przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, dużych ekspozycji, wymogów dotyczących sprawozdawczości i ujawniania informacji, a także rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR II). Jednocześnie przy ustalaniu limitów/celów kapitałowych uwzględniono:

- Bufor II Filara kredytów walutowych (Bufor P2R) - decyzja KNF nakazująca przestrzeganie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z zabezpieczonych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych, wynikające z art. 138 ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo bankowe. Wysokość tego bufora jest ustalana dla poszczególnych banków corocznie przez KNF w wyniku procesu Badania i Oceny Nadzorczej (BION) i obejmuje ryzyko niedostatecznie pokryte - zdaniem KNF - przez minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych, określone w art. 92 CRR. Aktualnie bufor ten został ustalony w wydanych pod koniec 2023 roku decyzji KNF, w wysokości 1,47 p.p. (Bank) i 1,46 p.p. (Grupa) dla łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 1,10 p.p. (Bank i Grupa) ponad Wskaźnik Tier1 oraz 0,82 p.p. (Bank i Grupa) ponad Wskaźnik CET1;
- Wymóg połączonego bufora - określony w ustawie o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym - który składa się z:
 - Bufora zabezpieczenia kapitału w wysokości 2,5%;
 - Bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII) - w wysokości 0,25%, przy czym wysokość jest corocznie ustalana przez KNF;
 - Bufora ryzyka systemowego w wysokości 0% obowiązujący od marca 2020 roku, w związku z Rozporządzeniem Ministra Finansów i Rozwoju;
 - Bufor antycykliczny w wysokości 0%.

Bank otrzymał w grudniu 2023 roku zalecenie dotyczące utrzymywania funduszy własnych na pokrycie dodatkowego narzutu kapitałowego („P2G”) w celu zaabsorbowania potencjalnych strat wynikających z wystąpienia warunków skrajnych, na poziomie 1,59 p.p. oraz 1,60 p.p. (na poziomie jednostkowym i skonsolidowanym) ponad wartość OCR. Zgodnie z zaleceniem, dodatkowy narzut powinien składać się w całości z kapitału podstawowego Tier 1.

Adekwatność kapitałowa dla Grupy przedstawia się jak niżej (mln zł, %, pkt. proc.):

Adekwatność kapitałowa	30.09.2024	30.06.2024	30.09.2023
Aktywa ważone ryzykiem	44 208,00	43 317,69	44 901,23
Wymogi w zakresie funduszy własnych, w tym:	3 536,64	3 465,41	3 592,10
- z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta	3 016,70	2 945,15	3 114,13
- z tytułu ryzyka rynkowego	16,36	16,63	23,56
- z tytułu ryzyka operacyjnego	500,38	500,38	446,42
- z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	3,20	3,25	7,99
Fundusze własne, w tym:	7 928,84	7 420,96	7 471,68
Kapitał podstawowy Tier 1	6 763,85	6 178,90	6 055,53
Kapitał Tier 2	1 164,99	1 242,05	1 416,15
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	17,94%	17,13%	16,64%
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	15,30%	14,26%	13,49%
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	15,30%	14,26%	13,49%
Wskaźnik dźwigni finansowej	4,82%	4,41%	4,72%

Adekwatność kapitałowa przedstawiona jako nadwyżki/deficyty wobec wymaganych lub zalecanych poziomów jest prezentowana w poniższej tabeli.

Adekwatność kapitałowa	30.09.2024	30.06.2024	30.09.2023
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	17,94%	17,13%	16,64%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	12,21%	12,21%	12,69%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej TCR (p.p.)	5,73%	4,92%	3,95%
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	13,81%	13,81%	14,44%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu TCR (p.p.)	4,13%	3,32%	2,20%
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	15,30%	14,26%	13,49%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	9,85%	9,85%	10,21%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej T1 (p.p.)	5,45%	4,41%	3,28%
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	11,45%	11,45%	11,96%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu T1 (p.p.)	3,85%	2,81%	1,53%
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	15,30%	14,26%	13,49%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	8,07%	8,07%	8,34%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej CET1 (p.p.)	7,23%	6,19%	5,15%
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	9,67%	9,67%	10,09%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu CET1 (p.p.)	5,63%	4,59%	3,40%
Wskaźnik dźwigni finansowej	4,82%	4,41%	4,72%
Minimalny wymagany poziom	3,00%	3,00%	3,00%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) dźwigni finansowej (p.p.)	1,82%	1,41%	1,72%

W 3 kw. 2024 roku wskaźniki kapitałowe wyraźnie się poprawiły - wskaźnik kapitału Tier 1 (równy wskaźnikowi kapitału podstawowego Tier 1) wzrósł o 104 p.b., a łączny wskaźnik kapitałowy o 81 p.b. Kapitał T1 (CET1) wzrósł o 585 mln zł (9,5%), co wynikało przede wszystkim z włączenia zysku netto za pierwsze półrocze 2024 roku. Jednocześnie aktywa ważone ryzykiem (RWA) zwiększyły się o 890 mln zł (o 2,1%), co wynikało ze wzrostu skali działalności. Fundusze własne ogółem wzrosły o 508 mln zł (o 6,8%).

Wskaźnik dźwigni wzrósł w 3 kw. 2024 o 41 p.b. z 4,41% do 4,82%, co zostało spowodowane głównie wzrostem kapitału T1 (o 9,5%), podczas gdy miara ekspozycji praktycznie się nie zmieniła. Nadwyżka ponad regulacyjne minimum 3% i wynosi 182 p.b.

Minimalne wymagane przez KNF wielkości wskaźników kapitałowych w zakresie wymogu połączonego bufora (OCR) są osiągane ze znaczną nadwyżką na koniec 3 kwartału 2024 roku. Również w zakresie oczekiwanych przez KNF poziomów, obejmujących dodatkowy narzut P2G, zostały one osiągnięte dla wszystkich wskaźników kapitałowych.

5.6.1 MINIMALNE WYMAGI FUNDUSZY WŁASNYCH I ZOBOWIĄZAŃ PODLEGAJĄCYCH UMORZENIU LUB KONWERSJI (MREL)

Bank zarządza wskaźnikami wymogów MREL w sposób analogiczny do wskaźników adekwatności kapitałowej.

W zakresie wymogów MRELTrea i MRELtem, Grupa prezentuje nadwyżkę w porównaniu do minimalnych wymaganych poziomów na dzień 30 września 2024 roku, a także spełnia Wymóg MRELTrea po włączeniu Wymogu połączonego bufora. W 3 kwartale 2024 r. Grupa sfinalizowała nową emisję zielonych obligacji nieuprzywilejowanych senioralnych o łącznej wartości nominalnej 500 mln EUR, co znacznie podniosło oba wskaźniki.

Wskaźniki MREL	30.09.2024	30.06.2024	30.09.2023
Wskaźnik MRELTrea	28,60%	22,92%	22,05%
Minimalny wymagany wskaźnik MRELTrea	18,03%	18,03%	14,42%
Nadwyżka(+) / Deficyt(-) Wskaźnika MRELTrea (p.p.)	10,57%	4,89%	7,63%
Minimalny wymagany poziom po włączeniu Wymogu połączonego bufora (CBR)	20,78%	20,78%	17,17%
Nadwyżka(+) / Deficyt(-) Wskaźnika MRELTrea+CBR (p.p.)	7,82%	2,14%	4,88%
Wskaźnik MRELtem	8,97%	7,05%	7,74%
Minimalny wymagany wskaźnik MRELtem	5,91%	5,91%	4,46%
Nadwyżka(+) / Deficyt(-) wskaźnika MRELtem (p.p.)	3,06%	1,14%	3,28%

6. SEGMENTY OPERACYJNE

Informacja o segmentach operacyjnych została sporządzona w oparciu o strukturę raportowania na bazie której Zarząd Banku dokonuje oceny wyników i zarządza zasobami segmentów. Grupa nie stosuje dodatkowego podziału działalności na obszary geograficzne z uwagi na nieistotną skalę działalności prowadzonej poza Polską, w efekcie taki uzupełniający podział nie jest prezentowany.

Działalność Grupy prowadzona jest w oparciu o zróżnicowane linie biznesowe, oferujące określone produkty i usługi skierowane do poniższych segmentów rynku:

Segment Klientów Detalicznych

Segment Klientów Detalicznych obejmuje działalność skierowaną na Klientów masowych, Klientów zamożnych, małe przedsiębiorstwa i przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność powyższych linii biznesowych rozwijana jest przy wykorzystaniu pełnej oferty produktów i usług bankowych oraz sprzedaży wyspecjalizowanych produktów oferowanych przez jednostki zależne Grupy. W obszarze produktów kredytowych głównymi produktami są kredyty hipoteczne, kredyty konsumenckie, kredyty rewalingowe w kartach kredytowych i produkty leasingowe dla małych przedsiębiorstw. Do głównych funduszy klientów zaliczają się natomiast: rachunki bieżące, depozyty terminowe, fundusze inwestycyjne i produkty strukturyzowane. Dodatkowo oferta obejmuje produkty ubezpieczeniowe, głównie w powiązaniu z kredytami i kartami kredytowymi, jak i wyspecjalizowane produkty oszczędnościowe. Oferta produktowa dla klientów zamożnych została wzbogacona o wyselekcjonowane fundusze inwestycyjne innych pośredników finansowych oraz fundusze zagraniczne.

Segment Klientów Korporacyjnych

Segment Klientów Korporacyjnych opiera się na działalności skierowanej do Średnich i Dużych Przedsiębiorstw. Oferta skierowana jest odpowiednio również do Klientów z sektora budżetowego oraz Podmiotów Publicznych.

Działania biznesowe w segmencie Klientów Korporacyjnych prowadzone są przy wykorzystaniu wysokiej jakości oferty typowych produktów bankowych (kredyty na działalność bieżącą, kredyty inwestycyjne, rachunki bieżące, depozyty terminowe) uzupełnionych o ofertę produktów w zakresie zarządzania gotówką, produktów Departamentu Skarbu, w tym instrumentów pochodnych oraz usług leasingowych i faktoringowych.

Bankowość Skarbcowa, ALM (zarządzanie aktywami i pasywami) i Inne

Segment ten obejmuje aktywność Grupy zaangażowaną w inwestycje przeprowadzane na rachunek Banku, działalność maklerską, operacje na rynku międzybankowym, zaangażowanie w dłużne papiery wartościowe, które nie są przypisane innym segmentom.

W segmencie tym znajdują się pozostałe aktywa i pozostałe pasywa, aktywa i pasywa związane z instrumentami pochodnymi zabezpieczającymi, zobowiązania z tytułu zewnętrznego finansowania Grupy oraz aktywa z tytułu podatku odroczonego nieprzypisane do żadnego segmentu.

Dla każdego segmentu określany jest wynik przed opodatkowaniem, który obejmuje:

- wynik z tytułu odsetek obliczany na bazie odsetek zewnętrznych aktywów pracujących i pasywów segmentu oraz alokowanych aktywów i pasywów, generujących wewnętrzny przychód lub koszt z tytułu odsetek. Przychody i koszty wewnętrzne wyliczone są w oparciu o rynkowe stopy procentowe z zastosowaniem wewnętrznych metod wyceny;
- wynik z tytułu prowizji;
- pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany jak: przychody z tytułu dywidend, wynik na działalności inwestycyjnej i handlowej, wynik z pozycji wymiany oraz wynik z pozostałych instrumentów finansowych;
- pozostałe przychody i koszty operacyjne;
- koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i niefinansowych;
- udział segmentu w kosztach operacyjnych w tym kosztach osobowych i administracyjnych;
- udział segmentu w kosztach amortyzacji;
- zysk operacyjny wyliczony jako miara zysku segmentu różni się od wyniku finansowego MSSF przed opodatkowaniem z tytułu: udziału w zyskach netto jednostek stowarzyszonych i obciążenia podatkiem bankowym. Pozycje te oraz obciążenie podatkiem dochodowym zostały zaprezentowane wyłącznie na poziomie Grupy.

Aktywami i pasywami segmentów komercyjnych są operacyjne aktywa i pasywa wykorzystywane przez segment w jego działalności operacyjnej, zaalokowane w oparciu o przesłanki biznesowe. Różnica między aktywami i pasywami operacyjnymi pokryta jest przez aktywa/pasywa rynku pieniężnego oraz dłużne papiery wartościowe. Aktywami i pasywami segmentu Skarb, ALM i Inne są aktywa/pasywa rynku pieniężnego i dłużne papiery wartościowe pozostałe po zalokowaniu do segmentów komercyjnych.

Na ostatnie wyniki finansowe Banku Millennium istotny wpływ mają koszty związane z zarządzaniem portfelem kredytów hipotecznych w walutach obcych. W celu wyizolowania tych kosztów i innych wyników finansowych związanych z tym portfelem Bank zdecydował się na wyodrębnienie począwszy od roku 2021 nowego segmentu z Bankowości Detalicznej i zaprezentowanie go w sprawozdaniu finansowym jako „Walutowe kredyty hipoteczne”. Taka zmiana wpływa jedynie na prezentację wyników i nie powoduje zmian organizacyjnych w Banku. Nowy segment obejmuje kredyty wydzielone w oparciu o aktywne walutowe umowy hipoteczne na dany okres i dotyczy portfeli detalicznych kredytów hipotecznych Banku Millennium i Eurobanku w walutach obcych. Oczekuje się, że portfel ten będzie się zmniejszał wraz ze spłatami kredytów walutowych, konwersją na kredyty złotowe, realizacją wyroków sądowych i odpisów. W ramach wyników finansowych nowego segmentu prezentowane są następujące kategorie rachunku zysków i strat:

- Przychody odsetkowe netto: marża na kredytach walutowych (wyniki odsetkowe, pomniejszony o cenę transferową).
- Wynik z wymiany walut (głównie koszty negocjacji polubownych).
- Koszt rezerw na ryzyko prawne portfela walutowych kredytów hipotecznych częściowo skompensowany wyceną SG Indemnity w linii pozostałych przychodów operacyjnych dotyczących portfela ex-EB.
- Koszt ryzyka kredytowego związany z bieżącym portfelem walutowym.
- Wynik z tytułu modyfikacji wynikający z rozliczeń z kredytobiorcami.
- Koszty bezpośrednio związane z hipotekami walutowymi, w tym między innymi:
 - Koszty kancelarii prawnych (koszty administracyjne)
 - Koszty sądowe związane ze sprawami hipotecznymi w CHF (pozostałe koszty operacyjne).

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2024 - 30.09.2024

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Segmenty z wyłączeniem hipotek walutowych	Hipoteki walutowe	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	3 468 436	567 526	(8 113)	4 027 849	(2 950)	4 024 899
Wynik z tytułu opłat i prowizji	451 524	128 936	3 266	583 726	5 029	588 755
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	94 365	64 309	8 688	167 362	(288 764)	(121 402)
Wynik z aktywów finansowych wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	3 173	0	6 698	9 871	0	9 871
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(8 168)	2 825	32 478	27 135	(125 250)	(98 115)
Przychody operacyjne razem	4 009 330	763 596	43 017	4 815 943	(411 935)	4 404 008
Koszty osobowe	(714 234)	(150 835)	(22 143)	(887 212)	0	(887 212)
Koszty administracyjne, w tym:	(364 271)	(66 506)	(84 840)	(515 617)	(86 564)	(602 181)
- Koszty BFG	0	0	(60 850)	(60 850)	0	(60 850)
Amortyzacja	(143 845)	(20 070)	(3 086)	(167 001)	0	(167 001)
Koszty operacyjne razem	(1 222 350)	(237 411)	(110 069)	(1 569 830)	(86 564)	(1 656 394)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(202 332)	(99 188)	(4 353)	(305 873)	23 333	(282 540)
Wynik z tytułu modyfikacji	(25 574)	(1 996)	0	(27 570)	(83 854)	(111 424)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	0	0	0	0	(1 656 390)	(1 656 390)
Wynik operacyjny razem	2 559 074	425 001	(71 405)	2 912 670	(2 215 410)	697 260
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych						0
Podatek bankowy						(133 512)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym						563 748
Podatek dochodowy						(17 052)
Wynik finansowy po opodatkowaniu						546 696

Pozycje bilansowe wg stanu na 30.09.2024

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Segmenty z wyłączeniem hipotek walutowych	Hipoteki walutowe	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	59 207 276	14 485 749	0	73 693 025	1 849 280	75 542 305
Dłużne papiery wartościowe (portfele AC oraz HTCFS)	0	0	47 897 798	47 897 798	0	47 897 798
Zobowiązania wobec klientów	88 503 375	28 036 774	0	116 540 149	0	116 540 149

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2023 - 30.09.2023

<i>w tysiącach zł</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Segmenty z wyłączeniem hipotek walutowych	Hipoteki walutowe	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	3 560 765	586 497	(197 566)	3 949 696	20 015	3 969 711
Wynik z tytułu opłat i prowizji	446 410	133 794	2 719	582 923	8 987	591 910
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	100 769	63 454	526 211	690 434	(195 129)	495 305
Wynik z aktywów finansowych wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	(272)	0	11 870	11 598	0	11 598
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(15 360)	2 255	40 475	27 370	59 672	87 042
Przychody operacyjne razem	4 092 312	786 000	383 709	5 262 021	(106 455)	5 155 566
Koszty osobowe	(614 766)	(132 175)	(19 552)	(766 493)	0	(766 493)
Koszty administracyjne, w tym:	(325 779)	(69 049)	(82 803)	(477 631)	(60 979)	(538 610)
- Koszty BFG	0	0	(60 039)	(60 039)	0	(60 039)
Amortyzacja	(136 552)	(19 199)	(2 933)	(158 684)	0	(158 684)
Koszty operacyjne razem	(1 077 097)	(220 423)	(105 288)	(1 402 808)	(60 979)	(1 463 787)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(225 950)	(5 296)	(53)	(231 299)	27 362	(203 937)
Wynik z tytułu modyfikacji	(24 341)	(2 494)	0	(26 835)	(41 026)	(67 861)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	0	0	0	0	(2 363 800)	(2 363 800)
Wynik operacyjny razem	2 764 924	557 787	278 368	3 601 079	(2 544 898)	1 056 181
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych						0
Podatek bankowy						0
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym						1 056 181
Podatek dochodowy						(595 563)
Wynik finansowy po opodatkowaniu						460 618

Pozycje bilansowe wg stanu na 31.12.2023

<i>w tysiącach zł</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Segmenty z wyłączeniem hipotek walutowych	Hipoteki walutowe	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	57 154 036	13 499 640	0	70 653 676	2 989 384	73 643 060
Dłużne papiery wartościowe (portfele AC oraz HTCFS)	0	0	40 817 314	40 817 314	0	40 817 314
Zobowiązania wobec klientów	81 043 632	26 202 795	0	107 246 428	0	107 246 428

7. OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami powiązаныmi w 3 kwartale 2024 r. wynikały z bieżącej działalności.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne od Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązаныmi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na warunkach istotnie odbiegających od warunków rynkowych.

7.1. TRANSAKCJE Z GRUPĄ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO

Poniżej przedstawiono kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego (jednostka dominująca najwyższego szczebla) w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym), (w tys. PLN):

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	30.09.2024	31.12.2023	30.09.2024	31.12.2023
AKTYWA				
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	6 406	2 097	0	0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	5 478	0	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe aktywa	0	0	0	0
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec banków	623	719	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	0	0	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	188	215	14	8

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	1.01.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.01.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023
PRZYCHODY Z TYTUŁU:				
Odsetek	4 939	1 999	0	0
Prowizji	155	84	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	2 552	28	0	0
KOSZTY Z TYTUŁU:				
Odsetek	0	3	0	0
Prowizji	0	0	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	0	0	0	0
Pozostałe operacyjne netto	0	0	0	0
Działania	138	377	0	64

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	30.09.2024	31.12.2023	30.09.2024	31.12.2023
Zobowiązania warunkowe	25 391	25 513	0	0
udzielone	0	0	0	0
otrzymane	25 391	25 513	0	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	186 620	0	0	0

7.2. STAN AKCJI BANKU POSIADANYCH PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE BANK

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za 3 kwartał 2024 r.	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za 2023 r.
Joao Nuno Lima Bras Jorge	Prezes Zarządu	380 259	380 259
Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho	Wiceprezes Zarządu	176 252	176 252
Wojciech Haase	Członek Zarządu	151 107	151 107
Andrzej Gliński	Członek Zarządu	10 613	113 613
Wojciech Rybak	Członek Zarządu	113	43 613
Antonio Ferreira Pinto Junior	Członek Zarządu	13 613	143 613
Jarosław Hermann	Członek Zarządu	0	6 000

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za 3 kwartał 2024 r.	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za 2023 r.
Bogusław Kott	Przewodniczący Rady Nadzorczej	1 000	1 000
Nuno Manuel da Silva Amado	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	0	0
Dariusz Rosati	Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej	0	0
Miguel de Campos Pereira de Bragança	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Olga Grygier-Siddons	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Anna Jakubowski	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Grzegorz Jędryś	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Alojzy Nowak	Członek Rady Nadzorczej	0	0
José Miguel Bensliman Schorch da Silva Pessanha	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Miguel Maya Dias Pinheiro	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Beata Stelmach	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Lingjiang Xu	Członek Rady Nadzorczej	0	0

8. WARTOŚĆ GODZIWA

Najlepszym odzwierciedleniem wartości godziwej instrumentów finansowych jest cena, która jest możliwa do otrzymania w przypadku sprzedaży aktywa lub do zapłaty w przypadku transferu zobowiązania w transakcji rynkowej (cena wyjścia). W przypadku wielu produktów i transakcji, dla których wartość rynkowa wzięta bezpośrednio z kwotowań aktywnego rynku (marking-to-market) nie jest dostępna, wartość godziwa musi być szacowana za pomocą wewnętrznych modeli opartych na dyskontowaniu przepływów finansowych (marking-to-model). Przepływy finansowe dla różnych instrumentów są wyznaczone zgodnie z ich indywidualną charakterystyką, a czynniki dyskontujące uwzględniają zmiany w czasie zarówno rynkowych stóp procentowych, jak i marż.

Zgodnie z MSSF 13 „Wycena wartości godziwej” Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych, a mianowicie:

Poziom 1 - wycena oparta o dane w pełni obserwowalne (kwotowania aktywnego rynku);

Poziom 2 - modele wyceny wykorzystujące informacje niestanowiące danych z poziomu 1, ale obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio;

Poziom 3 - modele wyceny wykorzystujące dane nieobserwowalne (niepochodzące z aktywnego rynku).

Techniki wyceny przyjęte do ustalenia wartości godziwej są stosowane w sposób ciągły. Zmiana techniki wyceny skutkująca przeniesieniem pomiędzy powyższymi metodami następuje, gdy:

- transfer z Poziomu 1 do 2 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według Poziomu 1 na dany dzień bilansowy nie są dostępne kwotowania aktywnego rynku (a uprzednio były);
- transfer z Poziomu 2 do 3 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według Poziomu 2 na dany dzień bilansowy uwzględniany w wycenie udział parametrów niepochodzących z rynku stał się istotny (a uprzednio był nieistotny).

8.1. INSTRUMENTY FINANSOWE NIE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

Wszystkie modelowe oszacowania zawierają pewną dozę arbitralności i dlatego odzwierciedlają wyłącznie wartość instrumentów, dla których zostały stworzone. W tych warunkach prezentowane wartości różnic między wartościami godziwymi i bilansowymi nie mogą być rozumiane jako korekty wartości ekonomicznej Grupy. Wartość godziwa tych instrumentów jest wyznaczana wyłącznie w celu wypełnienia wymogów prezentacyjnych określonych przez MSSF 13 i MSSF 7.

Główne założenia i metody zastosowane do oszacowania wartości godziwej aktywów i pasywów Grupy są następujące:

Należności i zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa tych instrumentów finansowych została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych przy założeniu ich wystąpienia w terminach kontraktowych.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Wartość godziwa instrumentów tego rodzaju bez określonego harmonogramu spłat, ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz stabilną w czasie politykę Grupy w odniesieniu do tego portfela, jest zbliżona do wartości bilansowej.

Dla zmiennie-procentowych produktów leasingowych wartość godziwą oszacowano poprzez skorygowanie wartości bilansowej o zdyskontowane przepływy wynikające z różnicy marż.

Wartość godziwa instrumentów o określonym terminie zapadalności została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów finansowych w terminach i na warunkach wynikających z umów przy zastosowaniu bieżących stóp zero kuponowych oraz marż na ryzyko kredytowe.

W przypadku kredytów mieszkaniowych, ze względu na ich długoterminowy charakter, do oszacowania przyszłych przepływów finansowych dodatkowo zostały uwzględnione: efekt wcześniejszej spłaty oraz ryzyko płynności w walutach obcych.

Dłużne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Wartość godziwa dłużnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu (głównie obligacje emitowanych przez Skarby Państwa: krajowy i zagraniczne, w portfelu Held to Collect) została wyliczona na podstawie kwotowań rynkowych.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów bez terminu wymagalności lub o terminie wymagalności do 30 dni została uznana przez Grupę za zbliżoną do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o terminie wymagalności ponad 30 dni została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami (włączając bieżące średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych (włączając pierwotne średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) w terminach kontraktowych.

Zobowiązania podporządkowane, z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, pożyczki średnioterminowe

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów finansowych została oszacowana na podstawie modelu stosowanego do wyznaczania wartości rynkowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i historycznej marży na ryzyko kredytowe, a w przypadku obligacji z kuponem stałoprocentowym poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i pierwotnej marży na ryzyko kredytowe. Podobnie jak w przypadku portfela kredytowego Bank uwzględnia poziom marży pierwotnej jako składnika kosztu finansowania średnioterminowego pozyskanego w przeszłości w relacji do bieżącego poziomu marż dla podobnych instrumentów, o ile można je wiarygodnie określić. Ze względu na brak płynnego rynku pożyczek średnioterminowych jako punktu odniesienia dla ustalenia obecnego poziomu marż, przyjęto marżę historyczną.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz wg stanu na 30.09.2024 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Instrumenty dłużne	15	24 518 861	24 875 267
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	15	418 445	418 434
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	14	75 537 577	75 071 074
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	19	293 267	293 267
Zobowiązania wobec klientów	20	113 981 202	113 995 408
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	22	5 594 098	5 734 919
Zobowiązania podporządkowane	23	1 559 515	1 556 703

* Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nienotowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy marże na nowych kredytach rosną, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

Wartość godziwa dłużnych papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu, dla których są dostępne notowania rynkowe, wyznaczana jest na ich podstawie i w konsekwencji te aktywa zaliczane są do pierwszej kategorii wyceny. Modele zastosowane do wyznaczenia wartości godziwej pozostałych instrumentów finansowych wymienionych w powyższej tabeli nieujmowanych według wartości godziwej w bilansie Grupy, wykorzystują techniki wyceny oparte na parametrach niepochodzących z rynku. W związku z tym, zaliczane są do trzeciej kategorii wyceny.

Poniższa tabela przedstawia dane wg stanu na 31.12.2023 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Instrumenty dłużne	15	18 749 907	19 104 300
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	15	793 436	793 433
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	14	73 623 711	72 628 747
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	19	563 512	563 512
Zobowiązania wobec klientów	20	107 246 427	107 283 572
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	22	3 317 849	3 662 089
Zobowiązania podporządkowane	23	1 565 045	1 563 479

8.2. INSTRUMENTY FINANSOWE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 30.09.2024

	Nota	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku		Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku
		Kwotowania aktywnego rynku	Poziom 1	Poziom 2
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	12			
Wycena instrumentów pochodnych			82 870	375 310
Instrumenty kapitałowe		104		
Instrumenty dłużne		327 760		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat				
Instrumenty kapitałowe		22 683		66 609
Instrumenty dłużne				42 427
Kredyty i pożyczki				4 728
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	13			
Instrumenty kapitałowe		247		28 540
Instrumenty dłużne		19 318 882	4 060 055	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	16		70 029	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	12			
Wycena instrumentów pochodnych			60 831	381 943
Pozycje krótkie		213 340		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	16		118 782	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2023

	Nota	Kwotowania	Techniki wyceny w	Techniki wyceny
		aktywnego ryнку	oparciu o parametry pochodzące z rynku	z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	12			
Wycena instrumentów pochodnych			81 491	416 758
Instrumenty kapitałowe		121		
Instrumenty dłużne		110 554		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	14			
Instrumenty kapitałowe			0	66 609
Instrumenty dłużne				81 014
Kredyty i pożyczki				19 349
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	13			
Instrumenty kapitałowe		247		28 545
Instrumenty dłużne		12 270 330	9 797 077	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	16		74 213	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	12			
Wycena instrumentów pochodnych			151 487	425 346
Pozycje krótkie		2 720		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	16		193 664	

Stosując kryterium techniki wyceny Grupa na dzień 30.09.2024 r. klasyfikowała do kategorii 3 następujące instrumenty finansowe:

- ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową / mnożnik (są to ekspozycje kart kredytowych i limitu w rachunku bieżącym dla których oprocentowanie oparte jest o mnożnik: 4 razy stopa lombardowa). Do oszacowania wartości godziwej kredytów, z uwagi na brak dostępności wartości rynkowej, posłużono się wewnętrznym modelem wyceny z uwzględnieniem założenia, iż w momencie udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Wartość godziwa kredytów bez rozpoznanej utraty wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych na daną datę bilansową. Stopa dyskontująca stanowi sumę: kosztu ryzyka, kosztu finansowania, wartości oczekiwanego zwrotu. Wartość godziwa kredytów o rozpoznanej utracie wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych odzysków zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, uznając, że średnie oczekiwane odzyski uwzględniają w pełni element ryzyka kredytowego. W przypadku wzrostu stopy dyskontującej o 1 p.p. wycena portfela zmieniłaby się o -0,1% (analiza wrażliwości: na podstawie modelu wyceny FV dla portfela kart kredytowych);
- opcje na indeksy; transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego;
- akcje VISA Incorporation: sposób oszacowania wartości godziwej uwzględnia wartość pieniądza w czasie, oraz okres konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe VISA.
- pozostałe instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej (nienotowane na aktywnym rynku).

W okresie sprawozdawczym Grupa nie dokonywała transferów instrumentów finansowych pomiędzy technikami wyceny do wartości godziwej.

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku przedstawia poniższa tabela (w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 01.01.2024	405 612	(414 200)	95 154	81 014	19 349
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	(42 206)	44 907	0	0	(20 531)
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	0	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	2 737
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	1 044	(1 790)	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	(38 587)	3 173
Wynik z pozycji wymiany	0	0	(5)	0	0
Stan na 30.09.2024	364 450	(371 083)	95 149	42 427	4 728

Dla opcji na indeksy zawieranych na nieaktywnym rynku Grupa zawiera jednocześnie transakcje zamykające back-to-back na rynku międzybankowym, w rezultacie element szacowanego ryzyka kredytowego nie ma wpływu na wynik finansowy.

Oszacowany przez Grupę wpływ korekt z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta nie był znaczący z punktu widzenia poszczególnych transakcji pochodnych zawartych przez Bank. W konsekwencji, Bank nie uznaje wpływu nieobserwowalnych danych wejściowych użytych do wyceny transakcji pochodnych za znaczący i zgodnie z postanowieniami MSSF 13.73 nie klasyfikuje takich transakcji do 3 poziomu hierarchii wartości godziwej.

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 01.01.2023	247 414	(250 400)	90 758	72 057	97 982
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	94 879	(96 807)	0	0	(87 670)
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	4 422	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	9 995
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	63 319	(66 993)	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	8 957	(958)
Wynik z pozycji wymiany	0	0	(26)	0	0
Stan na 31.12.2023	405 612	(414 200)	95 154	81 014	19 349

9. ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE

9.1. SPRAWY SĄDOWE

Poniżej zaprezentowano dane na temat spraw sądowych toczących się z powództwa oraz przeciwko jednostkom Grupy. Odrębną kategorię stanowią postępowania związane z działaniami Urzędu Kontroli Skarbowej, które zostały opisane w **Rozdziale 4. nota 11) "Podatek dochodowy"**.

Sprawy sądowe z powództwa Grupy

Wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, wg stanu na 30.09.2024 r., w których spółki Grupy występowały w roli powoda wynosiła 2 255,0 mln PLN.

Postępowanie o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

W dniu 3.01.2018 r. Bank otrzymał decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), w której Prezes UOKiK stwierdził naruszenie przez Bank praw konsumentów. Zdaniem Prezesa UOKiK istotą naruszenia jest to, że Bank poinformował konsumentów (dotyczy to 78 umów) w odpowiedziach na ich reklamacje, że wyrok sądowy stwierdzający abuzywność postanowień umowy kredytu dotyczących indeksacji nie ma do nich zastosowania. Zgodnie ze stanowiskiem Prezesa UOKiK abuzywność postanowień umownych stwierdzona przez sąd w toku kontroli abstrakcyjnej jest konstytutywna i skuteczna w stosunku do każdej umowy od początku jej zawarcia. W wyniku decyzji Bank został zobowiązany do:

- 1) przesłania informacji o decyzji UOKiK do wspomnianych 78 klientów,
- 2) umieszczenia informacji o decyzji i treści decyzji na stronie internetowej i na Twitterze,
- 3) zapłaty kary w wysokości 20,7 mln PLN.

Bank złożył odwołanie od decyzji w ustawowym terminie.

Dnia 7.01.2020 r. sąd I instancji oddalił odwołanie Banku w całości. Bank złożył apelację od wyroku w ustawowym terminie. Sąd przedstawił pogląd, że wyrok wydany w toku kontroli wzorca umownego (w toku kontroli abstrakcyjnej), uznający postanowienia wzorca za abuzywne, przesądza abuzywność analogicznych postanowień we wcześniej zawartych umowach. W związku z tym, informacja przekazana konsumentom była niewłaściwa i wprowadzająca w błąd. W zakresie kary nałożonej przez UOKiK, Sąd wskazał, że polityka nakładania kar przez UOKiK zmieniła się w kierunku zaostrzenia kar oraz, że sąd zgadza się z tym kierunkiem.

W ocenie Banku, Sąd nie powinien dokonywać oceny zachowania Banku w 2015 r. z perspektywy dzisiejszych poglądów orzecznictwa dotyczących znaczenia kontroli abstrakcyjnej (dopiero w styczniu 2016 roku została opublikowana uchwała SN wspierająca pogląd Prezesa UOKiK), tym bardziej nie powinien nakładać kar za te zachowania stosując dzisiejszą politykę w zakresie nakładania kar. Powyższe stanowi istotny argument przeciwko zasadności wyroku i wspiera apelację, którą Bank złożył do sądu II instancji.

Sąd II instancji wyrokiem z dnia 24.02.2022 r. uchylił w całości decyzję Prezesa UOKiK. Prezes UOKiK wniósł 31.07.2022 r. skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego. 3.07.2024 r. Sąd Najwyższy wydał postanowienie o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Bank ocenia, iż rokowania odnośnie szans procesowych na wygranie sprawy przed Sądem Najwyższym są pozytywne.

Postępowanie w sprawie praktyki ograniczającej konkurencję

Bank (wraz z innymi bankami) jest również stroną sporu z UOKiK, w którym Prezes UOKiK uznał za ograniczającą konkurencję praktykę polegającą na uczestniczeniu Banków, w tym Banku Millennium, w porozumieniu mającym na celu wspólne ustalanie stawek opłaty interchange pobieranych od transakcji dokonywanych kartami systemu Visa i Mastercard i decyzją z dnia 29.12.2006 r. nałożył karę na Bank w kwocie 12,2 mln PLN. Bank, wraz z innymi bankami, złożył odwołanie od decyzji.

W związku z wyrokiem Sądu Najwyższego i wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23.11.2020 r., sprawa obecnie toczy się przed sądem I instancji - Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Bank utworzył rezerwę w kwocie równej nałożonej karze.

Postępowanie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

W dniu 22.09.2020 r. Bank otrzymał decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK) uznającą za abuzywne klauzule określające zasady wymiany walut, stosowane w tzw. aneksie antyspreadowym, i jednocześnie zakazał ich stosowania.

Na Bank nałożono karę w wysokości 10,5 mln zł. Wysokość kary uwzględnia dwie okoliczności łagodzące: współpracę z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz zaprzestanie stosowania kwestionowanych postanowień.

Bank został również zobowiązany, po uprawomocnieniu się decyzji, do poinformowania konsumentów listem poleconym, że klauzule zostały uznane za niedozwolone, a zatem nie są dla nich wiążące (bez konieczności uzyskania orzeczenia sądu potwierdzającego tą okoliczność) oraz opublikować decyzję w sprawie na stronie internetowej Banku.

W pisemnym uzasadnieniu Prezes UOKiK zarzuca, że kursy walut ustalane przez Bank są swobodnie ustalane przez Bank (w oparciu o nieokreśloną w żadnych przepisach koncepcję średniego kursu na rynku międzybankowym). Co więcej, klient nie wie dokładnie, gdzie szukać tych stawek, ponieważ zapisy odsyłają do serwisu Reuters, bez sprecyzowania, o którą stronę dokładnie chodzi.

Zapisy odnoszące się do kursów walut w tabelach Banku zostały zakwestionowane, ponieważ Bank nie określa, kiedy i ile razy dziennie te tabele będą przygotowywane i publikowane. W uzasadnieniu decyzji Prezes UOKiK wskazał również, że w toku postępowania Bank Millennium przedstawił różne propozycje rozwiązań, które Prezes UOKiK uznał za niewystarczające.

Bank złożył odwołanie od powyższej decyzji w ustawowym terminie.

W dniu 31.03.2022 r. sąd I instancji uchylił w całości decyzję Prezesa UOKiK. W dniu 23.05.2022 r. Prezes UOKiK złożył apelację. W dniu 26 października 2022 roku Sąd Apelacyjny zmienił wyrok sądu I instancji i podzielił stanowisko Prezesa UOKiK co do abuzywności postanowień dotyczących ustalania kursów walut w aneksach zawieranych z kredytobiorcami walutowymi. W dniu 21.11.2022 roku Sąd Apelacyjny na wniosek Banku wstrzymał wykonanie wyroku do czasu zakończenia postępowania kasacyjnego. Bank w dniu 30.01.2023 r. wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego. Postanowieniem z dnia 20.03.2024 r. skarga kasacyjna przyjęta została do rozpoznania. Termin posiedzenia nie został jeszcze wyznaczony.

Sprawy sądowe przeciwko Grupie

Najistotniejsze postępowania w grupie spraw sądowych, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego na dzień 30.09.2024 r.:

- Bank jest stroną pozwaną w dwóch postępowaniach sądowych, w których przedmiotem sporu jest wysokość opłaty interchange. Łączna wartość roszczeń zgłoszona w tych sprawach to 729,2 mln PLN. Postępowaniem o najwyższej wartości zgłoszonego roszczenia jest sprawa z powództwa PKN Orlen SA, w której powód żąda zapłaty 635,7 mln PLN. Powód w tym postępowaniu zarzuca, że banki działały w ramach porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku usług acquiringowych poprzez wspólne ustalanie wysokości krajowej stawki opłaty interchange w latach 2006-2014. W tej sprawie Bank został pozwany solidarnie z innym bankiem oraz organizacjami kartowymi. W sprawie z powództwa LPP S.A. zarzuty są podobne do zarzutów podnoszonych w sprawie z powództwa PKN Orlen SA, natomiast okres rzekomego porozumienia jest wskazywany na lata 2008-2014. W tej sprawie Bank jest pozwany solidarnie z innym bankiem. Sprawa została rozstrzygnięta pozytywnie dla Banku przez Sądy obu instancji, obecnie jest na etapie skargi kasacyjnej złożonej przez LPP S.A. Zgodnie z aktualnymi szacunkami ryzyka przegrania sporu oraz w związku z prawomocnymi wygranymi w innych sprawach, Bank nie utworzył rezerwy. Dodatkowo wskazujemy, że Bank uczestniczy w charakterze interwenienta ubocznego w czterech innych postępowaniach dotyczących opłaty interchange. Stroną pozwaną są inne banki. Powodowie w tych sprawach również zarzucają bankom działanie w ramach porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku usług acquiringowych poprzez wspólne ustalanie wysokości krajowej stawki opłaty interchange w latach 2008-2014.
- Sprawa z powództwa akcjonariusza PCZ S.A. w upadłości (PHM, następnie Europejska Fundacja Współpracy Polsko-Belgijskiej - EFWP-B, aktualnie nosząca nazwę The European Foundation for Polish-Kenyan Cooperation) przeciwko Bankowi Millennium S.A., o wartości sporu 521,9 mln PLN wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 05.04.2016 r. do dnia zapłaty. Pozew z dnia 23.10.2015 r. powód skierował do Sądu Okręgowego w Warszawie i doręczony został Bankowi w dniu 04.04.2016 r. Podstawą roszczeń dochodzonych w pozwie jest według powoda powstanie szkody w jego majątku, wskutek czynności podejmowanych przez Bank, polegających na błędnej interpretacji Umowy kredytu obrotowego zawartej pomiędzy Bankiem a PCZ S.A., co spowodowało postawienie kredytu w stan wymagalności. Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości, nie zgadzając się z zawartymi w pozwie zarzutami. Na poparcie stanowiska Banku, do akt postępowania pełnomocnik Banku złożył korzystny dla Banku, prawomocny odpis wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wydany w tożsamym stanie prawnym w sprawie z powództwa PCZ S.A. przeciwko Bankowi. W dniu 10.05.2023 r. Sąd I instancji ogłosił wyrok oddalający powództwo w całości. Wyrok nie jest prawomocny, powód wniósł apelację. 6.05.2024 pełnomocnik Banku złożył odpowiedź na apelację wnosząc o jej oddalenie w całości jako bezzasadnej. Powód 24.05.2024 wniósł o zawieszenie postępowania. Wniosek ten jest bezzasadny, pełnomocnik Banku złożył stosowne stanowisko w tej sprawie. Termin rozprawy apelacyjnej został wyznaczony na 22.11.2024 r.

Łączna wartość przedmiotu sporu dla pozostałych spraw, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego, wg stanu na 30.09.2024 r., wynosiła 6 195,4 mln PLN (z wyłączeniem opisanych niżej oraz w **Rozdziale 10.** pozwów grupowych). W grupie tej najistotniejszą kategorię stanowią sprawy dotyczące portfela walutowych kredytów hipotecyjnych.

Postępowanie grupowe dotyczące UNWW:

W dniu 3.12.2015 r. wpłynął do Banku pozew grupowy. Grupa klientów Banku (454 kredytobiorców będących stronami 275 umów kredytu) jest reprezentowana przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Olsztynie. Powodowie żądali zapłaty kwoty 3,5 mln PLN, twierdząc, że postanowienia umów dotyczące UNWW są niedozwolone a tym samym bezskuteczne. W piśmie z 4.04.2018 r. powód rozszerzył grupę, na skutek czego suma roszczeń wzrosła z 3,5 mln PLN do ponad 5 mln PLN.

Aktualny stan:

1.10.2018 r. reprezentant grupy dokonał korekty łącznej kwoty roszczeń dochodzonych pozwem oraz złożył skorygowany wykaz wszystkich członków grupy obejmujący łącznie 697 osób - 432 umowy kredytowe. Zaktualizowana przez powoda wartość przedmiotu sporu wynosi 7 371 107,94 PLN. Postanowieniem z 1.04.2020 r. Sąd ustalił skład grupy zgodnie z żądaniem powoda oraz zdecydował o przeprowadzeniu dowodu z zeznań świadków na piśmie. W dniu 18.10.2024 r. Sąd odroczył rozprawę bez wskazania nowego terminu. Bank ocenia, iż rokowania odnośnie szans procesowych na wygranie sprawy są pozytywne.

Według stanu na dzień 30.09.2024 r. toczyły się również 102 indywidualne sprawy sądowe dotyczące ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (sprawy, w których prezentowane jest wyłącznie roszczenie o zwrot prowizji lub opłaty UNWW).

Powództwa Rzecznika Finansowego o zaprzestanie nieuczciwych praktyk rynkowych:

W dniu 13.08.2020 r. do Banku wpłynął pozew Rzecznika Finansowego. Rzecznik Finansowy w swoim pozwie domaga się nakazania Bankowi oraz ubezpieczycielowi (TU Europa), aby zaprzestali stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych polegających na:

- prezentowaniu oferowanego ubezpieczenia spłaty pożyczki jako chroniącego interesy ubezpieczonych, w sytuacji gdy konstrukcja ubezpieczenia wskazuje, że chroni ono interesy Banku;
- stosowaniu klauzul, które wiążą wartość świadczenia ubezpieczeniowego z kwotą zadłużenia kredytobiorcy;
- stosowaniu klauzul ustalających wysokość składki ubezpieczeniowej bez uprzedniej oceny ryzyka (underwriting);
- stosowaniu klauzul wyłączających odpowiedzialność ubezpieczyciela za wypadki ubezpieczeniowe wynikające z wcześniejszych przyczyn.

Rzecznik wnosi również o zobowiązanie Banku do publikacji na stronie internetowej Banku informacji o stosowaniu nieuczciwych praktyk rynkowych.

Pozew nie obejmuje żądania zapłaty przez Bank oznaczonych kwot. Niemniej uznanie praktyki za niedozwoloną może być przyczyną kreowania w przyszłości roszczeń przez klientów indywidualnych.

Sprawa jest na etapie rozpoznawania przed sądem I instancji. Termin pierwszej rozprawy został wyznaczony na dzień 25.03.2025 roku.

Sprawy sądowe dotyczące art. 45 ustawy o kredycie konsumenckim

Do dnia 30.09.2024 r. Bank otrzymał 993 pozwy, w których powodowie (zarówno klienci, jak i firmy kupujące roszczenia), zarzucając naruszenie obowiązków informacyjnych przewidzianych w art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim, domagają się zwrotu odsetek i innych kosztów poniesionych w związku z zaciągnięciem kredytu (sankcja kredytu darmowego w rozumieniu art. 45).

Według stanu na dzień 30.09.2024 r. zakończonych zostało prawomocnie 75 spraw, w 63 sprawach Bank wygrał spór, w 12 przegrał. Spory w powyższym zakresie powinny być przedmiotem stałej obserwacji i analizy.

Sprawy sądowe dotyczące kredytów hipotecznych w PLN

Do dnia 30.09.2024 r. Bank odnotował wpływ 119 pozwów kredytobiorców kredytów hipotecznych w PLN o zwrot świadczeń spełnionych w wykonaniu umowy kredytu. Wydano 1 prawomocny wyrok oddalający powództwo kredytobiorców. Zarzuty kredytobiorców koncentrują się wokół wskaźnika WIBOR jako niezrozumiałego, niemożliwego do zweryfikowania elementu mającego wpływ na zobowiązanie konsumenta, jak również kwestii niewystarczającego zakresu informacji o skutkach zmiennego oprocentowania przekazywanych konsumentowi przez bank przed zawarciem umowy.

W oparciu o informacje powszechnie dostępne można założyć, że nastąpi wzrost liczby pozwów dotyczących kredytów hipotecznych w PLN. Zjawisko to dotyczy cały sektor usług bankowych. Prawdopodobne jest tworzenie się w obszarze kancelarii prawnych „nowego modelu biznesowego”, który polega na kwestionowaniu umów hipotecznych, zawierających klauzulę zmiennego oprocentowania opartego o wskaźnik referencyjny WIBOR.

W dniu 29.06.2023 r. Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) poinformowała o przeprowadzeniu przez nią oceny zdolności wskaźnika referencyjnego stopy procentowej WIBOR do pomiaru rynku oraz realiów gospodarczych. KNF stwierdził, że wskaźnik referencyjny stopy procentowej WIBOR posiada zdolność do pomiaru rynku oraz realiów gospodarczych, do których pomiaru został on powołany. Zgodnie z oceną Komisji, wskaźnik WIBOR we właściwy sposób reaguje na zmianę uwarunkowań płynnościowych, zmiany stóp banku centralnego oraz realiów gospodarczych (https://www.knf.gov.pl/komunikacja/komunikaty?articleId=82924&p_id=18).

W dniu 26.07.2023 r. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF) przedstawił stanowisko dotyczące zagadnień prawnych i ekonomicznych związanych z umowami o kredyt hipoteczny w walucie polskiej, w których stosowany jest wskaźnik referencyjny stopy procentowej WIBOR. Stanowisko to może zostać wykorzystane w postępowaniach sądowych i wówczas można traktować je jako opinię ‘Amicus Curiae’. UKNF stwierdził, że wskaźnik referencyjny WIBOR spełnia wszystkie wymogi przepisane prawem. W ocenie UKNF nie ma żadnych podstaw do podważania wiarygodności i legalności WIBOR, w szczególności w kontekście zastosowania tego wskaźnika w umowach o kredyt hipoteczny w walucie polskiej (Stanowisko_UKNF_dot_zagadnien_prawnych_i_ekonomicznych_zw_ze_wskaznikiem_referencyjnym_WIBOR_83233.pdf).

Postępowania administracyjne Komisji Nadzoru Finansowego w przedmiocie nałożenia kary

W dniu 22.12.2023 r. Komisja Nadzoru Finansowego wszczęła przeciwko Bank Millennium S.A. postępowanie administracyjne w przedmiocie nałożenia kary na podstawie art. 176i ust. 1 pkt 4 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. W dniu 16.09.2024 r. doręczone zostało Bankowi Postanowienie z 13.09.2024 r. wydane przez KNF („Postanowienie”) na podstawie przepisów rozdziału 2b ustawy z dnia 21.07.2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym dotyczące: możliwości zawarcia układu w sprawie warunków nadzwyczajnego złagodzenia sankcji oraz wyznaczenia terminu 3 miesięcy na zawarcie układu. W odpowiedzi na przedmiotowe Postanowienie, w dniu 27.09.2024 po rozważeniu okoliczności sprawy, Bank zdecydował o nieprzystąpieniu do procedury zawarcia układu.

W dniu 31.05.2024 r. Komisja Nadzoru Finansowego wszczęła przeciwko Bank Millennium S.A. postępowanie administracyjne w przedmiocie nałożenia na Bank kary pieniężnej na podstawie art. 73 ust. 1 pkt 11 w zw. z ust. 3 pkt 10 ustawy z dnia 5.07.2018 r. ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (UKSC) w związku z niezapewnieniem przeprowadzenia w ustawowym terminie audytu bezpieczeństwa systemu informacyjnego. W dniu 23.08.2024 r. KNF nałożył na Bank karę pieniężną w wysokości 150 000,00 zł. Bank złożył odwołanie od kary, składając skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych

Ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych zostało opisane w **Rozdziale 10. Ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych.**

9.2. POZYCJE POZABILANSOWE

<i>w tysiącach zł</i>	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	16 238 429	16 121 723	16 101 465	15 859 416
Zobowiązania udzielone:	13 480 434	13 398 009	13 385 540	13 170 837
finansowe	11 798 667	11 813 978	11 709 292	11 468 861
gwarancyjne	1 681 767	1 584 031	1 676 248	1 701 976
Zobowiązania otrzymane:	2 757 995	2 723 714	2 715 925	2 688 579
finansowe	0	147	0	9 410
gwarancyjne	2 757 995	2 723 567	2 715 925	2 679 169

10. RYZYKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH

Na dzień 30 września 2024 r. Bank miał 22 260 umów kredytowych i dodatkowo 2 172 umowy kredytowe z byłego Euro Banku będących przedmiotem prowadzonych obecnie indywidualnych sporów sądowych (z wyłączeniem roszczeń wniesionych przez Bank przeciw klientom, tzw. spraw windykacyjnych), dotyczących klauzul indeksacyjnych w walutowych kredytach hipotecznych (57% umów kredytowych przed sądem pierwszej instancji oraz 43% umów kredytowych przed sądem drugiej instancji) z całkowitą wartością roszczeń wniesionych przez powodów wynoszącą 4 605,6 mln PLN oraz 328,1 mln CHF (portfel Banku Millennium: 4 159,6 mln PLN i 317,2 mln CHF oraz portfel byłego Euro Banku: 446,0 mln PLN i 10,9 mln CHF). Spośród 22 260 umów kredytowych w indywidualnych trwających obecnie sprawach 401 jest również przedmiotem sporu zbiorowego. Z ogólnej liczby indywidualnych postępowań przeciwko Bankowi około 3 300, czyli 15%, zostało wniesionych przez kredytobiorców, którzy już w sposób naturalny lub przedterminowy całkowicie spłacili kredyt lub posiadali kredyt przeliczony na złote w momencie wniesienia pozwu i nie posiadali ugody. Kolejne około 880 spraw dotyczy kredytów, które zostały w pełni spłacone w trakcie trwania postępowania (postępowania sądowe są długotrwałe).

Roszczenia zgłaszane przez klientów w postępowaniach indywidualnych dotyczą przede wszystkim stwierdzenia nieważności umowy i zwrotu zapłaconych rat kapitałowo-odsetkowych jako nienależnego świadczenia z uwagi na abuzywny charakter klauzul indeksacyjnych, lub też utrzymania umowy w PLN z oprocentowaniem indeksowanym do CHF Libor.

Bank jest poza tym stroną pozwu zbiorowego, którego przedmiotem jest ustalenie odpowiedzialności Banku z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w związku z zawartymi walutowymi kredytami hipotecznymi. Nie jest to spór o zapłatę. Orzeczenie w tym postępowaniu nie przyzna bezpośrednio członkom grupy żadnych kwot. Liczba umów kredytowych objęta tym postępowaniem wynosi 3 273. Spośród 3 273 umów kredytowych objętych postępowaniem zbiorowym 401 jest również przedmiotem indywidualnych trwających obecnie spraw sądowych, zawarto 1 327 ugód oraz zapadły 22 wyroki prawomocne (unieważnienie umowy kredytowej). W dniu 24 maja 2022 r. sąd wydał wyrok co do istoty sprawy oddalający powództwo w całości. W dniu 13 grudnia 2022 r. powód złożył apelację od wyroku z dnia 24 maja 2022 r. Dnia 25 czerwca 2024 r. odbyła się rozprawa apelacyjna, na której Bank wniósł wniosek o zmianę składu grupy i wyłączenie tych członków grupy, którzy zawarli z Bankiem porozumienie. Sąd zobowiązał pełnomocników powoda, do zajęcia na piśmie stanowiska w przedmiocie aktualnego składu grupy. Termin rozprawy sąd wyznaczy z urzędu.

Natarczywa kampania reklamowa obserwowana w domenie publicznej wpływa na liczbę sporów sądowych. Do końca 2019 r. przeciwko Bankowi złożono 1 984 indywidualne roszczenia (dodatkowo 236 przeciwko dawnemu Euro Bankowi), w 2020 r. liczba ta wzrosła o 3 005 (265), w 2021 r. wzrosła o 6 158 (423), w 2022 r. wzrosła o 5 757 (408), w 2023 r. wzrosła o 6 878 (647), natomiast w pierwszych trzech kwartatach 2024 r. wzrosła o 4 711 (552).

Z danych ZBP (Związek Banków Polskich) zebranych od wszystkich banków posiadających walutowe kredyty hipoteczne wynika, że znaczna większość sporów została prawomocnie rozstrzygnięta niekorzystnie dla banków. Jeśli chodzi o Bank Millennium (włącznie z portfelem byłego Euro Banku), w okresie od roku 2015 do końca trzeciego kwartału 2024 r. ostatecznie rozstrzygnięto 6 886 spraw (6 786 w roszczeniach klientów wobec Banku i 100 w roszczeniach wniesionych przez Bank wobec klientów tj. sprawy windykacyjne) spośród których zawarto 1 947 ugód, 75 spraw umorzono, 73 zostały rozstrzygnięte korzystnie dla Banku, a 4 791 zakończyło się wyrokiem niekorzystnym dotyczącym zarówno unieważnienia umów kredytowych, jak i konwersji na PLN+LIBOR. Bank podejmuje odpowiednie działania prawne celem zabezpieczenia zwrotu kwot udostępnionych na podstawie umów kredytu.

Wartość brutto umów i pożyczek w ramach indywidualnych spraw sądowych i pozwów grupowych wniesionych przeciwko Bankowi (włącznie z portfelem byłego Euro Banku) na dzień 30.09.2024 r. wynosiła 1 270 mln CHF (w tym pozostająca do spłaty kwota kapitału umów kredytowych w ramach pozwu zbiorowego wyniosła 106 mln CHF).

Gdyby wszystkie umowy kredytowe zawarte przez Bank Millennium, będące obecnie w postępowaniach sądowych indywidualnych i grupowych zostały uznane za nieważne bez żadnego wynagrodzenia za wykorzystanie kapitału, koszt przed opodatkowaniem mógłby wynieść 7 288 mln zł. Końcowe straty mogą być niższe lub wyższe w zależności od ostatecznej linii orzecznictwa sądowego w tym zakresie.

W okresie pierwszych 9 miesięcy 2024 r. Bank utworzył 1 495,7 mln zł rezerw na portfel Banku Millennium oraz 160,7 mln zł na portfel byłego Euro Banku. Wartość bilansowa rezerw dla portfela Banku Millennium na koniec września 2024 r. ukształtowała się na poziomie 7 701,8 mln zł, a dla portfela byłego Euro Banku 721,6 mln zł.

Opracowana przez Bank metodologia liczenia rezerw na ryzyko prawne związane z kredytami indeksowanymi opiera się na następujących głównych parametrach:

- (i) liczbie bieżących spraw (w tym umów w ramach pozwu zbiorowego) i potencjalnych przyszłych spraw sądowych, które pojawią się w określonym (trzyletnim) horyzoncie czasowym;
- (ii) jeśli chodzi o liczbę przyszłych spraw sądowych, Bank monitoruje zachowania klientów i przyjmuje następujące założenia:
 - a. w zakresie kredytów aktywnych (tj. kredytów z niespłaconym saldem) Bank (uwzględniając oczekiwaną liczbę ugód) szacuje odsetek klientów objętych metodologią w tej grupie klientów na 86% ogólnej liczby aktywnych kredytów.
 - b. w przypadku kredytów już w pełni spłaconych lub przeliczonych na złote, Bank przypisuje znacznie mniejsze prawdopodobieństwo, że staną się przedmiotem sprawy sądowej (Bank zakłada, że około 24% spłaconych i nieobjętych ugoda kredytów pozwało lub zdecyduje się pozwać Bank w przyszłości. W szczególności Bank ocenia ryzyko pozwu ze strony klientów, z którymi została zawarta ugoda w przeszłości jako znikome);
- (iii) wysokości potencjalnej straty Banku w przypadku wydania konkretnego wyroku sądu w tym odsetek karnych;
- (iv) prawdopodobieństwie uzyskania określonego wyroku sądowego obliczanego na podstawie statystyk orzeczeń w sprawach, w których Bank jest stroną;
- (v) szacunkach związanych z polubownymi ugodami z klientami zawieranymi na drodze sądowej lub pozasądowej:
 - a. Bank zakłada 10% prawdopodobieństwo powodzenia zawarcia ugody w ramach negocjacji prowadzonych z klientami w toku postępowania sądowego,
 - b. negocjacje prowadzone są indywidualnie i mogą zostać w każdej chwili przerwane przez Bank,
 - c. w związku ze znaczącymi wysiłkami negocjacyjnymi podjętymi już w przeszłości, prawdopodobieństwo powodzenia tych negocjacji w przyszłości maleje, a jednocześnie większość klientów kontaktowała się już z Bankiem w sprawie ewentualnej przewalutowania kredytów na złote, dlatego na chwilę obecną Bank przyjmuje konserwatywne podejście, biorąc pod uwagę potencjalny wpływ tego czynnika.

Bank jest otwarty na indywidualne negocjowanie korzystnych warunków przedterminowej spłaty lub przewalutowania kredytów na PLN. W wyniku tych negocjacji liczba aktywnych walutowych kredytów hipotecznych udzielonych przez Bank Millennium zmniejszyła się o 24 620: w 2020 r. o 1 362, w 2021 r. o 8 451, w 2022 r. o 7 943, w 2023 r. o 3 671 i w pierwszych trzech kwartałach 2024 r. o 3 193. Na koniec trzeciego kwartału 2024 roku Bank posiadał 26 707 aktywnych walutowych kredytów hipotecznych. Koszty poniesione w związku z tymi negocjacjami wyniosły 1 895,9 mln zł: 44,4 mln zł w 2020 r., 364,8 mln zł w 2021 r., 515,2 mln zł w 2022 r., 415,7 mln zł w 2023 r. oraz 555,9 mln zł w pierwszych trzech kwartałach 2024 r. Przedmiotowe koszty są prezentowane głównie w pozycji „Wynik z pozycji wymiany” oraz „Wynik z tytułu modyfikacji” w Rachunku zysków i strat (wartości kosztów obciążających poszczególne pozycje Rachunku zysków i strat z tytułu zawieranych ugód zaprezentowano w **nocie (10) w Rozdziale 4. Noty do Skonsolidowanych Danych Finansowych**.

Ryzyko prawne portfela byłego Euro Banku jest w pełni pokryte Umową w przedmiocie Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotyczącą Portfela CHF, zawartą z Société Générale S.A.

Bank przeanalizował wrażliwość metodologii obliczania rezerw, w przypadku której zmiana parametrów wpłynęłaby na wartość szacowanej straty związanej z ryzykiem prawnym sporu:

Parametr	Scenariusz	Wpływ na stratę
Zmiana w liczbie przyjmowanych w założeniach spraw sądowych	Dodatkowo do przyjętych w powyższych założeniach liczbach, 1 000 nowych klientów składa pozew sądowy przeciwko Bankowi	187 mln zł
Zmiana prawdopodobieństwa wygrania sprawy	Zmiana prawdopodobieństwa wygrania sprawy przez Bank o 1 p.p.	78 mln zł
Zmiana prawdopodobieństwa sukcesu negocjacyjnego z klientem będącym w sporze sądowym	Zmiana prawdopodobieństwa o 1 p.p.	18 mln zł

W dniu 8 grudnia 2020 roku p. Jacek Jastrzębski, przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), zaproponował wprowadzenie rozwiązania „sektorowego” w kwestii ryzyka związanego z walutowymi kredytami hipotecznymi dla całego sektora. Rozwiązanie polegałoby na oferowaniu przez banki swoim klientom możliwości dobrowolnego przystępowania do porozumień, na podstawie których klient zawierałby z bankiem ugodę, tak jakby jego kredyt od samego początku był kredytem złotowym oprocentowanym za pomocą odpowiedniej stopy WIBOR powiększonej o marżę historycznie stosowaną do takiego kredytu. Decyzja o powszechnym wdrożeniu tego rozwiązania mogłaby wiązać się z koniecznością utworzenia z góry rezerw na straty wynikające z przewalutowania kredytów hipotecznych w CHF. Bank w praktyce wykorzystuje elementy propozycji powyższego rozwiązania systemowego przy wielu indywidualnych negocjacjach z kredytobiorcami walutowych kredytów hipotecznych, w tym również w toku postępowań sądowych.

Ze względu na orzecznictwo TSUE, które wyklucza dochodzenie przez banki roszczeń wykraczających poza zwrot udostępnionego kapitału, możliwość wdrożenia rozwiązania KNF jest niska.

Należy również nadmienić, że na 30.09.2024 Bank musiał utrzymywać dodatkowe fundusze własne na pokrycie dodatkowych wymogów kapitałowych w związku z ryzykiem portfela walutowych kredytów hipotecznych (bufor walutowy Filaru II) w wysokości 1,47 p.p. (1,46 p.p. na poziomie Grupy).

Biorąc pod uwagę niekorzystną kontynuację w orzecznictwie w zakresie walutowych kredytów hipotecznych, Bank będzie musiał regularnie dokonywać oceny i być może konieczne będzie dalsze tworzenie rezerw na ryzyko związane z walutowymi kredytami hipotecznymi.

Można racjonalnie założyć, że kwestie prawne odnoszące się do walutowych kredytów hipotecznych będą dalej badane przez sądy krajowe w ramach rozpatrywanych sporów, co mogłoby doprowadzić do pojawienia się dalszych interpretacji, które byłyby istotne dla oceny ryzyka związanych z przedmiotowymi postępowaniami. Okoliczność ta wskazuje na potrzebę stałej analizy tych spraw.

Istotne dla oceny ryzyka rozstrzygnięcia TSUE i Sądu Najwyższego

Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

3 października 2019 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawie C-260/18 w związku z pytaniami prejudycjalnymi złożonymi przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko Raiffeisen Bank International AG. Wyrok TSUE w zakresie dokonanej w nim interpretacji prawa Unii Europejskiej jest wiążący dla sądów krajowych. Orzeczenie to interpretowało art. 6 dyrektywy 93/13. W świetle przedmiotowego orzeczenia wspomniany przepis musi być interpretowany w taki sposób, że (i) sąd krajowy może unieważnić umowę kredytową, jeśli usunięcie nieuczciwych warunków wykrytych w tej umowie zmieniłoby charakter głównego przedmiotu umowy; (ii) skutki dla sytuacji klienta wynikające z unieważnienia umowy należy oceniać w świetle okoliczności istniejących lub dających się przewidzieć w czasie, kiedy powstał spór, a co do tego, czy

konsument chce utrzymać umowę, decyduje jego wola; (iii) artykuł 6 dyrektywy wyklucza wypełnianie luk w umowie spowodowanych usunięciem nieuczciwych warunków umowy wyłącznie na podstawie krajowego ustawodawstwa o charakterze ogólnym lub przyjętych zwyczajów; (iv) artykuł 6 dyrektywy wyklucza utrzymanie nieuczciwych warunków umowy, jeśli konsument nie zgodził się na utrzymanie takich warunków. Można zauważyć, że TSUE poddał w wątpliwość możliwość dalszej realizacji umowy kredytowej w PLN przy utrzymaniu obliczania odsetek zgodnie z LIBOR.

Wyrok TSUE dotyczy jedynie sytuacji, w której sąd krajowy uznał wcześniej, że warunek umowny ma charakter abuzywny. Wyłączną prerogatywą sądów krajowych jest ocena, w trakcie postępowania sądowego, czy dany warunek umowny może być uważany za abuzywny w danych okolicznościach sprawy.

29 kwietnia 2021 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ('TSUE') wydał wyrok w sprawie C-19/20 w związku z pytaniami prejudycjalnymi złożonymi przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie przeciwko ex- BPH S.A. TSUE stwierdził że:

- (i) sąd krajowy jest zobowiązany do stwierdzenia nieuczciwego charakteru warunku umowy nawet jeśli warunek ten został zmieniony przez te strony w drodze umowy. Takie stwierdzenie pociąga za sobą przywrócenie sytuacji, w jakiej znajdowałby się konsument w braku warunku, którego nieuczciwy charakter zostałby stwierdzony, chyba że konsument poprzez zmianę nieuczciwego warunku zrezygnował z takiego przywrócenia w drodze wolnej i świadomej zgody. Jednakże z dyrektywy Rady 93/13 nie wynika, że stwierdzenie nieuczciwego charakteru pierwotnego warunku umownego miałoby co do zasady skutek w postaci unieważnienia umowy, jeśli zmiana tego warunku pozwala na przywrócenie równowagi między obowiązkami i prawami tych stron wynikającymi z umowy i na usunięcie wady obciążającej ten warunek;
- (ii) sąd krajowy może usunąć jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, w wypadku gdy zniechęcający cel dyrektywy Rady 93/13 jest realizowany przez krajowe przepisy ustawowe regulujące korzystanie z niego, o ile element ten stanowi odrębne zobowiązanie umowne, które może być przedmiotem indywidualnej kontroli pod kątem nieuczciwego charakteru. Jednocześnie, przepisy dyrektywy stoją na przeszkodzie temu, by sąd odsyłający usunął jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, jeżeli takie usunięcie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku poprzez zmianę jego istoty;
- (iii) skutki stwierdzenia przez sąd istnienia nieuczciwego warunku w umowie zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem podlegają przepisom prawa krajowego, przy czym kwestia utrzymywania się w mocy takiej umowy powinna być oceniana z urzędu przez sąd krajowy zgodnie z obiektywnym podejściem na podstawie tych przepisów;
- (iv) sąd krajowy, który stwierdza nieuczciwy charakter warunku umowy zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem, obowiązany jest poinformować konsumenta, w ramach krajowych norm proceduralnych i w następstwie kontradyktoryjnej debaty, o konsekwencjach prawnych, jakie może pociągnąć za sobą stwierdzenie nieważności takiej umowy, niezależnie od tego, czy konsument jest reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika.

W dniu 18 listopada 2021 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawie C-212/20 w związku z pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w Warszawie w sprawie przeciwko Raiffeisen Bank International AG. TSUE stwierdził, że:

- (i) treść klauzuli umowy kredytu zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem ustalającej cenę zakupu i sprzedaży waluty obcej, do której kredyt jest indeksowany, powinna, na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów, umożliwić właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i racjonalnemu konsumentowi zrozumienie sposobu ustalania kursu wymiany waluty obcej stosowanego w celu obliczenia kwoty rat kredytu, w taki sposób, aby konsument miał możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs wymiany stosowany przez przedsiębiorcę;
- (ii) sąd krajowy, który stwierdził nieuczciwy charakter warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, nie może dokonać wykładni tego warunku w celu złagodzenia jego nieuczciwego charakteru, nawet jeśli taka wykładnia odpowiadałaby wspólnej woli stron.

W dniu 10 czerwca 2021 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał postanowienie w sprawie C-198/20 w związku pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w Warszawie w sprawie przeciwko Santander Bank Polska SA. TSUE stwierdził, że ochrona przewidziana w dyrektywie Rady 93/13/EWG przysługuje każdemu konsumentowi, a nie tylko temu, którego można uznać za „właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego przeciętnego konsumenta”.

W dniu 8 września 2022 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawach połączonych C-80/21, C-81/21, C-82/21 w związku pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie w sprawach przeciwko Deutsche Bank SA oraz mBank SA. TSUE stwierdził, że:

- (i) sąd krajowy może stwierdzić nieuczciwy charakter części warunku umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, które nadają mu nieuczciwy charakter, jeżeli takie usunięcie nie spowodowałoby się do zmiany treści tego warunku, który ma wpływ na jego istotę, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego;
- (ii) sąd krajowy nie może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, która to nieważność nie pociąga za sobą nieważności tej umowy w całości, zastąpić ten warunek przepisem dyspozytywnym prawa krajowego;
- (iii) sąd krajowy nie może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, który pociąga za sobą nieważność tej umowy w całości, zastąpić warunek umowny, którego nieważność została stwierdzona, albo wykładnią oświadczenia woli stron w celu uniknięcia unieważnienia tej umowy, albo przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, nawet jeśli konsument został poinformowany o skutkach nieważności tejże umowy i zaakceptował je;
- (iv) dziesięcioletni termin przedawnienia roszczenia konsumenta, mającego na celu uzyskanie zwrotu kwot nienależnie wypłaconych przedsiębiorcy w wykonaniu nieuczciwego warunku umowy kredytu, nie rozpoczyna biegu w dniu każdego świadczenia wykonanego przez konsumenta, jeśli konsument nie był w stanie w tym dniu samodzielnie dokonać oceny nieuczciwego charakteru warunku umownego lub nie powziął wiedzy o nieuczciwym charakterze tego warunku i bez uwzględnienia okoliczności, że umowa przewidywała okres spłaty - w niniejszym przypadku trzydziestoletni - znacznie przekraczający dziesięcioletni ustawowy termin przedawnienia.

W dniu 16 marca 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-6/22 na skutek pytań prejudycjalnych skierowanych przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi S.A. W wyroku TSUE orzekł, że:

- (i) w wypadku unieważnienia umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą ze względu na nieuczciwy charakter jednego z jej warunków do państw członkowskich należy uregulowanie, w drodze ich prawa krajowego, skutków tego unieważnienia, z poszanowaniem ochrony przyznanej konsumentowi przez Dyrektywę, w szczególności poprzez zagwarantowanie przywrócenia sytuacji prawnej i faktycznej, w jakiej konsument ten znajdowałby się w braku takiego nieuczciwego warunku;
- (ii) sąd krajowy nie może:
 - a. badać z urzędu, z pominięciem zakresu uprawnień przyznanych mu w tym względzie przez prawo krajowe, sytuację majątkową konsumenta, który zażądał unieważnienia umowy wiążącej go z przedsiębiorcą ze względu na istnienie nieuczciwego warunku, bez którego umowa nie może nadal być prawnie wiążąca, nawet jeśli owo unieważnienie może narazić konsumenta na szczególnie szkodliwe konsekwencje;
 - b. odmówić stwierdzenia unieważnienia umowy, w sytuacji gdy konsument wyraźnie o to się zwrócił i został poinformowany w sposób obiektywny i wyczerpujący o konsekwencjach prawnych i szczególnie szkodliwych dla niego skutkach gospodarczych;

- (iii) sąd krajowy nie może po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem zarządzić lukom wynikającym z usunięcia nieuczciwego warunku zawartego w tej umowie poprzez zastosowanie przepisu prawa krajowego niemającego charakteru przepisu dyspozytywnego. Jednakże do sądu krajowego należy podjęcie, przy uwzględnieniu całości prawa krajowego, wszelkich środków niezbędnych dla ochrony konsumenta przed szczególnie szkodliwymi konsekwencjami, jakie mogłoby dla niego mieć unieważnienie umowy.

W dniu 8 czerwca 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-570/21 na skutek pytań prejudycjalnych skierowanych przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi S.A. W wyroku TSUE orzekł, że:

- (i) w pojęciu „konsumenta” w rozumieniu Dyrektywy 93/13 mieści się osoba, która zawarła umowę kredytu do użytku częściowo związanego z jej działalnością gospodarczą lub zawodową, a w części niezwiązanego z tą działalnością, wspólnie z innym kredytobiorcą, który nie działał w ramach swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, jeżeli cel działalności gospodarczej lub zawodowej jest tak ograniczony, że nie jest on dominujący w ogólnym kontekście tej umowy;
- (ii) w celu ustalenia, czy dana osoba jest objęta zakresem pojęcia „konsumenta” w rozumieniu Dyrektywy 93/13, a w szczególności, czy gospodarczy cel umowy kredytu zawartej przez tę osobę jest tak ograniczony, że nie jest on dominujący w ogólnym kontekście tej umowy, sąd odsyłający jest zobowiązany uwzględnić wszystkie istotne okoliczności towarzyszące tej umowie, zarówno ilościowe, jak i jakościowe, takie jak w szczególności podział wykorzystania pożyczonego kapitału na działalność zawodową i pozazawodową, a w przypadku większej liczby kredytobiorców okoliczność, że tylko jeden z nich realizuje cel gospodarczy lub że kredytodawca uzależnił udzielenie kredytu przeznaczonego na cele konsumenckie od częściowego przeznaczenia pożyczonej kwoty na spłatę długów związanych z działalnością gospodarczą lub zawodową.

Dnia 15 czerwca 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie C-287/22 na skutek pytania prejudycjalnego skierowanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi S.A. W wyroku TSUE orzekł, że przepisy Dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym sąd krajowy może oddalić złożonego przez konsumenta wniosku o zastosowanie środków tymczasowych mających na celu zawieszenie, w oczekiwaniu na ostateczne rozstrzygnięcie w przedmiocie unieważnienia zawartej przez tego konsumenta umowy kredytu ze względu na to, że owa umowa kredytu zawiera nieuczciwe warunki, spłaty rat miesięcznych należnych na podstawie wspomnianej umowy kredytu, w sytuacji gdy zastosowanie takich środków tymczasowych jest konieczne dla zapewnienia pełnej skuteczności tego orzeczenia.

W dniu 15 czerwca 2023 r. TSUE wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygn. C-520/21, w następstwie pytań prejudycjalnych zadanych przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko Bankowi Millennium, w którym wskazał, że Dyrektywa 93/13 nie reguluje wyraźnie skutków nieważności umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem po usunięciu zawartych w niej nieuczciwych warunków. Jednocześnie stwierdził, że:

- (i) przepisy Dyrektywy 93/13 nie stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą konsument ma prawo żądać od instytucji kredytowej rekompensaty wykraczającej poza zwrot miesięcznych rat i kosztów zapłaconych z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty, pod warunkiem poszanowania celów dyrektywy 93/13 i zasady proporcjonalności;
- (ii) przepisy Dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty.

W dniu 21 września 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-139/22 zadanych przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko mBankowi. Trybunał orzekł, że:

- (i) przepisy Dyrektywy Rady 93/13 nie stoją na przeszkodzie temu, by warunek umowny, który nie był indywidualnie negocjowany, został uznany przez właściwe organy krajowe za nieuczciwy z tego tylko powodu, że jego treść jest równoznaczna z treścią postanowienia wzorca umowy wpisanego do krajowego rejestru klauzul niedozwolonych;
- (ii) przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że postanowienie umowy, które ze względu na warunki wykonania niektórych przewidzianych w nim zobowiązań danego konsumenta należy uznać za nieuczciwe, nie może utracić takiego charakteru z powodu innego postanowienia tej umowy, które przewiduje możliwość wykonania przez tego konsumenta tych zobowiązań na innych warunkach;
- (iii) przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że przedsiębiorca ma obowiązek poinformowania zainteresowanego konsumenta o istotnych cechach zawartej z nim umowy oraz o ryzyku związanym z tą umową, i to nawet wówczas, gdy ów konsument jest jego pracownikiem i posiada odpowiednią wiedzę w dziedzinie wspomnianej umowy.

W dniu 7 grudnia 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygn. akt C-140/22 zadanych przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko mBankowi. Trybunał orzekł, że przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w kontekście uznania nieważności w całości umowy kredytu hipotecznego zawartej z konsumentem przez instytucję bankową ze względu na to, iż umowa ta zawiera nieuczciwy warunek, bez którego nie może ona dalej obowiązywać:

- (i) stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą wykonywanie praw, które konsument wywodzi z tej dyrektywy, jest uzależnione od złożenia przez tego konsumenta przed sądem oświadczenia, w którym twierdzi on, po pierwsze, że nie wyraża zgody na utrzymanie w mocy tego warunku, po drugie, że jest świadomy z jednej strony faktu, że nieważność wspomnianego warunku pociąga za sobą nieważność wspomnianej umowy, a z drugiej - konsekwencji tego uznania nieważności, i po trzecie, że wyraża zgodę na uznanie tej umowy za nieważną;
- (ii) stoją na przeszkodzie temu, aby rekompensata żądana przez danego konsumenta z tytułu zwrotu kwot, które zapłacił on w wykonaniu rozpatrywanej umowy, została pomniejszona o równowartość odsetek, które ta instytucja bankowa otrzymałaby, gdyby umowa ta pozostała w mocy.

Postanowieniem z dnia 11 grudnia 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakończył sprawę zarejestrowaną pod sygnaturą C-756/22 zainicjowaną przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie z powództwa Banku Millennium i orzekł, że przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w kontekście uznania umowy kredytu hipotecznego zawartej z konsumentem przez instytucję bankową za nieważną w całości ze względu na to, że umowa ta zawiera nieuczciwe warunki, bez których nie może ona dalej obowiązywać, stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa państwa członkowskiego, zgodnie z którą instytucja ta ma prawo żądać od tego konsumenta zwrotu kwot innych niż kapitał wpłacony na poczet wykonania tej umowy oraz ustawowe odsetki za opóźnienie od chwili wezwania do zapłaty.

W dniu 14 grudnia 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-28/22 skierowaną przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi. Trybunał orzekł, że:

- (i) przepisy Dyrektywy Rady 93/13 w związku z zasadą skuteczności należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą w następstwie uznania za nieważną umowy kredytu hipotecznego zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem z uwagi na zawarte w tej umowie nieuczciwe warunki termin przedawnienia roszczeń tego przedsiębiorcy wynikających z nieważności rzeczony umowy rozpoczyna bieg dopiero od dnia, w którym staje się ona trwale bezskuteczna, podczas gdy termin przedawnienia roszczeń tego konsumenta wynikających z nieważności tej umowy rozpoczyna bieg w chwili, w której dowiedział się on lub powinien dowiedzieć się o nieuczciwym charakterze warunku powodującego tę nieważność;
- (ii) przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą przedsiębiorca, który zawarł umowę kredytu hipotecznego z konsumentem, nie spoczywa obowiązek sprawdzenia, czy konsument ten ma wiedzę o skutkach usunięcia nieuczciwych warunków zawartych w tej umowie lub o niemożności zachowania mocy wiążącej owej umowy w przypadku usunięcia tych warunków;
- (iii) przepisy Dyrektywy 93/13 w związku z zasadą skuteczności należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą, w sytuacji gdy umowa kredytu hipotecznego zawarta przez przedsiębiorcę z konsumentem nie może już pozostać wiążąca po usunięciu nieuczciwych warunków zawartych w tej umowie, przedsiębiorca ten może powołać się na prawo zatrzymania umożliwiające mu uzależnienie zwrotu świadczeń otrzymanych od tego konsumenta od przedstawienia przez niego oferty zwrotu świadczeń, które sam otrzymał od tego przedsiębiorcy, lub gwarancji zwrotu tych ostatnich świadczeń, jeżeli wykonanie przez tego samego przedsiębiorcę tego prawa zatrzymania powoduje utratę przez rzeczony konsumenta prawa do uzyskania odsetek za opóźnienie od momentu upływu terminu nałożonego na danego przedsiębiorcę do wykonania zobowiązania umownego po tym, jak przedsiębiorca ten otrzyma wezwanie do zwrotu świadczeń zapłaconych jemu w wykonaniu tej umowy.

Postanowieniem z 15 stycznia 2024 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakończył sprawę zarejestrowaną pod sygn. akt C-488/23 na skutek pytania Sądu Okręgowego w Warszawie, wskazując, że prawo instytucji finansowej do żądania waloryzacji udostępnionego kapitału po stwierdzeniu nieważności umowy kredytu zostało wykluczone w wyroku z 15 czerwca 2023 r. wydanym w sprawie C-520/21.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej 18 stycznia 2024 r. wydał wyrok w sprawie C-531/22 na skutek pytań prejudycjalnych zadanych przez Sąd Rejonowy Warszawa-Śródmieście w sprawie byłego Getin Noble Banku. Trybunał stwierdził, że:

- (i) przepisy Dyrektywy Rady 93/13 stoją na przeszkodzie przepisom krajowym przewidującym, iż sąd krajowy nie może zbadać z urzędu potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków zawartych w umowie i wyciągnąć z tego konsekwencji, w sytuacji gdy sprawuje on nadzór nad postępowaniem egzekucyjnym prowadzonym na podstawie prawomocnego orzeczenia w sprawie wydania nakazu zapłaty, któremu przysługuje powaga rzeczy osądzonej:
 - a. jeśli przepisy te nie przewidują takiego badania na etapie wydawania nakazu zapłaty, lub
 - b. jeśli takie badanie jest przewidziane wyłącznie na etapie sprzeciwu od danego nakazu zapłaty, o ile istnieje znaczne ryzyko, że dany konsument nie wniesie wymaganego sprzeciwu albo ze względu na to, że określony w tym celu termin jest bardzo krótki, albo z uwagi na koszty postępowania przed sądem w stosunku do kwoty kwestionowanego długu, albo też ze względu na to, że przepisy krajowe nie przewidują obowiązku dostarczenia temu konsumentowi wszelkich informacji niezbędnych do ustalenia przez niego zakresu swoich praw;

- (ii) przepisy Dyrektywy 93/13 nie stoją na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym wpis warunku umowy do krajowego rejestru klauzul niedozwolonych powoduje uznanie tego warunku za nieuczciwy w każdym postępowaniu z udziałem konsumenta, w tym także wobec przedsiębiorcy innego niż ten, przeciwko któremu toczyło się postępowanie o wpis rzeczonych warunków do tego rejestru krajowego, i gdy ów warunek nie ma takiego samego brzmienia jak warunek wpisany do wspomnianego rejestru, ale posiada taki sam sens i wywołuje jednakowe skutki wobec danego konsumenta.

Postanowieniem z 3 maja 2024 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakończył sprawę zarejestrowaną pod sygn. akt C-348/23 na skutek pytania Sądu Okręgowego w Warszawie, wskazując, że stoją one na przeszkodzie uznaniu że skutki prawne wiążące się ze stwierdzeniem nieważności umowy są uzależnione od spełnienia przez tego konsumenta warunku zawieszającego, by ów konsument przed sądem krajowym złożył oświadczenie, że nie wyraża zgody na utrzymanie w mocy warunku umownego oraz że jest świadomy, iż nieważność wspomnianego warunku pociąga za sobą stwierdzenie nieważności umowy kredytu i jego skutków i że wyraża zgodę na stwierdzenie nieważności umowy.

Postanowieniem z 8 maja 2024 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakończył sprawę zarejestrowaną pod sygn. akt C-424/22 na skutek pytania Sądu Okręgowego w Krakowie, wskazując, że stoją one na przeszkodzie stosowaniu przez instytucję finansową prawa zatrzymania które uzależnienia uzyskanie przez konsumenta przyznanego mu przez sąd kwot od równoczesnego zaoferowania przez niego zwrotu albo zabezpieczenia zwrotu całości świadczenia otrzymanego od tej instytucji finansowej.

Orzecznictwo Polskiego Sądu Najwyższego

7 maja 2021 Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów Sądu Najwyższego wydał uchwałę której nadał moc zasady prawnej zgodnie z którą:

- (i) niedozwolone postanowienie umowne (art. 385(1) § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następczo świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną;
- (ii) jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.). Kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna.

W dniu 28 kwietnia 2022 r. Sąd Najwyższy wydał uchwałę (III CZP 40/22), w której wskazał, że w sporach z konsumentem przepis art. 358(1) k.c. stanowi przepis szczególny wobec art. 353(1) k.c., co oznacza, że w przypadku, gdy zachodzą przesłanki zastosowania obu przepisów, sąd powinien zastosować przepis szczególny i orzec trwałą bezskuteczność postanowienia umownego, a nie jego nieważność. Przedmiotowe orzeczenie Sądu Najwyższego należy postrzegać jako istotnie ograniczające ryzyko przedawnienia roszczeń banku o zwrot kapitału.

Skutkiem uchwały SN z 7 maja 2021 r. jest stwierdzenie, że bankowi przysługuje zwrot świadczenia pieniężnego spełnionego przez bank w wykonaniu trwale bezskutecznej umowy. Biorąc pod uwagę niepewność co do momentu rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia roszczeń banku, Bank w celu ochrony swoich interesów kieruje przeciwko kredytobiorcom pozostającym w sporze sądowym z bankiem pozwy o zapłatę. Żądanie pozwu obejmuje roszczenie o zwrot kapitału udostępnionego kredytobiorcy na podstawie umowy. Do dnia 30 września 2024 r. Bank skierował przeciwko kredytobiorcom około 8,1 tysięcy pozwów.

W dniu 25 kwietnia 2024 r. odbyło się posiedzenie Izby Cywilnej Sądu Najwyższego celem odpowiedzi na pytania sformułowane przez Pierwszą Prezes Sądu Najwyższego, opublikowane w dniu 29 stycznia 2021 r., dotyczące kluczowych kwestii z zakresu umów walutowych kredytów hipotecznych. Sąd Najwyższy, w składzie całej Izby Cywilnej podjął uchwałę mającą moc zasady prawnej, w której stwierdził, iż:

- (i) W razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.
- (ii) W razie niemożności ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.
- (iii) Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.
- (iv) Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy.
- (v) Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia.

W dniu 19 czerwca 2024r Sąd Najwyższy wydał uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego (III CZP 31/23), w której stwierdził, iż:

Prawo zatrzymania (art. 496 k.c.) nie przysługuje stronie, która może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony.

Ze względu na orzecznictwo TSUE, które dokonało interpretacji przyczyn i skutków nieważności umów hipotecznych kredytów walutowych oraz wyżej wskazaną uchwałę Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, obszar wykładni przepisów przez sądy polskie w tym zakresie wydaje się być ograniczony. Dalsza praktyka orzecznicza sądów polskich odgrywać będzie jednak pewną rolę w praktycznej realizacji wskazań Trybunału i Sądu Najwyższego.

11. INFORMACJE DODATKOWE

11.1. DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ

Na dzień 30.09.2024 r. (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe DS0727	utrzymywanie do terminu wymagalności	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	267 000	243 674
2.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	142 000	137 159
3.	Obligacje skarbowe DS0726	utrzymywanie do terminu wymagalności	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	150 000	142 682
4.	Obligacje skarbowe PS0425	utrzymywanie i sprzedaż	zastaw na rachunku Banku związany z transakcją sekurytyzacji	550 000	541 514
5.	Obligacje skarbowe WZ0525	utrzymywanie i sprzedaż	zastaw na rachunku Banku związany z transakcją sekurytyzacji	173 000	178 232
6.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	zastaw finansowy i rejestrowy na rachunku Banku w biurze maklerskim	188 850	182 411
7.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	zastaw finansowy na rachunku Banku w biurze maklerskim	583 659	563 759
8.	Obligacje skarbowe PS1024	utrzymywanie do terminu wymagalności	zastaw na rachunku Millennium Leasing związany z transakcją sekurytyzacji	317 000	322 981
9.	Środki pieniężne	należności	wstępny depozyt rozliczeniowy w KDPW CCP (MAGB)	11 000	11 000
10.	Środki pieniężne	należności	fundusz zabezpieczający ASO (PAGB)	707	707
11.	Środki pieniężne	należności	właściwy depozyt zabezpieczający w KDPW CCP (MATS)	469	469
12.	Środki pieniężne	należności	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	35 649	35 649
13.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	106 985	107 271
14.	Obligacje skarbowe WZ0126	utrzymywanie i sprzedaż	listy zastawne Millennium Banku Hipotecznego	5 000	5 091
15.	Obligacje skarbowe WZ0525	utrzymywanie i sprzedaż	listy zastawne Millennium Banku Hipotecznego	5 000	5 151
16.	Obligacje skarbowe WZ1129	utrzymywanie i sprzedaż	listy zastawne Millennium Banku Hipotecznego	15 000	14 902
17.	Kredyty hipoteczne	utrzymywanie do terminu wymagalności	listy zastawne Millennium Banku Hipotecznego	1 495 548*	1 519 364*
RAZEM				4 046 867	4 012 016

* wartość bilansowa zabezpieczanych zobowiązań (wyemitowane listy zastawne) wyniosła według stanu na datę raportową 301 002 tys. zł.

Dodatkowo według stanu na 30.09.2024 r. Grupa posiadała zawarte krótkoterminowe (rozliczane przeważnie w ciągu 7 dni) transakcje sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem były papiery wartościowe o wartości 216 282 tys. zł.

Na dzień 31.12.2023 r. (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczone zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe DS0727	utrzymywanie do terminu wymagalności	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	255 000	228 434
2.	Obligacje skarbowe DS0726	utrzymywanie do terminu wymagalności	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	52 000	48 267
3.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	142 000	136 644
4.	Obligacje skarbowe DS0726	utrzymywanie do terminu wymagalności	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	135 000	125 307
5.	Obligacje skarbowe PS0425	utrzymywanie i sprzedaż	zastaw na rachunku Banku związany z transakcją sekurytyzacji	572 500	544 527
6.	Obligacje skarbowe WZ0525	utrzymywanie i sprzedaż	zastaw na rachunku Banku związany z transakcją sekurytyzacji	220 500	221 887
7.	Obligacje skarbowe WZ0524	utrzymywanie i sprzedaż	zastaw na rachunku Banku związany z transakcją sekurytyzacji	50 000	50 425
8.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	zastaw finansowy i rejestrowy na rachunku Banku w biurze maklerskim	64 850	62 404
9.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	zastaw finansowy na rachunku Banku w biurze maklerskim	583 659	561 642
10.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	zastaw finansowy na rachunku Banku w biurze maklerskim	124 000	119 323
11.	Obligacje skarbowe PS1024	utrzymywanie do terminu wymagalności	zastaw na rachunku Millennium Leasing związany z transakcją sekurytyzacji	317 000	310 127
12.	Środki pieniężne	należności	wstępny depozyt rozliczeniowy w KDPW CCP (MAGB)	11 000	11 000
13.	Środki pieniężne	należności	fundusz zabezpieczający ASO (PAGB)	1 927	1 927
14.	Środki pieniężne	należności	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	47 909	47 909
15.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	159 804	160 135
RAZEM				2 737 149	2 629 958

Według stanu na 31.12.2023 r. Grupa nie posiadała zawartych transakcji sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.

11.2. PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKCJI Z PRYZRZECZENIEM ODKUPU

Następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Grupy) stanowią przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB), w tys. zł:

Na dzień 30.09.2024 r.		
Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	212 255	216 282
RAZEM	212 255	216 282

Na dzień 31.12.2023 r.		
Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	0	0
RAZEM	0	0

W następstwie zawarcia transakcji z przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem są papiery wartościowe prezentowane w powyższej tabeli, Grupa jest narażona na ryzyka analogiczne jak w przypadku posiadania papierów wartościowych o tej samej charakterystyce we własnym portfelu.

11.3. DYWIDENDA ZA ROK 2023

Bank Millennium posiada politykę dotyczącą wypłaty dywidendy na poziomie pomiędzy 35% a 50% zysku netto, z uwzględnieniem zaleceń nadzorczych. Biorąc pod uwagę, iż w Planie Naprawy oraz Planie Ochrony Kapitału, Bank przyjął założenie o niewypłacie dywidendy z zysków roku 2023, a także uwzględniając sformułowane w piśmie z 22 lutego 2024 r. zalecenie Komisji Nadzoru Finansowego dotyczące niewypłacania dywidendy, Zarząd Banku przedstawił propozycję a Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku, które odbyło się w dniu 27 marca 2024 r., zdecydowało o przeznaczeniu całego zysku wypracowanego w roku 2023 w kwocie 510 259 398,40 złotych na kapitał rezerwowy.

11.4. ZYSK / STRATA NA AKCJĘ

Zysk na jedną akcję za 3 kwartały 2024 r. (oraz rozwodniony zysk na akcję), wyliczony na bazie skonsolidowanej wynosi 0,45 zł.

11.5. AKCJONARIUSZE POSIADAJĄCY CO NAJMNIEJ 5% OGÓLNEJ LICZBY GŁOSÓW NA WZA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ GRUPY - BANKU MILLENNIUM S.A.

Według dostępnych Bankowi informacji, w odniesieniu do akcjonariuszy posiadających ponad 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu, akcjonariuszami Banku są następujące podmioty:

Akcjonariusze według stanu na 30.09.2024	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	107 970 000	8,90	107 970 000	8,90
Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny	105 043 837	8,66	105 043 837	8,66
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	65 492 207	5,40	65 492 207	5,40

Dane zawarte w tabeli zostały zebrane w związku z rejestracją akcjonariuszy uprawnionych do wzięcia udziału w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Banku zwołanym na dzień 27 marca 2024 r.

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2023	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	107 970 039	8,90	107 970 039	8,90
Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny	100 990 351	8,32	100 990 351	8,32
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	65 492 207	5,40	65 492 207	5,40

11.6. INFORMACJE O UDZIELENIU PRZEZ GRUPĘ PORĘCZEŃ KREDYTU LUB GWARANCJI

W 3 kwartale 2024 r. Grupa nie udzieliła żadnemu z Klientów gwarancji lub poręczeń, w wyniku czego łączna wartość zaangażowania Grupy z tego tytułu na dzień 30 września 2024 r. byłaby znacząca.

11.7. SEZONOWOŚĆ I CYKLICZNOŚĆ DZIAŁAŃ

W działalności Grupy nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

11.8. POZOSTAŁE INFORMACJE DODATKOWE I WYDARZENIA PO DACIE BILANSU

Na dzień 30.09.2024 r. Grupa nie posiada istotnych zobowiązań z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych, a w okresie objętym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniem Grupa nie dokonywała:

- istotnych odpisów aktualizujących wartość zapasów,
- istotnych transakcji nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych,
- korekty błędów poprzednich okresów,
- istotnych zmian sposobu ustalania wartości godziwej dla instrumentów finansowych wycenianych wg tej wartości,
- zmiany klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania,
- zmiany sposobu ustalania wartości szacunkowych, które wywierałyby istotny wpływ na bieżący okres śródroczny.

REFORMA WSKAŹNIKÓW REFERENCYJNYCH

1. WIBOR

W maju 2022 polski rząd zapowiedział zastąpienie WIBOR-u inną (niższą) stawką od 1 stycznia 2023 roku. W czerwcu 2022 powstała Grupa Robocza, w skład której weszły banki komercyjne, GPW Benchmark (Administrator WIBOR), KNF.

W lipcu 2022 r. w związku z planowaną reformą wskaźników referencyjnych w Polsce, powołana została Narodowa Grupa Robocza ds. reformy stawek referencyjnych (NGR). Celem prac NGR jest m.in. wprowadzenie nowego wskaźnika referencyjnego stóp procentowych i zastąpienie nim obecnie stosowanego wskaźnika WIBOR w sposób bezpieczny i zgodny z BMR, w tym w szczególności zapewniając wiarygodność, przejrzystość i rzetelność opracowania i stosowania nowego wskaźnika referencyjnego.

W skład Narodowej Grupy Roboczej wchodzi przedstawiciele Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, Banku Gospodarstwa Krajowego, GPW Benchmark, a także przedstawiciele banków, towarzystw funduszy inwestycyjnych, zakładów ubezpieczeń, firm faktoringowych i leasingowych, podmiotów będących emitentami obligacji, w tym korporacyjnych i komunalnych, izb rozliczeniowych.

Prace Narodowej Grupy Roboczej są koordynowane i nadzorowane przez Komitet Sterujący, w skład, którego wchodzi przedstawiciele kluczowych instytucji: Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowego Banku Polskiego, Ministerstwa Finansów, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, a także GPW Benchmark - administratora stóp referencyjnych - oraz Związku Banków Polskich. Działania NGR prowadzone są w formule projektowej w której wyodrębnione zostały strumienie projektowe i w których pracach aktywnie uczestniczą przedstawiciele Banku Millennium. Narodowa Grupa Robocza wybrała indeks WIRON jako kluczowy wskaźnik stóp procentowych w ramach BMR do stosowania w umowach finansowych i instrumentach finansowych oraz jako preferowany wskaźnik alternatywny dla WIBOR.

Bank Millennium S.A. powołał uchwałą Zarządu Banku z dnia 24 sierpnia 2022r. projekt wewnętrzny podlegający pod Zarząd (Wiceprezesa Zarządu - CFO oraz Członka Zarządu nadzorującego m.in. obszar produktów detalicznych i korporacyjnych), w celu należytego zarządzania procesem tranzycji wskaźnika WIBOR na WIRON i realizacji prac zgodnie z mapą drogową. W pracach tych uczestniczą przedstawiciele wielu jednostek organizacyjnych Banku w tym w szczególności odpowiedzialni za obszary produktowe oraz kwestie związane z zarządzaniem ryzykiem, w tym w szczególności, ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem operacyjnym. Struktura projektu uwzględnia podział na strumienie obejmujące produkty i procesy, w których występuje element stosowania wskaźnika referencyjnego WIBOR, zarządzanie projektem przez dedykowanego menadżera projektu oraz cykliczne raportowanie statusów w zakresie poszczególnych strumieni. W obecnej fazie projektu Bank na bieżąco monitoruje zmieniającą się sytuację, rozwój rynku, komunikację administratora a także konsultacje i decyzje Komitetu Sterującego Narodowej Grupy Roboczej i podejmuje odpowiednie decyzje w tym zakresie, w zależności od zmieniającej się sytuacji.

Bank stosuje wskaźnik referencyjny WIBOR w następujących produktach (w mln PLN, wg. stanu na 30 września 2024):

- ✓ kredyty hipoteczne: 22 270,02 kredyty oparte na stawce WIBOR (z wyłączeniem kredytów hipotecznych o wartości 13 567,86 obecnie o okresowo stałym oprocentowaniu, w przypadku których klienci mają możliwość przejścia na zmienną stopę procentową indeksowaną do WIBOR po upływie obowiązywania okresowo stałej stopy procentowej);
- ✓ produkty kredytowe i produkty faktoringowe oraz dyskontowe dla przedsiębiorstw: 17 390,70;
- ✓ instrumenty dłużne (11 105,06):
 - Aktywa: 8 930,51
 - Pasywa: 2 174,55
- ✓ instrumenty pochodne: 11 031,73

Bank wykorzystuje również instrumenty oparte o wskaźniki referencyjne WIBOR w rachunkowości zabezpieczeń, szczegółowe informacje na temat stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających, pozycji wyznaczonych jako zabezpieczane i zabezpieczające oraz sposobu prezentacji wyniku na tych transakcjach są przedstawione w nocie 24 „Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń” w Rozdziale 13 „Noty do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego”.

W marcu 2023, Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej ds. reformy wskaźników referencyjnych przyjął rekomendacje dotyczące nowych produktów, zarówno bankowych, leasingowych, jak i faktoringowych, a także wcześniej opublikowane dotyczące obligacji i instrumentów pochodnych.

W lipcu 2023, KS NGR przyjął Rekomendację w zakresie zastosowania stawki zastępczej dla wskaźnika referencyjnego WIBOR w instrumentach pochodnych stopy procentowej. Rekomendacja przedstawia zalecaną metodę zastąpienia wskaźnika referencyjnego WIBOR Alternatywnym wskaźnikiem referencyjnym w Instrumentach pochodnych stopy procentowej WIBOR w sytuacji wystąpienia Zdarzenia regulacyjnego o charakterze trwałym.

W sierpniu 2023, KS NGR przyjął Rekomendację w zakresie zasad i sposobów konwersji emisji papierów dłużnych, w których stosowany jest WIBOR. Rekomendacja została przygotowana przy założeniu wystąpienia Zdarzenia regulacyjnego, tj. zdarzenia skutkującego zaprzestaniem opracowywania wskaźnika referencyjnego WIBOR (zgodnie z przyjętą Mapą Drogową gotowość do zaprzestania i publikacji Stawek Referencyjnych WIBID i WIBOR powinna nastąpić w 2025 roku).

W kwietniu 2024, KSR NGR przyjął dokument opisujący metody stosowania wskaźnika RFR oraz wybranych zasad obliczania składanych stóp procentowych.

W dniu 29 marca 2024 roku Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej ds. reformy wskaźników referencyjnych (dalej: Komitet Sterujący NGR), jednogłośnie podjął decyzję o rozpoczęciu procesu przeglądu i analizy wskaźników alternatywnych dla WIBOR typu Risk Free Rate (RFR). Przegląd obejmuje zarówno WIRON, jak i inne potencjalne indeksy lub wskaźniki. Wniosek w tej sprawie złożyło Ministerstwo Finansów. Możliwe są ewentualne zmiany kamieni milowych dotychczasowej Mapy Drogowej, ale bez zmiany ostatecznego terminu zakończenia reformy wskaźników referencyjnych. Decyzje w tym zakresie leżą w gestii Komitetu Sterującego NGR i będą odrębnie komunikowane po zakończeniu zainicjowanego przeglądu, którego elementem są konsultacje publiczne.

W czerwcu 2024, NGR rozpoczął publiczne konsultacje w sprawie przeglądu i oceny alternatywnych indeksów stopy procentowej, które mają stanowić podstawę do przeprowadzenia weryfikacji decyzji KS NGR z września 2022 roku w zakresie wyboru WIRON jako optymalnego zamiennika dla wskaźnika referencyjnego WIBOR. Przedmiotem konsultacji były indeksy: WIRON, WIRON+, WIRF, WIRF+ oraz WRR, które uczestnicy konsultacji mogli ocenić z perspektywy kryteriów dot. jakości indeksów, ich charakterystyki, potencjału dla rozwoju rynku finansowego i rynku produktów bankowych. Uczestnicy mieli również okazję wypowiedzieć się o obecnych uwarunkowaniach rynkowych i regulacyjnych oraz związanych z nimi inicjatywach, które mogłyby pomóc wzmocnić nowy wskaźnik, rynek który opisuje i instrumenty na nim oparte.

9 lipca 2024, Narodowa Grupa Robocza poinformowała o zakończeniu z dniem 1 lipca 2024 roku zbierania opinii w ramach procesu konsultacji publicznych.

W październiku 2024, Komitet Sterujący NGR poinformował o uruchomieniu dodatkowej rundy konsultacji publicznych do 31 października 2024 roku. Mając na uwadze dążenie do dotrzymania, określonego na koniec 2027 roku, finalnego momentu konwersji wskaźników referencyjnych w Polsce, Komitet Sterujący NGR zdecydował się ująć w dodatkowej rundzie konsultacji publicznych cztery indeksy i propozycje indeksów z rodziny indeksów WIRF. W dalszym toku konsultacji nie będą uwzględnione wskaźnik WIRON, WIRON+ ani WRR.

Wyniki konsultacji publicznych stanowić będą element brany pod uwagę przy decyzji o wyborze wskaźnika referencyjnego alternatywnego dla WIBOR oraz opracowaniu zaktualizowanej Mapy Drogowej.

Bank Millennium S.A. pracuje nad analizą ryzyk i monitoruje je na bieżąco. Ponadto, zgodnie z projektem zmian Mapy Drogowej ogłoszonym przez Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej w październiku 2023 r. i co zostało potwierdzone przez NGR w kwietniu 2024 r., ostateczny moment konwersji miałby nastąpić do końca 2027 r. Aktualnie trwają prace nad aktualizacją Mapy Drogowej będącej odzwierciedleniem postanowień KS NGR w zakresie zmiany harmonogramu wskaźników referencyjnych. W związku z tym zdarzenie regulacyjne zostało odsunięte w czasie i powinno nastąpić w Q3/Q4 2026. Jednakże brak jest aktualnie a) informacji w zakresie potencjalnego zdarzenia regulacyjnego, o którym mowa w art. 23c ust. 1 BMR; b) projektu rozporządzenia Ministra Finansów, o którym mowa w art. 61c ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym dotyczącego zamiennika lub choćby projektu takiego rozporządzenia i tym samym informacji: czy Minister Finansów wyznaczy jeden czy kilka zamienników WIBOR; c) wysokości spreadu korygującego lub sposobie wyliczenia tego spreadu, d) czy wprowadzone zostaną ogólnie odpowiednie zmiany dostosowawcze dla istniejących umów z tym związane (a jeżeli tak, to jakie). Zatem biorąc pod uwagę obecny etap prac Narodowej Grupy Roboczej i planowane odsunięcie maksymalnych terminów realizacji Mapy Drogowej, wskazując finalny moment konwersji na koniec 2027, aktualnie nie jest możliwe oszacowanie skutków finansowych reformy wskaźnika WIBOR.

2. LIBOR USD

Bank stosuje wskaźnik referencyjny LIBOR USD w następujących produktach:
Bankowość detaliczna/portfel kredytów hipotecznych: 2,43 mln PLN;

W dniu 28 czerwca 2024 r. Brytyjski organ nadzoru, czyli Financial Conduct Authority („FCA”) nadzorujący ICE Benchmark Administration Limited, który jest administratorem wskaźników referencyjnych LIBOR USD 3M oraz LIBOR USD 6M („Administrator”), opublikował informację dotyczącą przyszłości LIBOR USD 3M oraz LIBOR USD 6M. FCA wskazał, że nie zamierza korzystać z uprawnienia polegającego na wymaganii od Administratora, aby ten kontynuował publikację LIBOR USD 3M oraz LIBOR USD 6M według zmienionej, tzw. „syntetycznej” metodologii po 30 września 2024 r. Powyższe oznacza, że wskaźniki referencyjne LIBOR USD dla tenorów 3M oraz 6M będą publikowane w formie „syntetycznej” tylko do 30 września 2024 r., a od 1 października 2024 r. - zostaną całkowicie wycofane.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
28.10.2024	Fernando Bicho	Wiceprezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE
FINANSOWE BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES
9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2024 R.****SPIS TREŚCI**

1.	WSTĘP I POLITYKA RACHUNKOWOŚCI	120
2.	JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE (BANK).....	122
3.	INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWYCH DANYCH FINANSOWYCH	129
4.	OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI.....	134
5.	WARTOŚĆ GODZIWA	137
5.1.	INSTRUMENTY FINANSOWE NIEUJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ	137
5.2.	INSTRUMENTY FINANSOWE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ	138
6.	RYZYSKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH	140
7.	INFORMACJE DODATKOWE	150
7.1.	EMISJE, WYKUP LUB SPŁATY INSTRUMENTÓW DŁUŻNYCH LUB KAPITAŁOWYCH.....	150
7.2.	ZARZĄDZANIE KAPITAŁOWE.....	150
7.3.	ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	153
7.4.	REFORMA WSKAŹNIKÓW REFERENCYJNYCH	153
7.5.	WAKACJE KREDYTOWE 2024.....	156

1. WSTĘP I POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

Niniejsze skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Millennium S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” przyjętym do stosowania w Unii Europejskiej. Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe nie zawiera wszystkich informacji, które są prezentowane w pełnym sprawozdaniu finansowym, w związku z powyższym niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie z jednostkowym sprawozdaniem finansowym Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2023 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r., poz. 757) Bank jest zobowiązany do opublikowania danych finansowych za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2024 r.

Skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało:

- sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Bank działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego,
- przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

Poza jednostkowymi danymi finansowymi w skróconym śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym dodatkowo zaprezentowano te informacje i dane, które są istotne dla właściwej oceny sytuacji majątkowej, finansowej i wyniku finansowego Banku, a które nie zostały zamieszczone w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2024 r. Pozostałe informacje i objaśnienia przedstawione w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2024 r. zawierają wszystkie istotne informacje stanowiące jednocześnie dane objaśniające do sprawozdania Banku.

W następstwie podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej tego samego dnia ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom („Ustawa”), która wprowadza, między innymi, możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej przez okres do ośmiu miesięcy w latach 2022-2023 („wakacje kredytowe”), Grupa rozpoznała w roku 2022 koszt w wysokości 1 324,2 miliona zł brutto (1 072,6 mln zł netto), przy czym z tej kwoty 1 291,6 mln zł dotyczyło Banku, natomiast 32,6 mln zł dotyczyło Millennium Bank Hipoteczny S.A.

W związku z kosztami, które wynikają ze wskazanej wyżej Ustawy, racjonalnym było założenie, że Bank zaraportuje negatywny wynik netto za III kw. 2022 r. i w rezultacie współczynnik kapitałowe Banku mogą znaleźć się poniżej obecnych minimalnych wymogów ustalonych przez Komisję Nadzoru Finansowego („KNF”). Z uwagi na fakt, iż wystąpienie niebezpieczeństwa naruszenia odpowiednich współczynników kapitałowych stanowi przesłankę wskazaną w art. 142 ust. 1 oraz ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2021 r., poz. 2439, t.j. z dnia 28 grudnia 2021 r., z późn. zm.), w dniu 15 lipca 2022 Zarząd Banku podjął decyzję o uruchomieniu Planu Naprawy, zawiadamiając o tym KNF oraz Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Dodatkowo, Bank przekazał również do KNF Plan Ochrony Kapitału, zgodnie z art. 60 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 963 z późn. zm.). KNF zatwierdziła ten plan w dniu 28 października 2022 roku i poinformowała o tym fakcie Bank w dniu 14 listopada 2022 roku.

W maju 2024 roku Zarząd Banku stwierdził, że cele Planu Ochrony Kapitału zostały osiągnięte i podjął decyzję o zakończeniu jego realizacji. Następnie w czerwcu 2024 roku Zarząd podjął decyzję o wyjściu ze stanu realizacji Planu Naprawy i zakończeniu jego realizacji.

Osiągnięte zostały wszystkie kluczowe założenia obydwu planów, między innymi wszystkie zdefiniowane wskaźniki osiągnęły bezpieczne poziomy, a rentowność oraz wyniki finansowe Banku i Grupy uległy wyraźnej poprawie. W obszarze zarządzania kapitałowego, współczynniki kapitałowe zostały przywrócone do poziomów widocznie przekraczających minimalne wymogi regulacyjne a Bank oraz Grupa spełniają wymogi MREL, w tym wymogi dotyczące połączonego bufora. Zarząd Banku nie identyfikuje także przyszłych okoliczności, które przemawiałyby za dalszą realizacją planów.

Na 30 września 2024 r. współczynnik Tier 1 wyniósł 583 pb (Bank) i 545 pb (Grupa) powyżej wymogu minimalnego, a łączny współczynnik kapitałowy (TCR) wyniósł 635 pb (Bank) i 573 pb (Grupa) powyżej wymogu minimalnego.

W zakresie wymogów MRELTrea i MRELtem, Grupa prezentuje istotną nadwyżkę w porównaniu do minimalnych poziomów wymaganych na 30.09.2024 r., a także spełnia wymóg MRELTrea w zakresie Wymogu połączonego bufora. Nadwyżka MRELTrea wyniosła 7,82 pkt proc., a MRELtem 3,06 pkt proc. Zakładając brak nadzwyczajnych czynników, Grupa planuje utrzymywać oba współczynniki MREL powyżej minimalnych wymaganych poziomów z bezpieczną nadwyżką.

Należy zaznaczyć że poprawę rentowności Banku i Grupy udało się zrealizować pomimo rozpoznania w maju br. jednorazowych kosztów (ujętych w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako zmniejszenie przychodów odsetkowych) związanych z tak zwanymi wakacjami kredytowymi oszacowanych wstępnie w wysokości 189,1 miliona złotych dla Banku i odpowiednio dla Grupy w kwocie 201,0 miliona złotych. We wrześniu br., po weryfikacji szacowanej partycypacji uprawnionych kredytobiorców hipotecznych, szacowany koszt wakacji kredytowych został obniżony o kwotę 44 mln zł do poziomu 157 mln zł dla Grupy i 145 mln zł w przypadku Banku, pozytywnie wpływając na przychody odsetkowe w III kwartale br. Koszty te wynikały z podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ustawy z dnia 12 kwietnia 2024 r. o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej oraz ustawy o finansowaniu społecznościami dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom która, między innymi, przedłuża możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej o dodatkowe cztery miesiące w roku 2024 („wakacje kredytowe”).

Bank monitoruje na bieżąco sytuację finansową, a w szczególności Bank jest świadomy ryzyk związanych z dalszymi niekorzystnymi zmianami w zakresie ryzyka prawnego walutowych kredytów hipotecznych które mogą oznaczać konieczność zwiększenia poziomu rezerw na to ryzyko poza rezerwami, które mogą wynikać z obecnych trendów. W ocenie Banku zmaterializowanie się tych zdarzeń wpłynęłoby negatywnie na wyniki Banku/Grupy oraz zmniejszyłoby zakładany organiczny wzrost kapitału, ale nie uniemożliwiłoby Bankowi/Grupie dalszego wdrażania swojej strategii i generowania wyników, które złagodziłyby wpływ takich wydarzeń.

Płynność Grupy Banku Millennium pozostała na wysokim poziomie w III kwartale 2024 roku. Wskaźnik LCR osiągnął poziom 365% na koniec września 2024, tj. pozostawał znacznie powyżej minimum nadzorczego w wysokości 100%. Wskaźnik kredytów do depozytów utrzymuje się na bezpiecznym poziomie 66%, a udział płynnych papierów wartościowych (głównie obligacje emitowane przez Polski rząd, inne kraje Unii Europejskiej, Unię Europejską wielostronne banki rozwoju i bony NBP) w aktywach ogółem Grupy pozostaje znaczący i wynosi 35%.

Jednocześnie Bank osiągnął dobre wyniki operacyjne i biznesowe, aktywnie zarządzając i łagodząc ryzyka związane z działalnością bankową. Uwzględniając powyższe okoliczności i zidentyfikowane niepewności, zwłaszcza zdolność Banku do spełnienia wskaźników wypłacalności kapitałowej oraz wymogów MREL w kolejnych okresach sprawozdawczych - Zarząd Banku w oparciu o dokonane analizy wszelkich aspektów działania Banku oraz jego bieżącej i prognozowanej sytuacji finansowej uznał, że zastosowanie założenia kontynuacji działalności do sporządzenia niniejszych sprawozdań finansowych jest zasadne.

Niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 28 października 2024 r.

2. JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE (BANK)

SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW I STRAT

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Wynik z tytułu odsetek	3 953 461	1 459 727	3 879 012	1 346 610
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze:	6 380 943	2 269 427	6 219 528	2 121 821
Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej	6 300 816	2 246 935	6 144 429	2 096 864
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, w tym:	4 642 317	1 652 995	4 770 096	1 648 443
- wpływ korekty wartości bilansowej brutto kredytów z tytułu wakacji kredytowych	(145 346)	43 740	0	0
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 658 499	593 940	1 374 333	448 421
Wynik o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	80 127	22 492	75 099	24 957
Koszty z tytułu odsetek	(2 427 482)	(809 700)	(2 340 516)	(775 211)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	507 942	171 180	517 313	162 655
Przychody z tytułu opłat i prowizji	696 628	239 502	687 210	224 125
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(188 686)	(68 322)	(169 897)	(61 470)
Przychody z tytułu dywidend	35 054	150	31 984	151
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	319	(400)	539 843	(800)
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	(4 121)	(1 888)	(2 373)	(3 767)
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	4 973	4 073	11 598	4 332
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń	201	1 657	1 517	1 208
Wynik z pozycji wymiany	(119 656)	(32 775)	(47 595)	(26 238)
Pozostałe przychody operacyjne	241 507	94 929	279 507	118 524
Pozostałe koszty operacyjne	(351 021)	(97 299)	(196 589)	(72 497)
Koszty administracyjne	(1 437 614)	(478 618)	(1 257 435)	(424 977)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(251 931)	(96 720)	(171 484)	(40 746)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(4 353)	(2 257)	(53)	(283)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	(1 656 390)	(532 800)	(2 363 800)	(743 180)
Wynik z tytułu modyfikacji	(111 413)	(49 576)	(67 861)	(14 311)
Amortyzacja	(164 352)	(56 610)	(155 334)	(52 115)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy	(133 512)	(98 990)	0	0
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	509 094	283 783	998 250	254 566
Podatek dochodowy	(949)	(121 132)	(579 161)	(174 124)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	508 145	162 651	419 089	80 442

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Wynik finansowy po opodatkowaniu	508 145	162 651	419 089	80 442
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	98 882	126 180	754 495	167 213
Efekt wyceny papierów dłużnych	225 538	128 775	579 416	163 466
Efekt wyceny portfela kredytów przeznaczonego do poolingu do Banku Hipotecznego	(152 380)	(11 364)	(98 595)	(63 023)
Rachunkowość zabezpieczeń	25 724	8 769	273 674	66 770
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Zyski (straty) aktuarialne	0	0	0	0
Efekt wyceny akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	98 882	126 180	754 495	167 213
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	(18 788)	(23 974)	(143 354)	(31 770)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	80 094	102 206	611 141	135 443
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	588 239	264 857	1 030 230	215 885

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

AKTYWA

w tysiącach zł	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
Kasa, środki w Banku Centralnym	7 091 943	5 856 992	5 094 984	4 581 063
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	787 521	633 530	609 252	785 650
Instrumenty pochodne	459 657	464 642	498 577	549 955
Instrumenty kapitałowe	104	179	121	175
Instrumenty dłużne	327 760	168 709	110 554	235 520
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	131 719	149 835	147 623	146 177
Instrumenty kapitałowe	89 292	66 609	66 609	66 609
Instrumenty dłużne	42 427	83 226	81 014	79 568
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	23 216 671	28 307 531	21 924 652	21 498 030
Instrumenty kapitałowe	28 784	28 787	28 789	24 389
Instrumenty dłużne	23 187 887	28 278 744	21 895 863	21 473 641
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	73 628 644	72 646 802	72 405 446	73 323 746
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	4 728	5 905	19 349	23 612
Wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	12 333 864	11 978 944	11 799 748	11 669 731
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	61 290 052	60 661 953	60 586 349	61 630 403
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	26 094 906	23 151 483	21 469 710	19 697 331
Instrumenty dłużne	24 195 880	21 094 246	18 439 780	16 579 468
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	1 682 675	1 859 461	1 866 688	1 105 821
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	216 351	197 776	1 163 242	2 012 042
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	70 029	170 655	74 213	0
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i w jednostkach stowarzyszonych	513 326	514 326	399 223	390 236
Rzeczowe aktywa trwałe	523 387	535 668	553 087	532 389
Wartości niematerialne	537 286	510 667	481 128	456 528
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	634 176	691 417	368 279	547 243
Bieżące należności podatkowe	0	0	0	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	634 176	691 417	368 279	547 243
Pozostałe aktywa	1 372 099	1 350 893	1 360 160	1 397 182
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	0	0	0	0
Aktywa razem	134 601 707	134 519 799	124 887 757	123 355 575

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

<i>w tysiącach zł</i>	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	656 495	514 876	579 331	680 598
Instrumenty pochodne	443 155	406 219	576 611	528 602
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	213 340	108 657	2 720	151 996
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	121 383 698	121 967 610	112 664 017	111 577 874
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	296 259	586 597	565 384	428 779
Zobowiązania wobec klientów	114 307 625	116 811 703	107 505 636	106 444 648
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	216 360	2 559	0	571 017
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	5 003 939	3 004 982	3 027 952	2 570 425
Zobowiązania podporządkowane	1 559 515	1 561 769	1 565 045	1 563 005
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	118 782	129 644	193 664	412 281
Rezerwy	2 770 311	2 262 990	1 444 173	1 202 536
Nierozstrzygnięte sprawy sporne	2 736 013	2 222 921	1 401 798	1 166 174
Udzielone zobowiązania i gwarancje	34 298	40 069	42 375	36 362
Zobowiązania podatkowe	179 058	146 150	460 456	501 980
Bieżące zobowiązania podatkowe	179 058	146 150	460 456	501 980
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0
Inne zobowiązania	2 290 861	2 560 883	2 931 853	2 545 584
Zobowiązania razem	127 399 205	127 582 153	118 273 494	116 920 853
KAPITAŁ WŁASNY				
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	1 213 117	1 213 117
Akcje własne	(21)	(21)	(21)	(21)
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	1 147 241	1 147 241	1 147 241	1 147 241
Skumulowane inne całkowite dochody	(59 248)	(161 453)	(139 342)	(227 713)
Zyski zatrzymane	4 901 413	4 738 762	4 393 268	4 302 098
Kapitał własny razem	7 202 502	6 937 646	6 614 263	6 434 722
Zobowiązania i kapitał własny razem	134 601 707	134 519 799	124 887 757	123 355 575
Wartość księgowa	7 202 502	6 937 646	6 614 263	6 434 722
Liczba akcji	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	5,94	5,72	5,45	5,30

SPRAWOZDANIE ZE ZMIANY STANU KAPITAŁÓW WŁASNYCH

w tysiącach zł	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Skumulo- wane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
						wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
01.01.2024 - 30.09.2024							
Kapitał własny na początek okresu	6 614 263	1 213 117	(21)	1 147 241	(139 342)	510 259	3 883 009
Całkowite dochody za okres (netto)	588 239	0	0	0	80 094	508 145	0
wynik finansowy	508 145	0	0	0	0	508 145	0
wycena papierów dłużnych	182 686	0	0	0	182 686	0	0
wycena portfela kredytów przeznaczonego do poolingu do Banku Hipotecznego	(123 428)	0	0	0	(123 428)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	20 836	0	0	0	20 836	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	0	0	0	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	(510 259)	510 259
Kapitał własny na koniec okresu	7 202 502	1 213 117	(21)	1 147 241	(59 248)	508 145	4 393 268
01.07.2024 - 30.09.2024							
Kapitał własny na początek okresu	6 937 646	1 213 117	(21)	1 147 241	(161 453)	345 494	4 393 268
Całkowite dochody za okres (netto)	264 856	0	0	0	102 205	162 651	0
wynik finansowy	162 651	0	0	0	0	162 651	0
wycena papierów dłużnych	104 308	0	0	0	104 308	0	0
wycena portfela kredytów przeznaczonego do poolingu do Banku Hipotecznego	(9 205)	0	0	0	(9 205)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	7 102	0	0	0	7 102	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	0	0	0	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	0	0
Kapitał własny na koniec okresu	7 202 502	1 213 117	(21)	1 147 241	(59 248)	508 145	4 393 268
01.01.2023 - 31.12.2023							
Kapitał własny na początek okresu	5 404 493	1 213 117	(21)	1 147 241	(838 853)	(1 029 899)	4 912 908
Całkowite dochody za okres (netto)	1 209 770	0	0	0	699 511	510 259	0
wynik finansowy	510 259	0	0	0	0	510 259	0
wycena papierów dłużnych	544 119	0	0	0	544 119	0	0
wycena instrumentów kapitałowych	3 582	0	0	0	3 582	0	0
wycena portfela kredytów przeznaczonego do poolingu do Banku Hipotecznego	(124 751)	0	0	0	(124 751)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	285 013	0	0	0	285 013	0	0
zyski / straty aktuarialne	(8 452)	0	0	0	(8 452)	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	0	0	0	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	1 029 899	(1 029 899)
Kapitał własny na koniec okresu	6 614 263	1 213 117	(21)	1 147 241	(139 342)	510 259	3 883 009
01.01.2023 - 30.09.2023							
Kapitał własny na początek okresu	5 404 493	1 213 117	(21)	1 147 241	(838 853)	(1 029 899)	4 912 908
Całkowite dochody za okres (netto)	1 030 229	0	0	0	611 140	419 089	0
wynik finansowy	419 089	0	0	0	0	419 089	0
wycena papierów dłużnych	469 327	0	0	0	469 327	0	0
wycena portfela kredytów przeznaczonego do poolingu do Banku Hipotecznego	(79 862)	0	0	0	(79 862)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	221 675	0	0	0	221 675	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	0	0	0	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	1 029 899	(1 029 899)
Kapitał własny na koniec okresu	6 434 722	1 213 117	(21)	1 147 241	(227 713)	419 089	3 883 009

SPRAWOZDANIE Z PRZEPLÝWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

A. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Zysk (strata) po opodatkowaniu	508 145	162 651	419 089	80 442
Korekty razem:	7 787 151	(2 540 376)	12 286 381	7 000 609
Odsetki otrzymane	6 042 262	2 183 536	5 786 190	1 987 871
Odsetki zapłacone	(2 431 926)	(1 050 412)	(2 132 493)	(715 669)
Amortyzacja	164 352	56 610	155 334	52 115
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	0	0	0	0
Przychody z tytułu dywidend	(35 054)	(150)	(31 984)	(151)
Rezerwy	1 326 138	507 321	187 270	62 172
Wynik na sprzedaży i likwidacji inwestycyjnych aktywów finansowych	5 448	592	(532 746)	(1 741)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	(196 724)	(42 143)	(24 878)	78 677
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	(212 453)	75 764	175 155	(67 702)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(5 629 867)	(2 504 424)	(2 411 843)	(1 580 440)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	912 102	(28 998)	(2 042 972)	(1 981 688)
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	2 282	130 757	153 407	195 304
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	(256 552)	(284 880)	(176 155)	(42 138)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	8 884 474	(1 716 359)	10 220 740	6 363 218
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	243 550	226 329	602 714	227 566
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	153 965	111 964	2 371 455	2 338 284
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	(401 714)	121 133	580 535	174 124
Podatek dochodowy zapłacony	(164 368)	(54 958)	(157 618)	(47 234)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	(712 868)	(303 535)	(542 768)	(77 220)
Pozostałe pozycje	94 104	31 477	107 038	35 261
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	8 295 296	(2 377 725)	12 705 470	7 081 051

B. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Wpływy z działalności inwestycyjnej	439 073 589	145 264 605	538 296	2 831
Zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	1 914	288	6 312	2 680
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	1 000	1 000	500 000	0
Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	439 035 621	145 263 167	0	0
Pozostałe wpływy inwestycyjne	35 054	150	31 984	151
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(454 282 781)	(148 705 196)	(8 266 601)	(896 377)
Nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(133 481)	(59 529)	(92 908)	(45 307)
Zakup akcji w podmiotach podporządkowanych	(120 000)	0	(99 200)	0
Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	(454 029 300)	(148 645 667)	(8 074 493)	(851 070)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(15 209 192)	(3 440 591)	(7 728 305)	(893 546)

C. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Wpływy z działalności finansowej	2 131 700	2 131 700	0	0
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	0	0	0	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych	2 131 700	2 131 700	0	0
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(99 634)	(33 729)	(117 366)	(38 237)
Splata kredytów długoterminowych	0	0	(5 000)	0
Wykup dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0	0	0
Umorzenie akcji	0	0	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(99 634)	(33 729)	(112 366)	(38 237)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	2 032 066	2 097 971	(117 366)	(38 237)

D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A+B+C)	(4 881 830)	(3 720 345)	4 859 799	6 149 268
- w tym z tytułu różnic kursowych	(4 938)	(4 840)	(2 363)	301
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	18 396 413	17 234 928	14 231 089	12 941 620
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	13 514 583	13 514 583	19 090 888	19 090 888

3. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWYCH DANYCH FINANSOWYCH

Na dzień 30.09.2024 r. Bank nie posiadał istotnych zobowiązań z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych, a w okresie objętym skróconym sprawozdaniem Bank nie dokonywał:

- istotnych odpisów aktualizujących wartość zapasów,
- istotnych transakcji nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych,
- korekty błędów poprzednich okresów,
- istotnych zmian sposobu ustalania wartości godziwej dla instrumentów finansowych wycenianych wg tej wartości,
- zmiany sposobu ustalania wartości szacunkowych, które wywierałyby istotny wpływ na bieżący okres śródroczny.

W działalności Banku nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(259 951)	(102 452)	(175 250)	(39 120)
Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(1 077 992)	(293 493)	(1 043 450)	(234 689)
Odwrócenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	747 873	183 310	801 775	185 214
Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	24 947	7 731	30 775	10 365
Sprzedaż wierzytelności	45 221	0	35 649	(10)
Pozostałe ujęte bezpośrednio w Rachunku Zysków i Strat	0	0	1	0
Z tytułu odpisów dla papierów wartościowych	(1)	4	3	3
Utworzenie odpisów dla papierów wartościowych	(1)	4	0	0
Odwrócenie odpisów dla papierów wartościowych	0	0	3	3
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	8 021	5 728	3 763	(1 629)
Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(32 133)	(4 653)	(31 039)	(6 672)
Odwrócenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	40 154	10 381	34 802	5 043
Razem	(251 931)	(96 720)	(171 484)	(40 746)

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu

	01.01.2024 - 30.09.2024	01.01.2024 - 30.06.2024	01.01.2023 - 31.12.2023	01.01.2023 - 30.09.2023
Stan na początek okresu	2 299 364	2 299 364	2 242 135	2 242 135
Zmiana w wartości rezerw:	92 840	88 182	57 229	104 399
Odpisy dokonane w okresie	1 010 898	734 733	1 214 029	974 006
Wartości spisane w ciężar odpisów	(181 830)	(61 106)	(165 261)	(122 736)
Odwrócenie odpisów w okresie	(680 165)	(511 605)	(885 407)	(739 701)
Sprzedaż wierzytelności	(105 219)	(105 219)	(173 110)	(63 325)
Utworzenie KOIM*	52 844	35 695	71 261	53 457
Zmiana z tytułu różnic kursowych	(5 880)	(6 396)	(8 016)	(221)
Inne	2 192	2 080	3 733	2 919
Stan na koniec okresu	2 392 204	2 387 546	2 299 364	2 346 534

* Zgodnie z MSSF9 Bank nalicza odsetki od portfela kredytowego z rozpoznaną utratą wartości od wartości ekspozycji netto. W tym celu naliczana jest i ujmowana jako pomniejszenie przychodów odsetkowych tak zwana korekta odsetek impairmentowych („KOIM”). Przedmiotowa korekta w bilansie prezentowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości, w konsekwencji uzgodnienie zmiany stanu odpisów z tytułu utraty wartości wymaga uwzględnienia korekty KOIM ujmowanej w przychodach odsetkowych.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości wybranych składników aktywów

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	inwestycje w jednostki podporządkowane	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	inne aktywa
Stan na 01.01.2024	5 001	6 700	797	0	24 546
- Utworzenie odpisów	1	0	0	0	15 489
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(11 136)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(2 843)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	0	0
Stan na 30.09.2024	5 002	6 700	797	0	26 056
Stan na 01.01.2024	5 001	6 700	797	0	24 546
- Utworzenie odpisów	5	0	0	0	10 424
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(8 328)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(2 078)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	0	0
Stan na 30.06.2024	5 006	6 700	797	0	24 564
Stan na 01.01.2023	5 002	6 700	797	0	25 845
- Utworzenie odpisów	2	0	0	0	19 352
- Odwrócenie odpisów	(3)	0	0	0	(19 268)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(1 383)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	0	0
Stan na 31.12.2023	5 001	6 700	797	0	24 546
Stan na 01.01.2023	5 002	6 700	797	0	25 845
- Utworzenie odpisów	0	0	0	0	16 829
- Odwrócenie odpisów	(3)	0	0	0	(16 775)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(934)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	0	0
Stan na 30.09.2023	4 999	6 700	797	0	24 965

Zmiana stanu rezerw na Udzielone zobowiązania i gwarancje

	01.01.2024 - 30.09.2024	01.01.2024 - 30.06.2024	01.01.2023 - 31.12.2023	01.01.2023 - 30.09.2023
Stan na początek okresu	42 375	42 375	40 174	40 174
Utworzenie rezerw	32 133	27 480	40 336	31 039
Rozwiązanie rezerw	(40 154)	(29 773)	(37 916)	(34 802)
Różnice kursowe	(56)	(13)	(219)	(49)
Stan na koniec okresu	34 298	40 069	42 375	36 362

Zmiana stanu rezerw na Nierozstrzygnięte sprawy sporne

	01.01.2024 - 30.09.2024	01.01.2024 - 30.06.2024	01.01.2023 - 31.12.2023	01.01.2023 - 30.09.2023
Stan na początek okresu	1 401 798	1 401 798	975 092	975 092
Utworzenie rezerw	8 709	5 040	30 208	31 828
Rozwiązanie rezerw	(7 523)	(5 686)	(11 783)	(9 598)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(3 282)	(182)	(112 313)	(112 313)
Utworzenie rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	1 656 390	1 123 590	3 065 380	2 363 800
Alokacja do portfela kredytowego	(320 079)	(301 639)	(2 544 786)	(2 082 635)
Stan na koniec okresu	2 736 013	2 222 921	1 401 798	1 166 174

Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych

01.01.2024 - 30.09.2024	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	7 871 789	6 516 460	1 355 329
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(886 986)	(886 986)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	1 656 390	0	1 656 390
Alokacja do portfela kredytowego	0	322 113	(322 113)
Zmiana stanu rezerw z tytułu różnic kursowych	(217 793)	(217 793)	0
Stan na koniec okresu	8 423 401	5 733 795	2 689 606

01.07.2024 - 30.09.2024	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	8 206 595	6 030 633	2 175 962
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(386 242)	(386 242)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	532 800	0	532 800
Alokacja do portfela kredytowego	0	19 156	(19 156)
Zmiana stanu rezerw z tytułu różnic kursowych	70 247	70 247	0
Stan na koniec okresu	8 423 401	5 733 795	2 689 606

01.01.2023 - 30.09.2023	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	5 395 344	4 572 901	822 443
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(331 048)	(331 048)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	2 363 800	0	2 363 800
Alokacja do portfela kredytowego	0	2 070 528	(2 070 528)
Zmiana stanu rezerw z tytułu różnic kursowych	88 045	88 045	0
Stan na koniec okresu	7 516 140	6 400 425	1 115 715

01.07.2023 - 30.09.2023	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	6 561 956	5 607 912	954 044
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(116 751)	(116 751)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	743 180	0	743 180
Alokacja do portfela kredytowego	0	581 509	(581 509)
Zmiana stanu rezerw z tytułu różnic kursowych	327 756	327 756	0
Stan na koniec okresu	7 516 140	6 400 425	1 115 715

	1.01.2024 - 30.09.2024	1.07.2024 - 30.09.2024	1.01.2023 - 30.09.2023	1.07.2023 - 30.09.2023
Koszty poniesione w związku z negocjacjami rozpoznane w rachunku zysków i strat	(372 465)	(130 201)	(237 038)	(86 905)
- ujęte w pozycji "Wynik z pozycji wymiany"	(288 611)	(88 601)	(196 012)	(81 900)
- ujęte w pozycji "Wynik z tytułu modyfikacji"	(83 854)	(41 600)	(41 026)	(5 005)
Koszty poniesione w związku negocjacjami ujęte w ciężar wcześniej utworzonych rezerw	198 993	87 450	59 514	28 963

Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	30.09.2024			30.06.2024		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	128	(1 367)	(1 239)	128	(1 383)	(1 255)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	0	(34 847)	(34 847)	15 586	(31 363)	(15 777)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	38 405	(38 012)	393	33 254	(64 921)	(31 667)
Odsetki do zapłacenja/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	98 309	(338 272)	(239 963)	125 239	(306 171)	(180 932)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(131 454)	(131 454)	0	(134 026)	(134 026)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	0	(1 811)	(1 811)	46 270	0	46 270
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	538 383	0	538 383	519 944	0	519 944
Świadczenia pracownicze	24 047	0	24 047	24 026	0	24 026
Prawa do użytkowania	4 333	0	4 333	4 277	0	4 277
Rezerwy na koszty	266 950	0	266 950	233 120	0	233 120
Aktywo z tytułu przyszłych unieważnień kredytów w CHF	221 560	0	221 560	222 551	0	222 551
Wycena aktywów inwestycyjnych, kredytów, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	19 121	(5 223)	13 898	43 095	(5 223)	37 872
Wycena udziałów (akcji)	1 273	(25 067)	(23 794)	1 273	(32 790)	(31 517)
Pozostałe	8	(2 288)	(2 280)	31	(1 499)	(1 468)
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	1 212 517	(578 341)	634 176	1 268 794	(577 376)	691 418

	31.12.2023			30.09.2023		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczone podatki dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczone podatki dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	128	(1 498)	(1 370)	128	(1 564)	(1 436)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	1 332	(36 476)	(35 144)	(23 392)	(1 771)	(25 163)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	67 024	(67 597)	(573)	62 068	(52 573)	9 495
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	122 682	(323 515)	(200 833)	114 616	(171 200)	(56 584)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(113 015)	(113 015)	0	(121 040)	(121 040)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	60 214	0	60 214	105 652	0	105 652
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	494 879	0	494 879	480 853	0	480 853
Świadczenia pracownicze	21 984	0	21 984	20 523	0	20 523
Prawa do użytkowania	4 128	0	4 128	4 231	0	4 231
Rezerwy na koszty	138 929	0	138 929	118 290	0	118 290
Wycena aktywów inwestycyjnych, kredytów, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	57 252	(24 567)	32 685	89 520	(36 106)	53 414
Wycena udziałów (akcji)	1 273	(33 300)	(32 027)	1 273	(31 280)	(30 007)
Wycena przyszłych przychodów ze współpracy bancassurance	0	0	0	0	(10 260)	(10 260)
Pozostałe	144	(1 723)	(1 579)	259	(984)	(725)
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	969 970	(601 692)	368 279	974 021	(426 778)	547 243

4. OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami Grupy w 3 kwartale roku 2024 oraz 2023 wynikały z bieżącej działalności. Poniżej przedstawione zostały najistotniejsze kwoty transakcji wewnątrzgrupowych zawartych z następującymi podmiotami:

- MILLENNIUM BANK HIPOTECZNY,
- MILLENNIUM LEASING,
- MILLENNIUM CONSULTING,
- MILLENNIUM TFI
- MILLENNIUM SERVICE,
- MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES,
- MILLENNIUM GOODIE,
- PIAST EXPERT.

oraz kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (jednostka dominująca najwyższego szczebla), transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązаныmi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż warunki rynkowe.

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) wg stanu na 30.09.2024

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
AKTYWA			
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	1 264 230	6 406	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 725 834	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	465 714	0	0
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 515	5 478	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Pozostałe aktywa	18 179	0	0
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	2 992	623	0
Zobowiązania wobec klientów	326 423	0	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	380	0	0
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	41 880	188	14
w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	29 652	0	0

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2023

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
AKTYWA			
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	1 073 252	2 097	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 397 168	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	346 714	0	0
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	328	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Pozostałe aktywa	18 815	0	0
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	1 873	719	0
Zobowiązania wobec klientów	259 209	0	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	423	0	0
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	39 951	215	8
w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	34 675	0	0

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) za okres 1.01-30.09.2024

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Przychody z tytułu:			
Odsetek	340 348	4 939	0
Prowizji	23 173	155	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	2 677	2 552	0
Dywidend	26 618	0	0
Pozostałe operacyjne netto	14 764	0	0
Koszty z tytułu:			
Odsetek	8 240	0	0
Prowizji	3	0	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	0	0	0
Pozostałe operacyjne netto	0	0	0
Działania	12 487	138	0

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) za okres 1.01-30.09.2023

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Przychody z tytułu:			
Odsetek	328 160	1 999	0
Prowizji	18 550	84	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	1 225	28	0
Dywidend	28 706	0	0
Pozostałe operacyjne netto	18 580	0	0
Koszty z tytułu:			
Odsetek	9 395	3	0
Prowizji	2	0	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	0	0	0
Pozostałe operacyjne netto	0	0	0
Działania	9 357	377	64

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) wg stanu na 30.09.2024

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	2 126 529	25 391	0
udzielone	1 810 709	0	0
otrzymane	315 819	25 391	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	264 819	186 620	0

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2023

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	1 181 891	25 513	0
udzielone	879 028	0	0
otrzymane	302 863	25 513	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	124 156	0	0

5. WARTOŚĆ GODZIWA

Metodologia stosowana w Banku do wyceny aktywów i zobowiązań według wartości godziwej została szczegółowo opisana w **Rozdziale 8. Skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A.** za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2024 r.

Poniższe tabele przedstawiają dane liczbowe dla Banku Millennium S.A.

5.1. INSTRUMENTY FINANSOWE NIEUJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

30.09.2024	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU		
Instrumenty dłużne	24 195 880	24 545 845
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	1 682 675	1 682 664
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	61 290 052	60 856 971
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU		
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	296 259	296 259
Zobowiązania wobec klientów	114 307 625	114 321 831
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	5 003 939	5 141 695
Zobowiązania podporządkowane	1 559 515	1 556 714
* Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nienotowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy marże na nowych kredytach rosną, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.		
31.12.2023	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU		
Instrumenty dłużne	18 439 780	18 794 293
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	1 866 688	1 866 684
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	60 586 349	59 576 844
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU		
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	565 384	565 384
Zobowiązania wobec klientów	107 505 636	107 542 781
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	3 027 952	3 369 409
Zobowiązania podporządkowane	1 565 045	1 563 479

5.2. INSTRUMENTY FINANSOWE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 30.09.2024

	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA			
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		84 347	375 310
Instrumenty kapitałowe	104		
Instrumenty dłużne	327 760		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat			
Instrumenty kapitałowe	22 683		66 609
Instrumenty dłużne			42 427
Kredyty i pożyczki			4 728
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody			
Instrumenty kapitałowe	247		28 537
Instrumenty dłużne	19 189 803	3 998 085	
Kredyty i pożyczki			12 333 864
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		70 029	
PASYWA			
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		61 211	381 943
Pozycje krótkie	213 340		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		118 782	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2023

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA			
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		81 819	416 758
Instrumenty kapitałowe	121		
Instrumenty dłużne	110 554		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat			
Instrumenty kapitałowe		0	66 609
Instrumenty dłużne			81 014
Kredyty i pożyczki			19 349
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody			
Instrumenty kapitałowe	247		28 542
Instrumenty dłużne	12 201 721	9 694 142	
Kredyty i pożyczki			11 799 748
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		74 213	
PASYWA			
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		151 265	425 346
Pozycje krótkie	2 720		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		193 664	

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki wyceniane przez rachunek zysków i strat	Kredyty i pożyczki wyceniane przez inne całkowite dochody
Stan na 01.01.2024	405 612	(414 200)	95 151	81 014	19 349	11 799 748
Rozliczenie / sprzedaż / zakup / przeniesienie do portfela	(42 206)	44 907	0	0	(20 531)	14 534
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	0	0	0	(152 380)
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	2 737	671 962
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	1 044	(1 790)	0	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	(38 587)	3 173	0
Wynik z pozycji wymiany	0	0	(5)	0	0	0
Stan na 30.09.2024	364 450	(371 083)	95 146	42 427	4 728	12 333 864

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki wyceniane przez rachunek zysków i strat	Kredyty i pożyczki wyceniane przez inne całkowite dochody
Stan na 01.01.2023	247 414	(250 400)	90 755	72 057	97 982	11 221 252
Rozliczenie / sprzedaż / zakup / przeniesienie do portfela	94 879	(96 807)	0	0	(87 670)	(202 552)
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	4 422	0	0	(154 014)
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	9 995	935 062
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	63 319	(66 993)	0	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	8 957	(958)	0
Wynik z pozycji wymiany	0	0	(26)	0	0	0
Stan na 31.12.2023	405 612	(414 200)	95 151	81 014	19 349	11 799 748

6. RYZYKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH

Na dzień 30 września 2024 r. Bank miał 22 260 umów kredytowych i dodatkowo 2 172 umowy kredytowe z byłego Euro Banku będących przedmiotem prowadzonych obecnie indywidualnych sporów sądowych (z wyłączeniem roszczeń wniesionych przez Bank przeciw klientom, tzw. spraw windykacyjnych), dotyczących klauzul indeksacyjnych w walutowych kredytach hipotecznych (57% umów kredytowych przed sądem pierwszej instancji oraz 43% umów kredytowych przed sądem drugiej instancji) z całkowitą wartością roszczeń wniesionych przez powodów wynoszącą 4 605,6 mln PLN oraz 328,1 mln CHF (portfel Banku Millennium: 4 159,6 mln PLN i 317,2 mln CHF oraz portfel byłego Euro Banku: 446,0 mln PLN i 10,9 mln CHF). Spośród 22 260 umów kredytowych w indywidualnych trwających obecnie sprawach 401 jest również przedmiotem sporu zbiorowego. Z ogólnej liczby indywidualnych postępowań przeciwko Bankowi około 3 300, czyli 15%, zostało wniesionych przez kredytobiorców, którzy już w sposób naturalny lub przedterminowy całkowicie spłacili kredyt lub posiadali kredyt przeliczony na złote w momencie wniesienia pozwu i nie posiadali ugody. Kolejne około 880 spraw dotyczy kredytów, które zostały w pełni spłacone w trakcie trwania postępowania (postępowania sądowe są długotrwałe).

Roszczenia zgłaszane przez klientów w postępowaniach indywidualnych dotyczą przede wszystkim stwierdzenia nieważności umowy i zwrotu zapłaconych rat kapitałowo-odsetkowych jako nienależnego świadczenia z uwagi na abuzywny charakter klauzul indeksacyjnych, lub też utrzymania umowy w PLN z oprocentowaniem indeksowanym do CHF Libor.

Bank jest poza tym stroną pozwu zbiorowego, którego przedmiotem jest ustalenie odpowiedzialności Banku z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w związku z zawartymi walutowymi kredytami hipotecznymi. Nie jest to spór o zapłatę. Orzeczenie w tym postępowaniu nie przyzna bezpośrednio członkom grupy żadnych kwot. Liczba umów kredytowych objęta tym postępowaniem wynosi 3 273. Spośród 3 273 umów kredytowych objętych postępowaniem zbiorowym 401 jest również przedmiotem indywidualnych trwających obecnie spraw sądowych, zawarto 1 327 ugód oraz zapadły 22 wyroki prawomocne (unieważnienie umowy kredytowej). W dniu 24 maja 2022 r. sąd wydał wyrok co do istoty sprawy oddalający powództwo w całości. W dniu 13 grudnia 2022 r. powód złożył apelację od wyroku z dnia 24 maja 2022 r. Dnia 25 czerwca 2024 r. odbyła się rozprawa apelacyjna, na której Bank wniósł wniosek o zmianę składu grupy i wyłączenie tych członków grupy, którzy zawarli z Bankiem porozumienie. Sąd zobowiązał pełnomocników powoda, do zajęcia na piśmie stanowiska w przedmiocie aktualnego składu grupy. Termin rozprawy sąd wyznaczy z urzędu.

Natarczywa kampania reklamowa obserwowana w domenie publicznej wpływa na liczbę sporów sądowych. Do końca 2019 r. przeciwko Bankowi złożono 1 984 indywidualne roszczenia (dodatkowo 236 przeciwko dawnemu Euro Bankowi), w 2020 r. liczba ta wzrosła o 3 005 (265), w 2021 r. wzrosła o 6 158 (423), w 2022 r. wzrosła o 5 757 (408), w 2023 r. wzrosła o 6 878 (647), natomiast w pierwszych trzech kwartatach 2024 r. wzrosła o 4 711 (552).

Z danych ZBP (Związek Banków Polskich) zebranych od wszystkich banków posiadających walutowe kredyty hipoteczne wynika, że znaczna większość sporów została prawomocnie rozstrzygnięta niekorzystnie dla banków. Jeśli chodzi o Bank Millennium (włącznie z portfelem byłego Euro Banku), w okresie od roku 2015 do końca trzeciego kwartału 2024 r. ostatecznie rozstrzygnięto 6 886 spraw (6 786 w roszczeniach klientów wobec Banku i 100 w roszczeniach wniesionych przez Bank wobec klientów tj. sprawy windykacyjne) spośród których zawarto 1 947 ugód, 75 spraw umorzono, 73 zostały rozstrzygnięte korzystnie dla Banku, a 4 791 zakończyło się wyrokiem niekorzystnym dotyczącym zarówno unieważnienia umów kredytowych, jak i konwersji na PLN+LIBOR. Bank podejmuje odpowiednie działania prawne celem zabezpieczenia zwrotu kwot udostępnionych na podstawie umów kredytu.

Wartość brutto umów i pożyczek w ramach indywidualnych spraw sądowych i pozwów grupowych wniesionych przeciwko Bankowi (włącznie z portfelem byłego Euro Banku) na dzień 30.09.2024 r. wynosiła 1 270 mln CHF (w tym pozostająca do spłaty kwota kapitału umów kredytowych w ramach pozwu zbiorowego wyniosła 106 mln CHF).

Gdyby wszystkie umowy kredytowe zawarte przez Bank Millennium, będące obecnie w postępowaniach sądowych indywidualnych i grupowych zostały uznane za nieważne bez żadnego wynagrodzenia za wykorzystanie kapitału, koszt przed opodatkowaniem mógłby wynieść 7 288 mln zł. Końcowe straty mogą być niższe lub wyższe w zależności od ostatecznej linii orzecznictwa sądowego w tym zakresie.

W okresie pierwszych 9 miesięcy 2024 r. Bank utworzył 1 495,7 mln zł rezerw na portfel Banku Millennium oraz 160,7 mln zł na portfel byłego Euro Banku. Wartość bilansowa rezerw dla portfela Banku Millennium na koniec września 2024 r. ukształtowała się na poziomie 7 701,8 mln zł, a dla portfela byłego Euro Banku 721,6 mln zł.

Opracowana przez Bank metodologia liczenia rezerw na ryzyko prawne związane z kredytami indeksowanymi opiera się na następujących głównych parametrach:

- (i) liczbie bieżących spraw (w tym umów w ramach pozwu zbiorowego) i potencjalnych przyszłych spraw sądowych, które pojawią się w określonym (trzyletnim) horyzoncie czasowym;
- (ii) jeśli chodzi o liczbę przyszłych spraw sądowych, Bank monitoruje zachowania klientów i przyjmuje następujące założenia:
 - a. w zakresie kredytów aktywnych (tj. kredytów z niespłaconym saldem) Bank (uwzględniając oczekiwaną liczbę ugód) szacuje odsetek klientów objętych metodologią w tej grupie klientów na 86% ogólnej liczby aktywnych kredytów.
 - b. w przypadku kredytów już w pełni spłaconych lub przeliczonych na złote, Bank przypisuje znacznie mniejsze prawdopodobieństwo, że staną się przedmiotem sprawy sądowej (Bank zakłada, że około 24% spłaconych i nieobjętych ugoda kredytów pozwało lub zdecyduje się pozwać Bank w przyszłości. W szczególności Bank ocenia ryzyko pozwu ze strony klientów, z którymi została zawarta ugoda w przeszłości jako znikome);
- (iii) wysokości potencjalnej straty Banku w przypadku wydania konkretnego wyroku sądu w tym odsetek karnych;
- (iv) prawdopodobieństwie uzyskania określonego wyroku sądowego obliczanego na podstawie statystyk orzeczeń w sprawach, w których Bank jest stroną;
- (v) szacunkach związanych z polubownymi ugodami z klientami zawieranymi na drodze sądowej lub pozasądowej:
 - a. Bank zakłada 10% prawdopodobieństwo powodzenia zawarcia ugody w ramach negocjacji prowadzonych z klientami w toku postępowania sądowego,
 - b. negocjacje prowadzone są indywidualnie i mogą zostać w każdej chwili przerwane przez Bank,
 - c. w związku ze znaczącymi wysiłkami negocjacyjnymi podjętymi już w przeszłości, prawdopodobieństwo powodzenia tych negocjacji w przyszłości maleje, a jednocześnie większość klientów kontaktowała się już z Bankiem w sprawie ewentualnej przewalutowania kredytów na złote, dlatego na chwilę obecną Bank przyjmuje konserwatywne podejście, biorąc pod uwagę potencjalny wpływ tego czynnika.

Bank jest otwarty na indywidualne negocjowanie korzystnych warunków przedterminowej spłaty lub przewalutowania kredytów na PLN. W wyniku tych negocjacji liczba aktywnych walutowych kredytów hipotecznych udzielonych przez Bank Millennium zmniejszyła się o 24 620: w 2020 r. o 1 362, w 2021 r. o 8 451, w 2022 r. o 7 943, w 2023 r. o 3 671 i w pierwszych trzech kwartałach 2024 r. o 3 193. Na koniec trzeciego kwartału 2024 roku Bank posiadał 26 707 aktywnych walutowych kredytów hipotecznych. Koszty poniesione w związku z tymi negocjacjami wyniosły 1 895,9 mln zł: 44,4 mln zł w 2020 r., 364,8 mln zł w 2021 r., 515,2 mln zł w 2022 r., 415,7 mln zł w 2023 r. oraz 555,9 mln zł w pierwszych trzech kwartałach 2024 r. Przedmiotowe koszty są prezentowane głównie w pozycji „Wynik z pozycji wymiany” oraz „Wynik z tytułu modyfikacji” w Rachunku zysków i strat (wartości kosztów obciążających poszczególne pozycje Rachunku zysków i strat z tytułu zawieranych ugód zaprezentowano w **nocie (10) w Rozdziale 4. Noty do Skonsolidowanych Danych Finansowych**.

Ryzyko prawne portfela byłego Euro Banku jest w pełni pokryte Umową w przedmiocie Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotyczącą Portfela CHF, zawartą z Société Générale S.A.

Bank przeanalizował wrażliwość metodologii obliczania rezerw, w przypadku której zmiana parametrów wpłynęłaby na wartość szacowanej straty związanej z ryzykiem prawnym sporu:

Parametr	Scenariusz	Wpływ na stratę
Zmiana w liczbie przyjmowanych w założeniach spraw sądowych	Dodatkowo do przyjętych w powyższych założeniach liczbach, 1 000 nowych klientów składa pozew sądowy przeciwko Bankowi	187 mln zł
Zmiana prawdopodobieństwa wygrania sprawy	Zmiana prawdopodobieństwa wygrania sprawy przez Bank o 1 p.p.	78 mln zł
Zmiana prawdopodobieństwa sukcesu negocjacyjnego z klientem będącym w sporze sądowym	Zmiana prawdopodobieństwa o 1 p.p.	18 mln zł

W dniu 8 grudnia 2020 roku p. Jacek Jastrzębski, przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), zaproponował wprowadzenie rozwiązania „sektorowego” w kwestii ryzyka związanego z walutowymi kredytami hipotecznymi dla całego sektora. Rozwiązanie polegałoby na oferowaniu przez banki swoim klientom możliwości dobrowolnego przystępowania do porozumień, na podstawie których klient zawierałby z bankiem ugodę, tak jakby jego kredyt od samego początku był kredytem złotowym oprocentowanym za pomocą odpowiedniej stopy WIBOR powiększonej o marżę historycznie stosowaną do takiego kredytu. Decyzja o powszechnym wdrożeniu tego rozwiązania mogłaby wiązać się z koniecznością utworzenia z góry rezerw na straty wynikające z przewalutowania kredytów hipotecznych w CHF. Bank w praktyce wykorzystuje elementy propozycji powyższego rozwiązania systemowego przy wielu indywidualnych negocjacjach z kredytobiorcami walutowych kredytów hipotecznych, w tym również w toku postępowań sądowych.

Ze względu na orzecznictwo TSUE, które wyklucza dochodzenie przez banki roszczeń wykraczających poza zwrot udostępnionego kapitału, możliwość wdrożenia rozwiązania KNF jest niska.

Należy również nadmienić, że na 30.09.2024 Bank musiał utrzymywać dodatkowe fundusze własne na pokrycie dodatkowych wymogów kapitałowych w związku z ryzykiem portfela walutowych kredytów hipotecznych (bufor walutowy Filaru II) w wysokości 1,47 p.p. (1,46 p.p. na poziomie Grupy).

Biorąc pod uwagę niekorzystną kontynuację w orzecznictwie w zakresie walutowych kredytów hipotecznych, Bank będzie musiał regularnie dokonywać oceny i być może konieczne będzie dalsze tworzenie rezerw na ryzyko związane z walutowymi kredytami hipotecznymi.

Można racjonalnie założyć, że kwestie prawne odnoszące się do walutowych kredytów hipotecznych będą dalej badane przez sądy krajowe w ramach rozpatrywanych sporów, co mogłoby doprowadzić do pojawienia się dalszych interpretacji, które byłyby istotne dla oceny ryzyka związanych z przedmiotowymi postępowaniami. Okoliczność ta wskazuje na potrzebę stałej analizy tych spraw.

Istotne dla oceny ryzyka rozstrzygnięcia TSUE i Sądu Najwyższego

Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

3 października 2019 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawie C-260/18 w związku z pytaniami prejudycjalnymi złożonymi przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko Raiffeisen Bank International AG. Wyrok TSUE w zakresie dokonanej w nim interpretacji prawa Unii Europejskiej jest wiążący dla sądów krajowych. Orzeczenie to interpretowało art. 6 dyrektywy 93/13. W świetle przedmiotowego orzeczenia wspomniany przepis musi być interpretowany w taki sposób, że (i) sąd krajowy może unieważnić umowę kredytową, jeśli usunięcie nieuczciwych warunków wykrytych w tej umowie zmieniłoby charakter głównego przedmiotu umowy; (ii) skutki dla sytuacji klienta wynikające z unieważnienia umowy należy oceniać w świetle okoliczności istniejących lub dających się przewidzieć w czasie, kiedy powstał spór, a co do tego, czy

konsument chce utrzymać umowę, decyduje jego wola; (iii) artykuł 6 dyrektywy wyklucza wypełnianie luk w umowie spowodowanych usunięciem nieuczciwych warunków umowy wyłącznie na podstawie krajowego ustawodawstwa o charakterze ogólnym lub przyjętych zwyczajów; (iv) artykuł 6 dyrektywy wyklucza utrzymanie nieuczciwych warunków umowy, jeśli konsument nie zgodził się na utrzymanie takich warunków. Można zauważyć, że TSUE poddał w wątpliwość możliwość dalszej realizacji umowy kredytowej w PLN przy utrzymaniu obliczania odsetek zgodnie z LIBOR.

Wyrok TSUE dotyczy jedynie sytuacji, w której sąd krajowy uznał wcześniej, że warunek umowy ma charakter abuzywny. Wyłączną prerogatywą sądów krajowych jest ocena, w trakcie postępowania sądowego, czy dany warunek umowy może być uważany za abuzywny w danych okolicznościach sprawy.

29 kwietnia 2021 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ('TSUE') wydał wyrok w sprawie C-19/20 w związku z pytaniami prejudycjalnymi złożonymi przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie przeciwko ex- BPH S.A. TSUE stwierdził że:

- (i) sąd krajowy jest zobowiązany do stwierdzenia nieuczciwego charakteru warunku umowy nawet jeśli warunek ten został zmieniony przez te strony w drodze umowy. Takie stwierdzenie pociąga za sobą przywrócenie sytuacji, w jakiej znajdowałby się konsument w braku warunku, którego nieuczciwy charakter zostałby stwierdzony, chyba że konsument poprzez zmianę nieuczciwego warunku zrezygnował z takiego przywrócenia w drodze wolnej i świadomej zgody. Jednakże z dyrektywy Rady 93/13 nie wynika, że stwierdzenie nieuczciwego charakteru pierwotnego warunku umownego miałoby co do zasady skutek w postaci unieważnienia umowy, jeśli zmiana tego warunku pozwala na przywrócenie równowagi między obowiązkami i prawami tych stron wynikającymi z umowy i na usunięcie wady obciążającej ten warunek;
- (ii) sąd krajowy może usunąć jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, w wypadku gdy zniechęcający cel dyrektywy Rady 93/13 jest realizowany przez krajowe przepisy ustawowe regulujące korzystanie z niego, o ile element ten stanowi odrębne zobowiązanie umowne, które może być przedmiotem indywidualnej kontroli pod kątem nieuczciwego charakteru. Jednocześnie, przepisy dyrektywy stoją na przeszkodzie temu, by sąd odsyłający usunął jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, jeżeli takie usunięcie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku poprzez zmianę jego istoty;
- (iii) skutki stwierdzenia przez sąd istnienia nieuczciwego warunku w umowie zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem podlegają przepisom prawa krajowego, przy czym kwestia utrzymywania się w mocy takiej umowy powinna być oceniana z urzędu przez sąd krajowy zgodnie z obiektywnym podejściem na podstawie tych przepisów;
- (iv) sąd krajowy, który stwierdza nieuczciwy charakter warunku umowy zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem, obowiązany jest poinformować konsumenta, w ramach krajowych norm proceduralnych i w następstwie kontradyktoryjnej debaty, o konsekwencjach prawnych, jakie może pociągnąć za sobą stwierdzenie nieważności takiej umowy, niezależnie od tego, czy konsument jest reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika.

W dniu 18 listopada 2021 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawie C-212/20 w związku z pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w Warszawie w sprawie przeciwko Raiffeisen Bank International AG. TSUE stwierdził, że:

- (i) treść klauzuli umowy kredytu zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem ustalającej cenę zakupu i sprzedaży waluty obcej, do której kredyt jest indeksowany, powinna, na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów, umożliwić właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i racjonalnemu konsumentowi zrozumienie sposobu ustalania kursu wymiany waluty obcej stosowanego w celu obliczenia kwoty rat kredytu, w taki sposób, aby konsument miał możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs wymiany stosowany przez przedsiębiorcę;
- (ii) sąd krajowy, który stwierdził nieuczciwy charakter warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, nie może dokonać wykładni tego warunku w celu złagodzenia jego nieuczciwego charakteru, nawet jeśli taka wykładnia odpowiadałaby wspólnej woli stron.

W dniu 10 czerwca 2021 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał postanowienie w sprawie C-198/20 w związku pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w Warszawie w sprawie przeciwko Santander Bank Polska SA. TSUE stwierdził, że ochrona przewidziana w dyrektywie Rady 93/13/EWG przysługuje każdemu konsumentowi, a nie tylko temu, którego można uznać za „właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego przeciętnego konsumenta”.

W dniu 8 września 2022 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawach połączonych C-80/21, C-81/21, C-82/21 w związku pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie w sprawach przeciwko Deutsche Bank SA oraz mBank SA. TSUE stwierdził, że:

- (i) sąd krajowy może stwierdzić nieuczciwy charakter części warunku umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, które nadają mu nieuczciwy charakter, jeżeli takie usunięcie nie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku, który ma wpływ na jego istotę, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego;
- (ii) sąd krajowy nie może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, która to nieważność nie pociąga za sobą nieważności tej umowy w całości, zastąpić ten warunek przepisem dyspozytywnym prawa krajowego;
- (iii) sąd krajowy nie może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, który pociąga za sobą nieważność tej umowy w całości, zastąpić warunek umowny, którego nieważność została stwierdzona, albo wykładnią oświadczenia woli stron w celu uniknięcia unieważnienia tej umowy, albo przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, nawet jeśli konsument został poinformowany o skutkach nieważności tejże umowy i zaakceptował je;
- (iv) dziesięcioletni termin przedawnienia roszczenia konsumenta, mającego na celu uzyskanie zwrotu kwot nienależnie wypłaconych przedsiębiorcy w wykonaniu nieuczciwego warunku umowy kredytu, nie rozpoczyna biegu w dniu każdego świadczenia wykonanego przez konsumenta, jeśli konsument nie był w stanie w tym dniu samodzielnie dokonać oceny nieuczciwego charakteru warunku umownego lub nie powziął wiedzy o nieuczciwym charakterze tego warunku i bez uwzględnienia okoliczności, że umowa przewidywała okres spłaty - w niniejszym przypadku trzydziestoletni - znacznie przekraczający dziesięcioletni ustawowy termin przedawnienia.

W dniu 16 marca 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-6/22 na skutek pytań prejudycjalnych skierowanych przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi S.A. W wyroku TSUE orzekł, że:

- (i) w wypadku unieważnienia umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą ze względu na nieuczciwy charakter jednego z jej warunków do państw członkowskich należy uregulowanie, w drodze ich prawa krajowego, skutków tego unieważnienia, z poszanowaniem ochrony przyznanej konsumentowi przez Dyrektywę, w szczególności poprzez zagwarantowanie przywrócenia sytuacji prawnej i faktycznej, w jakiej konsument ten znajdowałby się w braku takiego nieuczciwego warunku;
- (ii) sąd krajowy nie może:
 - c. badać z urzędu, z pominięciem zakresu uprawnień przyznanych mu w tym względzie przez prawo krajowe, sytuację majątkową konsumenta, który zażądał unieważnienia umowy wiążącej go z przedsiębiorcą ze względu na istnienie nieuczciwego warunku, bez którego umowa nie może nadal być prawnie wiążąca, nawet jeśli owo unieważnienie może narazić konsumenta na szczególnie szkodliwe konsekwencje;
 - d. odmówić stwierdzenia unieważnienia umowy, w sytuacji gdy konsument wyraźnie o to się zwrócił i został poinformowany w sposób obiektywny i wyczerpujący o konsekwencjach prawnych i szczególnie szkodliwych dla niego skutkach gospodarczych;

- (iv) sąd krajowy nie może po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem zarządzić lukom wynikającym z usunięcia nieuczciwego warunku zawartego w tej umowie poprzez zastosowanie przepisu prawa krajowego niemającego charakteru przepisu dyspozytywnego. Jednakże do sądu krajowego należy podjęcie, przy uwzględnieniu całości prawa krajowego, wszelkich środków niezbędnych dla ochrony konsumenta przed szczególnie szkodliwymi konsekwencjami, jakie mogłoby dla niego mieć unieważnienie umowy.

W dniu 8 czerwca 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-570/21 na skutek pytań prejudycjalnych skierowanych przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi S.A. W wyroku TSUE orzekł, że:

- (i) w pojęciu „konsumenta” w rozumieniu Dyrektywy 93/13 mieści się osoba, która zawarła umowę kredytu do użytku częściowo związanego z jej działalnością gospodarczą lub zawodową, a w części niezwiązanego z tą działalnością, wspólnie z innym kredytobiorcą, który nie działał w ramach swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, jeżeli cel działalności gospodarczej lub zawodowej jest tak ograniczony, że nie jest on dominujący w ogólnym kontekście tej umowy;
- (ii) w celu ustalenia, czy dana osoba jest objęta zakresem pojęcia „konsumenta” w rozumieniu Dyrektywy 93/13, a w szczególności, czy gospodarczy cel umowy kredytu zawartej przez tę osobę jest tak ograniczony, że nie jest on dominujący w ogólnym kontekście tej umowy, sąd odsyłający jest zobowiązany uwzględnić wszystkie istotne okoliczności towarzyszące tej umowie, zarówno ilościowe, jak i jakościowe, takie jak w szczególności podział wykorzystania pożyczonego kapitału na działalność zawodową i pozazawodową, a w przypadku większej liczby kredytobiorców okoliczność, że tylko jeden z nich realizuje cel gospodarczy lub że kredytodawca uzależnił udzielenie kredytu przeznaczonego na cele konsumenckie od częściowego przeznaczenia pożyczonej kwoty na spłatę długów związanych z działalnością gospodarczą lub zawodową.

Dnia 15 czerwca 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie C-287/22 na skutek pytania prejudycjalnego skierowanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi S.A. W wyroku TSUE orzekł, że przepisy Dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym sąd krajowy może oddalić złożonego przez konsumenta wniosku o zastosowanie środków tymczasowych mających na celu zawieszenie, w oczekiwaniu na ostateczne rozstrzygnięcie w przedmiocie unieważnienia zawartej przez tego konsumenta umowy kredytu ze względu na to, że owa umowa kredytu zawiera nieuczciwe warunki, spłaty rat miesięcznych należnych na podstawie wspomnianej umowy kredytu, w sytuacji gdy zastosowanie takich środków tymczasowych jest konieczne dla zapewnienia pełnej skuteczności tego orzeczenia.

W dniu 15 czerwca 2023 r. TSUE wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygn. C-520/21, w następstwie pytań prejudycjalnych zadanych przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko Bankowi Millennium, w którym wskazał, że Dyrektywa 93/13 nie reguluje wyraźnie skutków nieważności umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem po usunięciu zawartych w niej nieuczciwych warunków. Jednocześnie stwierdził, że:

- (i) przepisy Dyrektywy 93/13 nie stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą konsument ma prawo żądać od instytucji kredytowej rekompensaty wykraczającej poza zwrot miesięcznych rat i kosztów zapłaconych z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty, pod warunkiem poszanowania celów dyrektywy 93/13 i zasady proporcjonalności;
- (ii) przepisy Dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty.

W dniu 21 września 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-139/22 zadanych przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko mBankowi. Trybunał orzekł, że:

- (i) przepisy Dyrektywy Rady 93/13 nie stoją na przeszkodzie temu, by warunek umowny, który nie był indywidualnie negocjowany, został uznany przez właściwe organy krajowe za nieuczciwy z tego tylko powodu, że jego treść jest równoznaczna z treścią postanowienia wzorca umowy wpisanego do krajowego rejestru klauzul niedozwolonych;
- (ii) przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że postanowienie umowy, które ze względu na warunki wykonania niektórych przewidzianych w nim zobowiązań danego konsumenta należy uznać za nieuczciwe, nie może utracić takiego charakteru z powodu innego postanowienia tej umowy, które przewiduje możliwość wykonania przez tego konsumenta tych zobowiązań na innych warunkach;
- (iii) przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że przedsiębiorca ma obowiązek poinformowania zainteresowanego konsumenta o istotnych cechach zawartej z nim umowy oraz o ryzyku związanym z tą umową, i to nawet wówczas, gdy ów konsument jest jego pracownikiem i posiada odpowiednią wiedzę w dziedzinie wspomnianej umowy.

W dniu 7 grudnia 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygn. akt C-140/22 zadanych przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko mBankowi. Trybunał orzekł, że przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w kontekście uznania nieważności w całości umowy kredytu hipotecznego zawartej z konsumentem przez instytucję bankową ze względu na to, iż umowa ta zawiera nieuczciwy warunek, bez którego nie może ona dalej obowiązywać:

- (i) stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą wykonywanie praw, które konsument wywodzi z tej dyrektywy, jest uzależnione od złożenia przez tego konsumenta przed sądem oświadczenia, w którym twierdzi on, po pierwsze, że nie wyraża zgody na utrzymanie w mocy tego warunku, po drugie, że jest świadomy z jednej strony faktu, że nieważność wspomnianego warunku pociąga za sobą nieważność wspomnianej umowy, a z drugiej - konsekwencji tego uznania nieważności, i po trzecie, że wyraża zgodę na uznanie tej umowy za nieważną;
- (ii) stoją na przeszkodzie temu, aby rekompensata żądana przez danego konsumenta z tytułu zwrotu kwot, które zapłacił on w wykonaniu rozpatrywanej umowy, została pomniejszona o równowartość odsetek, które ta instytucja bankowa otrzymałaby, gdyby umowa ta pozostała w mocy.

Postanowieniem z dnia 11 grudnia 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakończył sprawę zarejestrowaną pod sygnaturą C-756/22 zainicjowaną przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie z powództwa Banku Millennium i orzekł, że przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w kontekście uznania umowy kredytu hipotecznego zawartej z konsumentem przez instytucję bankową za nieważną w całości ze względu na to, że umowa ta zawiera nieuczciwe warunki, bez których nie może ona dalej obowiązywać, stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa państwa członkowskiego, zgodnie z którą instytucja ta ma prawo żądać od tego konsumenta zwrotu kwot innych niż kapitał wpłacony na poczet wykonania tej umowy oraz ustawowe odsetki za opóźnienie od chwili wezwania do zapłaty.

W dniu 14 grudnia 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-28/22 skierowaną przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi. Trybunał orzekł, że:

- (i) przepisy Dyrektywy Rady 93/13 w związku z zasadą skuteczności należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą w następstwie uznania za nieważną umowy kredytu hipotecznego zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem z uwagi na zawarte w tej umowie nieuczciwe warunki termin przedawnienia roszczeń tego przedsiębiorcy wynikających z nieważności rzeczony umowy rozpoczyna bieg dopiero od dnia, w którym staje się ona trwale bezskuteczna, podczas gdy termin przedawnienia roszczeń tego konsumenta wynikających z nieważności tej umowy rozpoczyna bieg w chwili, w której dowiedział się on lub powinien dowiedzieć się o nieuczciwym charakterze warunku powodującego tę nieważność;
- (ii) przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą przedsiębiorca, który zawarł umowę kredytu hipotecznego z konsumentem, nie spoczywa obowiązek sprawdzenia, czy konsument ten ma wiedzę o skutkach usunięcia nieuczciwych warunków zawartych w tej umowie lub o niemożności zachowania mocy wiążącej owej umowy w przypadku usunięcia tych warunków;
- (iii) przepisy Dyrektywy 93/13 w związku z zasadą skuteczności należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą, w sytuacji gdy umowa kredytu hipotecznego zawarta przez przedsiębiorcę z konsumentem nie może już pozostać wiążąca po usunięciu nieuczciwych warunków zawartych w tej umowie, przedsiębiorca ten może powołać się na prawo zatrzymania umożliwiające mu uzależnienie zwrotu świadczeń otrzymanych od tego konsumenta od przedstawienia przez niego oferty zwrotu świadczeń, które sam otrzymał od tego przedsiębiorcy, lub gwarancji zwrotu tych ostatnich świadczeń, jeżeli wykonanie przez tego samego przedsiębiorcę tego prawa zatrzymania powoduje utratę przez rzeczony konsumenta prawa do uzyskania odsetek za opóźnienie od momentu upływu terminu nałożonego na danego przedsiębiorcę do wykonania zobowiązania umownego po tym, jak przedsiębiorca ten otrzyma wezwanie do zwrotu świadczeń zapłaconych jemu w wykonaniu tej umowy.

Postanowieniem z 15 stycznia 2024 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakończył sprawę zarejestrowaną pod sygn. akt C-488/23 na skutek pytania Sądu Okręgowego w Warszawie, wskazując, że prawo instytucji finansowej do żądania waloryzacji udostępnionego kapitału po stwierdzeniu nieważności umowy kredytu zostało wykluczone w wyroku z 15 czerwca 2023 r. wydanym w sprawie C-520/21.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej 18 stycznia 2024 r. wydał wyrok w sprawie C-531/22 na skutek pytań prejudycjalnych zadanych przez Sąd Rejonowy Warszawa-Śródmieście w sprawie byłego Getin Noble Banku. Trybunał stwierdził, że:

- (i) przepisy Dyrektywy Rady 93/13 stoją na przeszkodzie przepisom krajowym przewidującym, iż sąd krajowy nie może zbadać z urzędu potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków zawartych w umowie i wyciągnąć z tego konsekwencji, w sytuacji gdy sprawuje on nadzór nad postępowaniem egzekucyjnym prowadzonym na podstawie prawomocnego orzeczenia w sprawie wydania nakazu zapłaty, któremu przysługuje powaga rzeczy osądzonej:
 - a. jeśli przepisy te nie przewidują takiego badania na etapie wydawania nakazu zapłaty, lub
 - b. jeśli takie badanie jest przewidziane wyłącznie na etapie sprzeciwu od danego nakazu zapłaty, o ile istnieje znaczne ryzyko, że dany konsument nie wniesie wymaganego sprzeciwu albo ze względu na to, że określony w tym celu termin jest bardzo krótki, albo z uwagi na koszty postępowania przed sądem w stosunku do kwoty kwestionowanego długu, albo też ze względu na to, że przepisy krajowe nie przewidują obowiązku dostarczenia temu konsumentowi wszelkich informacji niezbędnych do ustalenia przez niego zakresu swoich praw;

- (ii) przepisy Dyrektywy 93/13 nie stoją na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym wpis warunku umowy do krajowego rejestru klauzul niedozwolonych powoduje uznanie tego warunku za nieuczciwy w każdym postępowaniu z udziałem konsumenta, w tym także wobec przedsiębiorcy innego niż ten, przeciwko któremu toczyło się postępowanie o wpis rzeczony warunku do tego rejestru krajowego, i gdy ów warunek nie ma takiego samego brzmienia jak warunek wpisany do wspomnianego rejestru, ale posiada taki sam sens i wywołuje jednakowe skutki wobec danego konsumenta.

Postanowieniem z 3 maja 2024 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakończył sprawę zarejestrowaną pod sygn. akt C-348/23 na skutek pytania Sądu Okręgowego w Warszawie, wskazując, że stoją one na przeszkodzie uznaniu że skutki prawne wiążące się ze stwierdzeniem nieważności umowy są uzależnione od spełnienia przez tego konsumenta warunku zawieszającego, by ów konsument przed sądem krajowym złożył oświadczenie, że nie wyraża zgody na utrzymanie w mocy warunku umownego oraz że jest świadomy, iż nieważność wspomnianego warunku pociąga za sobą stwierdzenie nieważności umowy kredytu i jego skutków i że wyraża zgodę na stwierdzenie nieważności umowy.

Postanowieniem z 8 maja 2024 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakończył sprawę zarejestrowaną pod sygn. akt C-424/22 na skutek pytania Sądu Okręgowego w Krakowie, wskazując, że stoją one na przeszkodzie stosowaniu przez instytucję finansową prawa zatrzymania które uzależnienia uzyskanie przez konsumenta przyznanym mu przez sąd kwot od równoczesnego zaoferowania przez niego zwrotu albo zabezpieczenia zwrotu całości świadczenia otrzymanego od tej instytucji finansowej.

Orzecznictwo Polskiego Sądu Najwyższego

7 maja 2021 Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów Sądu Najwyższego wydał uchwałę której nadał moc zasady prawnej zgodnie z którą:

- (i) niedozwolone postanowienie umowne (art. 385(1) § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następczo świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną;
- (ii) jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.). Kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna.

W dniu 28 kwietnia 2022 r. Sąd Najwyższy wydał uchwałę (III CZP 40/22), w której wskazał, że w sporach z konsumentem przepis art. 358(1) k.c. stanowi przepis szczególny wobec art. 353(1) k.c., co oznacza, że w przypadku, gdy zachodzą przesłanki zastosowania obu przepisów, sąd powinien zastosować przepis szczególny i orzec trwałą bezskuteczność postanowienia umownego, a nie jego nieważność. Przedmiotowe orzeczenie Sądu Najwyższego należy postrzegać jako istotnie ograniczające ryzyko przedawnienia roszczeń banku o zwrot kapitału.

Skutkiem uchwały SN z 7 maja 2021 r. jest stwierdzenie, że bankowi przysługuje zwrot świadczenia pieniężnego spełnionego przez bank w wykonaniu trwale bezskutecznej umowy. Biorąc pod uwagę niepewność co do momentu rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia roszczeń banku, Bank w celu ochrony swoich interesów kieruje przeciwko kredytobiorcom pozostającym w sporze sądowym z bankiem pozwy o zapłatę. Żądanie pozwu obejmuje roszczenie o zwrot kapitału udostępnionego kredytobiorcy na podstawie umowy. Do dnia 30 września 2024 r. Bank skierował przeciwko kredytobiorcom około 8,1 tysięcy pozwów.

W dniu 25 kwietnia 2024 r. odbyło się posiedzenie Izby Cywilnej Sądu Najwyższego celem odpowiedzi na pytania sformułowane przez Pierwszą Prezes Sądu Najwyższego, opublikowane w dniu 29 stycznia 2021 r., dotyczące kluczowych kwestii z zakresu umów walutowych kredytów hipotecznych. Sąd Najwyższy, w składzie całej Izby Cywilnej podjął uchwałę mającą moc zasady prawnej, w której stwierdził, iż:

- (i) W razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.
- (ii) W razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.
- (iii) Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.
- (iv) Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy.
- (v) Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia.

W dniu 19 czerwca 2024r Sąd Najwyższy wydał uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego (III CZP 31/23), w której stwierdził, iż:

Prawo zatrzymania (art. 496 k.c.) nie przysługuje stronie, która może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony.

Ze względu na orzecznictwo TSUE, które dokonało interpretacji przyczyn i skutków nieważności umów hipotecznych kredytów walutowych oraz wyżej wskazaną uchwałę Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, obszar wykładni przepisów przez sądy polskie w tym zakresie wydaje się być ograniczony. Dalsza praktyka orzecznicza sądów polskich odgrywać będzie jednak pewną rolę w praktycznej realizacji wskazań Trybunału i Sądu Najwyższego.

7. INFORMACJE DODATKOWE

7.1. EMISJE, WYKUP LUB SPŁATY INSTRUMENTÓW DŁUŻNYCH LUB KAPITAŁOWYCH

W trakcie 9 miesięcy zakończonych 30 września 2024 roku zobowiązania Banku z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych wzrosły o 1 976,0 mln zł i ich saldo na ten dzień wyniosło 5 003,9 mln zł. Wzrost tych zobowiązań wynika przede wszystkim z przeprowadzonej w dniu 18 września 2024 r. emisji 5-letnich zielonych obligacji nieuprzywilejowanych senioralnych (ang. Green Senior Non-Preferred Notes) o łącznej wartości nominalnej 500 milionów EUR (o czym Bank szczegółowo informował w Raporcie bieżącym 26/2024). Dodatkowo zmiana salda wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych wynika z: ujemnego salda odsetek naliczonych i zapłaconych za dany okres w kwocie -51,4 mln zł, zmiany wyceny wyemitowanych papierów wartościowych w relacji zabezpieczającej na kwotę +7,6 mln zł, spadku wartości z tytułu wykupu na kwotę -86,9 mln zł oraz pozostałych zmian wartości bilansowej na kwotę - 24,9 mln zł głównie z powodu umocnienia kursu złotego w stosunku do euro w ciągu 3 kwartałów 2024 roku.

7.2. ZARZĄDZANIE KAPITAŁOWE

Zarządzanie kapitałowe odnosi się do dwóch obszarów: zarządzania adekwatnością kapitałową i alokacji kapitału. Dla obydwu z tych obszarów określone zostały cele zarządcze.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest: (a) spełnienie wymagań określonych w przepisach zewnętrznych (regulacyjna adekwatność kapitałowa) oraz (b) zapewnienie wypłacalności w warunkach normalnych i w warunkach skrajnych (ekonomiczna adekwatność kapitałowa/kapitał wewnętrzny). Realizując ten cel, Bank dąży do osiągnięcia wewnętrznych długookresowych limitów (celów) kapitałowych, określonych w Strategii Ryzyka.

Z kolei celem alokacji kapitału jest kreowanie wartości dla właścicieli poprzez maksymalizację zwrotu z działalności obciążonej ryzykiem, biorąc pod uwagę ustaloną tolerancję na ryzyko. W ramach zarządzania kapitałowego realizowany jest również proces planowania kapitału. Celem tego procesu jest określenie funduszy własnych (baza kapitałowa określająca możliwość podjęcia ryzyka) i wykorzystania kapitału (wymogi kapitału regulacyjnego i kapitału ekonomicznego) w taki sposób, aby zapewnić spełnienie limitów (celów) kapitałowych, przy założeniu realizacji przewidywanej strategii biznesowej i profilu ryzyka - w normalnych i skrajnych warunkach ekonomicznych.

Bank i Grupa są zobowiązane na mocy prawa do spełnienia minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych i dźwigni, określonych w art. 92 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/876 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni, wskaźnika stabilnego finansowania netto, wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rynkowego, ekspozycji wobec kontrahentów centralnych, ekspozycji wobec przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, dużych ekspozycji, wymogów dotyczących sprawozdawczości i ujawniania informacji, a także rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR II). Jednocześnie przy ustalaniu limitów/celów kapitałowych uwzględniono:

- Bufor II Filara kredytów walutowych (Bufor P2R) - decyzja KNF nakazująca przestrzeganie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z zabezpieczonych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych, wynikające z art. 138 ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo bankowe. Wysokość tego bufora jest ustalana dla poszczególnych banków corocznie przez KNF w wyniku procesu Badania i Oceny Nadzorczej (BION) i obejmuje ryzyko niedostatecznie pokryte - zdaniem KNF - przez minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych, określone w art. 92 CRR. Aktualnie bufor ten został ustalony w wydanych pod koniec 2023 roku decyzji KNF, w wysokości 1,47 p.p. (Bank) i 1,46 p.p. (Grupa) dla łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 1,10 p.p. (Bank i Grupa) ponad Wskaźnik Tier1 oraz 0,82 p.p. (Bank i Grupa) ponad Wskaźnik CET1;
- Wymóg połączonego bufora - określony w ustawie o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym - który składa się z:
 - Bufora zabezpieczenia kapitału w wysokości 2,5%;
 - Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII) - w wysokości 0,25%, przy czym wysokość jest corocznie ustalana przez KNF;
 - Bufor ryzyka systemowego w wysokości 0%, zredukowany z 3% w marcu 2020 roku;
 - Bufor antycykliczny w wysokości 0%.

Bank otrzymał w grudniu 2023 roku zalecenie dotyczące utrzymywania funduszy własnych na pokrycie dodatkowego narzutu kapitałowego („P2G”) w celu zaabsorbowania potencjalnych strat wynikających z wystąpienia warunków skrajnych, na poziomie 1,59 p.p. oraz 1,60 p.p. (na poziomie jednostkowym i skonsolidowanym) ponad wartość OCR. Zgodnie z zaleceniem, dodatkowy narzut powinien składać się w całości z kapitału podstawowego Tier 1.

Adekwatność kapitałowa dla Banku przedstawia się jak niżej (mln zł, %, pkt. proc.):

Adekwatność kapitałowa	30.09.2024	30.06.2024	30.09.2023
Aktywa ważone ryzykiem	40 529,86	39 710,31	41 827,47
Wymogi w zakresie funduszy własnych, w tym:	3 242,39	3 176,83	3 346,20
- z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta	2 744,07	2 678,91	2 887,61
- z tytułu ryzyka rynkowego	16,36	16,63	23,57
- z tytułu ryzyka operacyjnego	478,00	478,00	427,01
- z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	3,95	3,27	8,01
Fundusze własne, w tym:	7 520,55	7 061,44	7 298,87
Kapitał podstawowy Tier 1	6 355,56	5 819,38	5 882,73
Kapitał Tier 2	1 164,99	1 242,05	1 416,14
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	18,56%	17,78%	17,45%
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	15,68%	14,65%	14,06%
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	15,68%	14,65%	14,06%
Wskaźnik dźwigni finansowej	4,83%	4,43%	4,87%

Adekwatność kapitałowa przedstawiona jako nadwyżki/deficyty wobec wymaganych lub zalecanych poziomów jest prezentowana w poniższej tabeli.

Adekwatność kapitałowa	30.09.2024	30.06.2024	30.09.2023
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	18,56%	17,78%	17,45%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	12,21%	12,21%	12,69%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej TCR (p.p.)	6,35%	5,57%	4,76%
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	13,81%	13,81%	14,44%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu TCR (p.p.)	4,75%	3,97%	3,01%
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	15,68%	14,65%	14,06%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	9,85%	9,85%	10,21%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej T1 (p.p.)	5,83%	4,80%	3,85%
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	11,45%	11,45%	11,96%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu T1 (p.p.)	4,23%	3,20%	2,10%
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	15,68%	14,65%	14,06%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	8,07%	8,07%	8,34%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej CET1 (p.p.)	7,61%	6,58%	5,72%
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	9,67%	9,67%	10,09%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu CET1 (p.p.)	6,01%	4,98%	3,97%
Wskaźnik dźwigni finansowej	4,83%	4,43%	4,87%
Minimalny wymagany poziom	3,00%	3,00%	3,00%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) dźwigni finansowej (p.p.)	1,83%	1,43%	1,87%

W 3 kw. 2024 roku wskaźniki kapitałowe wyraźnie się poprawiły - wskaźnik kapitału Tier 1 (równy wskaźnikowi kapitału podstawowego Tier 1) wzrósł o 103 p.b., a łączny wskaźnik kapitałowy o 78 p.b. Kapitał T1 (CET1) wzrósł o 536 mln zł (9,2%), co wynikało przede wszystkim z włączenia zysku netto za pierwsze półrocze 2024 roku. Jednocześnie aktywa ważone ryzykiem (RWA) zwiększyły się o 820 mln zł (o 2,1%), co wynikało ze wzrostu skali działalności. Fundusze własne ogółem wzrosły o 459 mln zł (o 6,5%).

Wskaźnik dźwigni wzrósł w 3 kw. 2024 o 40 p.b. z 4,43% do 4,83%, co zostało spowodowane głównie wzrostem kapitału T1 (o 9,2%), podczas gdy miara ekspozycji praktycznie się nie zmieniła. Nadwyżka ponad regulacyjne minimum 3% i wynosi 183 p.b.

Minimalne wymagane przez KNF wielkości wskaźników kapitałowych w zakresie wymogu połączonego bufora (OCR) są osiąganane ze znaczną nadwyżką na koniec 3 kwartału 2024 roku. Również w zakresie oczekiwanych przez KNF poziomów, obejmujących dodatkowy narzut P2G, zostały one osiągnięte dla wszystkich wskaźników kapitałowych.

7.3. ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE

Struktura zobowiązań pozabilansowych przedstawiała się następująco:

<i>w tysiącach zł</i>	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023	30.09.2023
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	18 364 957	18 196 223	17 283 356	17 490 786
Zobowiązania udzielone:				
finansowe	15 291 143	15 161 134	14 264 568	14 487 463
gwarancyjne	13 582 562	13 550 287	12 550 588	12 747 692
Zobowiązania otrzymane:				
finansowe	1 708 581	1 610 847	1 713 980	1 739 771
gwarancyjne	3 073 814	3 035 089	3 018 788	3 003 323
finansowe	0	147	0	9 410
gwarancyjne	3 073 814	3 034 942	3 018 788	2 993 913

7.4. REFORMA WSKAŹNIKÓW REFERENCYJNYCH

1. WIBOR

W maju 2022 polski rząd zapowiedział zastąpienie WIBOR-u inną (niższą) stawką od 1 stycznia 2023 roku. W czerwcu 2022 powstała Grupa Robocza, w skład której weszły banki komercyjne, GPW Benchmark (Administrator WIBOR), KNF.

W lipcu 2022 r. w związku z planowaną reformą wskaźników referencyjnych w Polsce, powołana została Narodowa Grupa Robocza ds. reformy stawek referencyjnych (NGR). Celem prac NGR jest m.in. wprowadzenie nowego wskaźnika referencyjnego stóp procentowych i zastąpienie nim obecnie stosowanego wskaźnika WIBOR w sposób bezpieczny i zgodny z BMR, w tym w szczególności zapewniając wiarygodność, przejrzystość i rzetelność opracowania i stosowania nowego wskaźnika referencyjnego.

W skład Narodowej Grupy Roboczej wchodzi przedstawiciele Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, Banku Gospodarstwa Krajowego, GPW Benchmark, a także przedstawiciele banków, towarzystw funduszy inwestycyjnych, zakładów ubezpieczeń, firm faktoringowych i leasingowych, podmiotów będących emitentami obligacji, w tym korporacyjnych i komunalnych, izb rozliczeniowych.

Prace Narodowej Grupy Roboczej są koordynowane i nadzorowane przez Komitet Sterujący, w skład którego wchodzi przedstawiciele kluczowych instytucji: Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowego Banku Polskiego, Ministerstwa Finansów, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, a także GPW Benchmark - administratora stóp referencyjnych - oraz Związku Banków Polskich. Działania NGR prowadzone są w formule projektowej w której wyodrębnione zostały strumienie projektowe i w których pracach aktywnie uczestniczą przedstawiciele Banku Millennium. Narodowa Grupa Robocza wybrała indeks WIRON jako kluczowy wskaźnik stóp procentowych w ramach BMR do stosowania w umowach finansowych i instrumentach finansowych oraz jako preferowany wskaźnik alternatywny dla WIBOR.

Bank Millennium S.A. powołał uchwałą Zarządu Banku z dnia 24 sierpnia 2022r. projekt wewnętrzny podlegający pod Zarząd (Wiceprezesa Zarządu - CFO oraz Członka Zarządu nadzorującego m.in. obszar produktów detalicznych i korporacyjnych), w celu należytego zarządzania procesem tranzycji wskaźnika WIBOR na WIRON i realizacji prac zgodnie z mapą drogową. W pracach tych uczestniczą przedstawiciele wielu jednostek organizacyjnych Banku w tym w szczególności odpowiedzialni za obszary produktowe oraz kwestie związane z zarządzaniem ryzykiem, w tym w szczególności, ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem operacyjnym. Struktura projektu uwzględnia podział na strumienie obejmujące produkty i procesy, w których występuje element stosowania wskaźnika referencyjnego WIBOR, zarządzanie projektem przez dedykowanego menadżera projektu oraz cykliczne raportowanie statusów w zakresie poszczególnych strumieni. W obecnej fazie projektu Bank na bieżąco monitoruje zmieniającą się sytuację, rozwój rynku, komunikację administratora a także konsultacje i decyzje Komitetu Sterującego Narodowej Grupy Roboczej i podejmuje odpowiednie decyzje w tym zakresie, w zależności od zmieniającej się sytuacji.

Bank stosuje wskaźnik referencyjny WIBOR w następujących produktach (w mln PLN, wg. stanu na 30 września 2024):

- ✓ kredyty hipoteczne: 22 270,02 kredyty oparte na stawce WIBOR (z wyłączeniem kredytów hipotecznych o wartości 13 567,86 obecnie o okresowo stałym oprocentowaniu, w przypadku których klienci mają możliwość przejścia na zmienną stopę procentową indeksowaną do WIBOR po upływie obowiązywania okresowo stałej stopy procentowej);
- ✓ produkty kredytowe i produkty faktoringowe oraz dyskontowe dla przedsiębiorstw: 17 390,70;
- ✓ instrumenty dłużne (11 105,06):
 - Aktywa: 8 930,51
 - Pasywa: 2 174,55
- ✓ instrumenty pochodne: 11 031,73

Bank wykorzystuje również instrumenty oparte o wskaźniki referencyjne WIBOR w rachunkowości zabezpieczeń, szczegółowe informacje na temat stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających, pozycji wyznaczonych jako zabezpieczane i zabezpieczające oraz sposobu prezentacji wyniku na tych transakcjach są przedstawione w nocie 24 „Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń” w Rozdziale 13 „Noty do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego”.

W marcu 2023, Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej ds. reformy wskaźników referencyjnych przyjął rekomendacje dotyczące nowych produktów, zarówno bankowych, leasingowych, jak i faktoringowych, a także wcześniej opublikowane dotyczące obligacji i instrumentów pochodnych.

W lipcu 2023, KS NGR przyjął Rekomendację w zakresie zastosowania stawki zastępczej dla wskaźnika referencyjnego WIBOR w instrumentach pochodnych stopy procentowej. Rekomendacja przedstawia zalecaną metodę zastąpienia wskaźnika referencyjnego WIBOR Alternatywnym wskaźnikiem referencyjnym w Instrumentach pochodnych stopy procentowej WIBOR w sytuacji wystąpienia Zdarzenia regulacyjnego o charakterze trwałym.

W sierpniu 2023, KS NGR przyjął Rekomendację w zakresie zasad i sposobów konwersji emisji papierów dłużnych, w których stosowany jest WIBOR. Rekomendacja została przygotowana przy założeniu wystąpienia Zdarzenia regulacyjnego, tj. zdarzenia skutkującego zaprzestaniem opracowywania wskaźnika referencyjnego WIBOR (zgodnie z przyjętą Mapą Drogową gotowość do zaprzestania i publikacji Stawek Referencyjnych WIBID i WIBOR powinna nastąpić w 2025 roku).

W kwietniu 2024, KSR NGR przyjął dokument opisujący metody stosowania wskaźnika RFR oraz wybranych zasad obliczania składanych stóp procentowych.

W dniu 29 marca 2024 roku Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej ds. reformy wskaźników referencyjnych (dalej: Komitet Sterujący NGR), jednogłośnie podjął decyzję o rozpoczęciu procesu przeglądu i analizy wskaźników alternatywnych dla WIBOR typu Risk Free Rate (RFR). Przegląd obejmuje zarówno WIRON, jak i inne potencjalne indeksy lub wskaźniki. Wniosek w tej sprawie złożyło Ministerstwo Finansów. Możliwe są ewentualne zmiany kamieni milowych dotychczasowej Mapy Drogowej, ale bez zmiany ostatecznego terminu zakończenia reformy wskaźników referencyjnych. Decyzje w tym zakresie leżą w gestii Komitetu Sterującego NGR i będą odrębnie komunikowane po zakończeniu zainicjowanego przeglądu, którego elementem są konsultacje publiczne.

W czerwcu 2024, NGR rozpoczął publiczne konsultacje w sprawie przeglądu i oceny alternatywnych indeksów stopy procentowej, które mają stanowić podstawę do przeprowadzenia weryfikacji decyzji KS NGR z września 2022 roku w zakresie wyboru WIRON jako optymalnego zamiennika dla wskaźnika referencyjnego WIBOR. Przedmiotem konsultacji były indeksy: WIRON, WIRON+, WIRF, WIRF+ oraz WRR, które uczestnicy konsultacji mogli ocenić z perspektywy kryteriów dot. jakości indeksów, ich charakterystyki, potencjału dla rozwoju rynku finansowego i rynku produktów bankowych. Uczestnicy mieli również okazję wypowiedzieć się o obecnych uwarunkowaniach rynkowych i regulacyjnych oraz związanych z nimi inicjatywach, które mogłyby pomóc wzmocnić nowy wskaźnik, rynek który opisuje i instrumenty na nim oparte.

9 lipca 2024, Narodowa Grupa Robocza poinformowała o zakończeniu z dniem 1 lipca 2024 roku zbierania opinii w ramach procesu konsultacji publicznych.

W październiku 2024, Komitet Sterujący NGR poinformował o uruchomieniu dodatkowej rundy konsultacji publicznych do 31 października 2024 roku. Mając na uwadze dążenie do dotrzymania, określonego na koniec 2027 roku, finalnego momentu konwersji wskaźników referencyjnych w Polsce, Komitet Sterujący NGR zdecydował się ująć w dodatkowej rundzie konsultacji publicznych cztery indeksy i propozycje indeksów z rodziny indeksów WIRF. W dalszym toku konsultacji nie będą uwzględnione wskaźnik WIRON, WIRON+ ani WRR.

Wyniki konsultacji publicznych stanowić będą element brany pod uwagę przy decyzji o wyborze wskaźnika referencyjnego alternatywnego dla WIBOR oraz opracowaniu zaktualizowanej Mapy Drogowej.

Bank Millennium S.A. pracuje nad analizą ryzyk i monitoruje je na bieżąco. Ponadto, zgodnie z projektem zmian Mapy Drogowej ogłoszonym przez Komitet Sterujący Narodowej Grupy roboczej w październiku 2023 r. i co zostało potwierdzone przez NGR w kwietniu 2024 r., ostateczny moment konwersji miałby nastąpić do końca 2027 r. Aktualnie trwają prace nad aktualizacją Mapy Drogowej będącej odzwierciedleniem postanowień KS NGR w zakresie zmiany harmonogramu wskaźników referencyjnych. W związku z tym zdarzenie regulacyjne zostało odsunięte w czasie i powinno nastąpić w Q3/Q4 2026. Jednakże brak jest aktualnie a) informacji w zakresie potencjalnego zdarzenia regulacyjnego, o którym mowa w art. 23c ust. 1 BMR; b) projektu rozporządzenia Ministra Finansów, o którym mowa w art. 61c ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym dotyczącego zamiennika lub choćby projektu takiego rozporządzenia i tym samym informacji: czy Minister Finansów wyznaczy jeden czy kilka zamienników WIBOR; c) wysokości spreadu korygującego lub sposobie wyliczenia tego spreadu, d) czy wprowadzone zostaną ogólnie odpowiednie zmiany dostosowawcze dla istniejących umów z tym związane (a jeżeli tak, to jakie). Zatem biorąc pod uwagę obecny etap prac Narodowej Grupy Roboczej i planowane odsunięcie maksymalnych terminów realizacji Mapy Drogowej, wskazując finalny moment konwersji na koniec 2027, aktualnie nie jest możliwe oszacowanie skutków finansowych reformy wskaźnika WIBOR.

2. LIBOR USD

Bank stosuje wskaźnik referencyjny LIBOR USD w następujących produktach:

Bankowość detaliczna/portfel kredytów hipotecznych: 2,43 mln PLN;

W dniu 28 czerwca 2024 r. Brytyjski organ nadzoru, czyli Financial Conduct Authority („FCA”) nadzorujący ICE Benchmark Administration Limited, który jest administratorem wskaźników referencyjnych LIBOR USD 3M oraz LIBOR USD 6M („Administrator”), opublikował informację dotyczącą przyszłości LIBOR USD 3M oraz LIBOR USD 6M. FCA wskazał, że nie zamierza korzystać z uprawnień polegającego na wymaganiu od Administratora, aby ten kontynuował publikację LIBOR USD 3M oraz LIBOR USD 6M według zmienionej, tzw. „syntetycznej” metodologii po 30 września 2024 r. Powyższe oznacza, że wskaźniki referencyjne LIBOR USD dla tenorów 3M oraz 6M będą publikowane w formie „syntetycznej” tylko do 30 września 2024 r., a od 1 października 2024 r. - zostaną całkowicie wycofane.

7.5. WAKACJE KREDYTOWE 2024

W następstwie podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ustawy z dnia 12 kwietnia 2024 r. o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej oraz ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom która, między innymi, przedłuża możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej przez okres do czterech miesięcy (zawieszenie spłat ratalnych do 4 rat miesięcznych) w roku 2024 („wakacje kredytowe”), Bank i Grupa w maju br., dokonały ujęcia jednorazowych kosztów związanych wakacjami kredytowymi oszacowanych wstępnie w wysokości 189,1 miliona złotych dla Banku i odpowiednio dla Grupy w kwocie 201,0 miliona złotych. We wrześniu br., po weryfikacji szacowanej partycypacji uprawnionych kredytobiorców hipotecznych, szacowany koszt wakacji kredytowych został obniżony o kwotę 44 mln zł do poziomu 157 mln zł dla Grupy i 145 mln zł w przypadku Banku, pozytywnie wpływając na przychody odsetkowe w III kwartale br. Korekta została wyliczona i rozpoznana zgodnie z MSSF9 pomniejszając przychody odsetkowe od aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu a drugostronnie wartość brutto kredytów hipotecznych w PLN. Wysokość korekty została pierwotnie wyliczona jako różnica pomiędzy wartością brutto portfela kredytowego na dzień kalkulacji a bieżącą wartością szacowanych przepływów pieniężnych wynikających z umów kredytowych przy uwzględnieniu założenia 26,4% odsetka kapitałów kwalifikujących się kredytów które zawieszają ratę spłat.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
28.10.2024	Fernando Bicho	Wiceprezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym